T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

KÂİMÎ DÎVÂNI

TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE TAHLİLİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Mehmet Uğur AYDIN

Danışman

Yard. Doç. Dr. Sadettin EĞRİ

BURSA 2007

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda U2003633 numaralı Mehmet Uğur Aydın'nın hazırladığı "Kâimî Divanı Transkripsiyonlu Metni ve Tahlili" konulu Yüksek Lisans Tezi/Çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, **...../...../** 20**....** günü ……… - ……….**.**saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının ……………………………**.**(başarılı/başarısız) olduğuna …………………………(oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir**.**

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

....../......./ 20.....

ÖZET

Yazar	: Mehmet Uğur Aydın
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı	: Eski Türk Edebiyatı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: X + 567
Mezuniyet Tarihi	:
Tez Danışmanı	: Yard. Doç. Dr. Sadettin Eğri

KÂİMÎ DİVANI

Hazırlanmış olan bu tez çalışmasında, Kâimî Divanı'nın transkripsiyonlu metin çevirisi ve metin incelemesinin yapılması amaçlanmaktadır. Asıl adı, Hasan Efendi olan şaire; Kâimî Baba, Kâimî Hasan, Hasan Bosnevî isimleri de verilmektedir. 1625 – 1690 yıllarında Bosna'da yaşamış olan Kâimî Hasan Efendi'nin önemli kabul edilen Divan ve Varidat isimli eserleri mevcuttur.

Yapılan çalışmada, Kâimî Divanı'nın Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi bölümü 2922 numarada kayıtlı nüshası ile yine Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar bölümü 2920 numarada kayıtlı nüshaları karşılaştırmalı olarak okunmuş, o şekli ile çalışmaya yansıtılmıştır. Kâimî Divanı'nın 60'tan fazla yazma nüshası olup, bunlar Saraybosna, Roma, Kahire, Viyana, Paris ve İstanbul Kütüphanelerindedir.

Tez çalışması, Kâimî Hasan Efendi'nin Hayatı ve Edebi Kişiliği, Divanın Transkripsiyonlu Metni ve Kâimî Divanı'nın Tahlili bölümlerinden oluşmaktadır. Kâimî Divanı'nda toplam 324 şiir bulunmaktadır. Bunların 274'ü aruz, 50'si ise hece vezni ile yazılmıştır. Şair, zamanının Bosna ve civarında sözü dinlenen önemli bir şahsiyettir. Şiirlerinde didaktik bir hava vardır. Divanda Hz. Muhammed ve Abdül Kadir Geylani'ye atfen birçok methiye mevcuttur. Ayrıca şiirlerinin önemli bir kısmı da münacat türündedir.

Anahtar Sözcükler

Kâimî Divanı   Kâimî Hasan Efendi   Saraybosna

ABSTRACT

Yazar	: Mehmet Uğur Aydın
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı	: Eski Türk Edebiyatı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: X + 567
Mezuniyet Tarihi	: …. /…. / …….
Tez Danışmanı	: Yard. Doç. Dr. Sadettin Eğri

KÂİMÎ DİVANI

In this thesis work, It is aimed to research the translation of Kâimî Divanı and its original version. Writer whose real name was Hasan Efendi was also called Kaimi Hasan and Hasan Bosnevi. He lived in Bosnia between 1625-1690 years. There are two important Works of Kâimî Hasan Efendi called Divan and Varidat.

In this work Suleyman library Esad Efendi chapter of Kâimî Divanı 2922 numbered copy and Yazma Bağışlar chapter 2920 numbered copy were compared by reading. There are more than 60 copies of Kâimî Divanı and they are in Sarajevo, Rome, Cairo, Vienna, Paris and istanbul libraries.

Thesis work consist of Kâimî Hasan Efendi s life and his literary, trancription copy and analysis of Kâimî Divanı. There are 224 poems in Kâimî Divanı. 274 poems of these were written by prosody. But 50 poems of these were written by syllabic meter. Poet was very important person in his time. He used didactic in his poems. He praised Hz. Muhammed and Abdul Kadiri Geylani in his works. Besides many of his poems were poems written in the form of a prayer to God**.**

Key Words

Kâimî Divanı Kâimî Hasan Efendi Sarajevo

ÖNSÖZ

Divan edebiyatı, yedi yüz seneyi aşkın süren uzun ömrü ve yayılmış olduğu geniş coğrafya içinde, sayısı tam olarak tespit edilememiş çok sayıda değerli şairleri ve kıymetli eserleri kültür dünyamıza sunmuştur. Divan şiiri, bu şair ve kıymetli eserler ile kendini zirveye taşımış bir edebiyattır. Etkisi günümüze kadar devam etmiş olan divan edebiyatı, hiç şüphe yok ki; bundan sonraki dönemlerde de kendini kabul ettirip, birçok sanatkârı etkileyecek, onların eserlerinde de izlerini gösterecektir.

Şurası muhakkaktır ki; her sanatçı kendi yaşadığı dönemi, çevresini, toplumsal olayları ve yaratılışındaki özellikleri kendi sanat gücü ve bir yapıt ortaya çıkarma kabiliyeti çerçevesinde eserlerini örgüler. Divan edebiyatındaki sıkı kural ve kaideler, şairlerin birbirlerine benzemesine yol açmakla birlikte; her şairin sanat kabiliyeti ile birçok güzellikleri ve kıymetli eserleri edebiyat dünyasına sunmuştur. Böylelikle sıkı kurallar adeta sağlam bir hisarın vazgeçilmez köşe taşları olmuş, sonuçta da sağlam kaleleri andıran eserler meydana gelmiştir. Tabiidir ki, kıymetli eserlerin oluşması sanatçının sanat gücü ile doğru orantılıdır.

Edebiyatımızın yüz yıllarca devam eden bu güçlü geleneğine ait eserlerin bir kısmı, çağdaş insanımızın okuyabileceği hale getirilmiş durumda iken daha birçok eser ise üzerinde çalışılmayı beklemektedir. Yapılacak bilimsel çalışmalarla diğer eserlerde bilinir hale gelecektir. Böylelikle üzerinde bilimsel çalışmalar yapılmış eserlerin şairleri, kendilerini tarihin bir sayfasında gizli kalmışlıktan kurtulmuş olarak göreceklerdir. Her halde bu da bizler ve eğer yaşıyor olsalardı onlar için mutluluk vesilesi olacaktır.

Hazırlamış olduğumuz çalışmada, Kâimî Divanı'nın transkripsiyonlu metin çevirisi ve metin incelemesinin yapılmasını amaçladık. Kâimî Hasan Efendi 17. Yüzyıl şairlerindendir. Saraybosna'da yaşamış ve Bosna'ya yakın bir şehir olan İzvornik'te vefat etmiştir. Türbesi halen ziyarete açıktır.

Yapılan çalışmada, Kâimî Divanı'nın Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi bölümü 2922 numarada kayıtlı nüshası ile yine Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar bölümü 2920 numarada kayıtlı nüshaları karşılaştırmalı olarak okunmuş, o şekli ile çalışmaya yansıtılmıştır. Kâimî Divanı'nın 60'tan fazla yazma nüshası olup, bunlar Saraybosna, Roma, Kahire, Viyana, Paris ve İstanbul Kütüphanelerindedir.

Tez çalışmamız temelde üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Kâimî Hasan Efendi'nin hayatı, eserleri ve edebi kişiliği işlenmiştir.

İkinci bölümde, Kâimî Divanı'nın transkripsiyonlu metni bulunmaktadır. Kâimî Divanı'nda toplam 336 şiir vardır. Bunların 227'si aruz, 59'u ise hece vezni ile yazılmıştır. Şair, zamanının Bosna ve civarında sözü dinlenen önemli bir şahsiyettir. Şiirlerinde didaktik bir hava vardır. Divanda Hz. Muhammed ve Abdül Kadir Geylani'ye atfen birçok methiye mevcuttur. Ayrıca şiirlerinin önemli bir kısmı da münacat türündedir.

Üçüncü bölümde ise divanın tahlili yapılmıştır. Din ve Tasavvuf, Cemiyet ve Tabiat başlıkları ile inceleme sona erdirilmiştir.

Divan edebiyatı üzerinde bilimsel kıymete haiz bir çalışma yapmak beraberinde zorlukları da getirmektedir. Bu zorlukları aşıp çalışmayı tamamlamak ise mutluluk vericidir.

Bu çalışmanın yapıldığı süreç içinde, kendisinin yakın ilgi ve yardımlarını gördüğüm danışmanım, Yard. Doç. Dr. Sadettin EĞRİ'ye teşekkürlerimi sunuyorum.

BURSA 2007 Mehmet Uğur AYDIN

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KÂİMÎ DİVANI’NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

KISALTMALAR

Kısaltma	Bibliyografik Bilgi
a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.md.	Adı Geçen Madde
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
düz.	Düzenleyen
haz.	Hazırlayan
İÜ Ktp.	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi
TDEA	Dergah Yayınları Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
mad.	Madde
nu.	Numara
s.	Sayfa
SK	Süleymaniye Kütüphanesi
sy.	Sayı
vr.	Varak

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ TABLOSU			
ا (آ)	a, ā	ش	ş
ا (أ)	a, e	ص	ṣ
ء	ʾ	ض	ḍ, ż
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s̱	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	ẕ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v (o, ö, u, ü, ū)
ژ	j	ه	h (a, e)
س	s	ى	y (ı, i, ī)

BİRİNCİ BÖLÜM

KÂİMÎ'NİN HAYATI
VE
EDEBİ KİŞİLİĞİ

I. Kâimî Hasan Efendi'nin Hayatı ve Eserleri

Mahlası, Kâimî'dir. Asıl adı Hasan olan şair Kâimî Baba diye de anılır. Kâimî sözcüğü ayakta duran manasını ifade eder. Kâimî mahlasını kırk gün boyunca ayakta halvet halinde kaldığı için almıştır. Hayatıyla ilgili bazı menkıbelerde mahlasının Slavca "ka'imi" (bizim gibi) sözünden geldiği de belirtilmektedir.[1] Kâimî hakkında en geniş bilgiyi sunan Safaî Tezkiresi'nde ise "Namı Hasan'dur. Bosna-saraydan zuhur itmişdür." denilmektedir.

Kâimî Hasan Efendi'nin 1625-1635 yılları arasında Saraybosna'da doğduğu sanılmaktadır. [2]

Kâimî Hasan Efendi, ilköğreniminden sonra Bosna'dan Sofya'ya gelmiş Halveti şeyhlerinden Müsluhuddin Efendi'den icazet almıştır. [3] Ardından İstanbul ve Konya'ya gitmiştir. [4] Daha sonra Sofya'da Silahdar Paşa zaviyesinde şeyh olmuştur. [5] Kâimî bu Kadiri tekkesinin bilinen ilk şeyhidir. Aynı zamanda kendi evinde 1667'de kurduğu bir halveti tekkesinin de şeyhliğini yapmıştır. [6] Sonraları İzvornik şehrine gelip ikamet etmiş ve 1690-91 yıllarında vefat etmiştir. [7]

Kâimî Hasan Efendi üzerine doktora yapan Jansa Samic, birçok mahalli yazar ve menkıbenin Hasan Kâimî'den sevilen bir hatip ve 1682 Saraybosna'da vuku bulan halk ayaklanmasının önderi olarak bahsettiğini; ancak onun bu isyana katıldığını doğrulayan bir belgenin olmadığını ve muhtemelen şehrin ulmâsı ile anlaşmazlığa düştüğünden İzvornik'e sürgüne gönderildiğini ve orada vefat ettiğini bildirir.

Kâimî'nin türbesi bölgedeki önemli ziyaret yerlerinden biridir. [8]

Kâimî'in en önemli eserleri Divan'ı ve Varidat isimli eseridir. [9] Aruz ve hece vezni ile yazılan Divan'ında toplam 224 şiir vardır. Bu şiir adeti tam nüsha olarak incelenen Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi kısmı 2922 numarala kayıtlı nüsha ile SK Yazma Bağışlar kısmı 2920 numarada kayıtlı nüshanın karşılaştırılmalı okumasından çıkarılmıştır.

Yapılan çalışmada Kâimî'nin SK Esad Efendi kısmı 2922 numarada kayıtlı nüshası temel alınmıştır. Bu yazmanın sonunda K âimî Hasan Efendi'ye ait olduğu düşünülen birtakım cifir hesaplarını gösteren tablolar bulunmaktadır. Bu tablolarda Esmaü'l Hüsna'dan bazı isimleri cifir hesapları gösterilmekte ve bu hesapların hangi durumlarda daha tesirli olduğu anlatılmaktadır. Dîvan'a ilave olunan bu kısmın müstensih tarafından ilave edilmiş

---

[1] Samic, Jansa, *DİA*, C. 24, s. 215

[2] Samic, A.g.e., s.215

[3] Altuner, Nuran, *Safai ve Tezkiresi İncelem – Tenkitli Metin – İndeks*, Doktora Tezi, İstanbul 1989, s. 710-714

[4] Samic, A.g.e., s.215

[5] Altuner, A.g.e., s.710-714

[6] Samic, A.g.e., s.215

[7] Altuner, A.g.e., s.710-714

[8] Samic, A.g.e., s.215

[9] Samic, A.g.e., s.215

olabileceği ihtimali de mevcuttur. Bununla birlikte Kâimî Hasan Efendi'nin cifir ilminde mahir olduğunu Safaî Tezkiresi'nden öğrenmekteyiz. Safaî Kâimî için; 'keramat-ı bahire ve makamat-ı kaşife ile meşhur ve ilm-i cifirde maharet ile mamur vesahib-i cezbe olmağla mürettep divanını rumuzat-ı cifriyye ile memlu' ifadelerini kullanmıştır. Bu durumu da göz önüne alacak olursak divana ilave edilen kısmın Hasan Kâimî'ye ait olduğu kabul edilebilir.

Yukarda kayıt numaraları verilen yazmalar karşılaştırıldığında sadece bir adet şiirin Esad Efendi kısmı 2922 numaralı nüshada eksik olduğu görülmüş, bu şiir de Yazma Bağışlar 2920 numarada kayıtlı olan nüshadan tamamlanarak dip not olarak gösterilmiştir.

Divan-ı Kâimî'nin 60 tan fazla yazma nüshası olup Saraybosna, Roma, Kahire, Viyana, Paris ve İstanbul kütüphanelerindedir.[10] İstanbul'da 5'i eksik nüsha olmak üzere 15 nüsha bulunmaktadır. "Bosnalı Hasan Kâimî ve Divanı'nın Manisa Nüshüsı" isimli bir makale yazan Kenan Erdoğan, Manisa'da da Kâimî Divanı'nın bir yazma nüshasının bulunduğunu bildirmektedir.[11]

Varidat isimli ikinci kitabı uzun kasideleri ihtiva etmektedir. [12] Bu eserin nüshaları Kasidat-ı Kâimî adını taşır.

M. İsen ve M. Teodosiyeviç'in makalesinde Kâimî'nin cifir ilmine dair farklı bir kitabı varmış gibi algılanmaktadır. Bununla birlikte mevcut divanın nüshalarının incelenmesinden sonra cifir ilmine ait bazı hesap tabloları ve açıklamaların yer aldığı görülmektedir.

II. Edebî Kişiliği

Kâimî Hasan Efendi, döneminde Saraybosna'da yaşamış önemli ilim erbabındandır. Çevresi tarafından dinlenen ve tavsiyeleri dikkate alınan bir kişiliğe sahiptir. Bunu divanındaki şiirlerde görmekteyiz.

Kâimî, halktan biri olmakla birlikte çeşitli eğitimler ve okumalar neticesinde ilim elde etmiş birisidir.

Divandaki 224 şiirden 274'ü aruz, 5'si hece ölçüsü ile yazılmıştır.

Kaimi, şiirlerinde didaktik bir hava estirmekte ve şiirlerini okuyanlara ve çevresindeki insanlara bir kısım tavsiyelerde bulunmaktadır.

Añladuñ mı ʿāleme niçün getürdi seni Ḥaḳ
Kendiñe gel kendiñi bil saña senden ṭoġru baḳ

Ḳüntü kenzüñ sırrı sensin añladuñsa nefsini
Aç vücūduñ muṣḥafın Rabb'üñden al anda sebaḳ 2/1,2

Bu tavsiyeler bazen edep – edapla ilgili olurken;

---

[10] İsen , Mustafa – Teodisiyeviç, Miryana, *TDEA*, C. 5, s. 108

[11] http://hbektas.gazi.edu.tr/portal/html/modulis.php?name=News&file=article&sid=517

[12] Samic, Jansa, *DİA*, C. 24, s. 215

Bazen meclislerinin usulü ile ilgilidir. Kaimi, 'meclis' sözcüğünü sık sık kullanmıştır. Aşık meclisleri şairin en çok vurgu yaptığı mekanlar olarak göze çarpmaktadır. Aşık sürekli olarak mecliste bulunmaktadır.

Ḳaçar gelemez meclis-i ẕikre
Bil kim ebedā ṭamuda ṭuran 16/5

Meclisinde bir temāşādur tecellī açılur
Şevḳ ile vaḥdet şarābı mest olınca içilür
Tā ki yetmiş biñ ḥicābdan içerüye geçilür
Sır içinde ḫānmānı Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 60/7

Bazen aşıkların ve aşıklığın ne olduğu ile neler yapabileceklerini sıralayarak insanlara bunları salık vermektedir.

ʿĀşıḳlar ṣādıḳlar gelüñ meydāna
Uṣūli budurur ʿAbdü'l-ḳādir'üñ
Ṣaḳınuñ uymañuz nefs ü şeyṭāna
Baḳ yolı budurur ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 160/1

ʿAşḳa ḳul olub ṭālib ara yüri insānı
İnsāna irişdükde baḳ anda o Sübḥānī 173/6

Kâimî'nin, vefatından sonra da Boşnak Edebiyatı üzerinde etkili olduğu, XVIII. yüzyıl Boşnak şairlerinden Mehmed Meylî ve Şakir Mu'îdîzâde'nin onun hakkında gazeller yazmasından ve Osman Aziz'in *Ago Sariç* adlı hikâyesiyle, çağdaş Boşnak şair Derviş Susiç'in *Kaimija* adlı eserinin kahramanı olarak şairi ele almasından anlaşılmaktadır. [13]

Osmanlı Türkçesi ile yazdığı şiirlerinde dönemin siyasi olaylarına da değinmiştir.

Bosna'da birlik cān ḳıla dirlik
Redd ola körlik sırlar evinde

Bunda dişerlik cünd-i beşerlik
Refʿ-i eşerlik dirler evinde

---

[13] A.g.e., s. 215

Ḳā᾿imī n'eyler ḥālini söyler

Her neye boylar alur evinde 27/21, 22, 23

Bunun yanında vahdet-i vücut nazariyesine de yer veren Kâimî'nin bazı beyitlerinde ilm-i cifir yolu ile gelecekten haber verdiğine inanılmıştır. [14]

Şair, şiirlerine konu olarak aşk, tabiat, Hz. Peygamber, diğer peygamberler, arif meclisleri ve Abdül Kadir Geylani'yi seçmiştir. Şiirlerde samimi akıcı bir dil kullanılmıştır. Herhangi bir sanat gösterme kaygısı taşımadığı görülmektedir.

A. Dil ve Üslup

Kâimî'nin bütün şiirleri dikkate alındığında şiir dilinin dönemine göre sade ve anlaşılır oldağu görülmektedir. Süslü ve ağır bir şiir dilinden kaçınmış olan şair devrinin ve yaşadığı coğrafyanın dil özelliklerini şiirine yansıtmıştır. Yer yer halkın konuştuğu dili şiirlerine taşımıştır.

Iraḳ yaḳın ʿaşḳ erine bir imiş

Kendülikden geçen gerçek er imiş

Ḳulaġuzsuz yola girmek ʿabes̱dür

Dōstı dōsta yetdüren rehber imiş 217/1,2

Şair, Saraybosna'da doğup büyümekle birlikti Anadolu'nun doğusunda kullanılan bazı halk tabirlerini şiirinde kullanmıştır.

Bir bahāne Tañrı'sıdur luṭfı bol

Cennete lāyıḳ olur bu ʿāṣī ḳul

Raḥmet olur zaḥmet iken işbu yol

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ 58/2

Şairin dilinin halka çok yakın olması ile birlikte şiirlerinde Arapça ve Farsça terkipler de kullanmış. Bazen Arap ve Fars söyleyişlerine yer vermekle birlikte Kur'an ayetlerine de başvurmuştur.

Dirse göñül ṭāʿate ola duʿā müstecāb

Baġlaya bil ḫidmete Ḥaḳ'dan ola fetḥ-i bāb 166/1

[14] A.g.e., s. 215

Çün festeḳim buyurdı Ḥaḳ

Ehlinden işit al sebaḳ

Geç kendüden ulaş aña

Cümle işüñ envār olur 169-6

Kaimi aynı zamanda Müslüman olmayanları İslam'a davet eder. Şiirlerini bir davetçi gibi yazdığı anlaşılmaktadır. Sık sık çevresindeki kişileri imana davet ettiği görülmektedir. Bu davetin aynı zamanda Müslümanları gerçek imana davet olduğu da anlaşılabilir.

Gel gel ī̄māna düşme gümāna

Şāh-ı zamāna sen de dī̄vāne 28/1

Ey ʿāşıḳ-ı Ḥaḳ dī̄de

Gel meclis-i tevḥī̄de

Şādī̄ gele ġam gide

Allāh diyelüm Allāh 36/1

Kâimî'nin üslubunda tezatların kullanılmasının sıklığının dikkat çekici olduğu görülmektedir. Tezatları ustaca kullanan şair şiirleri bu tezatlar yardımı ile başka bir hava katmıştır.

Bu cümle istek dünyā vü uḫrā

Ḥaḳ'dan alıḳor ṣuġrā vü kübrā 31/18

Bāṭınla ẓāhir bir ol efendī̄

Hem Evvel ü Āḫir hem özi kendi 31/23

Kâimî Hasan Efendi'nin hayatından yola çıkılarak onun bir tekke şairi olduğu da söylenebilir. Fakat bu ayırım kesin çizgilerle yapılamamaktadır. Aynı toplum içinde cereyan eden kültür ve sanat faaliyetlerinin birbirinden etkilenmesi, karşılıklı alış verişte bulunması gayet tabiidir.[15] 16. Ve 19. Yüzyıllardan günümüze kalan cönklerde, okuma-yazma bilen halk kesiminden kişilerin derledikleri defterlerde, özellikle 16. Yüzyılda Bâkî, Fuzûlî, Yahya Bey, Hayretî gibi ünlü divan şairlerinin şiirlerine rastlamamız, divan şiirinin sade ve yüksek aydın kesiminde okunmakla kalmadığını göstermektedir. Özellikle tasavvuf düşüncesini işleyen şiirlere bu defterlerde daha çok rastlanır.[16] Bununla birlikte Kâimî Divanı bize onun şiirlerinin her iki kesimden de etkilendiğini göstermektedir.

[15] Köprulü, Fuat, *Türk Saz Şairleri*, Ankara 1962, C. 1, s. 22-25

[16] Çavuşoğlu, Mehmet, *Divan Şiiri,* Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı II), s. 415-417 (Temmuz-Eylül 1986), s.8

B. Vezin ve Kafiye

Kâimî Hasan Efendi divanında toplam 324 şiir vardır. Şair, Divan şiiri geleneğine uyarak şiirlerinde aruz veznini kullanmıştır. Fakat bununla birlikte bazı şiirlerinde hece veznini kullandığı görülmektedir. Aruz vezni kullandığı şiir sayısı 274, hece veznini kullandığı şiir sayısı ise 50'dir.

Divan şairlerinin vezin kullanımındaki tercihlerini, tevarüs ettikleri gelenek ve ritm anlayışı belirler.[17] İslam uygarlığı içerisinde yer alan edebiyatların kullandıkları ortak vezin aruzdur. Aruz, ritmik bir vezin olup dizeyi meydana getiren kelimelerin hecelerindeki seslerin uzunluğu ve kısalığı esası üzerine kurulmuştur.[18]

Kâimî Divanı'ndaki şiirlerde 18 çeşit aruz kalıbı kullanılmıştır. Hece ölçüsü ile yazılmış şiirlerde ise 6 çeşit ölçü kullanılmıştır.

Kâimî Hasan Efendinin kullandığı aruz vezinleri şiir sayısına göre aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün	62
müstefʿ ilün müstefʿ ilün	57
müstefʿ ilātün müstefʿ ilātün	30
fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün	29
mefāʿ īlün mefāʿ īlün	23
mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün	16
mefʿ ūlü mefāʿ īlün	17
mefāʿ īlün mefāʿ īlün faʿ ūlün	10
müstefʿ ilün müstefʿ ilün müstefʿ ilün müstefʿ ilün	9
müfteʿ ilün fāʿ ilün	7
mefʿ ūlü mefāʿ īlün mefʿ ūlü mefāʿ īlün	4
müfteʿ ilün müfteʿ ilün	2
müfteʿ ilün müfteʿ ilün fāʿ ilün	2
feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün	2
müstefʿ ilātün müstefʿ ilātün müstefʿ ilātün	1
müfteʿ ilün fāʿ ilün müfteʿ ilün fāʿ ilün	1
mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün faʿ ūlün	1
feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün	1

[17] Macit, Muhsin, *Divan Şiirinde Ahenk Unsurları*, Ankara 1996, s. 83

[18] Mengi, Mine, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, 2. Baskı, Ankara 1995, s. 22

Hece ölçüsünün kullanıldığı şiirlerin sayıları ise şu şekildedir.

7’li hece	25
11’li hece	10
14’lü hece	5
8’li hece	8
5’li hece	1
4’lü hece	1

Kafiye, en az iki dizenin sonunda tekrarlanan, yazılışları aynı, ama anlamları farklı olan ses benzerliğidir. Redif ise, mısra sonlarındaki yazılışları ve anlamları aynı olan ses benzerliğinin adıdır. Divan şiirindeki kafiye Arap, redif ise Fars kökenlidir.[19] Redifli şiirler şairin bütün muhayyilesinin aksettiği şiirlerdir.[20] Redif, Divan şairinin sevdiği bir kafiye tarzıdır. Kafiyenin bütünleyicisi ve zenginleştiricisidir. Redif, simetrik tekerrürü ile şiiri belirli bir kavram veya bir konu etrafında toplayan, bir atmosfer yaratan mihver olmuştur. Ustaca kullanıldığında şiiri bir atmosfer içine alır, onu bir dizi çağrışıma açar. Kafiyeyi redifle daha zengin ve cazip kılmak isteyen Divan şairi yeni ve gösterişli redifler bulmaya dikkat eder. Redifler çok defa Divan şiirinin, Türkçe’nin ifade imkanlarını, söyleyiş hususiyetlerini denediği ve ana dilde kendini bulduğu bir tarafıdır.[21] Düşünce ve hayal, kafiye ve redifin mihveri etrafında kurulur; şair, duygu ve duyularının dünyasına bu iki unsurun imkânlarıyla girer.[22] Şairlerin kullandıkları redifler yaşadıkları dönemle ilgili çeşitli olaylar hakkında bilgi edinmemize yardımcı olmaktadır.[23]Kâimî Divan’nda da söyleyiş güzelliğini ve ahengi sağlamak için çeşitli kafiye ve rediflerden yararlanılmıştır.

Bütün klasik edebiyatlarda olduğu gibi Divan şiirinde de şairler, dahil oldukları geleneğin estetik nizamına sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bakımdan Divan şiirinde kafiye ve redif gibi unsurların kullanımı büyük ölçüde bu gelenek tarafından belirlenmiştir. [24]

Kâimî Divanı’nda kafiye olarak genellikle tam ve zengin kafiye kullanıldığı görülmektedir.

Ḳanda iseñ Ḥaḳ senüñle ḳāʾim ü dāʾim ola
Birden artıḳ bulımazsın kendiñe gel gir yola

Evvel Āḫir Ẓāhir ü Bāṭın olan Ḥaḳ’dur ḳamu
Ḥadd ü ḥaṣra ʿaḳl ü naḳle ṣıġmayan ṣaġ u ṣola 1/1,2

---

[19] Pala, İskender, *Divan Edebiyatı*, İstanbul 1997, s. 40

[20] Çavuşoğlu, Mehmet, *Necati Bey Divanı Tahlili*, İstanbul 1971, s. 286

[21] Akün, Ömer Faruk, ‘*Divan Edebiyatı’, DİA*, İstanbul 1994, C. 9, s.402

[22] Tanpınar, Ahmet Hamdi, *19’uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, 4. Baskı, İstanbul, 1976

[23] Kurnaz, Cemal, *‘Divan Şiirinde Belge Redifler’*, Divan Edebiyatı Yazıları, Ankara 1997, s.265-276

[24] Macit, Muhsin, *Divan Şiirinde Ahenk Unsurları*, Ankara 1996, s. 84

Bu ikilik perdesinde ey göñül ḳalma yüri
Küntü kenzüñ sırrın añla bulagör gerçek eri

Kendiñi vīrāne andan anuñile gel beri
İşbu birlikde açıla saña ᶜilm-i Ḥayderī 22/1,2

Cūş ile ḳaynar baḥre ṭalıcı
ᶜAşḳile göynür oda yanıcı

Gel berü ḫaste çāreñe iste
Yalvara dōsta eyle ᶜilācı 23/1,2

Kâimî Divanı'nda görülen bir kafiye özelliği ise bazı şiirlerinde müzikal ahengi sağlamak için mısra başlarında ses benzerliklerinden yararlanmasıdır. Böylelikle farklı bir ahenk yakalamış olmaktadır.

Varlıġından ẕerre deñlü ḳalmasun
ᶜAḳl u fikrüñ seni oda ṣalmasun
ᶜĀşıḳ olan bir murādı almasın
ᶜAşḳile Sübḥān'a gel hū hū diyü 52/5

Divan şiirinde redif, sık kullanılan ve şiiri ahenk yönünden zenginleştiren ses unsurudur.[25] Kâimî Divanı'ndaki bazı şiirlerde redifler iyice ön plana çıkmakta ve kendilerini göstermektedir.

Rāst gele ṭālib māh-ı nevinde
Nefsine ġālib olur evinde

Dünye ṭuzaḳdır menzil uzaḳdır
Eyle yıraḳdur otur evinde 27/1,2

[25] Pala, İskender, *Divan Edebiyatı*, İstanbul 1997, s. 40

Nefsüme ṣordum duyar mı lā-mekānum ḳandadur

Didi ḥikmetden suʾāl it ol dükānum ḳandadur

ʿAḳl ü rūḥuñ dōstlığı ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳī olıcak

Hīc ḳarārı yoḳdurur kim dir yegānum ḳandadur 140/1,2

Kâimî Divanı'nda şiirlerin büyük bir kısmının redifli olduğu görülmektedir. Redifler kimi zaman ek, kimi zaman kelime, kimi zaman da kelime grubu şeklinde kullanılmıştır.

Şiirlerdeki kafiye ve rediflere bakıldığında sade bir söyleyişin esas alındığı görülmektedir.

C. **Deyimler ve Atasözleri**

Kâimî, divanında şiirlerini güzelleştirmek amacıyla insana zevk veren ve kulağa hoş gelecek şekilde halk deyimlerini, söyleyişlerini, atasözleri, veciz ifadeleri ve bazen de çeşitli ayet ve hadisleri ya aynen yada kısmen kullanmıştır. Bu ifadelerin büyük kısmının atasözü ve deyim olduğu anlaşılmakla birlikte, bir kısmının da zamanla yerleşip yerleşmediğinin belirlene bilmesi için o zaman şair ve yazarlarının incelenmeden karar vermenin zor olduğu anlaşılmaktadır.

Onun söyleyişinin halk diline yakın olması, bunun da ötesinde hitabının halka olması atasözü ve deyimleri sık kullanmasının normal karşılanması gerektirdiğini düşündürmektedir.

Kaimi'nin kullandığı bazı atasözü ve deyimler:

Afiyet bul-	87/7
Allah yef'al ma yürid	114/4
Alemi sat-	103/2
Aybını örtmek	35/8
Bahane tanrısı	
Bahr-i aşka dal-	42/7
Başı açık yalın ayak ol-	170/1
Bezm sür-	96/3
Boyun ver-	106/6
Can kulağınla tut-	41/5
Cefa ver	101/8
Cihanı sat-	38/2
Cuşa gel-	51/2
Derman et-	36/18
Devran et-	53/4
Dost rızasını gözle-	45/8
Dost vaslına er-	42/6

Talim et-	7/6
Tenezzül et-	64/14
Teskin bul-	36/17
Vallahu Alem	61/3
Varlığı yokluğa sat-	42/5
Yel gibi yel-	30/11
Yol göster-	9/2
Yol tut-	108/3
Yola gir-	32/9

D. Yazma Nüshaların Özellikleri:

1. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi Kısmı, 2922 Numarada Kayıtlı Yazma Nüsha:

a. **Demirbaş Numarası :**2922

b. **Yazar :**Kâimî Hasan el-Bosnevî

c. Nüsha Yazım Tarihi :?

d. **Fiziksel Nitelik :**160 Varak, 19 Satır, 130x190 mm

e. **Cilt / Kopya :**Mukavva Cilt

f. Şekil : El Yazısı - Rika

g. **Ortam :**Kâğıt

2. Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar Kısmı, 2920 Numarada Kayıtlı Yazma Nüsha:

a. **Demirbaş Numarası :**2920

b. **Yazar :**Kâimî Hasan Efendi

c. **Nüsha Yazım Tarihi :**1857

d. **Fiziksel Nitelik :**142 Varak, 21 Satır, 219x140 mm

e. **Cilt / Kopya :**Deri Cilt

f. **Şekil :**El Yazısı - Nestalik

g. **Ortam :**Kâğıt

İKİNCİ BÖLÜM

KÂİMÎ DÎVÂNI’NIN TAHLİLİ

I. DİN ve TASAVVUF

A. Din

1. Allah

Kaimi Divanı'nda Allah'ı konu alan şiirler oldukça fazladır. Şiirlerin bir kısmı 'münacaat' nazım türünde yazılmıştır. Münacaat Allaha yalvarış yakarış demektir. Edebiyatta konusu Allah'a yakarış olan şiirler bu adla anılır. Münacaatta dini konular daha fazla ele alınır. En büyük güç ve kudret sahibi olan Allah'ın ululuğu karşısında çaresiz, zavallı ve küçük kullar olarak Allah'a yakarışta bulunan şairler, öncelikle kulun acizliği ve Allah'a muhta oluşundan bahsederler ve bu fikirlerini ayet ve hadisler iktibas ederek kuvvetlendirirler.[26] Kaimi Hasan Efendi'nin şiirlerinde bu tür geniş bir yer almaktadır.

Yā ilāhī raḥmetüñ ḳullara ṣac

Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

Ey bi-ḥaḳḳı ṣāḥib-i miʿrāc ü tāc

Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc 121/1

İlāhī ẕāt-ı pāküñ ʿizzetiçün

Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Saña ol Ḥaḳ ḥabībüñ ḥürmetiçün

Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl 116/1

Kaimi Divanı'nda Allah isim ve sıfatları ile kelami görüşe uygun olarak düşünülür. Değişik sebeplerden dolayı Kaimi'nin şiirlerine giren 'Allah' kimi zaman şiirin konusu, kimi zaman uyarı vesilesi ve kimi zamanda sıfatları ile karşımıza çıkmaktadır. Allah karşısında kulun acizliği, ona olan muhtaçlık, sıfatların kuşatıcılığı ve dua vesilesi olarak şiirlerde görülmektedir.

Ḳahr idüp Ḳahhār'ile nefs ejderin

Fetḥ ider Fettāḥ'ile baḫşīş derin

Mevhibe çün irişe bir bil birin

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ 57/4

Hū di idüben iḳrār

Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben tekrār

[26] Pala, İskender, *Divan Edebiyatı,* İstanbul 1997, s. 109-110

Açıla saña esrār

Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ 95/6

Çāresüz [bir] derde düşdi göñlimüz

Yā ġıyās̱e'l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

ʿAşḳ geldi gitdi şaşdı ʿaḳlımuz

Yā ġıyās̱e'l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱ 123/1

Kaimi şiirlerinde 'Allah'ı felesefik bir yaklaşım ile işlemez. Daha çok günlük hayattaki şekli ile işlenir. Samimi bir yaklaşım görülmektedir. Kaimi çevresindeki insanlara Allah'ın uluTuğunu anlatarak varlık ve birliğini işlemekte, samimi bir inancı telkin etmektedir.

Ḳalma ġafletde göñül uyar gözüñ

Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

ʿĀrif-i Rabb ol yüri añla özüñ

Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

ʿĀlem-i ʿulvīden indüñ esfele

Uġraduñ ṭopraġ ü ṣu āteş yile

Üç oġuldan geldüñ insāna hele

ʿAşḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü 45/1-2

Göñülden eyleyüb iḳrār

Ẕikir ḳıl H̱āliḳ'ı her bār

Saña yüz göstere ol yār

Bu ẕevḳile bu şevḳile 106/3

Bazı şiirlerde Allah sözcüğü yerine Tanrı sözcüğünün kullanıldığı görülmektedir.

Çü ṣınuḳ göñle naẓar eyleye Tañrı ne içün

Ola ʿāşıḳ bu melāmet ḳaṭarında ḳalıcı 195-8

2. **Melekler**

Kaimi Divanı'nda meleklerden çok fazla bahsedilmemiştir. Bir yerde Rıdvan ve hurilerden, diğer bir yerde cennette meleği andıran bir varlık olarak bilinen Gılman'dan söz etmektedir. Birkaç şiirde de İblis bahsi geçmektedir.

Abdü'l Kadir Geylani'nin yüceltildiği bir şiirde Rıdvan ve hurilerin bile ona biat ettiklerinden söz edilmişti.

Bīʿatlisi Rıḍvān ü ḥūr

Mālik daḫi hem nār ü nūr

Ḥaḳḳ'ile bulur çün mürūr

Üftādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 82/8

Gılman bahsinin geçtiği yerde ise iman edenlerin cennete girecekleri ve burada da gılmanlar ile buluşacakları anlatılmaktadır.

Īmān getüren nūra irişür

Ẕevḳile varur ġılmāna bugün 21/13

Kaimi Divanı'nda İblis bahsi birkaç yerde geçmektedir. İblis kötülüğün temsilcisi ve insanı kamil varlık olmaktan alı koyan bir varlık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nefsine uymaz iblīsi ḳoymaz

Cān bile duymaz çün gele cānān 25-4

Sāliki Ḥaḳḳ'a yürütdi

İblīs'i ṭaşra sürütdi

Bir iken yine bir itdi

ʿAdedi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 110-6

Bil ādem Ḥaḳḳ'ile mevcūd

Meleklere ola mescūd

Ḥased ḳıldı iblīs merdūd

Geliş aña gidiş andan 162-4

3. **Ayetler**

Kaimi Divanı'nda geçen ayetlerin bulunduğu bölümler şunlardır:

Tābiʿidür mihr ü māh

Ẕikri olmış çün penāh

Lā-ilāhe illallāh
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 55-2

Rabbi zidnī Ḳāʾimī'de sözi kes
Cāna lez̠z̠etler bağışlar bu heves
Böyle bir ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳī böyle ses
Pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ 57-7

Şol kişi kim ola saʿīd
Dāʾim olur ʿaşḳa mürīd
Allāh yefʿal mā yürīd
Aʿlā-yı ʿaşḳ dirler buña 114-4

Çün festeḳim buyurdı Ḥaḳ
Ehlinden işit al sebaḳ
Geç kendüden ulaş aña
Cümle işüñ envār olur 169-6

Kaimi Divanı'nda ayetlerle ilgili olarak karşımıza çıkan diğer bir husus sure isimlerinin bazı şiirlerde kullanılmış olamasıdır.

Bu ümmete ṣāḥib-dīn
Ṭā-hā ola hem Yā-sīn
Hem himmet-i Muḥyi'd-dīn
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan 177-5

4. **Peygamberler**

a.Hz. Muhammet

İnsanlığa gönderilen son peygamberdir. İnsanların en kamili ve en mükemmelidir. Yaratılışın başlangıcı odur ve cihan onun güzelliğinin tecellisidir. Güzelliği, güvenilir olması, insanlara doğru yolu göstermesi divan şiirinde konu olarak işlenmiştir. Hz. Peygamber divan şiirinde gül ve inciye teşbih edilmektedir.[27]

Hz. Muhammet Kaimi'nin şiirlerinde çokça kullanılmıştır. Muhammet isminin yanında Ahmet, Mahmut ve Mustafa isimleri ile de karşımıza çıktığı görülmektedir.

[27] Tolasa, Harun, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*, Ankara 1973, s.31

Senden Muḥammed ümmeti her dem göreler ülfeti
Dōsta leṭāfet vuṣlatı dā᾿im görem yā Rabbenā 66-2

Rehberimüz dü cihānda ol Muḥammed Muṣṭafā
İşbu tevḥīde gelenler buldılar ẕevḳ u ṣafā
ʿĀşıḳ meşreb olan dönmez olursa biñ cefā
ʿAşḳ odına çünki düşdük yanalum hū hū diyü 81-2

ʿĀşıḳāne dem süregel ey aḫī
Şevḳ-ı Aḥmed nūr-ı Yezdān bundadur
Bir gelen cānı çekilür bir daḫi
Şevḳ-ı Aḥmed nūr-ı Yezdān bundadur 104-1

b. Hz. İsa

Hz. İsa İsrailoğulları'nın son peygamberidir. [28]Ortaya çıkışı bugün ki Ortadoğu'dur. Kendisine İncil inmiştir. Hz. İsa'nın getirdiği din olan Hıristiyanlık kendisinden uzun yıllar sonra Roma İmparatorluğu tarafından kabul görmüş ve Avrupa'da yayılmıştır.

Kaimi'nin şiirlerinde en çok bahsi geçen peygamberlerdendir. Bunda Kaimi Hasan Efendi'nin Saraybosna'da Müslümanlığı ora halkına anlatma misyonundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Hz. İsa ortak payda olarak gündeme alınmaktadır.

Ayrıca daha çok mucizeleri ile ele alınmaktadır.

Böyle bir ḫulḳ-ı Muḥammed böyle hem nesl-i ḥabīb
Böyle bir ʿ**Īsī**-nefes mürde dile ḥāẕıḳ ṭabīb
Şerʿ-i erbāb-ı ṭarīḳat maʿrifet ṣāḥib-edīb
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63-16

ʿ**Īsī**'ye ölü dir gören
Dördinci göge irgüren
İs̱bāt u nefyi bir gören
İḳrār-ı ẕikrullāh imiş 113-7

---

[28] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 566

c. **Hz. Nuh**

Hz. Nuh tufan peygamberi olarak bilinmektedir. İnsanlığın ikinci babası diye adlandıranlar da vardır. Kavmini tufandan korumak için büyük bir gemi inşa etmiş ve yöre hayvanlarının tümünden birer çift gemiye almıştır.

Kendisine inananların gemiye binmelerine karşın oğlu kendisine inananlar arasında yer almamış ve gemiye binmemiştir.

Nūḥ'a sefīne yapduran

Küffārı baḥre ḳapduran

İdrīs'e eşyā ṭapduran

Efkār-ı ẕikrullāh imiş 113-3

d. Hz. Yusuf

Hz. Yusuf İsrailoğulları peygamberlerinden Hz. Yakub'un oğludur. Güzelliği ile nam salmıştır. Kardeşlerinin onu kıskanarak kuya atmaları daha sonra Mısır'da geçen günler. Babasının onun arkasından duyduğu üzüntü ve tekrar kavuşmaları halk arasında çokça bilinen peygamber kıssalarındandır.

Ḳul iken sulṭān ider **Yūsuf**ları

Żabṭına Mıṣr'ı virür tekbīr-i ʿaşḳ 117-9

e. Hz. İbrahim

Peygamberlerin babası olarak bilinir. Hz. İsmail ve Hz. İsak'ın babasıdır. Kendi iradesi ile tevhide veya Allah'ın varlığına ulaşması meşhurdur.

İbrāhīm'e büt ḳırduran

Nemrūd odından ḳurtaran

Dil Kaʿbe'sin pāk itdüren

Eẕkār-ı ẕikrullāh imiş 113-4

f. Hz. Şit, Hz. İdris, Hz. Lut, Hz. Salih, Hz, Şuayb, Hz. İsmail, Hz. İshak

Kaimi Divanı'nda daha birçok peygamberin ismi geçmektedir. Ya birlikte ya da ayrı ayrı olarak işlenmiştir.

Şīt ile İdrīs ü Nūḥ ü Lūṭ ü Ṣāliḥ hem Şuʿayb

Geldi İbrāhīm ü İsmāʿīl ü İsḥāḳ ṭutma reyb

Yūsuf u Yaʿḳūb ü Mūsā Meryem ʿĪsī ehl-i ġayb

Evvel āḫirdür Muḥammed āline gel ṭutma ʿayb

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz

Dü cihānda ayaġı tozıdurur tezyīnimüz 64-8

5. **Din İle İlgili Mefhumlar**

a.Kur'an

Allah tarafından Peygamber Efendimize gönderilen son ilahi kitap. [29]

Bunları sevmek yaradan Ḥaḳḳ'ı sevmekdür hemān
Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'dan Ḥaḳ'a bunlardurur ṣāḥib-īmān
İşbu ṣoydan geliserdür mehdī-i ṣāḥib-zamān
Ḥükm-i Ḳur᾽ān ṭutmayanlar bulmaya andan emān
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
İkilik tozı silinsün açıla āyīnimüz 64-17

b. **Din İle İlgili Özel Günler**

(1) Ramazan

Ramazan Ayı Müslümanların oruç ibadetlerini yaptıkları zaman dilimidir. Kaimi Divanı'nda bu ve benzeri günlere ibadet yönü itibarıyla bakılır.

Ana südin emmedi
Ramażāndur bu didi
Arzūsına ivmedi
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī 71-2

(2) Kadir ve Berat

Arapça küdr ü kıymet ve şeref gecesi demektir. Salikin özel tecelliye nâil olduğu geceye Leyletü'l Kadr denir. [30]

Berat gecesi ise İslamiyet'te önemli ibadet gecelerindendir.

Elçilikle vardı Hind'e ʿizzet ü ikrāmile
Gicesi Ḳadr ü Berāt ü gündüzi bayrāmile
Pādişāhı ḳarşu çıḳdı ʿizzet ü ibrāmile
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63-4

---

[29] Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 2004, s. 383

[30] A.g.e. s.400

6. **İbadet ile İlgili Mefhumlar**

a.Namaz ve Namazla İgili Hususlar

(1). Namaz

Namaz, Müslümanların belli zaman veya durumlarda Kur'ân-ı Kerîm'de emredildiği ve Peygamberimizin de tarif edip yaptığı şekilde Allah'a karşı yapmış oldukları ibadet.[31]

Kaimi Divanı'nda namaz bir ibadet olarak ele alınmıştır. Şair hem kendi hem de çevresindeki insanlara bunu tavsiye etmekte veya hatırlatmaktadır. Salike yol olarak ibadet yolu ve bunun içinde önemli bir yer tutan namaz gösterilmektedir.

Ḫavf ü recā ile niyāz

Dut orucı ḳıl a namāz

Bu görinen ger çoġ u az

Eşmededür gitmededür 179-6

(2).Mescid

Bir ibadet olarak algılanır ve o şekli ile kullanılır. Ayrıca sevgilinin güzelliği içinde kullanıldığı görülmüştür.

Kaʿbe vü mescidde ḥayvān duramaz

Ṣūret-i insān içündür ṭayyibāt 227-6

Mescid ü deyrān eyledi seyrān

Ḳāʾimī ḥayrān yaḳdı sirācı 23-9

(3). Secde

Namaz içinde bulunan kulun yaratıcı önünde alnını yere koyduğu ve ona en yakın olduğu an.

Çün dem irişdi ādeme emr oldı secde ol deme

Ol dem yine di bu deme söyle maʿa'l-ebrār hū 44-9

b. Oruç (Savm)

Ramazan ayından Müslümanların yaptığı ibadet. Kaimi Divanı'nda genellikle oruç ve namaz birlikte kullanılmıştır.

Ṣalāt ü ṣavm her sāʿat

Kime güçdür kime rāḥat

Emir ṭutmak olur ṭāʿat

S̱evāb ammā budur ancaḳ 142-8

[31] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 307

c. Zekat, Hac

Bu iki mefhum da şiirlerde birer ibadet olarak geçmekte ve genellikle birlikte kullanılmaktadır.

Şehādetle zekāt ü ḥac
Edā iden giyer bir tāc
Ḥaḳ'uñ raḥmetine muḥtāc
Ümem ola budur ancaḳ 142-9

d. Tevbe

Arapça, dönme, pişmanlık ifade eden bir kelimedir. Günahtan pişmanlık duyarak vazgeçmek. [32] Kaimi Divanı'nda tevbe bu tasavvufî manası ile kullanılmıştır. Şair sâliki Hakk'a dönmeye davet etmektedir.

Tevbeye gel dön Ḥaḳ'a
Bir bilüben bir baḳ a
Bunda iken bul bekā
Bu duracaḳ yir degil 93-3

7. **Ahiretle İlgili Mefhumlar**

a. Şefaat

Suçun bağışlanması için aracı olma. En büyük şefaatçi Hz. Muhammed'dir. [33] Hz. Muhammed kıyamet günü ümmetinin bağışlanması için şefaatçi olacaktır.

Ḥaḳ'uñ ḳurbı civārından
ʿİnāyet yā Resūlullāh
Ḳamu müʾminlere senden
Şefāʿat yā Resūlullāh 131-1

b. **Cennet**

Şair sâlike seslenirken onun masivayı terk etmesini, yani varlık alemini bırakmasını, ondan vazgeçmesini tavsiye ediyor. Hatta bir adım daha ileri giderek aşkı ile ukbâda cennetten de vazgeçmesini salık veriyor.

Dilā terk it bu dünyāyı
Daḫi cennetle ʿuḳbāyı
Ḳamu varlıḳ temennāyı
Hemān sevdā budur ancaḳ 142-1

---

[32] Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 2004, s. 657

[33] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 368

c. **Kevser**

Âb-ı Kevser cennette bulunan ve ancak cennetlik olanların içebilecekleri bir sudur. Şair, salikin cennette girdikten sonra içeceği su olarak işlemiştir.

Raḥmet ṣaçusın ṣaçdılar
Cennet ḳapusın açdılar
Bu demde Kevs̱er içdiler
Bu gün mübārek cumʿadur 144/7

d. **Gılman**

Bir cennet varlığı olarak işlenmektedir. İman edenlerin cennette gılmanlar ile buluşacağını anlatmaktadır.

Īmān getüren nūra irişür
Ẕevḳile varur ġılmāna bugün 21/13

8. **Diğer İtikadi Mefhumlar**

a.Cin, Şeytan

Cinler aleminin varlığı Kur'ân-ı Kerîm'deki ayetlerle sabittir. Hicr suresi 27. ayette 'Nüfuz edici ateşten yaratıldığı' bildirilmiştir.[34]

Cin ve Şeytan bahsi şair tarafında asili hüviyetlerini haiz olarak işlenmektedir.

Cinn ü şeyāṭīn ḥabs olur
Bu dem geçince tebs olur
Min baʿd artıḳ lebs olur
Gelen gelür iḳrārile 148–2

b. On Sekiz Bin Âlem

Bütün boyutları ile birlikte bütün kâinata on sekiz bin alem denmiştir. Kozmolojik telakkiye göre bütün varlık âlemi on sekiz temele dayandırılmaktadır.[35]

On sekiz biñ ʿālemüñ gözgüsi oldı ṣūretüñ
Yaḫşı baḳ sulṭān evidür aru dursun bu otaḳ 156–7

---

[34] Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 2004, s. 132

[35] A.g.e., s. 495

c. **Ölüm**

Ölümün ne zaman geleceği belli değildir. Bu sebeple her zaman hazırlıklı olunmalıdır. Bunuınla birlikte ölüme her zaman hazırlıklı olan mertlere de ölüm yoktur. Çünkü onlar ebedi yaşarlar.

Ḥayvānı boġazlatduñ olduñ ṣıfat-ı merdān
Merdāne ölüm olmaz mülk anlara bu meydān 173-19

d. **İnayet**

İnayet Hakk'ın kullarına sıkıştıkları vakit yardımı demektir. Aynı zamanda Hz. Muhammed'in şefaat vasıtası ile ümmetinin yardımına geleceği de itikadi bir inanıştır.

Ḥaḳ'uñ ḳurbı civārından
ʿİnāyet yā Resūlullāh
Ḳamu müʾminlere senden
Şefāʿat yā Resūlullāh 131-1

B. Tasavvuf

1. Zikir, Fikir, Şükür

Zikir, Arapça unutmanın zıddı olan hatırlatmayı ifade eden bir kelimedir. Zikrin hakikati, zikredilen (Allah)den başkasını unutmaktır. Fikir, Arapça düşünmek demektir. Kalbe bir üçüncü marifeti elde etmek üzere, iki marifeti kazandırmaktır. Şükür, yapılan iyiliği övme, nimetin değerini bilmektir. [36]

Zikir, fikir ve şükür tasavvuf edebiyatında önemli bir yer tutmaktadır. Salik Allah'tan başka olan her şeyi bırakır. Bu mâsivadır. Yine sadece onu düşünür ve verdiği nimetleri için ona şükreder. Kaimî Divanı'nda bu üç sözcüğün genellikle birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Gāh cehrile ẕikr iderüz
Gāh düşünüb fikr iderüz
Niʿmetlere şükr iderüz
Sülūk ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür 62-4

Gāh ẕevḳile ẕikr eylemek
Gāh şevḳile fikr eylemek
Her niʿmete şükr eylemek
Neye irer yā Rabbenā 72-2

[36] A.g.e., s. 728,216,615

2. **Melâmet**

Arapça yerme manasına gelen melâmet, Kur'ân'daki açıklaması ile kınayanın eleştirisinden korkmayarak vazifesine devam etmektir. [37] Kaimî şiirlerinde melameti aşığın bir üstünlük vasfı olarak görmüştür. Çünkü çevresi tarafından eleştirilen ve bu eleştirilere rağmen aşkını devam ettiren aşık makbuldür.

Düşenler ʿaşḳına oldı mis̱ālüñ

Melāmetde geçürürler zamānı 137-6

Çü ṣınuḳ göñle naẓar eyleye Tañrı ne içün

Ola ʿāşıḳ bu melāmet ḳaṭarında ḳalıcı 195-8

3. **Cezbe**

Cezbe heyecana gelerek kendinden geçme ve Allah'ın kulunu kendine çekmesi demektir. [38]

Kaimî'nin şiirlerinde cezbe Allah korkusu veya sevgisi ile kendinden geçme manasında kullanılmıştır. Cezbe aşık tarafından istenilen bir durumdur. Cezbe aynı zamanda Allah'a yakınlığın da bir göstergesidir.

Kimi Ḥay dir kimi Ḳayyūm kimi Ḥaḳ

Cez̠be-i ʿaşḳdur ki ditrer el ayaḳ

Özge ḥāletdür bu sevdā içe baḳ

ʿĀlemi seyrān iderler hū diyü 53/2

Añlatdı biraz ṣoñra geldükde bu meydāna

Cez̠besinde gösterdi yaḳınlıġı Yezdān'a 107-2

4. **Şem-i Aşk**

Şem' meşâle manasına ilahi nuru temsil eder. Sûfinin kalbini yakan ilahi nurun parıltısıdır. Genlikle pervane ile birlikte kullanılır. Pervane kelebeği mumun etrafında döner, buna uzun süre devam eder, sonunda alevin çekici gücü onu kendi içine çeker. [39] Aşığın durumu ateşin çevresinde dönen pervane gibidir. O aşkın yakıcı ateşine mübtela olmuştur. Bu aşk ilahi bir aşktır. Sonunda kendiside yanmaya tutulacaktır.

Hū şarābuñ ḳandı çün mestāneler

Erre esmāsın sürer dīvāneler

---

[37] A.g.e., s. 424

[38] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 86

[39] Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 2004, s. 603

Şemʿ-i ʿaşḳa yanmada pervāneler

Döne döne vecde gelür ʿāşıḳān 99-3

5. Celvet

Allah'ın keşif ve fetihlerine, ayrıca müridin kalbine zuhur eden tecellile türünden olan nimetlerine denir. [40] Kaimi halvetten celvete olan yolculuğu işlemiştir.

Göñül uyan idüb ḫalvet

Ḳılasın ẕikrile celvet

Bulasın dōstile vuṣlat

Bu ʿaşḳile bu şevḳile 106-4

6. Uşşak

Aşıklar. Kâimî Divanında aşık sözcüğünün çoğulu olan uşşâk sözcüğü çok yerde kullanılmaktadır.

Getürür şevḳe ʿuşşāḳı

Ḥaḳīḳat ʿaşḳa müştāḳı

Dilerseñ ṣoḥbet-i bāḳī

Diyelüm hū döne döne 54-4

7. Mürid

Dileyen, isteyen demektir. [41] Allah'a vuslatı arzu eden, bir başka deyişle, Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmak isteyen ve bu olgunluğun eğitimini verecek bir şeyhe (veya mürşide) bağlanan kişidir. [42]

Kâimî Divanı'nda mürîd tam olarak tasavvufi bir terim olarak kullanılmıştır.

Çünki geldi yoḳlıġile bir mürīd

Buldı devlet aña şefḳat itdi şeyḫ 232/5

8. Kerâmet

Peygamberde ortaya çıkan olağan üstü olaylara mûcize denirken; benzeri durum velîler için söz konusu olunca, buna da keramet denir. [43]

---

[40] A.g.e., s. 121

[41] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 301

[42] Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 2004, s. 454

[43] A.g.e., s. 365

Allah'ın Hz. Adem'i yaratmasından sonra meleklerin ona secde etmesi aynı zamanda bir keramettir. Onun gibi de insana da Allah tarafından bazı kerametler verile bilir. Bunu görmemek gafilliktir, manasını ifade ediyor.

Kerāmet virdi çün Yezdān senüñ cinsüñe ey ġāfil

Kime secde melāʾikler ḳılur şimdi gel iẕʿana 200/22

9. Mâsivâ

Tasavvufta Allah'ın dışındaki her şey masivadır. Bu kelimenin bütün yaratılanları içine alan bir sınırı vardır.[44] Şairin 'masiva' sözcüğünü genel olarak çevresindeki insanlara ondan vazgeçmelerini salık verdiği görülmektedir.

Gice gündüz esmāʾullāh sürelüm

Cān gözile dōst dīdārın görelüm

Māsivānuñ cümle terkin uralum

Gel gel ʿāşıḳ bu ʿirfāna ṣıdḳile 96/2

Bu māsivādan ol aru

Tā kim diyeler gel berü

Maḫlūḳa itmez ser-fürū

Tevḥīde çekindi göñül 102/8

Māsivādur cümleten iki cihānuñ fikreti

Ḥaḳ gözile göñlüñ içre bī-cihet Sübḥān'a baḳ 156/3

10. Kenz-i Mahfi:

Gizli hazine demektir. Mutlak gaybda gizlenmiş bulunan hüviyet-i ehadiyye yerine kullanılır. Bu, bilinmesi muhal olan gizlilerin gizlisidir. "Gizli bir hazine idim. Bilinmek istedim…" kudsî hadisi ile, bu hususa işaret vardır.[45]

İbtidā ketm-i ʿademden [kim] netīce oldı cūd

Rūḥ-ı pāk-i Aḥmedī oldı keṡīr ol bir vücūd

Kenz-i maḫfī ẓāhir olub ṣaçılınca luṭf u cūd

Ādemüñ alnında çıḳdı aña emr oldı sücūd

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz

[44] A.g.e. , s. 414

[45] A.g.e., s. 364

Bir naẓarla açdı rūşen eyledi āyīnimüz
Bunlaruñ pāyı tozıdur tācımuz tezyīnimüz 64/6

Altun gibi ṣāfī olan
Derde odur şāfī olan
Her müflise kāfī olan
Kenz-i ḫafī Yezdān içün 149/8

11. Üçler, Kırklar, Yediler

Evliya hiyerarşisinde yer alan guruplardır.[46] Kaimi Hasan Efendi aynı zamanda bir tasavvuf ehli olduğu için bu tabiri bazı şiirlerinde kullanmıştır.

Ricālü'l-ġayb didiler
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
Üçler ḳırḳlar yediler
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī 71/1

12. Seyr

Arapça, yürümek, gezmek, gitmek demektir.[47] Seyr tasavvuf ehlinin yani salikin a'lâdan esfele ve esfelden a'lâya yaptığı kamil mümin olamaya doğru olan yolculuktur. Kâimî bunu çevresindeki insanlara bu yolculuğu tanıtmaktadır.

Aʿlādan esfel seyrine
İnüb rücūʿ itmek niye
Lā-büd gerek ʿaşḳ ehline
Bu sırrumuz yā Rabbenā 77/5

İşbu uyḫu içre ʿālem seyr idüb
Ṭoġrı ṭoġrı añladur taʿbīr-i ʿaşḳ 117/4

13. Vahdet

Arapça, birlik demektir. Gerçek manada bir olan Allah'a işaret eder.[48] Vahdet Allah'ın birliğine işaret ettiği gibi şiirlerde insanların bu temel inanışa gerçek manada inanmaları istenmiştir. Vahdet aynı zamanda Allah'ın kudretine bir sığınma vesilesi olarak algılanmıştır.

---

[46] A.g.e., s. 674

[47] A.g.e., s. 564

[48] A.g.e., s. 681

Ḥaḳḳ’ile bāṭıl farḳ idüb

Vaḥdet sarāyına gidüb

Dīvāne aʿmālin yedüb

Seyrānı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ 83/2

Vaḥdet güneşi ẓāhir baḳ nüh felegi bunda

Bir añla vü ṣay ol bir ḳo ikiligi bunda 173/39

14. Dede

Anı seven cānları sevmek bize yeter bu dem

Ancaḳ ismin yād idelüm cān ü dilden ben dedem

Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı sırrullāh 133/10

15. Meclis

Toplantı anlamında bir kelimedir. Huzur ve hicran belirtileri ve vakitleri.[49] Şairin ‘meclis’ sözcüğünü daha çok aşık meclisleri olarak kullandığı görülmektedir.

Meydāna gelüb meclis içine

Cānuñ atasın ḳurbāna bu gün 5/4

16. Salik

Yüri fırṣat demin fevt itme bunda gel eyā sālik

Mürīd-i merd-i Ḥaḳ olub düriş dāʾim ʿibādāta 212/23

Yedi ṭamu ile mālik

Yoluñda cümlesi sālik

Bilürken küllü şeyʾ hālik

Umar senden kerem şefḳat 174/7

[49] A.g.e., s. 418

17. Tevhid

Arapça, birleştirmek demektir. Tasavvufta Allah'ın zatını, akılla tasavvur olunan, zihni olarak hayal edilebilen her şeyden uzak tutmak.[50]

Ser-cümle budur anı
Tevḥīdile seyrānı
Umar ḳamu yārānı
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan 175/9

18. Derd Ehli, Ehl-i Dil, Ehl-i Nefis, Şevk Ehli, Ehl-i Aşk, Ehl-i Heva, Ehl-i Hal, Ehl-i Vahdet, Ehl-i Kehf, Ehl-i Tuğyan

Ġāfil mi olur tevḥīde iren
Derd ehli olur merdānı gören 16/1

Meclisde gelüb **ehl-i dil** ile
Ẕikr eyle Ḥaḳ'ı kāmiller ile
İnsāna irüb ṭoġrı yol ile
ʿAşḳile bu gün tevḥīde iriş 10/2

Yeter a göñül uyduñ hevese
Māʾil oluban **ehl-i nefise** 19/1

Tevḥīdi sever ʿaşḳa uyucı
Şevḳ ehli olur dünyā ḳovıcı 20/1

Şevḳ ehli imiş vuṣlatda ḳalan
Dāʾim Ṣamed'i ẕikr eyleyici 20/8

ʿ**Aşḳ ehli** bir dem ḫalḳa ḳarışmaz
ʿAḳlı olaruñ aña irişmez 31/52

[50] A.g.e., s. 659

Ġafletde görüb **ehl-i hevāyı** sen de uyarsın
Rüsvāy olursun maġbūn ḳalursın iñleyü derdā 31/3

Böyle çeker māh u sāl
Ḫarca varur mülk ü māl
Olmaḳ içün **ehl-i ḥāl**
Cūşa gelür hū diyü 51/4

Şimdi erenler bu ṣıfatda eks̱eri ṣaḳlandılar
Ḳanda bir göñli ḳara var ṣūretā aḳlandılar
Ehl-i vaḥdetdür diyü çoḳ kimseler ḥaḳlandılar
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63/11

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī'dür pīrimüz
Bu baḳır göñüllere iksīrimüz
Ehl-i Kehf'e vaṣl ola Ḳıṭmīr'imüz
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam 67/6

Ḥamdü-lillāh şevḳa geldi şimdi ān ü īnimüz
ʿAşḳ odında yumuşaḳ ola bu dil-i sengīnimüz
Himmet-i merdān ile ṣayḳal ola āyīnemüz
Ehl-i dil rūşen ider erkānımuz āyīnemüz
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bunlaruñ ayaḳ tozıdur tācımuz tezyīnimüz 64/1

Kim benī ādem mükerrem bunlaruñla oldı heb
Büt-perest āteş-perest odı söyündi ṣoldı heb
Dīn-i İslām'dur açıldı **ehl-i ṭuġyān** buldı heb
Gitdi ẓulmet nūr-ı īmān şarḳ u ġarba ṭoldı heb
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bir naẓarla açdı rūşen eyledi āyīnimüz 64/16

II. CEMİYET

A.Şahıslar

1. Tarihi Şahsiyetler

a. Nemrud

Urfa şehrinde Hz İbrahim'i yok etmek için büyük bir ateş yaktırarak onu mancınıklar ile içine atmak isteyen zalim kraldır. Burada da Nemrud'un yaktırdığı büyük ateşten söz etmektedir.

İbrāhīm'e büt ḳırduran
Nemrūd odından ḳurtaran
Dil Kaʿbe'sin pāk itdüren
Eẕkār-ı ẕikrullāh imiş 113/4

b. Lokman

Halk geleneğinde değişik kişilerle karşımıza çıkan tarihi bir şahsiyettir. Hakkında Kur'an-ı Kerim'de bir sure vardır. (Sure no:31) [51] Kâimî Hasan Efendi Lokman Hekimin dertlere deva bulma yönünü işlemiştir.

Kimse bilmez ne hevādur herkes ʿācizdür begüm
Ḥikmet-i Loḳmān bu derde itmedi bir dem tīmār 258/11

c. Hasan, Hüseyin

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, Peygamber Efendimizin iki torunu ve aynı zamanda Hz. Ali'nin çocuklarıdır. Şiirde de bu yönleri öne çıkarılmaktadır.

Hem Ḥüseynī vü Ḥasen'dür Murteżā Zehrā özi
Hem ḥasīb ü hem nesīb ʿayn-ı velāyetdür sözi
Ulu devletdür dedem pāyine sürġil sen yüzi
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63/3

d. Hazret-i Hayder

Hayder (Haydar), aslan manasına gelmekte ve Hz. Ali için kullanılan bir sıfattır. Hz. Ali genellikle sahabeler arasında ilim yönüyle önde olmuştur. Bu ilmini Celcelutiye isminde bir kitapla göstermiştir. Şairde şiirinde onun ilim yönünü öne çıkarmaktadır.

Kendiñi vīrāne andan anuñile gel beri
İşbu birlikde açıla saña ʿilm-i Ḥayderī 22/2

---

[51] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 257

e. Edhem

İbrahim Edhem diye şöhret bulmuştur. Babası Belh sultanlarındandır. Edebiyatta daha çok dervişliği sultanlığa tercih edişi ve menkıbeleri ile ele alınır. Bir şehzade olduğu halde dünya nimetlerini fakr u fenaya vermesi ve inziva içinde, kanaat köşesinde kendini mesut hissetmesi dolayısıyla övülür. [52]Kâimî Divanı'nda da İbrahim Edhem tavını ve tahtını terk etmesi yönüyle işlenmiştir.

Evliyānuñ cez̲besidür bu sülūk

Tāc ü taḫtdan geçer uġrayan mülūk

Edhem gibi ʿaşḳa düşer çoḳ bölük

Belḫ şehri ilidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 160/5

Bil ögren şāh Edhem'den geçüb bu meyl-i dirhemden

Bu derde al bu merhemden ḥisābuñ ḳalmaz ʿuḳbāda 165/8

f. Mansur

Hallacı Mansur, edebiyatta adı çokça anılan meşhur bir sûfîdir. Ene'l Hak, demesi ile bilinir. Mansur inancı uğruna her şeye göğüs germe ve ölmenin sembolü olarak bilinir. [53] Kâimî Hasan Efendi de onun bu yönünü vurgulamakta ve aşıkların inançları ile meydana çıkışını vurgulamaktadır.

Manṣūr gibi meydāna

Çıḳdı nice ʿāşıḳlar

Tā kim olalar maḳbūl

Dirler varalum ʿaşḳa 115/3

Manṣūr olmış āteş ol kendin yaḳar

Z̲erre z̲erre kül olub adın ṣaçar 197/7

g. Eşrefoğlu

Bunca yıllardur sürilür tā ilā yevme'l-ḥisāb

Baḳ ne cānlar oldı irşād Eşrefoġlı gibi tāb

Cümlesin yād eylesem olurdı bir ḳaç cild kitāb

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ

Göresin anda velāyet hem kerāmet dutma daḳ 109/4

---

[52] A.g.e., s. 122

[53] A.g.e., s. 168

h. Veys

Veysel Karenî, Peygamber Efendimiz zamanında yaşamış fakat onu görememiştir. Annesinin sözüne o kadar bağlıdır ki, annesinin: 'Onu bulamazsan geri dön.' Sözü üzerine ziyaret ettiği Hz. Muhammed'i evde bulamayınca Yemen'e geri döner. Peygamber Efendimiz eve döndüğünde bu olaydan haberdar olur ve vasiyetiyle hırkasının Veysel Karenî'ye verilmesini ister. [54]Şiirde de bu hırkadan bahisle hırkanın Veys'e sorulması istenmektedir.

Ṣıdḳı olan añladı āl-i Muḥammed n'idügin

Veys'e ṣorġıl ḫırḳa vü şāl-i Muḥammed n'idügin

Kim bilür yā ḳāmet ü bāl-i Muḥammed n'idügin

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ

Vaḥdet-i Ḥaḳ sırrı ẓāhir bundadur gel dutma daḳ 109/12

i. Meryem

Hz. Meryem, Hz. İsa'nın annesidir. Şiirde birçok peygamber ile birlikte ismi anılmaktadır.

Şīt ile İdrīs ü Nūḥ ü Lūṭ ü Ṣāliḥ hem Şuʿayb

Geldi İbrāhīm ü İsmāʿīl ü İsḥāḳ ṭutma reyb

Yūsuf u Yaʿḳūb ü Mūsā Meryem ʿĪsī ehl-i ġayb

Evvel āḫirdür Muḥammed āline gel ṭutma ʿayb

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz

Dü cihānda ayaġı tozıdurur tezyīnimüz 64/8

j. Dört Halife

Dört Halife, sırasıyla Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali'dir. Her bir halifenin en önde ve kendileri ile özdeşleşmiş olan sıfatları ile kullanıldığı görülmektedir. Hz. Ebû Bekir'in sıfatı sıdk, Hz. Osman'ın vasfı haya, Hz. Ömer'in vasfı adalet ve Hz. Ali'nin en öndeki vasfı velayettir. Şiirde de bu vasıflar vurgulanmaktadır.

Nice yüz biñ ʿaşḳ eri var ümmeti peyġamberüñ

Daʿvī ḳavmi her biri ṣıdḳ-ı Bū Bekr'üm ḳandadur 139/5

ʿAdl-i ʿÖmer Ḥażret-i ʿOs̱mān ḥayā ḥilmi gibi

Ḥayder-i Kerrār velāyet vaṣl-ı pür-kerem ḳandadur 139/6

---

[54] A.g.e., s. 410

k. İskender

İskender-i Zülkarneyn olarak bilinir. Kur'an-ı Kerîm'de hayatı hakkında bilgi verilir. (Kehf/83-99) [55]

Bu ʿaşḳ İskender'e āyi̅ne oldı

Budur Ḫıżr'a içüren āb-ı ḥayvān 211/30

1.

2. **Tarihi ve Efsanevi Şahsiyetler**

a. Rüstem-i Zâl

İran'ın ünlü kahramanı. Adı Şehname'de övgü ile anılır. Rüstem-i Zâl, Rüstem-i Dâstân onun lakaplarındandır. Eski şiirde kahramanlık, kuvvet ve yenilmezlik sembolü olarak özellikle kasidelerde anılır. Dâstân hile demektir. Bu nedenle Rüstem'in adı zülf, kaş, göz, gamze gibi öldürücü ve hilekar özelliklerle birlikte çok kullanılır. [56] Şiirde kuvvet yönüyle adı anılmıştır.

Ḳalbe sükūn inzāl ola

Ḳuvvetde Rüstem Ẕāl ola

Çün kim bu yüzden ḥāl ola

Merdāna gel merdāna gel 150/4

b. Belkıs

Hz. Süleyman'ın Allah'a imana davet ettiği Sebe melikesi. Belkıs daha sonra iman etmiş ve Hz. Süleyman'ın hanımı olmuştur. Belkıs'ın tahtının göz açıp kapama süresinde Belkıs'ın sarayından Hz. Süleyman'ın karargahına getirilmesi meşhurdur.

Bu ʿaşḳ Belḳi̅s'i rām eylemiş iken

Yile ḳaldurtduran taḫt-ı Süleymān 211/31

c. Züleyha

Zeliha olarak da bilinir. Hz. Yusuf'un Firavun'un sarayında iken ona aşık olup, daha sonra Hz. Yusuf'un yüz vermemesi sebebi ile onu bir hile düzenleyen kişidir. Hz. Yusuf'un sarayda bir odaya girdiğinde Zeliha'ın misafiri olan bayanların önlerindeki meyveler yerine parmaklarını kesmeleri meşhurdur. Burada da bu olaydan söz edilmekte Züleyha'nın parmağını aşkın kestiği bildirilmektedir.

Züleyhā barmağın bu ʿaşḳ kesübdür

Bu ʿaşḳuñ ḳulı olur Mıṣr'a sulṭān 211/33

[55] A.g.e., s. 212

[56] A.g.e., s. 334

3. Hikâye Kahramanları

a. Leylâ ile Mecnûn

Leyla vü Mevnûn hikayesinin kahramanlarıdır. Hikaye bir Arap hikayesidir. İkisinin de gerçek kişiler olduğu sanılmaktadır. Mecnûn'un asıl ismi Kays'tır. Leyla'ya olan aşkından dolayı mecnûn olmuştur. Mevnûn deli demektir. Mecnûn'un aşkı daha sonra ilahi aşka döner.

Kâimî Hasan Efendi şiirlerinde bu manaları ihtiva edecek şekilde kullanmaktadır.

Bu ʿaşḳ evvel ider Mecnūn
Gehī şādī gehī maḥzūn
Dil-i ʿāşıḳ olur meftūn
Sever ʿaşḳile Leylā'yı 147/2

Ey Ḳā'imī bu ʿaşḳa uy
Sırr-ı nihānı sen de duy
Heb varuñı yoḳlıġa ḳoy
Leylā-yı ʿaşḳ dirler buña 114/7

Vāmıḳ ʿAẕrā gözledi
Mecnūn Leylā yüzledi
ʿĀşıḳ Mevlā özledi
ʿAşḳ odına yanalum
Bu ʿirfānda dönelüm 80/6

b. Ferhad ile Şirin

İran Edebiyatı mesnevi konuları arasında önemli yer tutan bir hikaye. Ferhad ile Şirin divan edebiyatında da mesnevi konusu olarak işlenmiştir. [57] Halk arasında da oldukça yaygın şekilde bilinir. Ferhad'ın Şirin için dağları delmesi meşhurdur. Kâimî'nin şiirlerinde de bu yönü öne çıkarılarak işlenmiştir.

Ferhād'a Şīrīn yüzinden ulaşub
Ḫoş ḳayalar kesdürür tedbīr-i ʿaşḳ 117/8

---

[57] A.g.e., s. 139

B.Ülkeler ve Şehirler

1. Arabistan

Arabistan sözcüğü Peygamber Efendimizin oradan ortaya çıkması vesilesi ile şiirlerde ele alınmıştır. Oranın bir cezbesi olduğu bildiriliyor. Ana bu cezbenin sebebi Hz. Muhammed'in oradan zuhur etmesidir.

ʿ**Arabistān** cez̠besidür bu tamām

Bosnasarāyı'nda ḳaldı ve's-selām

Himmeti var pīrimüzüñ ber-devām

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ 58/5

2. Bosna

Bosna, Kâimî Hasan Efendi'nin yaşadığı yerdir. Bosna ve Bosnasaray şeklinde kullanılır. Genellikle yaşanılan yere atıf veya ora insanına atıf yapılarak kullanılmıştır.

Ṣubḥ u aḫşam cemʿ oluban dervīşān

Bosna şehrinde ola ṭurfe nişān

Bu nişānile biline bī-nişān

Ḥaḳ velīler himmetinde hū dirüz 129/3

Bosnasarāy'a himmeti

Yitişdi seyr it ḥikmeti

Gel Ḳāʾimī ḳıl ḫidmeti

Şevḳile tevḥīd idelüm 295/9

3. Hind

Hindistan'da yaşayan insanları, Hind ahalisini anlatan bir kelimedir. Burada bazen Hint milletini, bazen de Hindistan'ı anlatır şekilde kullanılmıştır.

Elçilikle vardı **Hind'**e ʿizzet ü ikrāmile

Gicesi Ḳadr ü Berāt ü gündüzi bayrāmile

Pādişāhı ḳarşu çıḳdı ʿizzet ü ibrāmile

Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63/4

Oldı heb Īrān ü Tūrān **Hind** ü Sind ü ümmetüñ

Umaruz işbu diyār-ı Üngürūs'dur ḥikmetüñ

Ḥükm-i feyyāżile ola işbu fetḥe himmetüñ

Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh 292/37

4. Hısn-ı Hayber

Hayber Kalesi demektir. Hz. Ali'nin Hayber Kalisi'nin fethedilmesinde büyük kahramanlıkları vardır. Bu halk arasında da meşhurdur. Burada Hayber Kalesi'nin feth edilmesi örnek olarak gösterilerek onun gibi nice yerlerinde fethedile bileceğini anlatmaktadır. Bu yeni fetih manevi bir fetihtir ve kahramanı askerler değil aşıklardır.

Her sözüñ bir tīġ-ı ṣamṣām ola aʿdā üstine

Himmetüñle fetḥ idesin nice **Hıṣn-ı Ḫayber'i** 22/3

5. Dımeşk (Şam)

Dımeşk, Şam şehrinin ismidir. Verd-i Dımaşk, Şam Gülü manasına kullanılmıştır.

Baḳcada köşḳi verd-i **Dımaşḳ'ı**

Bülbül-i ʿaşḳı derdile var ol 24/8

Burada ise Dımaşk, Şam şehri olarak kullanılmıştır.

İçelüm şerbet-i ʿaşḳı

Ḳoyalum Mıṣr ü **Dımaşḳ**'ı

Gel ögren sen de bu meşḳı

Diyelüm hū döne döne 54/6

6. Bağdad

Irak'ın önemli şehirlerinden biridir. Şairin yaşadığı dönemde ilim, kültür ve sanat merkezidir.

ʿĀriflerüñ ser-tācıdur

Ecdādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿĀşıḳlaruñ miʿrācıdur

Baġdādī ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 112/1

7. **Mısır**

Kâimî Hasan Efendi'nin şiirlerinde Mısır'ın yer alması Hz. Yusuf vesilesiyledir. Hz. Yusuf ve Züleyha'dan sözedilen yerlerde Mısır bahsinin geçmekte olduğu görülmektedir.

Ḳul iken sulṭān ider Yūsufları

Żabṭına **Mıṣr'ı** virür tekbīr-i ʿaşḳ 117/9

Züleyhā barmaġın bu ʿaşḳ kesübdür

Bu ʿaşḳuñ ḳulı olur **Mıṣr'a** sulṭān 211/33

8. Belh

Evliyānuñ cez̲besidür bu sülūk

Tāc ü taḫtdan geçer uġrayan mülūk

Edhem gibi ʿaşḳa düşer çoḳ bölük

Belḫ şehri ilidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 160/5

9. İran ve Turan

İran o zamanki Fars memleketidir. Turan ise İranlı'ların Türk'lerin yaşadığı yere verdikleri addır. Şiir bir nâttır ve bahsi geçen memleketlerin Müslüman olduklarından söz etmektedir.

Oldı heb Īrān ü Tūrān Hind ü Sind ü ümmetüñ

Umaruz işbu diyār-ı Üngürūs'dur ḥikmetüñ

Ḥükm-i feyyāżile ola işbu fetḥe himmetüñ

Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh 292/37

10. Ka'be

Ka'be Müslümanların kıblesidir. Aynı zamanda hac farizasının yerine getirildiği yerdir. Kutsallığı ön plandadır.

Şiirde Ka'be'nin yolunun öğrenilmesini şair kendi nefsine tembihliyor. Bu dinin kurallarına göre yaşama şeklinde anlaşılabilir.

Ḳāʾimī ögren Kaʿbe yolını

Ḫırḳa[ñı] uydur bir kepenekden 26/17

Saña gel Ḳāʾimī bu dem göñül Kaʿbesini fetḥ it

Otur anda o dōstile emīn olub fuṣūṣāta 212/24

C. Nehirler, Denizler ve Dağlar

1. Tur-i Sina

Tur-i Sina, Hz. Musa'ya tabletler halinde emirlerin geldiği dağdır. Kâimî Divanı'nda genellikle Hz. Musa ile birlikte kullanılmıştır.

Biñ bir kelime söyler ne ʿaceb

Şol Ṭūr velī Mūsā'da bu gün 4/18

Şol vechi gören dünyede ġayrısına dil virmedi

Ḫavf itmedi bir nesneden Ṭūr'ında Mūsā'dur yine 135/6

2. Kâf Dağı

Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansızlığına inanılan dağlar zinciri. Yüksekliğin, uzalığın, ihtişamın ve kainatın sembolü olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır. [58]

Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de de Kâf Sûresi vardır. (Sûre No:50)

Şiirde Kâf Dağı Simurg-ı Ankâ ile birlikte kullanılmış olduğu görülmektedir.

Eger Sīmürġ-ı ʿAnḳā'dan ḫaber almaḳ dilerseñ hem
Yedi kez ḳulle-i Ḳāf'a ḳanad urub uçandan ṣor 224/2

III. TABİAT

A. Kozmik Âlem

1. Gökyüzü

Şiirlerde gök, felek ve çarh-ı gerdun şeklinde işlendiği görülmektedir. Felek sözcüğü ile kastedilen gökyüzüdür. Gök bilinen manası ile şiirlere girmiş ve o şekli ile kullanılmıştır. Yer gök, nüh felek, yedi gök tabirleri sıkça kullanılmıştır.

Getürmez yirler ü **gökler** ʿaceb bir yük çeker insān
Ne pekdür bu göñül yā Rab demür mi yoḫsa mı ṭuçdur 213/2

Ādem ḥaḳīḳī pāyesi
Yir **gök** anuñ bir sāyesi
Yoḳlıḳ ola ser-māyesi
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās 219/6

Şöyle yansun ʿaşḳ odına bu [vü]cūd
Nüh **felekden** dütün ü geçsün ʿalev 251/4

Yoġiken geldi vücūda nüh **felek** mülk ü mekān
Devr ider ʿarşda melekler ʿaşḳına Muḥammed'üñ 313/2

ʿĀleme çünkim tecellī eyledi āṣār-ı hū
Çarḫ-ı gerdūn raḳṣa girdi eyledi iḳrār-ı hū 319/1

[58] A.g.e., s. 222

2.Güneş (Şems)

Ucı bulınmaz ṭoġub ṭolunmaz bir tuḥfe ẕerre

Güneş midür kim dāʾim żiyādur her ḳanda vara 31/26

Bu ʿaşḳuñ ẕerresi bu göñle ḳonsa

Żiyāsı şems olur çün ẕerre ẕātı 152/5

B. Hayvanlar

1. Özel İsimli ve Efsanevî Hayvanlar

a. Kıtmîr

Ashab-ı Kehf'in köpeğinin adıdır. Derviş olmamakla birlikte dervişlerle birlikte olmaktan hoşlanan insanlara da kıtmîr adı verilir. [59]

Şiirde aşk kıtmîrinden sözedilmektedir.

Nefs-i (ātiye) ḳılsa naẓar ol pīr-i ʿaşḳ

Kehf-i dilde dem sürür Ḳıṭmīr-i ʿaşḳ 117/1

b. Simurg-ı Anka

Kaf Dağı'nda yaşadığı varsayılan, tüyleri renkli, yüzü insana benzer, asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve adı var kendi yok bir kuştur. Boynu uzun olduğu için 'anka' adıyla anılır. [60]

Simürg-ı Ankâ, şiirde kendisini gizleyen sevgili veya bilge kişiye teşbih edilmiş. Ondan haber alabilmek içinse Kâf Dağına kanat vurup uçabilen kişiden sorulması gerektiği bildirilmektedir.

Eger Sīmürġ-ı ʿAnḳā'dan ḫaber almaḳ dilerseñ hem

Yedi kez ḳulle-i Ḳāf'a ḳanad urub uçandan ṣor 224/2

c. Düldül

Düldül Hz. Muhammed'in atının ismidir. Şiirde Hz. Peygamber Efendimizin düldülün süvarisi olduğu ve onun vezirinin, nazırının olmadığı söylenmektedir.

Gelübdür bunca peyġamber

Muḥammed gibi bir server

Süvār-ı Düldül-i Ḥayder

Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ 223/4

---

[59] Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü,* İstanbul 2004, s. 374

[60] Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995, s. 30

Bu ʿaşḳdur muʿciz-i Aḥmed ḳılıcı Ẕü'l-fiḳār imiş

Yürüdi dest-i himmetle süvārı Düldül'i dirler 203/5

d. Ejder

Ejder, büyük yılanlara verilen isimdir. Burada Hz. Musa'nın Firavun'un sihirbazları ile yaptığı mücadelede asasının bir yılana dönüşerek sihirbazların ortaya koydukları maharetleri olan yılana benzer iplikleri yutmasına telmih vardır. Hz. Musa'nın asasının yılana dönüşmesi ejder olarak isimlendirilmiştir.

Mūsī̄leyin elde ʿaṣā

Ejder olub ḥaṣmın baṣa

Ḳuvvet viren ḫāṣü'l-ḫāṣa

Eşʿār-ı ẕikrullāh imiş 113/6

2. Tür Olarak İşlenen Hayvanlar

a. Eşek, Katır

Eşek ve katır gibi hayvanları aşktan anlamayacakları vurgulanmaktadır.

Her ḫar-ı dü-pā ne bilsün bunda bunlar n'idügin

Bū Cehil ne añlasun Aḥmed fünūnlar n'idügin

Añlamaz eşşek ḳatır ʿaşḳ ü cünūnlar n'idügin

Elçi Muḥyi'd-dī̄n budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63/7

b.Andelib

Meşhur bülbülün güle olan aşkına bir atıf vardır.

Gülün başında andelibin öteceği vurgulanmaktadır.

Bu gülde ʿandelī̄b öter

Ḳamu iş bunda çoḳ biter

Olanlar ʿibreti yiter

Bu ḥālile ḳalur mısın 268/5

Tevekkül Ḳāʾimī̄ bir verd-i ḥamrā

Getürür ʿaşḳa bunca ʿandelī̄bi 205/7

C. **BİTKİLER**

1. Gonca

Bülbülün güle olan aşkının sürekle olarak devam etmekte ve onun bir gonca istediği vurgulanmaktadır.

Bülbül dem-ā-dem bir ġonca ister

Dil bağçesinde bir ġonca göster 31/26

Gönül bülbülünün bir an olsun gülden ayrı kalamayacağı anlatılıyor.

Bülbül-i dil gülden ayru olamazmış bir nefes

Ġonca el ṣunma ṣaḳın ḫār ü ḫāşāke ġam yime 182/7

2. Gül

Hz. İsa'ya telmih var. İsi nefes, hayat veren demektir. Müridin mürşidine ulaşması ve tevhid yoluna girmesi ile aşkın gülünün dürüldüğü anlatılmaktadır.

ʿĪsī-nefese irdük tevḥīd yolına girdük

ʿAşḳuñ gülini dirdük ḫārdan üşenür münkir 184/14

3. Reyhan

Reyhanın tıp alanındaki faydalarının dillerde dolaştığı anlatılmaktadır.

Emr-i Ḥaḳḳ'ile yetişdi himmeti bu illere

Verd-i ḥamrādur açıldı bir niçe bülbüllere

Ṭīb-i **reyḥān** ü taṣavvuf ʿilmi geldi dillere

Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63/27

D. Giysi

1.Hırka, Tav, Rida

Ḫırḳa vü **tāc** ü **ridā** maʿnāsıdur ṣūret degül

Sīret iste Ḥaḳ ḳatında ṭālib-i şöhret degül

ʿAşḳile maḫlūṭ olanlar erdurur ʿavret degül

Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 63/12

2. Don

Don burada kıyafetten ziyade insanın şekil ve sureti olarak ele alınmıştır. Allah'ın insana bu şekil ve sureti vermesinden dolayı O'na şükür edilmektedir.

Bize insān **donın** virdüñ

Nice şükr idelüm yā Rab

Daḫi tevḥīde irgürdüñ

Nice şükr idelüm yā Rab 309/1

E. Madenler

1.Sim

Kıymetli metalardan ayrılarak kutsal ticarete girişilmesi anlatılmaktadır. Burada Kur'an-ı Kerim'in 'Allah insanların mallarını ve canlarını karşılığında cenneti vermek üzere satın almıştır.' ayetine telmih vardır. Masivayı terk etme vardır.

Terk it **sīm** ü hem zeri

Eyle ḳutlu bāzārı

Saña itsün naẓarı

Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ 55/5

2.Altın (Zer)

Hz. Peygamber'in mucizeleri ile toprağı altına çevirebileceği anlatılmaktadır.

Pīr dutmaġa beg lāzım

Ceddi çün Ebü'l-Ḳāsım

Ṭopraġı ider **zer** sīm

Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan 177/4

3.Bakır

Ḳāʾimī bī-çāre dāʾim bunları özlerdi heb

Ḳanda ol ṣūretde görse anda sır gözlerdi heb

İşbu altunla **baḳırdan** dilleri özlerdi heb

Ḳalb sikkeʾi naẓarla bile yaldızlardı heb

Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz

Anuñile buldı şöhret meclis ü āyīnimüz 64/15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÂİMÎ DİVANI'NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

2b

BİSMİ’LLĀHİ’R-RAḤMĀNİ’R-RAḤĪM

1.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḳanda iseñ Ḥaḳ senüñle ḳāʾim ü dāʾim ola
Birden artıḳ bulımazsın kendiñe gel gir yola

Evvel Āḫir Ẓāhir ü Bāṭın olan Ḥaḳ’dur ḳamu
Ḥadd ü ḥaṣra ʿaḳl ü naḳle ṣıġmayan ṣaġ u ṣola

Şeş cihetden bī-nişān ü lā-mekān ol bī-zevāl
Yoḳdur artıḳ illā oldur ḳanda kim varlıḳ ola

Cümle mevcūduñ vücūdı hem Semīʿ ol hem Baṣīr
Aña beñzer nesne yoḳ olmış olacaḳ ol ola

Bāṭınuñ ıẓhārıdur ẓāhir vücūd-ı kāʾināt
İbtidā vü intihā gören görinen ol ola

Ḥaḳ gözile Ḥaḳḳ’ı Ḥaḳ’da kim görürse ol bilür
Lā-ilāh illā hüve’l-ḥaḳḳ birligile bir ola

Ḥaḳḳ’ile Ḥaḳ’da gelüb kendi vücūdın ḥaḳ bilen
Kendini ṣūret görüb çıḳmaya ol egri yola

Ger çıḳarsa ṣūrete ṣūret görür kendüzin[i]
Bil ki Ḥaḳ’dan żāyiʿ oldı ṣapdı ṣaġdan ol ṣola

Kendini ḳaçan unutsun Ḥaḳḳ ola yine vücūd
Kendi ẓāhir Ḥaḳ yirine Ḥaḳ nice ẓāhir ola

Herkese kendi vücūdıdur günāhı dir resūl
Kendini var Ḥaḳḳ'ı ġāyib eyleyen zuʿmī ola

Nefy ü is̱bāt ẕikrinüñ teʾs̱īri Ḥaḳ tevfīḳile
Sünnet-i İbrāhīm üzre süre girüb bu yola

Ḳurtula şirk-i ḫafīden hem celīden ʿāşıḳān
Ḥaḳḳ'uñ artıḳ uyması maḥv ola kendü Ḥaḳ ola

Çün ʿademden çıḳdı Ādem baḳdı ʿālem yüzine
Kendüzinden ġayrı bir şeyʾ bulmadı ḳanda bula

ʿĀşıḳ oldı kendüzine baḳmadı bu ṣūrete
Cenneti vü ʿizzeti baḳ ṣatdı bir dāne pula

Çār ʿanāṣır kisvetiyle dürlü dürlü seyrine
Her cihetden bir ṣıfatla kendüzin göre n'ola

Cümle ʿālemler ṣorıla Ḳāʾimī özin görüb
Atasından degdi mīrās̱ kīsesi cevher ola

3a

2.
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Añladuñ mı ʿāleme niçün getürdi seni Ḥaḳ
Kendiñe gel kendiñi bil saña senden ṭoġru baḳ

Ḳüntü kenzüñ sırrı sensin añladuñsa nefsini
Aç vücūduñ muṣḥafın Rabb'üñden al anda sebaḳ

Üç ḥurūf ü iki noḳṭa cümle ʿālem ʿilmidür
Göñline gir oḳu anuñ noḳṭasını mā-ṣadaḳ

Bāʾ-i bismillāhda olan noḳṭa müʾmin ḳalbidür
Ādem ü ʿālem Ḫudā aña didiler ṭutma daḳ

Ādeme gel ʿālem oldur ol Eḥad Aḥmed bile
Yoḳdurur anuñ şerīki birdurur Ḥaḳ Tañrı Ḥaḳ

Gelmeyen kendüzine bir ġayrı var eyler ḳıyās
Cümle anuñdur vücūdı bu ḳımıldı bu yataḳ

İşbu artıḳlıḳ ḳıyāsı şeyʾ-i cins eyler ebed
Bir bilüb birlikde olsa yiri olmazdı yataḳ

Her şekil ṣūret vücūdından alubdur varlığı
Birde oldı ẕātına ġayrı didretdi bunda Ḥaḳ

Lā-ilāh illā odur ya bundan artıḳ nic'olur
Bil bunı bī-çāre saña gelmedin andan ulaḳ

Ḫalḳ didüñ ʿālem didüñ Tañrı didüñ sen ol bire
Birden artıḳ bir ṭaraf yoḳ cümleye bir dut ḳulaḳ

Yoḫsa bu artıḳlıḳ od[ı] seni yaḳar tā ebed
Neye geldüñ bunda vaḥdet şuʿlesinden bir şafaḳ

Gelmedi ey Ḳāʾimī bārī diseñ bir söz n'ola
Bu Muḥammed güllerinden öñüñe gele ṭabaḳ

3.
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Yoluñuz erkānıñuz nedür ṣorarsa sāʾilān
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī
Ten ḳafesden ḳurtılacaḳ yir ararsa sāʾilān
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Ṭālib ü ṣādıḳlara yolı teʾennī gösterür
On iki esmāda bir bir Ḥaḳ tesellī gösterür
Bī-cihet āẖir nişānsuz ẖoş tecellī gösterür
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Men ʿaref sırrın mürīde vāsıṭasuz añladur
Ṭatdurur ʿaşḳuñ meyinden bu şühūda ṭañladur
Baʿdehu ʿilm-i ledünni ṭuydurınca iñledür
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Yek naẓarda ṭālib-i tevḥīdi cemʿe irgürür
Keşf olur ʿayn-ı baṣīret seyri semʿe irgürür
3b Dōst cemāli ḥavlīsinde ʿayn-ı şemʿe irgürür
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Ṭālibüñ eniyyetin ḥubb-ı ilāhī maḥv ider
ʿAfv iderler merḥametle her ne deñlü sehv ider
Himmetiyle az zamānda anı sekr ü ṣaḥv ider
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Evliyāya yaḳın ıraḳ birdurur ḳılma ʿinād
Tañrı'nuñ ḳudret elidür evliyā-yı dil-güşād
Himmetiyle nice ʿāşıḳ bunda bulmışdur murād
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

Ḳāʾimī miskīne himmet andan irer dem-be-dem
İşbu tevfīḳı irādet gizlü derdümdür bu dem
Ulu devletler açıldı ṣıdḳile çalış dedem
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

Yalıñız bize degüldür şarḳ u ġarba ṭolıdur
İbtidāda intihāda ḳudreti Ḥaḳ elidür
Hem Ḥasen'le vü Ḥüseyn'i Ḥaḳ Muḥammed elidür
Bāzü'l-eşheb pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

4.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Derd iste göñül dünyāda bu gün
Ḫaste oluban üftāde bu gün

Döşür ḳazanub ser-māye idin
Lāzım olanı ʿuḳbāda bu gün

Ḳullıḳ idüben ögrenmek içün
Teslīm olagör üstāda bu gün

Dīdārı yarın görse gerek ol
Kim oldı ise üftāde bu gün

Ebrār-ı Ḫudā dā᾿im çalışur
Mülk-i ebedī bulmada bu gün

Cevher çıḳarub sulṭāna irer
Emrile ṭalan deryāda bu gün

Aġlar ebedī ḳahra düşer ol
Kim düşmez ise feryāda bu gün

Aḥmed gibi ol Miʿrāc'a vara
Her kim dürişe İsrā'da bu gün

Varlıḳ toḫumın yire düşürür
Ol kim irişe efrāda bu gün

4a

Alçaḳda ḳıla her kim ki ṭutar
Kendü ṣuverin aʿlāda bu gün

Maḳbūl-i Ḫudā aʿlāya irer
Özini dutan ednāda bu gün

Ḥaḳḳ'ile ebed bāḳī ḳalur ol
Ṭanıyan anı eşyāda bu gün

Ẕevḳ-ı ebedi cennetde bula
ʿÖmrin geçüren taḳvāda bu gün

Dūzaẖda ḳala bilmem ne ḳadar
Ḥīle ḳatılan fetvāda bu gün
Nefsini bilen Allāh’ı duyar
Nefsile olur ġavġāda bu gün

Gündüz giceler her ḳanda ola
Bir dem olamaz tenhāda bu gün

Ġāyib degül a anuñ gözine
Ḳaldı Ḥaḳḳ’ile maʿnāda bu gün

Biñ bir kelime söyler ne ʿaceb
Şol Ṭūr velī Mūsā’da bu gün

ʿİlm ü hüneri taḥṣīl idüben
Ḳaldı bir ʿaceb sevdāda bu gün

Tecrīdlik idüb seyrāna çıḳar
Meyli oluban ʿayyāra bu gün

Cemʿan yine fevḳ ister ola kim
Aḥmed yetişe imdāda bu gün

Gel Ḳāʾimiyā ḥālüñ ṣoralum
Nefsile misin bünyāda bu gün

H̱aṣmuñ ġalebe itdi ṣaḳın a
Telbisliğile şekvāda bu gün

Yoḳlıḳ ṭaleb it varlıḳdan olan
Başa ne gelür neznāda bu gün

Müflis gerek a şāh işiginde
Ḳudret elidür himyāda bu gün

Maḥrem olamaz ḳapuya gelen
Baḫşiş seçilür eşyāda bu gün

Dükenmez ebed fażl u mededi
Hemān buluna ʿibāda bu gün

4b

5.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Geldüñ a göñül meydāna bu gün
Tevḥīde çalış merdāne bu gün

ʿAşḳuñ meyini çoḳ çoḳ içesin
Seni ṣanalar mestāne bu gün

Yanub dutuşa ʿaşḳ āteşine
Kendiñ olasın pervāne bu gün

Meydāna gelüb meclis içine
Cānuñ atasın ḳurbāna bu gün

Deryāya ṭalub gevher alasın
Dünyāya deger dür-dāne bu gün

Şevḳ u ḥareket ile şu ḳadar
Eşyā geleler seyrāna bu gün

Senden ötüri yedi felegi
Düzüb ḳurdılar dev[r]āna bu gün

Ḥaḳ'ile ẓuhūr ādem bulalı
Ḳahr oldı meger şeyṭāna bu gün

Her cümle melek emrinde durur
Devlet ṣunulur insāna bu gün

Gel Ḳāʾimiyā tāc-ı edebi
Saña ṭaḳalar ʿirfāna bu gün

Derdine düşüb bīmār olagör
Derd ehli olan dermāna bugün

6.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Saʿy eyle dedem erlik budurur
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm
Dünyāda ʿömür aḳan ṣudurur
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Ābdest aluban farż u süneni
Getür yirine bekle dīnüñi
Vech-i Ṣamed'e döndür yönüñi
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Her ḳanda iseñ Ḥaḳḳ’ile olub
Bir merd-i Ḫudā kāmili bulub
Eyle ḥareket ʿaşḳile ṭolub
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Fikr ile görüb esmāyı sürüb
Nefsini yarub üstāda varub
4a Ṣaçını burub ārzūyı urub
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Nefsüñi ara id anı yara
Yār cānı vara bul anı ṣora
Nefyile ḳıra birlikde dura
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Artıḳ degül a oldur ḳamusı
Elci vü ümem ʿĪsī vü Mūsī
Bir bil ḳoyagör ʿār u nāmūsı
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Cümle milele bir baḳ gözile
Şeklile kes̱īr ol bir özile
Aldanma ṣaḳın yalan sözile
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Sensin arada bir de saña bil
Yoḫsa odurur heb cümle bu il
Baḳ ne göresin benlik tozı sil
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

Gel Ḳāʾimiyā terk eyle seni
Tā kim göresin sen anı seni
Göñlüñde sil a benlik pasını
Tevḥīde gelüb hū hū diyelüm

7.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Meclisde bu gün ṭālib bulunub
Gel gel dönelüm hū hū diyelüm
Nefs ü hevese ġālib bulunub
Gel gel dönelüm hū hū diyelüm

Şehr-i ramażān cumʿa günidür
Ḳadr'e iresin ṣavmuñ ṣoñıdur
Şimdi biçilen cennet ṭonıdur
Gel gel dönelüm hū hū diyelüm

ʿĀşıḳlarile gel oynaşalum
Meydāna gelüb ḫoş ḳızışalum
Er ocağıdur ya ḳaynaşalum
Gel gel dönelüm hū hū diyelüm

Bunda żaʿ[ī]fe raḥm itse n'ola
Şevḳ u ḥareket ol deñlü ola
5b Herkes irişür āsānca yola
Gel gel dönelüm hū hū diyelüm

Bu ẓaʿfile bes açıla nefes
İnce ola ses boşdur çü ḳafes
Dā᾽im idesin tevḥīde heves
Gel gel dönelüm hū hū diyelüm

Bayrāma degin taʿlīm idesin
İḥrāma girüb ḥacca gidesin
Anda varuban artıḳ n'idesin
Gel gel dönelüm hū hū diyelü

8.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ḥaḳ'dan a göñül iste mededi
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad'i
Ḳarnuñ aç ise digil Ṣamed'i
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it eḥadi

Ḳurtul bu ḳafes bendin ḳıragör
Bu cān u tenüñ terkin uragör
Ḳullıḳda olub ṭañla duragör
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad'i

Dünyāya baḳub aldanma yüri
Ṭuldur ṣaḳın a bu ḳoca ḳarı
Zindāna ḳodı hey bunca eri
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad'i

Kim buña gök aġlayu gider
Ḥaḳ dōstı ʿaceb ya bunda n’ider
ʿİbret alagör ey cān-ı peder
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad’i

Gör bunca nebī ne işte idi
Nefs ü tenile ṣavaşda idi
Düşmenleri heb teşvīşde ide
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad’i

Āḫir gelüben ḫatm-i rüsüli
Şeyṭānile nefs buldı keseli
İslām urunub ṣadsa vüsüli
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad’i

Farżile sünen ẓāhir olalı
Miʿrāca varub vuṣlat bulalı
6a Bu ṭāʿati ol ḥāżır ḳılalı
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it eḥadi

Bu faḳr u fenā hem renc ü ʿanā
Her kimde ola cennetde ḳona
Gel eyle dilā üstāda s̱enā
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad’i

Gör Ḳāʾimiyā anuñ keremi
Çoḳdurur dime kim bu cān ire mi
Kendi evidür bekler ḥaremi
Tevḥīdi ḳoma ẕikr it Eḥad’i

9.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Gelseñ a göñül vaḳtile yola
Bīʿatli olub Allāh diyelüm
Varduñ nice bir bu saġ u ṣola
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Elbette gerek her bir kişiye
Yol gösterici erkek dişiye
Uzaḳ sefere azıḳ taşıya
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Bunca ḳoyunuñ çobanı gerek
İnsān olana ḳurbānı gerek
Görmek o meh-i tābānı gerek
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Ḳalbüñ veledi ṭoġsa ʿacabā
Olurdı bu gün mis̱l-i üdebā
Gelgil a dedem olma ḫar dü-pā
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Rızḳuñ irişür ṣubḥile mesā
Ḥaḳ buyruġıdur māfi'n-nebeā
Aḥmed buyurur ʿĪsī vü Mūsā
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Ḳurtulmaz ebed hic kimse belī
Ger olmaz ise Allāh'ı dili
Bize irişe Ḥaḳ ḥubbı heli
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Ṭurma çalışa cānuñ güzeli
Bilinmek içün seni düzeli
6b Āyīne içün şāh-ı ezelī
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Ḳurtulmaz iseñ bunda a babam
Gitdüñ yanasın anda a babam
Var mı bu eṡer cānda a babam
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Ḳuş dāne içün boylar ṭuzağı
Yaḳında olan ṣanur uzağı
İnsānı Yehūd ṣandı buzağı
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Her bir ümemi azdurdı hevā
Āyā n'idelüm bizi bu sivā
İşitmiyoruz her ẕerre güvā
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

Gel Ḳāʾimiyā maḥv it özüñi
Anuñla aña söyle sözini
Açub burada cānuñ gözüñi
Bīʿatli olub Allāh diyelüm

10.

müstefᶜilātün müstefᶜilātün

Ey ṭālib-i Ḥaḳ aç cān gözini
ᶜAşḳile bu gün tevḥīde iriş
Duyam dir iseñ kendü özüñi
ᶜAşḳile bu gün tevḥīde iriş

Meclisde gelüb ehl-i dil ile
Ẕikr eyle Ḥaḳ'ı kāmiller ile
İnsāna irüb ṭoġrı yol ile
ᶜAşḳile bu gün tevḥīde iriş

Bīᶜat idüben bir gerçek ere
Cān terkin urub baḳma bu sere
Cān gözi bu kez Allāh'ı göre
ᶜAşḳile bu gün tevḥīde iriş

Süflīde ṣaḳın ḳalma ḥaẕer it
Erlikler idüb bunda hüner it
Nāmuñ burada bir gerçek er it
ᶜAşḳile bu gün tevḥīde iriş

Görmek dileseñ dīdār-ı Ḥaḳḳ'ı
Ṭāᶜatde olub esmāʾı oḳı
7a Nefs ola saᶜīd olmaya şaḳī
ᶜAşḳile bu gün tevḥīde iriş

Baḳ nice yola yürüdi selef
Olduñsa eger ebrāra ḫalef
Yoḳ yire ʿömür olmaya telef
ʿAşḳile bu gün tevḥīde iriş

Çün Ḳāʾimī'ye geldi bu nidā
Ḥaḳ yolda canın eyledi fedā
Raḥm ide diyü ol fażl-ı Ḫudā
ʿAşḳile bu gün tevḥīde iriş

11.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ey dil bu fenā ṭālibi olma
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di
Cīfe[ye] baḳma rāġıbı olma
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

Gelgil bu ṣuver ḳaydına düşme
İblīs ṭuzaġı ṣaydına düşme
Ḳalduñ ebedā kendine düşme
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

Hīc kimse murād aldı mı bunda
Bu zīnetile ḳaldı mı bunda
Her gül k'açılur ṣoldı mı bunda
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

Miʿrāc'a rüsül bunda varurlar
Yarın dinilen bunda görürler
Mīzāna ʿamel bunda ururlar
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

Ḥaḳ kendi sözin bunda oḳutdı
Ġāfil didiler kim ki unutdı
Asyāb-ı felek bunda ögütdi
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

Dīvānı anuñ bunda olınca
Heb isteyici bunda bulınca
Ḥubbın ḳoma tā sīne ṭolınca
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

Böyle olıcaḳ hey Ḳāʾimī hey
Meydāna gelüb bul dāʾimi hey
7b Yatma uyuma sevmez nāʾimi hey
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben ʿaşḳile hū di

12.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ġāyetde göñül meydān açılur
ʿĀşıḳlar ile Allāh diyelüm
Bu şevḳile göñül merdān açılur
ʿĀşıḳlar ile Allāh diyelüm

Müştāḳ olana bu ṣīt ü ṣadā
Ḫˇānende olan gösterse edā
Cān semᶜine bunda ire nidā
Ṣādıḳlar ile Allāh diyelüm

Bir ḥāle irer bunda gelen uş
Elbette ḳabir ol gitmeye boş
Ger ḫaste gele ol ṣaġala ḫoş
Ḥāẕıḳlar ile Allāh diyelüm

Bir pīr etegin ṭutmaġa çalış
Bu ṣohbete gel tevḥīde alış
Cevher bulasın gel baḥre ṭalış
Mālikler ile Allāh diyelüm

Dünyāda nesin ne nāmilesin
ᶜİrfāna ṣora tā kim bilesin
Añlarsın özüñ Yezdān'ilesin
Ṭālibler ile Allāh diyelüm

ᶜİlm ü hünere meylüñ varise
Tevḥīde ḳarış ᶜaḳluñ yārise
Bunda didiler her kim erise
ᶜĀşıḳlar ile Allāh diyelüm

Ādem hünerin bilmedi melek
Secde kimedir gösterdi felek
Ḥaḳ emri olur ẕātına dilek
Ṣādıḳlar ile Allāh diyelüm

Bu ʿilm-i ledün ʿāşıḳlarına
Mīrāṡ gibidür ṣādıḳlarına
Ḥaḳ açdı meger lāyıḳlarına
ʿĀrifler ile Allāh diyelüm

Hey Ḳāʾimīyā bir ḳaṭresine
Cānlar mı doyar āh ẕerresine
8a Maḥv it özüñi bir ötresine
ʿĀşıḳlar ile Allāh diyelüm

13.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ḳardaş berü gel gitme yabana
Hū hū diyelüm tevḥīd idelüm
Ey cān besdür uyġıl babaña
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Sen bunda neye geldüñ a kişi
Añlayub anı işle o işi
Dōst eşigine ḳo cān u başı
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Fikr eyle Ḥaḳḳ'ı añla özüñi
Kāmil kişinüñ diñle sözüñi
ʿİbretle açub iki gözüñi
Ḥaḳ Ḥaḳ diyelüm tevḥīd idelüm

Ḫalḳ itdi seni çünkim yaradan
Bir bil ü ḳaldur küfri aradan
Aḥmed felege vardı buradan
Ḥay Ḥay diyelüm tevḥīd idelüm

Nefsini bilen Yezdān'ı bilür
Ḥaḳ'da bir olub Ḥaḳḳ'ile gelür
Ol kenz-i ḫafī naḳdini alur
Ḳayyūm diyelüm tevḥīd idelüm

Otlaḳda ḳoma nefsüñ ṣıyagör
Ḳalbüñ pasını dā᾽im yuyagör
Sulṭān ḳona mı anda duyagör
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Fetḥ it yedi ʿużvı bunda yüri
Aʿdāya ola ġālib seferi
Bul kendiñe sen bir rāhberi
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Vāhib hibesin eksük mi ider
Fażl u kereme minnet mi ider
Vāḥid eḥadi ġayret mi ider
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Gel Ḳā᾽imīyā yād it Ṣamed'i
ʿAşḳile bu gün dilden ḳoma di
8b Yabanda ḳalan gelsün du[r]ma di
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Ser-māye budur ṭālib olana
Uçmaḳ ne imiş Ḥaḳḳ’ı bulana
Rehber budurur yoldan ḳalana
Allāh diyelüm tevḥīd idelüm

Her kimde ola ʿaşḳuñ es̱eri
Elbette olur Ḥaḳ’dan ḫaberi
Virürler elüñe seyf ü teberi
Hū hū diyelüm tevḥīd idelüm

14.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Şevḳuñ varise ṭālib berü gel
Meydān içine hū hū diyelüm
Nefs ü hevese ġālib berü gel
ʿİrfān içine hū hū diyelüm

Bulmaḳ dileyen Mevlā’yı bu gün
Gelsün dilesün aġlayı bu gün
Seyritmek içün şehlāyı bu gün
Meydān içine hū hū diyelüm

Esmā oḳusun şol deñlü dedem
Eşyā geleler seyrāna bu dem
Teʾs̱īrini gör bir daḫi n’idem
Meydān içine hū hū diyelüm

Bunda öliler çünkim dirilür
ʿAḳla mı ṣıġar neler virilür
Ol dem göresin ḳaçan girilür
Meydān içine hū hū diyelüm

Erre çekilür ʿāşıḳlarile
Ṣaddaḳ dinilür ṣādıḳlarile
Ḳarışmayalum ayıḳlarile
Meydān içine hū hū diyelüm

Meclislerimüz mestāne dolı
Ḥaḳḳ'a belī di her ṣaġ u ṣolı
Yüz göstereli ol ḳadr-i celī
Meydān içine hū hū diyelüm

Merdān-ı Ḫudā meclis ḳuralı
Cān gözi bu gün cānān göreli
9a Dāʾim bunı dir bize bu deli
Meydān içine hū hū diyelüm

15.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Dünyāyı n'ider Allāh'ı duyan
Kendüye gelür ḳalbini yuyan
Ġāfil yürümez dāʾim görür ol
Bu ḫayme bezin kimdür ṭoḳuyan

Şekle girüben görüb görinen
Birdür ne ki var atlu vü yayan
Oldur bu vücūd artıḳ mı ola
Levḥ ü ḳalem ü yazu oḳuyan

Ortaḳ yoġimiş artıḳ yoġimiş
Böyle ṭañadı nefsini ṣıyan
Cemʿi ne imiş farḳı ne imiş
Bir bir duyar ol Ḳurʾān'a uyan

Teşbīhi bunuñ tenzīhi bunuñ
Duysa gerek ol cānına ḳıyan
Hey Ḳāʾimīyā kendüye gelüb
Ġāfil uyuma gel bunda uyan

Üşenme bu gün Ḥaḳḳ'a belī di
Aʿdā gelicek ol rükne dayan

16.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ġāfil mi olur tevḥīde iren
Derd ehli olur merdānı gören

Cān gözin anuñ açdı yaradan
Vaṣluñ odurur ẕevḳini süren

ʿAşḳa düşer ol bülbül gibi hem
Aḥmed gülini her demde diren

Meclisde ḳaçan Ḥaḳ ẕikri ola
Andan sevinür uçmaġa giren

Ḳaçar gelemez meclis-i ẕikre
Bil kim ebedā ṭamuda ṭuran

Ḥaḳ sözi ḳabūl itmez ol kişi
Ten sevgüsini göñle geçüren

Hey Ḳāʾimīyā ʿilm ü hüneri
Buldı kim ise ʿirfānı ṣoran

9b

Pervāne gibi vāṣıl olur ol
Varlıḳ ḳanadın ol şemʿe uran

17.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ġāfil yürümez tevḥīde giren
Ẕāta irişür esmāyı süren

Uyḫu uyumaz rāḥat göremez
ʿAşḳile bu gün elvāna iren

Ḳaydın ṣuverüñ elden ḳodı kim
Cān gözin açub Mevlā'yı gören

Ḥaḳḳ'ı sevene maḥrem olagör
Yezdān'a begüm sen daḫi yören

Ādemüñ ḳalbi Ḥaḳ maḫzenidür
Sırrına irer özüni diren

Vāṣıl oluban ẕevḳın sürer ol
Maʿşūḳ yolına varını viren

Hey Ḳāʾimīyā şöyle bilesin
Görmez żararı yoḳlıḳda duran

Gerçek ere var ṭoġrı yola ir
Böyle buyurur bu yolı ḳuran

Nefsin bilene ʿārif didiler
Allāh'ı duyar ʿirfānı ṣoran

18.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Düşdi bu göñül dürlü hevese
Arzūyı ḳovan döndi megese

Meydān içine mestāne giren
Aldanur ḳalur her bī-ʿabese

Nefse ögüdüm budurur ancaḳ
Ḳuş dāne içün girdi ḳafese

Ḳurtuldı o kim fāriġ yürüye
Maḥrem oluban rūḥü'l-ḳudüse

Yā Rabbi bize luṭf u keremüñ
Bir gün gele mi raḥmet yeli ese

Ḳutlu demine bu dīnde kim
İrüb binelüm ʿaşḳ feresine

Ḥaḳ sevgüsini göñül içine
Ḳoysun bu zamān her kim erise

10a

Tevḥīde gelüb benlik kökini
Kazsun ne baḳar kimler ne dise

Gel Ḳāʾimīyā uyar gözüñi
Mihri göremez çünkim yarasa

19.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Yeter a göñül uyduñ hevese
Māʾil oluban ehl-i nefise

Ḥaḳ ʿaşḳı ṣanub meyl-i ṣuveri
Uyma ṣaḳın a her bir ʿabese

Ṣūret degil a anı göresin
Cān gözi gerek rūḥü'l-ḳudüse

Mürşid himemi ṣādıḳ olana
Çünkim irişe arzūyı kese

ʿAḳlile aña kimse iremez
Çiçek degil a söyleñ megese

Bozmaḳ dilemez ṭabʿuñ yapusın
Ünsiyyet ider cinn ü ḳafese

Meydāna gelüb tevḥīd idemez
Ḫalḳdan üşenür kimler ne dise

Bī-çāre ḳalur besler bedeni
Binmek üşenür ʿaşḳı ferese

Benlik alıḳor yoldan kişiyi
Aṣlın göremez mis̱l-i yarasa

Ḫoşlıḳ dileyen ṭabʿın begenüb
Bir kimse yavuz sözin dilese

Ẓulmetde ḳalur nūra iremez
Varlıġı sever kes̱ret-i celse

Ḥāżır görinür mevlā aña kim
Ten mülki ḫarāb iden kimise

Yoḳlıḳ iline başar ḳademi
Kendin unudur her kim erise

Dir Ḳāʾimī gel derde düşelüm
Derdile iren irdi o kese

20.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Tevḥīdi sever ʿaşḳa uyucı
Şevḳ ehli olur dünyā ḳovıcı

10b

Dünyā sevene maḥrem olamaz
Meclis ḳuruban hū hū diyici

Dīvāne olub refʿ it ḳalemi
Sen de olasın Ḥaḳḳ'ı duyıcı

Cān içre bu gün cānānı bulur
Vaḥdet ṣuyıla başın yuyıcı

Göñlinde begüm Allāh'ı duyar
Ten zīnetini bunda ḳoyıcı

Bürhānı bulub Yezdān'a irer
Aṭlāsı ḳoyub ḫırḳa giyici

Emlāki n'ider emvāli n'ider
Nefsüñ hevesin dāʾim ṣoyıcı

Şevḳ ehli imiş vuṣlatda ḳalan
Dāʾim Ṣamed'i ẕikr eyleyici

Hey Ḳāʾimīyā ḫāmūş olagör
Maḳbūl olamaz çoḳ söyleyici

21.

müstefᶜilātün müstefᶜilātün

Geldüñ a göñül meydāna bu gün
Tevḥīde çalış merdāne bu gün

ᶜAşḳuñ meyini çoḳ çoḳ içesin
Seni ṣanalar mestāne bu gün

ᶜAḳluñ ḳanadın āteş-i ᶜaşḳa
Yandur nitekim pervāne bu gün

Meclis görenüñ cānı çekile
Özüñ ṣalasın bürhāna bu gün

Deryāya ṭalub gevher alagör
Ẕī-ḳıymet ola dürdāne bu gün

Şevḳ-ı ḥareket ile şavuḳdur
Eşyā geleler seyrāna bu gün

Senden ötüri yedi felegi
Düzüb ḳurdılar devrāna bu gün

Ḥaḳ’ile ẓuhūr olmasa ādem
Ḳahr olmazidi şeyṭāna bu gün

Ser cümle melek secde ideler
Emr itdi Ḫudā insāna bu gün

Bu sır açılur ṣanma güzelüm
Otlaḳda gezen ḥayvāna bu gün

11a

Derdine düşüb bīmār olagör
Tā kim iresin dermāna bu gün

Ẓulmetde ḳalur dūzaḫ yiridür
İnanmayanuñ Ḳurʾān’a bu gün

Īmān getüren nūra irişür
Ẕevḳile varur ġılmāna bugün

Faḳriledurur faḫri rüsülüñ
Bu remz açılur ʿirfāna bu gün

Yoḳlıḳ ṭaleb it hey Ḳāʾimīyā
Sen de iresin iḥsāna bu gün

Varlıḳda bulan bulınmadı kim
ʿĀḳil ola mı īḳāna bu gün

Dirler ebedī maḥrūm olur ol
İrişmez ise Yezdān’a bu gün

22.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bu ikilik perdesinde ey göñül ḳalma yüri
Küntü kenzüñ sırrın añla bulagör gerçek eri

Kendiñi vīrāne andan anuñile gel beri
İşbu birlikde açıla saña ʿilm-i Ḥayderī

Her sözüñ bir tīġ-ı ṣamṣām ola aʿdā üstine
Himmetüñle fetḥ idesin nice ḫıṣn-ı Ḫayber'i

Nefsüñi yoḳ Ḥaḳḳ'ı var bil Ḥaḳḳ'a bir dimek budur
Cümle eşyā hālik oldur nūr ile şeyde diri

Ḫılḳiyyet ẓāhir tecellīsi yine bāṭın anuñ
Evveliyyet āḫiriyyet Ḥayy u Ḳayyūm maẓharı

Saña senden ol tecellī eylemişdür sensüzin
Sen degülsin sensüz ol sen gezme ġāfil serserī

Mümkinin aṣlı ne yoḳlıḳ varlıġın aṣlı vücūd
Aṣlını bil faṣlı ḳoġıl rehberi bul rehberi

Ol Ġanī'nüñ mis̱li yoḳdur cümle oldur şübhesüz
Ṣūret-i vechinde cemʿan kün-fekān'uñ defteri

Deftere baḳ oḳuyagör andan artıḳ yoḳdurur
Cümle eşyā gösterüb tafṣīl idermiş ol biri

Nice yüz biñ yıllar oldı birden artıḳ derece
Gelmedi gelmez ḥisāba baḳ bu sırr-ı enveri

ʿĀlem ü ādem Ḫudā'dur ism bir tes̱lis̱ile
Gel bu insān ṣūretinde baḳ cemāl-i dilberi

11b

İsm-i aʿẓam ismüñ oldı Ḳāʾimī añla özüñ
Cümle esmā anuñ adı ekberi vü aṣġarı

Küllü şeyʾin hālik illā veche şol vech-i şeyi
Kim vücūdı Ḥaḳ'dan imiş gösteren oldur biri

Bir ne artıḳ vü ne eksik ola bilür dāʾimā
Gösteren hem oynadan oldur bu çarḫ-ı çenberi

23.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Cūş ile ḳaynar baḥre ṭalıcı
ʿAşḳile göynür oda yanıcı

Gel berü ḫaste çāreñe iste
Yalvara dōsta eyle ʿilācı

Derdüñ açarsın dosta göçersin
Zehrin içersin olmaya acı

Tevbe idersin ṭoġrı gidersin
Nefsi yeñersin giydük[d]e tācı

Ḥālüñi dirsin ʿaşḳile irsin
Göñline girsin olduñ a ḥācı

Çün ola iḳrār açıla esrār
Hem ola ebrār aña duʿācı

Ṭoġrı yola var seni bula var
Bunda bile var durma kirācı

Meskenüñ özle yoldaşı gözle
Yalvara sözle ehl-i bahācı

Mescid ü deyrān eyledi seyrān
Ḳāʾimī ḥayrān yaḳdı sirācı

24.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Gel berü ṭālib ʿaşḳ ile yār ol
Yoḳlıġile yol bul özge var ol

Varlıġı terk it ṣıdḳuñı berk it
Artıġı sür git ol bire yār ol

Aṣluña baḳa ṣu gibi aḳa
İrişe Ḥaḳḳ'a şeyḫe uyar ol

Baḥre girişen ḳaʿra irişen
Dosta görişen erde ḳarār ol

Mürşidi bulub kendiden olub
Yine dirilüb Ḥaḳḳ'ile var ol

12a

Yolı seçersin köprü geçersin
Dosta göçersin ʿaşḳa süvār ol

Göñüle girüb ṭapuya durub
Ġayrıʾı sürüb fetḥ-i diyār ol

Baḳcada köşḳi verd-i Dımaşḳ'ı
Bülbül-i ʿaşḳı derdile var ol

Ḳāʾimī Mecnūn Leylī'ye meftūn
Durmaya maḥzūn ʿazm-i kenār ol

25.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Gel berü ʿāşıḳ zevḳe ulaşıḳ
Olġıl odaşıḳ dostile bir ān

Özüñi ḫāk it siñeñi çāk it
Göñlüñi pāk it kim gele sulṭān

Çün gele sulṭān durmaya ḥayvān
Pāk ola meydān oynaşa merdān

Nefsine uymaz iblīsi ḳoymaz
Cān bile duymaz çün gele cānān

Ḳopdı dilekler döndi felekler
ʿArşı melekler götüre ol ān

Bunca nebīler anca velīler
Bunda idiler vuṣlata cūyān

Nefsini bildi kendüye geldi
Tañrı᾿ı buldı cānına ḳıyan

Ḳā᾿imī aṣlı diñle bu faṣlı
Olmaġa vaṣlı bunda sen ol fān

26.

müstefʿilātün müstefʿilātün

ʿAşḳ eri fāriġ nān u nemekden
Ḳarnı acıtdı bunca yemekden

Gel berü yeksān ḳıl işi āsān
Oldı çün insān yüce melekden

Ol gözi vehhāc Ḥaḳ ḳodı bir tāc
Eyledi miʿrāc ʿarş u felekden

Buġdayı ol dem ekdi melā᾿ik
Ne çıḳar āyā işbu emekden

Geldi çün Ādem ḳırdı budaġın
Añla ne oldı yime dimekden

12b
Bildi ṣuç itdi ṭonları gitdi
Utanu ḳaldı düşdi döşekden

Çün yire indi düşdi firāḳa
Āh idüb aġlar ḥissin yürekden

Ṣuçını bildi tevbeler itdi
Merḥamet-i Ḥaḳ irdi dilekden

Buġdayı gör kim oldı ġıdāsı
Baḳ ne temāşā çıḳdı direkden

Anlar ekerdi aġac olurdı
Bilmediler bu çıḳa selekden

Buġdayı Ādem aldı eline
Biçdi geçürdi çoḳ degenekden

Geldi nebīler ṣanʿatile kim
Dāne un oldı geçdi elekden

Etmek diyeni cümle nebīler
Yapdı geçürdi bunca kötekden

Yelden ü ṣudan āteşe geldi
Aḥmed'e nevbet degdi börekden

Ḥubbı odına bişdi çıḳardı
Yapışub alġıl sen bu etekden

Şol yedi biñ yıl açlıḳ diyenden
Bulınan alsun tāze nemekden

Ḳāʾimī ögren Kaʿbe yolını
Ḫırḳa[ñı] uydur bir kepenekden

Kaʿbe göñüldür bekle anı sen
Dostı göresin bil bu ge[di]kden

Bekle ḳapusın ırma gözüñi
Ögren a ġāfil bāri çekikden

27.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Rāst gele ṭālib māh-ı nevinde
Nefsine ġālib olur evinde

Dünye ṭuzaḳdır menzil uzaḳdır
Eyle yıraḳdur otur evinde

Uyma çıḳana düşme fiġāna
Gitme yabana dur dur evinde

Böyle dir usta otura posta
Çaġıra dosta gelür evinde

13a

Ḥaḳ söze inan cānuña cānān
Sırrile Yezdān çıḳar evinde

Sen saña geldüñ özüñi bildüñ
Naḳdini alduñ cevher evinde

Deñize girdüñ ḳaʿrına irdüñ
Gevheri dirdüñ dur dur evinde

Göñül evidür özge ḳavīdür
Ḥaḳ ḳonaġıdur sırdur evinde

Özge edādur ṣanma cüdādur
Ulu Ḫudā'dur ṣıġar evinde

Cümle felekler cinn ü melekler
Nāz ü dilekler olur evinde

Ḥūrile ġılmān küfrile īmān
Baḥrile ʿummān ḳaynar evinde

ʿİbret ü seyrān mescid ü deyrān
Bādile nīrān göynür evinde

Uçmaġa giren dostına iren
Rızḳını viren virür evinde

Cümle bu düşler süñü süñüşler
İşlenen işler biter evinde

Eylese cürmi ıssısı ḳor mı
Gözleri kör mi görür evinde

Ḳanda otursa işi bitürse
Nesne yetürse bulur evinde

Dil ḳıla ẕikri ʿaşḳile fikri
Niʿmete şükri eyler evinde

Bunda gel ʿāşıḳ cāna odaşıḳ
Rāha ulaşıḳ dōstdur evinde

Raḥm ide ol Ḥaḳ cānuña muṭlaḳ
Bir bil ü bir baḳ söyler evinde

Remzile ʿāşıḳ cisme ulaşıḳ
Baḳdı odaşıḳ dīvler evinde

Bosna'da birlik cān ḳıla dirlik
Redd ola körlik sırlar evinde

Bunda dişerlik cünd-i beşerlik
Refʿ-i eşerlik dirler evinde

Ḳāʾimī n'eyler ḥālini söyler
Her neye boylar alur evinde

13b

Baḳ eyü yatlu cildi ṣaḳatlu
Reşkile utlu ḳılu[r] evinde

Raḥm ide Yezdān cehdile merdān
Birlede meydān birdür evinde

Baḳma yabana cildi çobana
Rūh-ı revāna server evinde

28.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Gel gel īmāna düşme gümāna
Şāh-ı zamāna sen de dīvāne

Ṭutdı vaṭānı sen seni ṭanı
Bil seni anı baḳma yabana

Cānile ḳāʾim sende o dāʾim
Olmadı nāʾim kim ki uyana

Cān bile duymaz ʿaşḳa çün uymaz
Artıġı ḳoymaz dilde lisāna

Ādemi n'itdi esfele atdı
Firḳate baṭdı düşdi fiġāna

Çün ṣuçı bildi kendine geldi
Naḳdini aldı irdi filāna

Kim ki ṭutuldı nāra atıldı
Cinne ḳatıldı girdi nīrāna

Geldi nebīler virdi ḫaberler
Didi velīler baḳma ṭūfāna

Yüri beḳāya ir bu liḳāya
Uyma şiḳāya düşme bu fāna

Seni alıḳor ṭamulara ḳor
Añla yüri ṣor dosta gidene

Ḳāʾimī'ye yār didi saña var
Ara beni ara bula bu āna

29.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ey dil nice bir ġamlar çekersin
Fānī cihānı elden ḳoyagör
Çünkim sefer var öksüz göçersin
Aṣṣı ziyāndan ḳalbüñ yuyagör

Ḥaḳ bunda seni niye getürdi
Aʿlāda iken süflīye sürdi
14a Cānuñ bu yolda gör ne bitürdi
Bulam diriseñ kendin duyagör

Bāzāra çıḳduñ bellü beyāndur
Aṣṣı iden kim naḳşı ṣıyandur
Cānına ḳoyub ʿaşḳa uyandur
Bir bir [bu] yoluñ naḳdin ṣayagör

Kendüliginden bir kimse varmaz
Kendü yarasın bir ḫaste ṣarmaz
Sen dilemezsen ol kimse ḳarmaz
Mürşid ṭabībe lāzım uyagör

Derdiñe göre eyler devāyı
Ḳaldıra cümle bu māsivāyı
Ḳalbüñde ʿaşḳı yapu yuvayı
Ġayr ḫayālin ʿaşḳın yuyagör

Ḥaḳ ẕikri her dem rūḥa ṣafādur
Kime ṣunulsa Ḥaḳ'dan vefādur
Ḥaḳḳ'uñ ḥabībi çün Muṣṭafā'dur
Cānum ṣalavāt dāʾim diyegör

Gel Ḳāʾimī sen dosta ḫalīl ol
Gāhī melāmet gāhī melīl ol
Ḥüccāc-ı ḫāṣa dāʾim delīl ol
Dil Kaʿbe'sinüñ putın ṣıyagör

30.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ey dil uyansañ açsañ gözüñi
Aḥvāli görseñ bulub özüñi

Alduñ emānet yir gök götürmez
İmdi bu ġaflet bir iş bitürmez

Yoḳ mı görürlik cānuñ gözinde
Yine düşündüñ bu yir yüzinde

Her dürlü naḳşa aldanu ḳalduñ
Aṣlā dibi yoḳ deryāya ṭalduñ

Aʿlāda iken ins ü melekde
N'itmek dilersin zīr-i felekde

Var mı maʿānī bir baḳ sözüñe
İrer mi destüñ kendü özüñe

Alan viren kim senden saña bil
Cehl içre ḳalma ol ʿaşḳa ḳābil

14b

Bu sende sen mi yoḫsa ol ola
Bir dem teferrüc ḳıl saġ ü ṣola

Ḳatrede geldüñ gizlü nefesde
Bir dāne içün ḳalduñ ḳafesde

Sen seni ṣanduñ bir merd-i kāmil
Ḥaḳ buyruġına olmayub ʿāmil

Yel gibi yeldüñ benlikde ḳalduñ
Yedi caḥīme kendüñi ṣalduñ

Nefs āteşini ʿaşḳ odı ṣanduñ
Çün geldi ʿaḳluñ şimdi utanduñ

Tā gitmeyince senlikde benlik
Terk olmadın hem bu cān u tenlik

Hīc eglenemez bir nesne bunda
Ḳanda ola kim ādemde ṭonda

Dervīş dir iseñ ṭāʿat ʿibādet
Farż ü sünendür bu resm ü ʿādet

ʿİlm ü maʿārif ʿaşḳ u hevālar
Bu āh ü derd ü ḥikmet devālar

Oruç namāz ü evrād ü eẕkār
Bütdurur ancaḳ heb ġayrı efkār

Bu cümle istek dünyā vü uḫrā
Ḥaḳ'dan alıḳor ṣuġrā vü kübrā

Dānā vü nādān yoḳdur fenāda
Ṣığmaz bu ʿaḳla düşme ʿināda

Müflis ü miskīn dervīşliginde
Ẕerre ḳadar yoḳ ʿālem öñinde

Dise birisi bende yoḳ benlik
Miskīnlik oldı pes anda benlik

Ḥaḳ'da yoġ olan ḳalmadı kendi
Maḥv oldı özi benlik dükendi

Bāṭınla ẓāhir bir ol efendī
Hem Evvel ü Āḫir hem özi kendi

ʿİbret naẓarla baḳsañ cihāna
Gören görinen ancaḳ şehāna

Bilmek bilinmek ṣūretde ḳaldı
Ḳaṭre yoġ oldı çün baḥre ṭaldı

Bu tāc u ḫırḳa nevʿ-i beşerde
Şeyḫlik mürīdlik ancaḳ ṭışarda

15a
Ne Ḳāʾimī'dür ne ad ü şānı
Heb cümle Ḥaḳ'dur sebʿü'l-mes̱ānī

Bir fātiḥadur kendü yüzine
Ṭutar ḳulaġı yine sözine

Eşyā fenāda görindi hālik
Ol Ḥayy ü Ḳayyūm ortada Mālik

31.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ey dil ʿacebdür olduñ dīvāne
Bilmez misin ki düşdüñ yamana

Baḥr-i ezelden ırıldı ḳaṭreñ
Ḫāṭırda mıdur şimdi o fıṭrañ

Ẕāt idi evvel sırruñ nihāna
Āşikār olduñ geldüñ cihāna

Ṭoḳuz atadan bu dört anaya
Gelüb anadan dürlü bināya

Çün ṭoḳuz eflāk bildüñ atadur
Hem çār ʿunṣur daḫi anadur

Hem üç oġuldan geldüñ vücūda
İnsāna bu dem varduñ sücūda

Ṣu yil ü ṭopraḳ āteşde bişdüñ
Üstād elinde bu pūteye düşdüñ

Maʿden nebāt ü ḥayvān ü ādem
Seyrānuñ oldı bu demde bu dem

Bu yir yüzinde ẕikrüñ tamām it
Gāhī yatursın gāhī ḳıyām it

Oldı meẓāhir dürlü ʿalāmet
Gāh bende düşdüñ gāhī selāmet

Uġradı yoluñ maʿden nebāta
Ḥayvāna geldüñ dürlü ṣıfāta

Bir nice demler atub dutarsın
Bir dona dondan kendin atarsın

Ṣu gibi aḳduñ yel gibi yeldüñ
Bu üç oġuldan insāna geldüñ

Ḳanda ḳomışsın eski vaṭanı
Ne işe girdüñ kendüñi ṭanı

Naḳş-ı cihāna aldanma ṣaḳın
Dön Ḥaḳḳ'a ġāfil yitürme ḥaḳın

15b

İşitdüñ ādem ṭoġrı yolimiş
Ḥaḳ ḫānesidür ḳalbi bol imiş

Çünkim irişdüñ ādem donına
İmdi yüri kim bunuñ ṣoñına

Sen nice yüz [biñ] yıllar segirtseñ
Yine budurur her ḳanda gitseñ

Kendini bulmaḳ ardınca olsañ
Lāyıḳ budur kim nefsini bilseñ

Nefsüñ bilince Allāh'ı bildüñ
Göñül evinüñ pasını sildüñ

Sensin hemā[n] bil arada birde
Var ise ʿaḳluñ ger şimdi serde

Sen seni yoḳ bil Ḥaḳḳ'uñ ḳatında
Birdür oturan ʿaşḳuñ atında

ʿAşḳ odı yaḳsun küllī vücūduñ
Özüñ özine ola sücūduñ

Sen anı seni seni anı bil
Cümle şüʾūnda cān ü teni bil

Ol kim ezelde ne ise oldı
Ḳaç kerre güller bitdi vü ṣoldı

Bülbül dem-ā-dem bir ġonca ister
Dil baġçesinde bir ġonca göster

Bu gün sebebsüz ʿāḳıl delürmez
Dirler mes̱eldür geçen belürmez

Şimdi bu demdür olan işimüz
Olsun berāber iç ü ṭaşımuz

Ṭıfl oldı seyrüñ mektebe varduñ
Bir aşdurur kim bişüb ḳotarduñ

Gördüñ oḳurlar ʿilm-i lüġātı
Kimi vaẓīfe kimi ḳużātı

Ögrenülen kim ʿilm ü maʿārif
Dünyā ḫuṣūṣı işbu meṣārif

Aṣlā netīce bunda bulunmaz
Ol mihr-i vaḥdet ṭoġub ṭolunmaz

Ġaflet düninde heb ḳaldı bunlar
Ancaḳ ṭuzaḳdur işbu şüʾūnlar

Dimez birisi bu ḥāl ne ḥāldür
Aṣṣı mıdur kim yoḫsa vebāldür

16a

Kimi müʾeẕẕin kimi imāmdur
Ġafletle geçer gider eyyāmdur

Kürsīde kimi vaʿẓ u maḳāli
Ezberlemişdür dürlü suʾāli

Kimi cüzʾ oḳur alur vaẓīfe
Bir özge sırdur lāġ u laṭīfe

Bir iş Ḥaḳ'içün yoḳdur arada
Her biri ṣusuz ḳalmış ḳarada

Olmazsa aḳca varmazdı aṣlā
Nice ulaşur işböyle vaṣla

Kendüyi dānā ādem ṣanurmış
Kāmil ḳatında ṣoñ utanurmış

İki ayaḳlu ḥayvāna beñzer
Aḥmed ḳatında Bū Cehl'e beñzer

Yimek ü içmek şehvāta māʾil
İşbu ṭabīʿat perde vü ḥāʾil

Her cümle işde ḫalḳa ṭaparlar
Bir aḳça içün yoldan ṣaparlar

Bir merḥamet yoḳ öz ḳardaşına
İçi ḳaranlıḳ baḳar ṭaşına

Ṣāfī riyādur ḳılduġı ṭāʿat
Oruc namāz[ı] sāʿat-be-sāʿat

Dünyāya ṭalub şeyḫī vü ṣūfī
Ḫalḳdan çekerler her dürlü ḫavfı

Kem söz dimesün kimse özine
Aldanu ḳalur ḫalḳuñ sözine

Ḥaḳ ṭālib olan mez̠mūm ü merdūd
Ḫalḳuñ ḳatında ḫorlıḳla meşhūd

Medḥile ʿāşıḳ añlamamışdur
Ḫalḳuñ ḫuyınca hīc gelmemişdür

Dünyāya raġbet itmez olarla
Çün oldı maḫlūṭ yaḫşı ḫūlarla

ʿAḳlınca ister bu ḫalḳ-ı ʿālem
Yol eri vara dünyāda her dem

Ol nice olur mümkin ṣıfatda
Z̠illet melāmet bu iltifatda

ʿAşḳ ehli bir dem ḫalḳa ḳarışmaz
ʿAḳlı olaruñ aña irişmez

16b

Ehlini bulur her biri dāʾim
Bile oturur hem bile ḳāʾim

Hem birbirile ḥālince söyler
Münkir münāfıḳ arada n'eyler

Ṣāfī-dil olan ister ṣafāyı
Cānile özler çün Muṣṭafā'yı

Ümmet olanlar ol yolı ister
Ḥaḳ yolda bize bir cānı göster

Ol ḫāk-i pāye yüzler sürelüm
Müşkil olanı andan ṣoralum

Elin dutuban tevbe idelüm
Ḫavf u recāda ḳalub gidelüm

Yoḳlıḳ şarābın içüb ḳanalum
Ser-mest oluban Ḥaḳḳ'a dönelüm

Dünyā vü ʿuḳbā gitsün fikirden
Ṣıdḳı duyalum Ebū Bekir'den

ʿAdli ʿÖmer'den bunda duyalum
Şeyṭāna nefse bir dem ḳıyalum

Hem cemʿ-i Ḳurʾān ʿOs̱mān'a varub
Yedi baṭında īḳāna varub

Bāb-ı ʿulūmı ṭarz-ı ʿAlī'den
ʿAşḳı şarābın nūş it velīden

Yanub yaḳılub ʿaşḳile bunda
Oddan necātı bulalum anda

ʿĀşıḳlarile hū hū diyelüm
Mürşid sözine dāʾim uyalum

Mürşid ḥaḳīḳī ʿaşḳ-ı Ḫudā’dur
Kim anı bilmez Ḥaḳ’dan cüdādur

ʿAşḳile devrān ider felekler
Eṭrāf-ı ʿarşı döner melekler

Nice çeker dil bunca emekler
Deñiz içinde bunca semekler

Ḳanda olası bilmez ne sırdur
Kendinüñ aṣlı özi ne yirdür

Gökdeki maḫlūḳ yire baḳarlar
Ḥayret odına kendin yaḳarlar

17a

Yirdeki maḫlūḳ gökler yüzine
Gökde ola dir bilmez özi ne

ʿĀrif olanlar biri birinden
Ṣorar ki ammā ḳopmaz yirinden

Āyīne olur biri birine
Duyar ki kendi özi yirine

Bildi vü gördi kendü özimiş
Söyler sözini kendü sözimiş

Benden yaña dir görindi Mevlā
Mecnūn'a kendü öz oldı Leylā

Bu cümle ṣūret kendü evidür
Ortaġı yoḳdur özge ḳavīdür

Görindi eşyā ser-cümle hālik
Ġayrı degildür ortada mālik

Ṣūret yüzidür bu devr-i gerdūn
Kimi ḥareket kimisi meskūn

ʿAşḳile cümle bunlar diridür
Kimisi āşkār kimi sırrīdür

Olmazsa bu ʿaşḳ cümle donardı
Ṣu virmez ise yine yanardı

Gelme dise ger bu ʿaşḳ-ı Mevlā
Bu cümle ʿālem olurdı lā-lā

Levlāke levlāk ḥaḳḳında geldi
Artıḳ kim anı medḥ idebildi

Ṣallū ʿaleyhi cān u dilile
Āl ü aṣḥāba gelgil yolile

Ṭā-hā vü yā-sīn Ḳurʾān gelübdür
Ol ẕāt-ı Mevlā medḥin ḳılubdur

Bir ʿāşıḳa kim ol ola delīl
Bir dem ola mı ʿālemde ẕelīl

Çün ʿaşḳı ola ʿālemde varlıḳ
Ḳanda añula ya nār u zārlıḳ

Hey Ḳāʾimī gel yeter sefāhet
Noḳṭa urur çün ṣāḥib-feṣāḥat

Ol müẕnibīne eyle şefāʿat
Tevbe evinde eyle ḳanāʿat

Yoḳlıḳ iline gir yol bulasın
Bellüdurur kim menzil alasın

17b

Yoḳlıḳdan özge yoḳdur ḫulāṣa
Budur netīce heb ʿām u ḫāṣa

31.

müstefʿilātün müstefʿilātün müstefʿilātün

El-ḥamdülillāh Ḥaḳ göñlümüzde çün oldı peydā
İşbu bāzārı bunda görelüm ḳalmaya ferdā

Şimdi bu fırṣat ger gitse elden ṣoñra n'idersin
Efġān idersin hey nice biñ yıl vālih ü şeydā

Ġafletde görüb ehl-i hevāyı sen de uyarsın
Rüsvāy olursun maġbūn ḳalursın iñleyü derdā

Ḫāke yüz sür bāb-ı sedāduñ teslīm olub hem
Yoḳlıḳ ḳoḫusın anda duyasın ol ḫuşk ü terdā

Sen seni virüb anı alursın sen de bulursın
Her ne ki vardur göñülde ṭoġar bir özge sevdā

İki cihānı ol dem ṣatarsın bir tuḥfe ʿālem
Andan alursın pāyānı yoḳdur bir özge ṣaḥrā

İmdi o ṣaḥrā göñül evidür Ḥaḳ ḳonar anda
Yirlerle göge ṣıġmayan Allāh ḫōş ṣıġdı aña

Ne ulu sırdur bu ulu dergāh kim ʿaḳla ṣıġmaz
Hīc naḳle ṣıġmaz efkārı ḳoġıl olduñ hüveydā

Ol bī-nişānuñ dinmez nişānı ṣūretde yoḳdur
Maḥv oldı ṣūret çün oldı ẓāhir Rabb-i Teʿālā

İsmi Ṣamed’dür ṭoġmaz ṭoġurmaz gitmez ü gelmez
Eksilmez artmaz bir tuḥfe sırdur āşkār ü ḥālā

Kendüyi kendü ancaḳ görür kim bir kimse görmez
Bu sır gözile özin yitürüb meger ol ola

Manṣūr-ı Ḫallāc kendin yitürdi cümle ol oldı
Didi benüm Ḥaḳ kendü dilile ġayrıda lā-lā

Ġayrı naẓarla küfr imiş ancaḳ bellü beyāndur
Ehle ʿayāndur çün oldı oldur ol pīr-i dānā

Manṣūr didiler eksilmez artmaz ġayriyyetini
Kesdi vü yaḳdı ṣıġmaz ikilik hem anda zīrā

Ṣūret degildir ol şimdi ḥālā bu cümle gözden
Gören görinen bu ān ü īnde ol būy-ı bālā

Bir kimse şeyḫin ṣūret görürse añlamamışdur
Nefsini daḫi bilmiş degüldür ol ḳanda ḳala

Ol şeyḫ-i mürşid ṣūret mi olur bu ḥīm içinde
Bir sırdur ol kim ol sırda sırdur ẕātile Mevlā

18a

Mevlā'yı gören Mevlā olandur ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳī
Gizlü mecāzdan ne fehm olunsun kimler inana

Her ḳanda andan vardur es̱er kim maḥv oldı kendi
Gelmez ḫaber hīc andan cihāna ṣorma cihāna

Nice ulular geldi vü geçdi her biri bellü
Bulub ḫazīne ṭaşra çıḳardı bāzār oluna

Ṣarrāf olanlar cevher seçerler her ḳanda olsa
Balçıḳda ṭozda ḫorlıḳ içinde alçaḳda ola

Ḫalḳuñ ḳabūli merdūd-ı Ḥaḳ'dur yermek ögünmek
Bu ḫalḳa ṭapmaḳ nefs ü hevādur ṣıġmaz bu yola

Maḳbūl-i Ḥaḳḳ'ı bu ḫalḳ begenmez ʿaḳlı irişmez
Kendi ḫuyınca ister ki olsun yol ḳaldı cāna

Bir gizlü işdür çün iki sevgü bir yirde olmaz
Meydān birisi alsa gerekdür her ḳanġı ola

Bu ʿaşḳ erinüñ bir derdi vardur kendüsi bilmez
Ḥayretde ḳaldı bir baḥre ṭaldı yoḳdur kenāra

Ucı bulınmaz ṭoġub ṭolunmaz bir tuḥfe ẕerre
Güneş midür kim dāʾim żiyādur her ḳanda vara

Ḥayvān melekden çıḳdı felekden insān olanlar
ʿArşdan ötedür ʿuşşāḳa vuṣlat ey yār-ı mā[rā]

İşbu dinilen ḳadr-i Muḥammed ġayrı degüldür
Sāyesi oldı ser-cümle yir gök gözüñ uyara

Cümle enbiyāya hem evliyāya çünkim imāmdur
Ḥaḳḳ'uñ nesidür añla ne imiş ol bā-safā-rā

Bu müẕnibīne şāfiʿ olısardur rūz-ı cezā
Ḥaḳ destūrınsuz bu daḫi olmaz ṣallū ʿaleyh-rā

Raḥmet olubdur ʿālemlere kim emr-i Ḥaḳ'ile
Vardur ümīdi bu Ḳāʾimī'nüñ ola hemānā

Şefḳat naẓarla irişe andan Kevs̱er şarābı
Rūz-ı ḳıyāmda ḳandura elden ṣusuz olana

32.

7'li hece

Ḥaḳḳ'a vāṣıl itdürür
Lā-ilāhe illallāh
Ḳoyuncıḳlar gütdürür
Lā-ilāhe illallāh

Nefy ü is̱bāt bundadur
Cümle āyāt bundadur
ʿİlm ü ġāyāt bundadur
Lā-ilāhe illallāh

İcāzetle süresin
Nefsin görüb bilesin
Ẕāt-ı Ḥaḳḳ'a iresin
Lā-ilāhe illallāh

18b

Meyl idesin ẕikrine
Ṭurma getür fikrine
Tā ki dilüñ ögrene
Lā-ilāhe illallāh

Sīne ṭolu nūr olur
Görmeyenler dūr olur
Göñül uçmaḳ ḥūr olur
Lā-ilāhe illallāh

Buldı ādem çünki cūd
Emr olundı bu sücūd
Ḥaḳ'dan artıḳ yoḳ vücūd
Lā-ilāhe illallāh

Taʿlīm itdi Muṣṭafā
Tābiʿ olub bul vefā
Buldı ümmet çoḳ ṣafā
Lā-ilāhe illallāh

Ḳāʾimī'nüñ maḳṣūdı
Cān içinde mevcūdı
Cümle eşyā maʿbūdı
Lā-ilāhe illallāh

ʿAbdü'l-ḳādir sulṭāna
Yapış inan Ḳurʾān'a
İrişdürür Yezdān'a
Lā-ilāhe illallāh

Çün yolına giresin
Orda esmā süresin
Ḥaḳḳ'ı bunda göresin
Lā-ilāhe illallāh

33.

7'li hece

Ẕikr idelüm Allāh'ı
Raḥmet ider vallāhi
Ṭoġrı yoldur billāhi
Lā-ilāhe illallāh

Budur ʿayn-ı ʿibādet
Kime irse ʿināyet
Her dem idinsin ʿādet
Lā-ilāhe illallāh

Mülküñ ıssı birdurur
Şeş cihetde sırdurur
Seni aṣla irdürür
Lā-ilāhe illallāh

İḫlāṣile ṣādıḳ ol
Ḥaḳ ẕikrine lāyıḳ ol
Cān u dilden ʿāşıḳ ol
Lā-ilāhe illallāh

Seni senden alur ol
Ḳalmaz artıḳ saġ u ṣol
Ẓāhir oldur luṭfı bol
Lā-ilāhe illallāh

Cümle ḥikmet bundadur

Bāḳī devlet bundadur

ʿİzz ü şevket bundadur

Lā-ilāhe illallāh

Ḥamd ü minnet idegör

Nefse ẕillet idegör

Gerçek ḫiẕmet idegör

Lā-ilāhe illallāh

Ḳāʾimī'ye sözümüz

Āh uyansa gözümüz

Görebilsek özümüz

Lā-ilāhe illallāh

34.

7'li hece

Hey ʿāşıḳlar duruñuz

Ḥaḳ yolına yürüñüz

Dost dīdārın görüñüz

Lā-ilāhe illallāh

Dü cihānı ṣatıñuz

Māsivāyı atıñuz

ʿAşḳ leẕẕetin datıñuz

Lā-ilāhe illallāh

Cān u dilden ẕikr idüñ
Ḥaḳ varlıġın fikr idüñ
Her niʿmete şükr idüñ
Lā-ilāhe illallāh

19a

Yüz dutuban Yezdān'a
Gelüñ işbu meydāna
Yüri depren merdāne
Lā-ilāhe illallāh

ʿAşḳ odına yanagör
Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı ḳanagör
Kendüzüñi ṭanagör
Lā-ilāhe illallāh

Behey ġāfil ölüm var
Ḳanı nāmūs ḳanı ʿār
Ḳaydını gör bunda var
Lā-ilāhe illallāh

Uyanagör Ḳāʾimī
Ḳatı olduñ nāʾimī
ʿAşḳı ḳoma dāʾimī
Lā-ilāhe illallāh

35.

7'li hece

Ḥaḳ'dan artıḳ yoḳ ilāh
Lā-ilāhe illallāh
Cümlemüze ol penāh
Lā-ilāhe illallāh

Ey dil bunda ṣādıḳ ol
Bu ḫidmete lāyıḳ ol
Gir yol içre ʿāşıḳ ol
Lā-ilāhe illallāh

ʿĀbidlerüñ maʿbūdı
Cümle ḫalḳuñ maḳṣūdı
Dü cihānuñ mevcūdı
Lā-ilāhe illallāh

Ẕākirlerüñ ẕikridür
Şākirlerüñ şükridür
ʿĀriflerüñ fikridür
Lā-ilāhe illallāh

Sırr-ı esmā bundadur
Şeş cihetle dündedür
Ḳanda dirseñ andadur
Lā-ilāhe illallāh

Müʾminlerüñ īmānı
Ḳaldur şekk ü gümānı
Cümle derdüñ dermānı
Lā-ilāhe illallāh

ʿĀrif olsun hem-demüñ
Ḳadrini bil bu demüñ
ʿİlm ü esmā ādemüñ
Lā-ilāhe illallāh

Her kim dirse ḳurtılur
ʿAybı cümle örtilür
Es̱er gelür ṭartılur
Lā-ilāhe illallāh

Ḳāʾimī dir ʿaşḳile
Sürūrdaki şevḳile
Vāṣıl olub z̠evḳile
Lā-ilāhe illallāh

36.

mefʿūlü mefāʿīlün

Ey ʿāşıḳ-ı Ḥaḳ dīde
Gel meclis-i tevḥīde
Şādī gele ġam gide
Allāh diyelüm Allāh

Kim ögrene taḳlīdi
Taḥḳīḳ ola teʾkīdi
Dilden ḳoma tevḥīdi
Allāh diyelüm Allāh

Budur dile ol ḫaste
Niçün olasın beste
Cāna budurur reste
Allāh diyelüm Allāh

Gel zīnetile s̱evbe
Baḳma idüben tevbe
Yalan dime gel ṣavba
Allāh diyelüm Allāh

19b

Terk eyle ḳabāyı gel
Giy ḫırḳa ʿabāyı gel
Alġıl bu cibāyı gel
Allāh diyelüm Allāh

Dünyāya gelen ḳanı
Ḳurtar yüri bu cānı
Bul sen de o Sübḥān'ı
Allāh diyelüm Allāh

Cān özler ise cānān
Mürşid sözine inan
Yüz göstere ol Ḥannān
Allāh diyelüm Allāh

Ġaflet nice bir uyan
Gel gitme yola yayan
Bu menzile yoḳ pāyān
Allāh diyelüm Allāh

Geldükde dile sevdā
Cān cāna ola şeydā
Gör kim ne ola peydā
Allāh diyelüm Allāh

Her ṣubḥ u mesā yād it
Rūḥuñ ebedī şād it
Bu yolda ulu ad it
Allāh diyelüm Allāh

Cāhil kişi ḥayvāndur
Ḥaḳḳ'ı bulan insāndur
ʿAşḳ ehli ulu kāndur
Allāh diyelüm Allāh

Ḫalḳ itdi seni çün Ḥaḳ
Maḳṣūdı budur muṭlaḳ
Kendin bilüben gel baḳ
Allāh diyelüm Allāh

Ṭāʿāt ü ʿibādāta
Ḳurʾān'ile āyāta
İriş yüri ol ẕāta
Allāh diyelüm Allāh

Çün Aḥmed'e ümmetsin
Hem ḳābil-i ḥikmetsin
Teklīf çü ḫiẕmetsin
Allāh diyelüm Allāh

Cürmüñ çü kes̱īr oldı
ʿÖmrüñ de ḳaṣīr oldı
Gel bunda ḫabīr oldı
Allāh diyelüm Allāh

Ger cürmi ide ādem
ʿAfv ide şeh-i ʿālem
Ẕikrüñ çoġalat bu dem
Allāh diyelüm Allāh

Gel Ḳāʾimiyā miskīn
Ur sen de bu cān terkin
Tā kim bulasın teskīn
Allāh diyelüm Allāh

İḳrār idegör merde
Dermān idesin derde
ʿAḳluñ var iken serde
Allāh diyelüm Allāh

37.
mefʿūlü mefāʿīlün

Ḳardaş berü gel durma
Allāh diyelüm Allāh
Ġayrı sözi añdurma

Allāh diyelüm Allāh

Hū dir bu ḳamu varlıḳ
Yoldur aña her darlıḳ
Erlik budur[ur] erlik
Allāh diyelüm Allāh

Ḥaḳ di demidür Ḥaḳ’da
Bu ġāfil-i muṭlaḳda
Anuñla anı baḳ da
Allāh diyelüm Allāh

Ḥay ol ebedī sen de
Ḳılma ṣuvere bende
Dā᾿im olub efgende
Allāh diyelüm Allāh

20a

Ḳayyūm ile dur dā᾿im
Sensüz oluban ḳā᾿im
Uyar gözüñ ey nā᾿im
Allāh diyelüm Allāh

Ḳahhār ile ḳahr eyle
Nefs leẕẕeti zehr eyle
Var faḳrile faḫr eyle
Allāh diyelüm Allāh

Fetḥ it silüben pasın
Nefsüñ yedi ḳalʿasın
Ḳırub ḳamu rüsvāsın
Allāh diyelüm Allāh

Vāhib neler eyler gör
Sır pāsını ḳılar nūr
Bu şevḳile dā᾿im sür
Allāh diyelüm Allāh

Ẕātında Eḥad'dür bir
Senden saña ṭoġar sır
Gerçekdür o her kim dir
Allāh diyelüm Allāh

Vāḥid bu ḳamu şeydür
Ger sāz u eger neydür
El-ḥaḳ ḳamu bir Ḥay'dür
Allāh diyelüm Allāh

Çünkim Ṣamed'i duyduñ
Senden saña sen uyduñ
Kendi yirine ḳoyduñ
Allāh diyelüm Allāh

Yoḳdur arada ġayrı
Kendi özi hem seyri
İsterseñ eger ḫayrı
Allāh diyelüm Allāh

İşbu ulu ṣayvāna
Yol olmadı ḥayvāna
Gel Ḳā᾿imī dīvāna
Allāh diyelüm Allāh

ʿĀşıḳlarile oynaş
Ḳurbān ola cān ü baş
Birlik odına ḳaynaş
Allāh diyelüm Allāh

Yer gök ṭoludur andan
Her şey diridür andan
Ṣanma berīdür andan
Allāh diyelüm Allāh

Yatma uṣanub ʿāşıḳ
Ḳala utanub ʿāşıḳ
Dönüb uyanub ʿāşıḳ
Allāh diyelüm Allāh

Meclis ḳurılub ḳazdı
Nefsüñ hevesin bozdı
Gel Ḳāʾimī gel düzdi
Allāh diyelüm Allāh

38.

7'li hece

Hey ʿāşıḳlar duruñuz
Döne döne yürüñüz
Dost dīdārın görüñüz
Allāh ü hū diyelüm

Bu cihānı ṣatıñuz
Māsivāyı atıñuz
ʿAşḳ leẕẕetin ṭatıñuz
Allāh ü hū diyelüm

Cān ü dilden ẕikr idüñ
Ḥaḳ varlıġın fikr idüñ
Her niʿmete şükr idüñ
Allāh ü hū diyelüm

Yüz dönüben Yezdān'a
Gelüñ işbu meydāna
Yüri depren merdāne
Allāh ü hū diyelüm

ʿAşḳ odına yanagör
Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı ḳanagör
Kendüzüñi ṭanagör
Allāh ü hū diyelüm

20b

Gel bu ʿaşḳa düşüñüz
Sālim olsun başıñuz
Tevḥīd ola işiñüz
Allāh ü hū diyelüm

Behey ġāfil ölüm var
Ḳanı nāmūs ḳanı ʿār
Ḳaydıñı gör bunda var
Allāh ü hū diyelüm

Uyanagör Ḳāʾimī
Ḳatı olduñ nāʾimī
ʿAşḳı ḳoma dāʾimī
Allāh ü hū diyelüm

39.

müstefʿilün müstefʿilün

Gel ey göñül bu ʿaşḳile
Hū diyelüm döne döne
Bu ṣıdḳile bu şevḳile
Hū diyelüm döne döne

ʿAşḳ odına yanmaḳ revā
Maḥv ola cümle māsivā
Çünkim ola derde devā
Hū diyelüm döne döne

İşbu ṭarīḳ-ı Ḳādirī
Her ölüyi eyler diri
Sür menzile ḳalma giri
Hū diyelüm döne döne

Ser anı diller ḳapdılar
Ẕāt-ı Ḫudā'ya ṭapdılar
Tevḥīde meclis yapdılar
Hū diyelüm döne döne

Çarḫ üzre döner nüh felek
ʿArşı ṭavāf eyler melek
İnsāna ṭoġrıdur selek
Hū diyelüm döne döne

Gelen giden ʿaşḳ bendesi
Yüz biñ ḳıyāmet ḳandası
Dāʾim çıḳar ṭurfandası
Hū diyelüm döne döne

Ḳışdan çıḳub gel yaza ṭur
Ḳo bu niyāzı nāza ṭur
ʿAşḳ ehli her dem tāzedür
Hū diyelüm döne döne

Ey Ḳāʾimī ʿaşḳdur işüñ
Yanmaḳdadur içüñ ṭaşuñ
Reşk eylemeye her ḳardaşuñ
Hū diyelüm döne döne

40.

müstefʿilün müstefʿilün

Ṣādıḳlaruz ʿāşıḳlaruz
Yārāna ulaşıḳlaruz
Bir evde odaşıḳlaruz
Hū hū dirüz devrān bizüm

Şevḳile bu ṣīt ü ṣadā
Cān sem῾ine geldi nidā
Olsun ten ü cānlar fedā
Hū hū dirüz devrān bizüm

Ḫāṭırdadur ḳālū belī
Oldı ῾ayān dostuñ ili
Açıldı çeşm-i cān velī
Hū hū dirüz devrān bizüm

῾Aşḳ atına ῾āşıḳ biner
Cāndur semā῾ eyler döner
Feyż-i Ḫudā ḳalbe iner
Hū hū dirüz devrān bizüm

Sulṭān ῾Abdü'l-ḳādirī
İrşād ider çoḳ münkiri
Ceddi nebīler serveri
Hū hū dirüz devrān bizüm

Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dön dedem
Minnet ḳabūl ola bu dem
Çeksin bu cürme ger nedem
Hū hū dirüz devrān bizüm

21a

Şevḳ u semā῾ vü vecd ü ḥāl
Olduḳda n'eyler ḳīl ü ḳāl
῾Āşıḳlara cümle ḥelāl
Hū hū dirüz devrān bizüm

Şevḳile esmā oḳunur
Teʾs̱īri ḳalbe doḳunur
Münkir yapışmaz ṣakınur
Hū hū dirüz devrān bizüm

Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı nūş eylerüz
İlhām olanı söylerüz
Cān mest olubdur n'eylerüz
Hū hū dirüz devrān bizüm

ʿArşdan yüce şemʿ-ḫānemüz
Şemʿe yanar pervānemüz
Āteş ṭoludur ḫānemüz
Hū hū dirüz devrān bizüm

Refʿ-i ḥicāb olsun diyü
Cānānı cān bulsun diyü
Bāḳī ḥayāt irsün diyü
Hū hū dirüz devrān bizüm

Çün Ḳāʾimī gāhī coşar
Baḥrīlerüñ ʿaḳlı şaşar
Gevher alur cinn ü beşer
Hū hū dirüz devrān bizüm

41.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey suʾāl iden bu eksikli ḳulı
Pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

Ḳandan alduñ diyüben işbu yolı
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Ḥaḳ'durur ḳullarını bünyād iden
Yoġiken var eyleyüb ābād iden
Şekl ü ṣūret baġlayuban ad iden
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Birdür ol kim ʿālemi irşād iden
ʿAşḳile her mürdeʾi dil-şād iden
İşbu ġamgīn göñlümüzi şād iden
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Birisi ḳudret elinden feyż alur
Vāsıṭa ile ol biri yola gelür
Ḳanda ise isteyen dostı bulur
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Mürşid-i Ḥaḳ rehber-i Ḥaḳ'dur bize
Cān ḳulaġın dutar iseñ Ḥaḳ söze
Ṭālibi bulur anı ḳanda ise
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Erre esmāsın çeker ʿāşıḳları
Ẕikr ü fikr ü vird oḳur ṣādıḳları
Her ḥicābdan geçürür lāyıḳları
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

21b

ʿAşḳa düşen ṭālibinüñ her biri
Yolına terk eylemiş cān ü seri
Her velīnüñ nāzlısı vü rehberi
Pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

Müflis ü mücrim işigüñ beklemek
Ḳāʾimī'ye farż olubdur bu dilek
Ẓāhir ü bāṭın bunı lāzım dimek
Pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

42.

7'li hece

Māsivāyı terk idüñ
Gel dönelüm hū diyü
Ṣıdḳı dilde berk idüñ
Gel dönelüm hū diyü

Dōsta ḳapu açanlar
Kendülikden geçenler
Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı içenler
Gel dönelüm hū diyü

Vir cānuñı cānāna
Gelüb işbu meydāna
Şemʿ-i ʿaşḳa pervāne
Gel dönelüm hū diyü

Fenā mülki n'idersin
Çünki ḳoyub gidersin
Gör ne seyrān idersin
Gel dönelüm hū diyü

Ögrenmeyüb ṭoḳlıġa
Baḳma fānī çoḳlıġa
Ṣat varlıġı yoḳlıġa
Gel dönelüm hū diyü

Çün yoḳlıġa giresin
Dōst vaṣlına iresin
Cemālüñi göresin
Gel dönelüm hū diyü

Baḥr-i ʿaşḳa ṭalalum
Ol gevheri bulalum
Dürr-i yektā olalum
Gel dönelüm hū diyü

Göñül pasın yuyanlar
Dōst sırrını duyanlar
Ḳāʾimī'ye uyanlar
Gel dönelüm hū diyü

43.

7'li hece

Ey bu bezme gelenler
Hū diyelüm ʿaşḳile

Mest-i ebed olanlar
Hū diyelüm ʿaşḳile

Seyr iderken ʿuşşāḳı
Cānlar olur müştāḳı
Her derdlerüñ tiryāḳı
Hū diyelüm ʿaşḳile

Gör bu elest demini
Sürer dünyā ġamını
Unut cām-ı Cem'ini
Hū diyelüm ʿaşḳile

Gelen işbu meydāna
İrdi bezm-i sulṭāna
Uyma ṣaḳın şeyṭāna
Hū diyelüm ʿaşḳile

ʿĀr u nāmūs terk ola
Ṣıdḳı dilde berk ola
Ṭoġrı gelen bu yola
Hū diyelüm ʿaşḳile

22a

Şöyle gezme serserī
Bul kendüñe rehberi
Ṣādıḳāne gel beri
Hū diyelüm ʿaşḳile

İşbu ẕevḳden alanlar
Ḳāʾimī'ye uyanlar

Cān sırrını duyanlar
Hū diyelüm ʿaşḳile

44.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Buldı ẓuhūr esrār-ı hū ṣaçıldı ḫoş envār-ı hū
Dilden gelür iḳrār-ı hū eşyā oḳur eẕkār-ı hū

Yazıldı dünyā ser-te-ser dāʾim seḥer yili eser
Ḳış anadan ṭoġdı püser söyler nebāt [ü] eşcār hū

Ḫāliḳ tecellī gösterür ʿabde tesellī gösterür
Veche tevellī gösterür beẕl eyledi dīdār hū

Aç gözüñi eşyāya baḳ mürşiddurur al bir sebaḳ
Ṭolsun dile sevdā-yı Ḥaḳ ola ḳamu efkār hū

ʿĀrif olan ʿibretdedür ʿuşşāḳ-ı Ḥaḳ ḥayretdedür
Ṣādıḳları ġayretdedür çün ḫoşdurur ıẓhār hū

Dāʾim semāʿ üzre felek ḫiẕmetdedür cinn ü melek
İnsāna irmekdür dilek hem bundadur eṭvār-ı hū

Bu şeş cihetden ẓann olan geh açılan gāhī ṣolan
Özine ṭoġrı yol bulan göñlinde mevc-i ebḥār hū

Bir dem imiş varlıḳ ʿadem bir dem getür ele dedem
Ol demdurur yine bu dem seyr it bu dem ezhār hū

Çün dem irişdi ādeme emr oldı secde ol deme
Ol dem yine di bu deme söyle maʿa'l-ebrār hū

Ey Ḳāʾimī ġāfil mebāş ḳıl nefsile dāʾim ṣavaş
Nā-ehle ṣırruñ ḳılma fāş yārüñ ola her-bār hū

45.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḳalma ġafletde göñül uyar gözüñ
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü
ʿĀrif-i Rabb ol yüri añla özüñ
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

ʿĀlem-i ʿulvīden indüñ esfele
Uġraduñ ṭopraġ ü ṣu āteş yile
Üç oġuldan geldüñ insāna hele
ʿAşḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

Aldanub ḳalma bu ʿālem naḳşına
ʿİbret al taḥsīn oḳu naḳḳāşına
22b Baḳma bu fānī ʿacūze ḳaşına
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

Ḳalb-i müʾmin beyt-i Yezdān didi Ḥaḳ
Muṣṭafā'nuñ vaṣfını gel oḳu baḳ
Mürşid-i kāmilden ögren bir sebaḳ
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

Gel ölmeden öñdin öl baḳ ne direm
Dir iseñ ger ẕāt-ı pākini görem
ʿAşḳa yār ol bulasın luṭf u kerem
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

Ḥaḳ sözini işiden Ḥaḳ semʿidür
Cism-i ʿāşıḳ bu çerāġuñ şemʿidür
Cümle esmā vü ṣıfātuñ cemʿidür
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ erkānıdur
İşbu meclis ehl-i ʿaşḳuñ kānıdur
Bu metāʿ bāzārınuñ dükkānıdur
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

Ġāfil olma Ḳāʾimī uyar gözüñ
Ben dime gerçek ere ṭapşır özüñ
Dōst rıżāsın gözleyüb söyle sözüñ
Ṣıdḳile Ḥaḳḳ'a dönelüm hū diyü

46.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Göñül gel ẕikr eyle Ḫallāḳ'ı ki lā-yezdāne illā hū
Bilürsin oldurur bāḳī di lā-ʿirfāne illā hū

Saña oldur iden raḥmet viresin nefsüñe zaḥmet
Bulasın ʿilmile ḥikmet di lā-Ḥannāne illā-hū

Ṭutarsañ farżile sünnet ola her meskenüñ cennet
Geçer maḳbūle her minnet di lā-Mennāne illā-hū

İdinme ḳulların borcın ḳomaya noḳṭa ins ü cin
Yaramaz nefsüñe ancaḳ di lā-Deyyāne illā-hū

Niyāzile ṭurub ṭañla ṣabāḥdan öñ çıḳub bañla
Ḥaḳḳ ü bāṭıl nedür añla di lā-Sübḥāne illā-hū

Ġanī̄ Allāh'a ḳıl taḥmī̄d ẖorūsdan öñ oḳu temcī̄d
Ḥüküm anuñ budur tevḥī̄d di lā-sulṭāne illā hū

Uyan bu gicede ġāfil yarın deryāya ol sāḥil
Özgedür her işe fāʿil ki lā-iḥsāne illā-hū

23a

Ḳıyarsın bu ten ü cāna girüb ʿaşḳile meydāna
İrişdüñ vaṣl-ı cānāna diyüb lā-cāne illā-hū

Düşübdür Ḳāʾimī̄ derde yüzin ṭutub dil-i mürde
Kerāmet gördi çün erde virüb lā-ẖāne illā-hū

47.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿAşḳ odına yanmayan bilmez nedür esrār-ı hū
ʿAşḳ şarābın içmeyenler eylemez iḳrār-ı hū

Ṭālibā pī̄r-i muġandan bir ḳadeḥ nūş eylegil
Meclisinde mest olub eyle yüri eẕkār-ı hū

Gūş-ı cāna hātif-i ġayb irişe her yañadan
Ḥāl dilile cümle eşyā eyleye tekrār-ı hū

Nefsüñ aḥvāline vāḳıf oluban dōstı ṭuyar
Eyleyenler ʿaşḳ içinde dāʾimā efkār-ı hū

Kendüsüzlik şerbetin mürşid elinden nūş iden
Cān içinde ẓāhir olub bī-mis̱āl ās̱ār-ı hū

Ḳanda baḳsa on sekiz biñ ʿālemüñ maḳṣūdına
Cümle eşyā Ḥaḳḳ'a dönmiş ḳalmamış aşkār-ı hū

Ḳaṭreden ʿummāna dek ẕerreden ḫūrşīde dek
İçi ṭaşı ḳalbimiş ʿayne'l-yaḳīn eṭvār-ı hū

Ḳanda baḳsañ can göziyle oldurur bu şeş cihāt
Andan artıḳ nesne yoḳ ser-cümlenüñ dīdārı hū

Her ne dil kim söylenür maḫlūḳ içinde şübhesüz
Görmesi işitmesi vü bāṭın u āşikārı hū

Kimi bilür kimi bilmez küfr ü īmān ortada
ʿAşḳile ʿayna ʿayāndur ʿāşıḳa ıẓhār-ı hū

Meclis-i tevḥīde gel añla ne dildār işbu dil
Münkiri irşād ider bir demde çün bāzār-ı hū

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī'dür bāġ-ı Aḥmed'de bu gün
Başlarında her mürīdüñ gösteren ezhār-ı hū

Ḳāʾimī eksikli mücrim yüzi ḳara ḳuldurur
Kehf-i dilde nefs-i Ḳıṭmīr'üñ ḫalāṣı kār-ı hū

Evvelā bir dem ḫulūṣ-ı ḳalbile yek-reng olub
Bülbül-i bī-çāreye mesken ola gül-zār-ı hū

48.

7'li hece

ʿAşḳa düşdi cān u ten
Dönmekdedür hū diyü
Maḥv olınca sen ü ben
Dönmekdedür hū diyü

23b

Çār ʿunṣur nüh felek
Dīn ü millet her selek
Cinn ü insān her melek
Dönmekdedür hū diyü

Vaḥş u ṭayr ü mūr u mār
Rabbisinden luṭf umar
Cümle eşyā her ne var
Dönmekdedür hū diyü

Ẓāhir oldı çoḳ nişān
Ḳanda ola bī-nīşān
Ḥayrān olub dervīşān
Dönmekdedür hū diyü

Çıḳdı cānlar meydāna
Yek-dil olup yek-dāne
Tā irince Yezdān'a
Dönmekdedür hū diyü

Raḥm ü şefḳat sezerler
Cigerlerin ezerler
Bu birlikde gezerler
Dönmekdedür hū diyü

Cān urındı özge tāc
Aldı eṭrāfdan ḫarāc
Pervānelerdür sirāc
Dönmekdedür hū diyü

Bāḳī zevḳe bir sebeb
Bu ḥareket bu ṭaleb
Ḳor mı ḥayā ya edeb
Dönmekdedür hū diyü

Bunda olma nā᾽imī
Bul naẓarı dā᾽imī
ʿAşḳa düşüb Ḳā᾽imī
Dönmekdedür hū diyü

49.

mefʿūlü mefāʿīlün

Gel gör gözüm ʿuşşāḳı
Hū hū diyü n'eylerler

Ol cānile müştāḳı
Hū hū diyü n'eylerler

ʿAşḳ odına düşmişler
Yana yana pişmişler
Pervāneveş üşmişler
Dost şemʿine göyerler

Deryāları yüzerler
Dür-dāneʾi düzerler
Yek-dāneʾi sezerler
Bu cūşile ḳaynarlar

Sırr-ı ezelī birdür
Cāndan içerü sırdur
Maḥbūb-ı Ḫudā birdür
Aṣla heves eylerler

Nefy ile bul iṡbātı
Allāh ola çün ẕātı
Hū ismiyle ġāyātı
Ḥaḳ Ḥaḳ diyü söylerler

Ḥayy di vü çek erre
Ḳayyūm'ile çoḳ kerre
Ḳahhār ile ir sırra
Nefse ẓafer eylerler

Fetḥ it yedi aʿżāyı
Vehhāb üzre imżāyı

Olmaya bu iş żāyiʿ
Maḥrem kerem eylerler

Vāḥid Eḥad uş bunda
Baḥr-i Ṣamed uş bunda
Mülk-i ebed uş bunda
Maḥv-ı ṣuver eylerler

Raḥmet bize dāʾimdür
Cān içre çü ḳāʾimdür
Bu Ḳāʾimī nāʾimdür
Bu ʿaşḳile uyarlar

24a

50.

müfteʿilün fāʿilün

Cānum oġul gel berü
Hū diyelüm dönelüm
Ṭañla durub gel örü
Hū diyelüm dönelüm

Ol ezelī ʿahd ile
Ṭāʿate dur cehd ile
Muntaẓır ol şehdile
Hū diyelüm dönelüm

Rabbi'müz ol Tañrı'dur
Dime ṣaḳın ġayrıdur
Devrān anuñ devridür
Hū diyelüm dönelüm

Şevḳile gel ẕikr idüb
Ululuğın fikr idüb
Niʿmetine şükr idüb
Hū diyelüm dönelüm

Baḫşīşi var bī-ḳıyās
Unudana didi nās
Āyineñi ṭutma pas
Hū diyelüm dönelüm

Varlıġuñı ḳıl telef
Böyle çeker çün selef
Yol erine ol ḫalef
Hū diyelüm dönelüm

Meclise gel ṭālib ol
Nefsüñe hem ġālib ol
Bu ṣuvere şevḳle dol
Hū diyelüm dönelüm

Çarḫ-ı felek dönmede
Ḥaḳḳ'a dilek dönmede
ʿArşda melek dönmede
Hū diyelüm dönelüm

Ġayrı ne var cümle Ḥaḳ
Benligini oda yaḳ
Aç gözüñi ṣoñra baḳ
Hū diyelüm dönelüm

Gitse eger benligüñ
Ol ola heb senligüñ
Cānile bu tenligüñ
Hū diyelüm dönelüm

Olma bu gün nāʾimī
Var olasın dāʾimī
Gel berü hey Ḳāʾimī
Hū diyelüm dönelüm

51.

müfteʿilün fāʿilün

Ṭālib olan bu yola
ʿAşḳa olur mübtelā
Gelse aña bir belā
Cūşa gelür hū diyü

Evvel olur bir cünūn
Ortası da bir fünūn
Āḫiri ola sükūn
Cūşa gelür hū diyü

Evveli ṣan mey-perest
Ḫāṭır-ı dilde şikest
Mest oluban dest-be-dest
Cūşa gelür hū diyü

Böyle çeker māh u sāl
Ḫarca varur mülk ü māl
Olmaḳ içün ehl-i ḥāl
Cūşa gelür hū diyü

Baʿżı zamān çoḳ sürer
Baʿżısı da tez irer
Birisine yoḳ żarar
Cūşa gelür hū diyü

Gāhī gelür ʿaşḳ göze
Māʾil olur ḫūb yüze
Taḥsīn oḳur kim düze
Cūşa gelür hū diyü

Evveli bu ortası
Ṭañla ṭoġar irtesi
Dürlü olur varṭası
Cūşa gelür hū diyü

24b

Ṣoñra fünūn açılur
Üstine nūr ṣaçılur
İçerüye geçilür
Cūşa gelür hū diyü

Fenn ü ʿulūm ögrenür
Cehline hem sögrenür
Çoḳ hevese ügrünür
Cūşa gelür hū diyü

Veznile dir heb sözi
Kim açılur cān gözi
Bilmek içün ol özi
Cūşa gelür hū diyü

Böyle iken bir sükūn
ʿĀrıż olur hem bu gün
Defteri ola yekūn
Cūşa gelür hū diyü

Cūşa gelüb dāʾimī
Fenniledür nāʾimī
Sākin olub Ḳāʾimī
Cūşa gelür hū diyü

52.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Gel bu nefse uyma dōsta yār iseñ
ʿAşḳile meydāna gel hū hū diyü
Göñül içre Rabbüñi duyar iseñ
Şevḳile ʿirfāna gel hū hū diyü

ʿĀlem-i aʿlā iken saña vaṭan
Süflīye indürdi seni mülk-i ten
Çün duracaḳ yir degül dārü'l-miḥen
Ṣıdḳile insāna gel hū hū diyü

Küfri terk it kim selāmet bulasın
Cān içinde bir ʿalāmet bulasın
Zīneti ḳoyub melāmet bulasın
Ṣıdḳile īmāna gel hū hū diyü

Ḥaḳ’dan artıḳ kimse yoḳ bu ortada
Çün anuñla aña baḳduñ ey dede
Vuṣlat isterseñ iriş bir mürşide
ʿAşḳile iḥsāna gel hū hū diyü

ʿAşḳile fānī bulan vuṣlat bulur
Bī-nihāye Ḥaḳḳ’ile devlet bulur
Çünki miskīnlikde ol ẕillet bulur
ʿAşḳile Yezdān’a gel hū hū diyü

Ḳāʾimī bī-çāre bu derde devā
Oldurur kim terk ola bu māsivā
25a Gönlüñe tā ṭolmaya aṣlā hevā
Şevḳile merdāne gel hū hū diyü

53.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bir bölük dīvāneler āvāreler
ʿAşḳile cevlān iderler hū diyü
Açılubdur bir oñulmaz yāreler
Derdine dermān iderler hū diyü

Kimi Ḥay dir kimi Ḳayyūm kimi Ḥaḳ
Cez̠be-i ʿaşḳdur ki ditrer el ayaḳ
Özge ḥāletdür bu sevdā içe baḳ
ʿĀlemi seyrān iderler hū diyü

ʿAşḳdurur kim ölileri ḥay ider
Yirde iken ʿarş u ferşi ṭay ider
Kimisin dīdār ile ol pay ider
Melekleri ṭayrān iderler hū diyü

Böyle düzmiş H̱āliḳ-ı perverdigār
Dürlü ʿibret biri ola cāna kār
Ṭoġrı yoldur ṭālibe bu yādigār
Şevḳile devrān iderler hū diyü

ʿAşḳa ḳuldur cümleten ins ü melek
Dāʾimā dönmekdedür çarḫ-ı felek
ʿAşḳile maḳbūl olur her bir dilek
Nefs dīvin insān iderler hū diyü

Ṣu aḳar yeller eser bu ʿaşḳile
Ay u güneş yügrüşürler şevḳile
Aṣfiyā vü atḳıyā bir ẕevḳile
Vuṣlatı her ān iderler hū diyü

ʿAşḳ eri her demde olur bī-ḳarār
Derdine dermānını durma arar
Anıñiçün zülf-i maʿşūḳı ṭarar
Özini ḥayrān iderler hū diyü

ʿAyn-ı Ḥaḳḳ'ile baḳarsın cümle bir
Fāʿil-i muṭlaḳdurur her işde sır
Ādeme gel didiler sen daḫi ir
Kendüzin sulṭān iderler hū diyü

Ḳā᾿imī iḳrāra geldüñ ṭoġru baḳ
Nūr-ı Ḥaḳ'dur cümle eşyā sırr-ı Ḥaḳ
25b Ṣanʿatın çün gösterür her bir varaḳ
Ẓāhiri pinhān iderler hū diyü

Refʿ olınub bunda yetmiş biñ ḥicāb
Cennet içre Ḥaḳ görürler bī-niḳāb
Birlik içre oldı çün bu fetḥ-i bāb
Küfrini īmān iderler hū diyü

54.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Yetişdi himmet-i merdān
Diyelüm hū döne döne
ʿAceb meclis ʿaceb meydān
Diyelüm hū döne döne

Göñüldür beyt-i Raḥmānī
Getür ṣıdḳile īmānı
Duyınca dil bu mihmānı
Diyelüm hū döne döne

Yüzin döndür bu fānīden
Ḫaber alub maʿānīden
Nişāndur bī-nişānīden
Diyelüm hū döne döne

Getürür şevḳe ʿuşşāḳı
Ḥaḳīḳat ʿaşḳa müştāḳı
Dilerseñ ṣoḥbet-i bāḳī
Diyelüm hū döne döne

Bu ʿāşıḳlar ider seyrān
Kimi Kaʿbe kimi deyrān
ʿAḳl ıssılar buña ḥayrān
Diyelüm hū döne döne

İçelüm şerbet-i ʿaşḳı
Ḳoyalum Mıṣr ü Dımaşḳ'ı
Gel ögren sen de bu meşḳı
Diyelüm hū döne döne

Ṭarīḳ-ı Ḳādirī dirler
Açılur bunda çok sırlar
Naẓar ḳıla bize pīrler
Diyelüm hū döne döne

Bu baḥre Ḳāʾimī dalan
O dürr-i gevheri alan
Bu ʿaşḳ içre olan nālān
Diyelüm hū döne döne

55.

7’li hece

Cānlar olmış müştāḳı
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
Esrikdurur ʿuşşāḳı
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Tābiʿ idür mihr ü māh
Ẕikri olmış çün penāh
Lā-ilāhe illallāh
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Allāh ü hū ẕikrini
Dāʾim idüb fikrini
Tā kim ide himmeti
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ẕikr iderseñ şevḳile
Alışursın ʿaşḳile
Ḥaḳḳ’a iltür ẕevḳile
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Terk it sīm ü hem zeri
Eyle ḳutlu bāzārı
Saña itsün naẓarı
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Baḳa miskīn Ḳāʾimī
Cāndan olma nāʾimī

Rāżı olsun dā᾽imī
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

26a

56.

7'li hece

Evliyādur hem mīr
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
Ṭāliblere destgīr
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Uyma gözüm ġaflete
Uyan baḳ bu ḫaṣlete
Seni irgürür vuṣlata
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Mürīdleri uçurur
Derbendleri geçürür
ʿAşḳ şarābın içürür
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Ṭāliblere şefḳati
Eyler dürlü ülfeti
Ṣunar ebed devleti
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Fikr eyleseñ irişür
Meclis içre görişür
Göñle cāna ḳarışur
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Başda güldür ʿalāmet
Tā ḳopınca ḳıyāmet
Heb göstere kerāmet
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Bu Ḳāʾimī gördügi
Cāna rāḥat irdügi
ʿAşḳ şarābın virdügi
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

57.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Baḥr-i ʿaşḳa göñlümüz oldı ġarīḳ
Buldı cennet ʿaşḳile her bir ferīḳ
Yandı yandurdı bu sevdāda ḥarīḳ
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Ḥaḳ rıżāsında olasın şād-kām
Saña teʾs̱īr eyler ey dil di müdām
Lā-ilāhe illallāh ü ber-devām
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Çünki Allāh ismi dilde hū ola
İçi ṭaşı ḳalbe lübbe Ḥaḳ dola
Ḥayy ü Ḳayyūm ismi bil ebed ḳala
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Ḳahr idüp Ḳahhār'ile nefs ejderin
Fetḥ ider Fettāḥ'ile baḫşīş derin
Mevhibe çün irişe bir bil birin
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Vāḥid ol kes̱retde ḳalma ṭālibā
Çün Ṣamed ẓāhir ola eşyā hebā
Saña sensüz görinen ol ġālibā
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

26b

Yıl on iki mertebe bulıncadaḳ
Cennetü'l-esmā olursın dutma şek
Reşk iderler bu yola ins ü melek
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Rabbi zidnī Ḳāʾimī'de sözi kes
Cāna lez̠z̠etler baġışlar bu heves
Böyle bir ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳī böyle ses
Pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Bu ṣırāṭ-ı müstaḳīme ḳıl heves
Cānuña bend olmasun bu ten ḳafes
Rāḥat olur ḳuş ḳafesden çıḳsa pes
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

58.

11'li hece

Gelgil göñül çalışalum ʿaşḳile
Yoḳlıġile meclise gel şevḳile
Bu meydānda oynaşalum ẕevḳile
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Bir bahāne Tañrı'sıdur luṭfı bol
Cennete lāyıḳ olur bu ʿāṣī ḳul
Raḥmet olur zaḥmet iken işbu yol
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Her kim gelüb bu meydāna ḳarışur
Ḥaḳ ceẕbesi cāna vü tene irişür
Hū hū diyüb ol dōstile görişür
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Bu ṭarīḳde çoḳ kerāmet bulınur
Münkir olan bile irşād olınur
Bir naẓara düşer göñli alınur
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

ʿArabistān ceẕbesidür bu tamām
Bosnasarāyı'nda ḳaldı ve's-selām
Himmeti var pīrimüzüñ ber-devām
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür bu ṭarīḳ

Ḳāʾimī'ye geldi çatdı himmeti
Şevḳ-ı Aḥmed birle eyler ḫidmeti

Ḳudret-i Ḥaḳ rūzī ḳıldı ḥikmeti
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür bu ṭarīḳ

27a

Evliyā ser-çeşmesi pīrüm dedem
Behcetü’l-esrār’ına baḳ dem-be-dem
Ḳaç erüñ boynına başmışdur ḳadem
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür bu ṭarīḳ

59.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ger ṣorarsañ biz ne yüzden kişiyüz
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñ dervīşiyüz
ʿĀşıḳ u ṣādıḳlaruñ dil-rīşiyüz
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñ dervīşiyüz

Şerʿ ile girdük ṭarīḳat bābına
Maʿrifetle āb-ı ḥayvān ābına
Sırrile varub ḥaḳīḳat tābına
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñ dervīşiyüz

Faḳrile faḫr eylerüz Aḥmed bizüm
ʿĀlemi seyr iderüz günbed bizüm
Hem elif oḳumışuz ebced bizüm
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñ dervīşiyüz

Yoḳlıġa yol bulmışuz bu ʿaşḳile
Benligi maḥv itmişüzdür şevḳile
Ḳapmışuz ol dōst rıżāsın ṣıdḳile
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñ dervīşiyüz

Biz gedā-veş şāha ḳurbān olmışuz
Emr-i Ḥaḳḳ'a zīr-i fermān olmışuz
İçimüz nūr ehl-i īmān olmışuz
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dervīşiyüz

Nuṭḳ-ı Rabbānī'dür bu nuṭḳımuz
İsm-i aʿẓam nūrı oldı ẕevḳımuz
Anuñiçün böyle düşer şevḳımuz
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dervīşiyüz

Nefesimüz ölüyi iḥyā ider
Āyīnemüz ṭūṭīyi gūyā ider
Fikrimüz dil ḳaṭresin deryā ider
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dervīşiyüz
Baḥrimüz dem coşdurur ʿāşıḳları
Mevcile ġarḳa virür ṣādıḳları
Vāṣıl ider vuṣlata lāyıḳları
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dervīşiyüz

27b

Ya ʿaceb mi Ḳāʾimī bir şevḳ ola
Çünki geldi ṣıdḳile işbu yola
Her ṣorana bu sözi dirseñ n'ola
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dervīşiyüz

Kendü nefsin bir köpek deñlü dimez
Benliginden tevbe iden ġam yimez
Yarına bu günki işi hīc ḳomaz
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dervīşiyüz

60.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Fehm itmez perr ü bāli bunda ʿaḳl-ı ḳāṣıruñ
Vaṣfını yazmaḳda ʿāciz fikreti her şāʿirüñ
ʿAşḳ içinde vaṣl [içün] ārzū-yı nefse ḳāhirüñ
Cez̠besi dutmış cihānı Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḫalḳa-i tevḥīde gel Yezdān'a meylüñ varise
Ehl-i ʿaşḳuñ göñline gir başda ʿaḳluñ varise
Nūr olur küllī vücūduñ her ne deñlü nārise
Sırr-ı Aḥmed tercemānı Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Meclisi pür-şevḳ ider her bir mürīdi vecdile
Ṭālibüñ göñlini alur tuḥfe tuḥfe mecdile
Yoḳlıġile ḳıl temāşā māsivādan geç dile
Lī-maʿallāh sırrı ṭanı Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿArş-ı aʿlādan öte miʿrāca vardı çün resūl
Erre esmāsı çekilüb sürilür işbu uṣūl
Daẖi gelmezden öñürdi buldı Ḥaḳḳ'ile vuṣūl
ʿĀşıḳ olub anda cānı Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥaḳ ḥabībi vāḳıf oldı bir ṭarīḳ olsa gerek
Kendü evlādından olub ḳurb-ı Ḥaḳ bulsa gerek
Tā ḳıyāmet şarḳ u ġarba Ḳādirī ṭolsa gerek
Şānıdur Ḥaḳḳ'uñ nişānı Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Anuñiçün oldı menzil evliyā ser-çeşmesi
Ayaġı tozına irmez ʿaḳl ü fikrüñ eşmesi

Münkirüñ āyā neden oldı ḫilāfa düşmesi
Bā-ḫuṣūṣ ulu dīvānı Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Meclisinde bir temāşādur tecellī açılur
Şevḳ ile vaḥdet şarābı mest olınca içilür
Tā ki yetmiş biñ ḥicābdan içerüye geçilür
Sır içinde ḫānmānı Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

27a

Kāʾimī eksiklü miskīn ṣıdḳile geldi yola
Yoḳlıġile ʿaşḳ içinde tā ki Ḥaḳḳ'a yol bula
Bir muvaḥḥid müʾmin olub ḳalbi beytullāh ola
İrişe bu dem maʿānī Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

61.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Reşk iderler bu yola dīv ü perī
Cānlar özler derde düşüb rehberi
Bir naẓar ḳıldı erenler serveri
Ḫāk-i pāye heft-kişver çākeri
Rāh-ı Ḥaḳḳ'a döndürür çoḳ ʿaskeri
Mis̱lini görmedi çarḫ-ı çenberī
Ehl-i ʿaşḳa eṣ-ṣalā gelsün beri
Pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Rūşen oldı yārile meydānımuz
Cān içinde görinür Yezdān'ımuz
Bir göñülden baḳdı çün merdānımuz
Ḥaḳḳ'ile birlikdedür īmānımuz

Raḥm ider derdimüze Loḳmān'ımuz
Mürde-diller ḥay ider fermānımuz
ʿĀşıḳ u ṣādıḳ olan gelsün beri
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Rehberidür sālikānuñ uşta baḳ
Cāndan içerü görine saña Ḥaḳ
Bu ṭarīḳ-ı Ḳādirī'ye ṭutma daḳ
Ḥaḳ budur vallāhu aʿlem mā-ṣadaḳ
Rāst ansuz deprenür mi dil dudaḳ
Min ledün baḥrine dolsun göz ḳulaḳ
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan gelsün beri
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Rū-be-rū hū diyü döner ʿāşıḳān
Cāʾiz oldı raḳṣa geldi ṣādıḳān
Bunda ʿaşḳ-ı Ḥaḳḳ'a olan [lā]yıḳān
H̱aste-diller gözlerinden dökdi ḳan
Rabbi zidnī dirdi ol ʿarşa çıḳan
Mihre irdi ẕerreyi ulu baḳan
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan gelsün beri
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

28b

Rūzī ḳıldı Ḳāʾimī'ye ʿaşḳ-ı pāk
Ceẕbe içre ḳala şöyle derdnāk
Bir gül içün ṭarḥ olur ẖār u ẖaşāk
Ḥasbeten-lillāh ola ʿāşıḳ helāk
Rūh ola bu cānile cüst ü çālāk
Müstaḳīm ola bu yüzden cism-i pāk
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan gelsün beri
Pīrimüzdür Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī

Redd olan münkirleri irşād ider
Cāhili ʿālim idüb ābād ider
Bir ñaẓar ġamgīnleri dil-şād ider
Ḥāliyā ismin anuñ kim yād ider
Resm-i düşmen ḫˇār olub feryād ider
Mürşidile birligi muʿtād ider
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olan gelsün beri
Pīrimüzdür Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī

62.

8'li hece

Cānum söyle ṣoranlara
Ṭarīḳ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür
Şol ḳarşuda duranlara
Ṭarīḳ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür

Dervīşlerüz miskīnlerüz
Bāb-ı Ḥaḳ'da sākinlerüz
Gāh aġlaruz gāh gülerüz
Sülūk ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür
Bu ʿaşḳile alışmışuz
Bu yollarda çalışmışuz
Ol dōstile bulışmışuz
Ṭarīḳ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür

Gāh cehrile ẕikr iderüz
Gāh düşünüb fikr iderüz
Niʿmetlere şükr iderüz
Sülūk ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür

Dirligimüz ʿaşḳiledür
Tevḥīdimüz şevḳiledür
Sülūkimüz ẕevḳiledür
Ṭarīḳ ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

Sırr-ı Aḥmed bunda imiş
Cānānımuz cānda imiş
Bilmeyen yabanda imiş
Ṭarīḳ ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

Her bir uṣūl sürilübdür
Şarḳ u ġarbda görilübdür
Ḥaḳ iẕnile ḳurılubdur
Sülūk ṭarīḳ ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

Ḳāʾimī’ye çün uyarsın
Kendüñde Ḥaḳḳ’ı duyarsın
Ṣūret naḳşını yuyarsın
Sīret ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

29a

63.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül şād ol yüri bekle işigin bu derüñ
Elçi Muḥyi’d-dīn budurur nesli ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
Meskenetle göñlin alġıl böyle bir gerçek erüñ
Elçi Muḥyi’d-dīn budurur nesli ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ sırrı netīce bundadur
Ol nübüvvet ḫātemi seyr-i Ḥadīce bundadur
Aḥmedī Miʿrāc'ı şimdi ṣor ki nice bundadur
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Hem Ḥüseynī vü Ḥasen'dür Murteżā Zehrā özi
Hem ḥasīb ü hem nesīb ʿayn-ı velāyetdür sözi
Ulu devletdür dedem pāyine sürġil sen yüzi
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Elçilikle vardı Hind'e ʿizzet ü ikrāmile
Gicesi Ḳadr ü Berāt ü gündüzi bayrāmile
Pādişāhı ḳarşu çıḳdı ʿizzet ü ibrāmile
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Baḥs̱ ile [ʿilm] ü maʿārif vecd ü ḥālin gördiler
Bunda ḳal diyü bizümle niçe hemyān virdiler
İʿtiḳādı cümlenüñ var ḫayr duʿāya durdılar
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bu ḳıyāfetle gezer irşād içün bu ʿālemi
Bir naẓarda ādem eyler nefs-i bed-ḫū ẓālimi
Dest-i ḳudret böyle yazdı levḥe ḳoyub ḳalemi
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Her ḫar-ı dü-pā ne bilsün bunda bunlar n'idügin
Bū Cehil ne añlasun Aḥmed fünūnlar n'idügin
Añlamaz eşşek ḳatır ʿaşḳ ü cünūnlar n'idügin
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bosna'ya gelmezden evvel ʿālem-i seyrānile
Bu ḥaḳīre ḳıbleden yaña gelüb nīrānile
Ṣıdḳile idüb niyāzı bu dil-i ḥayrānile
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bize gösterdi muʿayyen pīrümüñ esrārını
Kāmil insān ṣūretinde Muṣṭafā envārını
Gel bu yüzden seyr idersin Tañrı'nuñ ebrārını
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Baʿdehu şekl ü ṣuverle oldı ẓāhir maʿnisi
Ḳāʾimī'ye maʿlūm olub evvel āḫir maʿnisi
29b Evliyānuñ ehl-i küfri ola ḳāhir maʿnisi
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Şimdi erenler bu ṣıfatda eks̱eri ṣaḳlandılar
Ḳanda bir göñli ḳara var ṣūretā aḳlandılar
Ehl-i vaḥdetdür diyü çoḳ kimseler ḥaḳlandılar
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥırḳa vü tāc ü ridā maʿnāsıdur ṣūret degül
Sīret iste Ḥaḳ ḳatında ṭālib-i şöhret degül
ʿAşḳile maḫlūṭ olanlar erdurur ʿavret degül
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥamdü-lillāh çoḳ şükürler bizi iḥyā eyledi
Ḳaṭremüzi çekdi baḥre ʿayn-ı deryā eyledi
Dürr ü gevher baḫş olınsun ṭolu himyā eyledi
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿİllet ü millet ṣıġışmaz ʿaşḳ içinde şübhesüz
Yek-naẓar olan ḳalur bu şevḳ içinde şübhesüz
ʿĀrif-i billāh olurlar ẕevḳ içinde şübhesüz
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bir bölük āvāre vü bir pāre dil teskīn idüb
Bunları ḳıldı ziyāret özini miskīn idüb
Daḫl iden münkirlerin ḫāṭırların ġamgīn idüb
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Böyle bir ḫulḳ-ı Muḥammed böyle hem nesl-i ḥabīb
Böyle bir ʿĪsī-nefes mürde dile ḥāẕıḳ ṭabīb
Şerʿ-i erbāb-ı ṭarīḳat maʿrifet ṣāḥib-edīb
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Sözleri Ḳurʾān ehādīs̱ şerḥ ider bunca nuṣūṣ
Ṭalsa ʿilmüñ baḥrine cevher ṣaçub hem bā-ḫuṣūṣ
Añlayan var mı ki bunda her sözi ṣan bir Fuṣūṣ
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ne ʿilimden añlanursa ortada ṣāḥib çıḳar
Ḫażret-i Ḥayder gibi bir ḍarbile ḫaṣmın yıḳar
Her ne deñlü ʿārif olsa ʿilmile anı ṣıḳar
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ṣūret-i insānda geldi çünki Ḥayy-ı lāyemūt
İstiʿānet isteriseñ oḳu vitirde ḳunūt
İşbu şekle gelmez iblīs añladuñsa ḳıl sükūt
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

30a

Şāhid ü meşhūd bir oldı ṭālib ü maṭlūb bir
Andan anuñla birikdi ġālib ü maġlūb bir
Göñline gir ḳıl temāşā ḳālib ü maḳlūb bir
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Küntü kenz esrārına irmek dilersen ṣor anı
Cān eliyle etegin ṭut Ḥaḳḳ'ile bir gör anı
Saña senden yegdurur bu nefse kim sürer anı
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥaḳḳına şol kim ṣananlar ḫalḳ içinde ḫōr ola
Kimi aḳ başlı alaca dīnli yüzi mūr ola
Ḥaḳḳına kimler ṭamaʿ itse olara zūr ola
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bunlara her kim ihānet eylese dīnsüzdurur
Lā-cerem iki cihānda Ḥaḳ'da ḫod bīnsüzdurur
Bunları sevmez o kim erkān ü āyīnsüzdurur
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bunları sevmek bize ʿayn-ı Ḥaḳ'ı sevmekdurur
Taḳviyet virür īmāna pāyine ivmekdurur
Özini ḳurtarmaḳ içün göñline girmekdurur
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿĀlemüñ hem ādemüñ bunlardurur ḳadrin bilen
Enbiyānuñ evliyānuñ ʿilmile ṣadrın bilen
Her yeñi ay açılınca ḳandasa bedrin bilen
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḳāʾimī dīvānenüñ yanına geldi ḳahveye
Añsuzın getürdi anı şevḳ u sekr ü ṣahveye
Eṣ-ṣalā ṭāliblere bāsın ḳomaya cilveye
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Emr-i Ḥaḳḳ'ile yetişdi himmeti bu illere
Verd-i ḥamrādur açıldı bir niçe bülbüllere
Ṭīb-i reyḥān ü taṣavvuf ʿilmi geldi dillere
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bir niçe cān şübhe içre ḳalmışidi nāgehān
Geldi añsuz ṣoḥbete Ḥaḳ söze ögretdi dehān
Gitdi şübhe Ḥaḳ'la ḥaḳdur bu āşikār ü nihān
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Neşvesi ḳaldı bu ilde tā ilā yevme'l-ḳıyām
Ḥaḳ yolında himmet iste ṭālibā leyl ü eyyām
30b ʿAşḳile şevḳile geçsün ʿömrüñ olma ehl-i niyām
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḫażret-i Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ himmetleri
Ẓāhir ü bāṭın kerāmet gösterür ḥikmetleri
Bir ayaḳda çillelerde eyleyen ḫiẕmetleri
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Her bir evlādı anuñ bir mürşid-i kāmildurur
Emr-i Ḥaḳḳ'a şerʿ-i Aḥmed'de bular ʿāmildurur
Yir ü gökden hem ağır yük getürür ḥāmildurur
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bunlara virdi kerāmet ʿālemi ḳāʾim dutan
Silsileyle tā ḳıyāmet bunları dāʾim dutan
Ġāfil olma uyarur seni yine nāʾim dutan
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bir nice ġāfilleri bulub uyardı ʿaşḳile
Ḥaḳ yolın tevḥīdile añlatdı [gelüb] şevḳile
Ḥaḳ bilüb üstādını diñle sözini ṣıdḳile
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿAşḳile Ḥaḳ sevgüsin itdürdi bize tā ebed
Ortada ġayrı ne vardur cümle ol Ḥayy ü Eḥad
Çün Muḥammed ṣūretidür bī-nişān iste meded
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da gelüb anuñla anı gösterüb
Andan aña var yüri ṭan anı şānı gösterüb
Bu nişānile gelüb ol bī-nişānı gösterüb
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Eṣ-ṣalātü ve's-selām ʿalā resūl-i kibriyā
Āline aṣḥābına eyledi **ṣıdḳ-ı küll beyā**[61]
Ḳāʾimī Ḥaḳ'dur muḥaḳḳaḳ bunda olmazmış riyā
Elçi Muḥyi'd-dīn budurur nesli ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

[61] Tüm kalbi duygularıyla

64.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḥamdü-lillāh şevḳa geldi şimdi ān ü īnimüz
ʿAşḳ odında yumuşaḳ ola bu dil-i sengīnimüz
Himmet-i merdān ile ṣayḳal ola āyīnemüz
Ehl-i dil rūşen ider erkānımuz āyīnemüz
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bunlaruñ ayaḳ tozıdur tācımuz tezyīnimüz

31a
Tañrı'nuñ ʿilletsüz olan luṭfıdur kim bu ile
Öyle bir ẕāt-ı şerīf Bosna diyārına gele
Ol resūlullāh güli teşrīfile güle güle
İltifāt idüb ḳavuşa şevḳile bu bülbüle
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bunlaruñ ayaḳ tozıdur tācımuz tezyīnimüz

Ḫırḳa vü tāc ü ridā zünnārını kesmiş bu gün
Rūḥ-ı rabbānī yeli tābı nişān esmiş bu gün
Dīv-i nefsi Ḥayderī-vār fennile baṣmış bu gün
Dōst cemāli ḥavlisinde iblīsi aṣmış bu gün
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bunlaruñ pāyı tozıdur tācımuz tezyīnimüz

Andan aña elçidür ṣūretde peyġamber gibi
Ṭālib-i Ḥaḳ olana añlayu baḳ rehber gibi
ʿİlm billāh içre fenn-i ʿaşḳile Ḥayder gibi
Faṣṣ u naṣṣ-ı her baḥirden maġrib-i ekber gibi
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bunlaruñ pāyı tozıdur tācımuz tezyīnimüz

Hāşimī aṣlı bulardur ādemüñ ḫāṣı bular
Ḥaḳ buyurdı on sekiz biñ ʿālemüñ ḫāṣı bular
Ṭālibā bu Ḥaḳ yolına hem-demüñ ḫāṣı bular
Evvel āḫir ḫalḳ içinde her demüñ ḫāṣı bular
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Anuñile buldı şöhret meclis ü āyīnimüz

İbtidā ketm-i ʿademden [kim] netīce oldı cūd
Rūḥ-ı pāk-i Aḥmedī oldı kes̱īr ol bir vücūd
Kenz-i maḫfī ẓāhir olub ṣaçılınca luṭf u cūd
Ādemüñ alnında çıḳdı aña emr oldı sücūd
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
31b Bir naẓarla açdı rūşen eyledi āyīnimüz
Bunlaruñ pāyı tozıdur tācımuz tezyīnimüz

Nūr-ı Aḥmed'le çü ādem buldı ʿilm ü hem şeref
Andan ögrendi melekler adların ṭaraf ṭaraf
Bu sebebden buldı ʿizzet ādemīde her selef
Bunca mürsel enbiyā oldı anlara yine ḫalef
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Dutdı şevket anuñile meclis ü āyīnimüz

Şīt ile İdrīs ü Nūḥ ü Lūṭ ü Ṣāliḥ hem Şuʿayb
Geldi İbrāhīm ü İsmāʿīl ü İsḥāḳ ṭutma reyb
Yūsuf u Yaʿḳūb ü Mūsā Meryem ʿĪsī ehl-i ġayb
Evvel āḫirdür Muḥammed āline gel ṭutma ʿayb
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Dü cihānda ayağı tozıdurur tezyīnimüz

Evvel āḫir Ḥaḳ Muḥammed'le olubdur āşikār
ʿĀlemi andan ötüri düzdi ḳıldı Girdigār

Cümle maḫlūḳdan muḳaddem Ḥaḳḳ’ile bu dilfigār
ʿĀşıḳ u maʿşūḳ olub bu cümle ḫalḳa ḳıldı kār
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi’d-dīn’imüz
Anlaruñ ayaḳ tozıdur rifʿat ü tezyīnimüz

Ol güneşden cümle ẕerrāta yetişdi şevḳ-i nūr
Ḳanda olsa bunlar olur ḫalḳ-ı ʿālem pür-sürūr
Cīfeden artıḳ ne añlar dünyede ehl-i ġurūr
Bülbülüñ nālişlerinden ḳarġa olur bī-ḥużūr
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi’d-dīn’imüz
İkilik tozı silinsün açıla āyīnemüz

Şerʿati her birinüñ cüzʾ imiş küllī budur
Anuñiçün nesḫ-i edyān eyledi belli budur
32a Cümlesin bildürdi Ḳurʾān ẕāt-ı Ḥaḳ delli budur
Günde beş kez ḳıl iḳāmet belki ol elli budur
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi’d-dīn’imüz
Dü cihānda ayaġı tozıdurur tezyīnimüz

Küfrile ʿālem ʿademde ḳalmışidi şöyle bil
Ḥaḳḳ’ı bilmeyüb ḳalurdı ḳarañuda cümle il
Nūr-ı pāk-i Aḥmed’ile rūşen oldı āb u gil
Ṭoġrı baḳ sen bunlara [gel] dīdenüñ tozını sil
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi’d-dīn’imüz
Bir naẓarla açdı rūşen eyledi āyīnimüz

Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’e irince ol sırr-ı nebī
Anda açıldı yine hem maşrıḳ hem maġribi
Bunlara boş mı baḳarsın cümle[si] sırr-ı ebī
Aç gözüñ ey ṭālib-i esrār-ı Ḥaḳ olma ġabī

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Anuñile buldı şöhret meclis ü āyīnimüz

Mürşid-i kāmil bulardur tā ilā yevme'l-ḥisāb
Baḳ tenezzül nice ider ẕerreye mis̱l āfitāb
Ḳaṭresin deryāya ṣalġıl baḥr ola cümle ḥabāb
Şems-i vaḥdet çün ṭoġar ṣaḥrāda ḳalmaz hīc serāb
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Anlaruñ pāyı tozıdur tācımuz tezyīnimüz

Ḳāʾimī bī-çāre dāʾim bunları özlerdi heb
Ḳanda ol ṣūretde görse anda sır gözlerdi heb
İşbu altunla baḳırdan dilleri özlerdi heb
Ḳalb sikkeʾi naẓarla bile yaldızlardı heb
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Anuñile buldı şöhret meclis ü āyīnimüz

32b

Kim benī ādem mükerrem bunlaruñla oldı heb
Büt-perest āteş-perest odı söyündi ṣoldı heb
Dīn-i İslām'dur açıldı ehl-i ṭuġyān buldı heb
Gitdi ẓulmet nūr-ı īmān şarḳ u ġarba ṭoldı heb
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bir naẓarla açdı rūşen eyledi āyīnimüz

Bunları sevmek yaradan Ḥaḳḳ'ı sevmekdür hemān
Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'dan Ḥaḳ'a bunlardurur ṣāḥib-īmān
İşbu ṣoydan geliserdür mehdī-i ṣāḥib-zamān
Ḥükm-i Ḳurʾān ṭutmayanlar bulmaya andan emān
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
İkilik tozı silinsün açıla āyīnimüz

Hey᾿et ü heybet şecāʿat ʿālī himmet bunda heb
Yek naẓar derde devādur sırr-ı ḥikmet bunda heb
Ṣıdḳ u iḳrār u tevekkül aṣl-ı vaḥdet bunda heb
Yoḳlıġile gezmekile ola ḥürmet bunda heb
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Anlaruñ bābı tozıdur rifʿat ü tezyīnimüz

Maʿden-i ʿilm-i ledündür şimdi Muḥyi'd-dīn-i mā
Ḥayy ü Ḳayyūm ü Eḥad'dür ḥubb-ı Ḥaḳ-āyīn-i mā
Didi Aḥmed Rabbi ḥaşr it zümre-i miskīn-i mā
Ḥaḳḳ'ile dā᾿im maḥabbet üzre ān ü īn-i mā
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Dü cihānda ayaġı tozıdurur tezyīnimüz

ʿĀlemüñ ṣaḥrāsına gel baḳ bu oyuncaḳları
Süri süri bekledür çobana ḳoyuncıḳları
Nefsini ḳurbān içün egrile boyuncıḳları
Bir ḳolaylıḳla ururlar kendü doyuncıḳları
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Düşdi şevket anuñile şevket ü āyīnimüz

33a

İsm-i Muḥyi'd-dīn ḥaḳḳā söze gelse bā-ẖuṣūṣ
Her kelāmı naṣṣ-ı ḳāṭıʿ şerḥ olunur ṣan Fuṣūṣ
Dilde Ḳur᾿ān ü eḥādīs̱ irs̱iledür bu ẖuṣūṣ
ʿAḳl-ı kāmiller bulamaz anda bir demde nuḳūṣ
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Dü cihānda ayaġı tozıdurur tezyīnimüz

Ḥıfẓile ol deñlü ḳuvvet her neden ṣorsañ bilür
H̱āṭırı boldur be-ġāyet bāṭını görseñ bilür
Bunca yıllardan ü ṭonlardan çıḳub dursañ bilür

Hem nefisle şekl içinde ḳanda kim ursañ bilür
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Bunlaruñ ayaḳ tozıdur tācımuz tezyīnimüz

Şekl-i insānda olan ḥayvānı bir ḫoşca seçer
Özge sırdur herkes anı añlamaz diyü geçer
Dōst elinden ol maḥabbet şerbetin her dem içer
Lā-cerem kim ne ekerse ol yine anı biçer
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
İkilik tozı silinsün açıla āyīnemüz

Ol ʿināyet ḳapusından luṭf irişdi çün dedem
ʿĀfiyetler ḳan maḥabbet şerbetine dem-be-dem
Dem bu demdür yarın içün dem sürelüm dem bu dem
Kim bu demde naḳdin aldı tā ebed görmez nedem
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı geldi Muḥyi'd-dīn'imüz
Anlaruñ pāyi tozıdur rifʿat ü tezyīnimüz

65.

11'li hece

Yüz sürüb türāba geldük ḳapuña
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize
Ḥaḳḳ'ı arayuban düşdük ḳapuña
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

33b

ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān dirler aduña
ʿĀlem ḳuldur ḫāṣṣaten ecdāduña
Ṣıddīḳ dirüz saña vü üstāduña
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

Uṣūl [ü] erkānuñ ṭoldı ʿāleme
Ṭarīḳuña giren düşmez eleme
Merḥamet ola mı dertlü ḥālüme
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

Bir bölük dīvāne uṣūl sürerler
Eksüklikde ammā raḥmet sezerler
ʿAşḳuñile seyyāḥ olub gezerler
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

Gel yetiş bu derde eyle bir çāre
ʿAşḳile olmışuz şöyle āvāre
Luṭfuñile aġara bu yüzi ḳara
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

ʿAşḳile şevḳile tevḥīd idelüm
Maḥabbetüñ dilde teʾkīd idelüm
Ebrāruñ ṭozını taḳlīd idelüm
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

Ḳāʾimī miskīnüñ söyler dilinden
ʿĀciz ḳalmış meded nefsüñ elinden
Iraḳ düşmeyelüm ṭoġrı yolından
Yā pīrüm sulṭānum himmet it bize

66.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Ḳullaruña irse n’ola senden kerem yā Rabbenā
Eksilmese dāʾim ola senden kerem yā Rabbenā

Senden Muḥammed ümmeti her dem göreler ülfeti
Dōsta leṭāfet vuṣlatı dāʾim görem yā Rabbenā

Yeter çekildi firḳatüñ ʿāşıḳlara vir vuṣlatuñ
Gerekmez ise ḥasretüñ bāġ-ı İrem yā Rabbenā

Seni seven ʿāşıḳları dīdāruña lāyıḳları
Bir ʿaşḳile ṣādıḳları pek severem yā Rabbenā

Gerçi dilüm dir sözile vāṣıl olam mı özile
Baḳmaġa işbu gözile heb ḳorḳaram yā Rabbenā

34a

Ser-māye-i varlıḳ hele bu ʿaşḳile vardı yele
Emrüñ senüñ ḳandan gele saña varam yā Rabbenā

Bu Ḳāʾimī benlikdedür ol dōstıla şenlikdedür
Maḥv-ı vücūd erlikdedür ya n’iderem yā Rabbenā

67.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Çoḳ günāhum var ḳatuñdan utluyam
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam
Cürmümi ʿafv ideriseñ ḳutluyam
Tevbe istiġfār iderem ṣuçluyam

Bencileyin ʿālem içre ʿāṣī ḳul
Var mıdur bu ʿarṣada ey luṭfı bol
Raḥmetüñ añub virür ʿiṣyāna yol
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam

Dāʾimā ʿiṣyāndayam yā Rabbenā
Derd-i bī-dermāndayam yā Rabbenā
Ṣıdḳile īmāndayam yā Rabbenā
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam

Eylerise ger şefāʿat Muṣṭafā
Āḫiretde sürerüz çoḳ çoḳ ṣafā
Her belāya ḳarşu ola biñ vefā
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam

Ger yazuḳluyam baġışla ey kerīm
Nefs ü şeyṭān çün bize oldı ḳarīm
Ṭaş göñüller ola ʿaşḳuñla nerīm
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam

Ḳāʾimī miskīne pīrüñ ʿaşḳına
Merḥamet ḳıl bun deminde şaşḳına
Dest-gīri sensin ey Ḥaḳ düşḳine
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī'dür pīrimüz
Bu baḳır göñüllere iksīrimüz
Ehl-i Kehf'e vaṣl ola Ḳıṭmīr'imüz
Tevbe yā Rabb tevbe yā Rabb ṣuçluyam

68.

müstefʿilün müstefʿilün

Çoḳ çoḳ günāh ecʿaltenā
Faġfirlenā yā Rabbenā
34b Bisyār ṣuç efʿaltenā
Faġfirlenā yā Rabbenā

Ḫāṭır şikest itdügümüz
Yañlış yola gitdügümüz
Manṭar gibi bitdügümüz
Faġfirlenā yā Rabbenā

Nā-maḥreme baḳduġumuz
Her ṣu gibi aḳduġumuz
El ḳapusın ḳaḳduġumuz[62]
Faġfirlenā yā Rabbenā

İfsādile efkārile
İtdügümüz eẕkārile
Ġayriyyet ü āşkārile
Faġfirlenā yā Rabbenā

Ġayra göñül virdügümüz
Çoḳ ḫāṭıra irdügümüz
İlüñ kelbin virdügümüz
Faġfirlenā yā Rabbenā

[62] Bu mısranın başından şiirin sonuna kadar olan kısım bu nüshada eksik olduğu için diğer nüshadan tamamlandı.

Uyub hevāya ʿaşḳ ṣanub
ʿAşḳı biraz ṣoñra ṭalub
Geldük ḳapuya utanub
Faġfirlenā yā Rabbenā

Bīhūde hāy ü hū diyüb
Faḳruñ libāsını giyüb
Meydāna geldük baş ḳoyub
Faġfirlenā yā Rabbenā

Deprenmedin dilile leb
Evvel bilürsin ey Çalab
Olsun rıżā üzre ṭaleb
Faġfirlenā yā Rabbenā

Ez-ḥürmet-i şāh-ı ʿArab
Eyle bizi ehl-i edeb
İḥsānuña ola sebeb
Faġfirlenā yā Rabbenā

Aldanmışuz bu ʿādete
ʿÖmrüm irerse ġāyete
Ḳanla (...) bidʿate
Faġfirlenā yā Rabbenā

Ey Ḳāʾimī ʿiṣyānile
Yüz yire sür īmānile
Bunu diyüb efġānile
Faġfirlenā yā Rabbenā

69.

7’li hece

Mürīdlerüñ her biri
İrşād ider münkiri
Dā᾿im budur hüneri
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Bir mürīdi ḳomaz boş
ʿİlm ü esrār dola ḫōş
ʿAşḳ şerbetin eyle nūş
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Muḥyi’d-dīnü’üñ duʿāsı
Ḳā᾿imī’nüñ edāsı
Bundadurur rıżāsı
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Sırriledür bāzārı
Çünki görmiş dīdārı
Ḳıldı bunda naẓarı
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

70.

7'li hece

Sırrile dir gel beri
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
Tevḥīde dir ey pīrī
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Baḳ ḳademi ʿaynına
Ṣaddaḳ diyüb oynına
Baṣdı evliyā boynına
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Her vechile baṣdı heb
İrşād imiş ḳaṣdı heb
Cümlesinüñ dostı heb
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

İsm-i aʿẓam ismidür
Fażl-ı Ḥaḳḳ'uñ resmidür
Gerçek erler ḳısmıdur
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Ḳāʾimī ol delüsi
Himmet ider celīsi
Ḥaḳḳ'uñ gerçek velīsi
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Muḥyi'd-dīn göñül dostı
Eline girdi desti

Naẓar itdi bu postı
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

35a

71.

7'li hece

Ricālü'l-ġayb didiler
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
Üçler ḳırḳlar yediler
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Ana südin emmedi
Ramażāndur bu didi
Arzūsına ivmedi
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Ṣabī iken böylece
Ḳurʾān oḳur o ḫoca
Bir ayaḳda her gice
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Yüz yigirmi gün gice
Ayaḳ üzre ṭurınca
Geçdi ol ʿarşdan yüce
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Boynın egdi evliyā
Ṭañladı heb aṣfiyā
Vāṣıl oldı Mevlā'ya
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī

Kerāmetler açıldı
Şarḳa ġarba ṣaçıldı
Cümle ile seçildi
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādirī

Muḥyi’d-dīn irdi sırra
Ceẕbesi uṣūl erre
Yetişdi baḥr ü berre
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādirī

Muḥyi’d-dīn ʿālem gezdi
Ḳāʾimī’de sır sezdi
ʿAşḳile göñlin ezdi
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādirī

Bu meclisde var ḥikmet
Gerekdür ṣıdḳ u ḫiẕmet
İder ṭālibe himmet
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādirī

72.

müstefʿilün müstefʿilün

Bilsek ʿaceb seyrānımuz
Neye irer yā Rabbenā
Bu şevḳile devrānımuz
Neye irer yā Rabbenā

Gāh z̠evḳile z̠ikr eylemek
Gāh şevḳile fikr eylemek
Her niʿmete şükr eylemek
Neye irer yā Rabbenā

Geh çaġıra gāhī sükūn
Avaralıḳ hem gün bu gün
Nefse uyub bu sālikūn
Neye irer yā Rabbenā

Geh şöhret ü tenhā daḫi
Geh ḫalvete pinhān gehī
Yol bilmeyen şaşar rehi
Neye irer yā Rabbenā

Geh erre varı dem çeküb
Geh örü gāhī diz çöküb
Döne döne gāh biriküb
Neye irer yā Rabbenā

Nefsüñ hevāsı mı ola
Sensin ḳulavuz bu yola
Şevḳile göñüller dola
Neye irer yā Rabbenā

Bu sözleri yazduġumuz
Birden öte azduġumuz
Yañlış diyü ḳızduġumuz
35b Neye irer yā Rabbenā

Bu sözde olsa çoḳ ḫaṭā
Fażluñdan umaruz ʿaṭā
Hey bir kerem yā ẕe'l-ʿaṭā
Neye irer yā Rabbenā

Bu Ḳāʾimī āvāredür
N'eyler çü yüzi ḳaradur
Ġaraż daḫi dīdāradur
Neye irer yā Rabbenā

Sensin vücūd-ı bī-zevāl
Bu kendüligi bizden al
Senüñle neye ola ḳāl
Neye irer yā Rabbenā

73.

müstefʿilün müstefʿilün

Ey bī-zevāl ü bī-mis̱āl
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl
Yol bulmaya rı cīm ü dāl
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

Tenhāda fikrinde olam
Āşkāre ẕikrinde olam
Budur dilüñ mālā-kelām
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

Olmaya ġāfil öz vücūd
Senden saña ḳıla sücūd

Luṭf u keremdür baḥr-i cūd
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

Şevḳum senüñ ẕikrüñ ola
Ẕevḳum senüñ fikrüñ ola
Dā᾿im bu dil şükrüñ ola
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

Dünyāda bu leẕẕet ola
Düzüle her ᶜużvum yola
Ḳatuñda yā Rab her ḳula
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

Miskīn eli boş Ḳā᾿imī
Ḳılma ġarībi nā᾿imī
Senden dilekdür dā᾿imī
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

Sırr-ı ḥabībüñ ḥaḳḳıçün
İsm-i ṭabībüñ ḥaḳḳıçün
36a Ḫalḳa naṣībüñ ḥaḳḳıçün
Ẕikrüñle fikrüñ rūzī ḳıl

74.

müstefᶜilün müstefᶜilün

Minnet recāyā rabbenā
Faġfirlenā ẕünūbenā
İki derüñ üzre binā
Ve’sterlenā ᶜuyūbenā

Bu ümmet-i Muḥammed’i
Nār içre ḳoma sermedī
Lāyıḳ ʿibādet itmedi
Ve’kşeflenā kerrūbenā

Maḫlūṭ olub nisyānile
Ḳalduḳ hemān ʿiṣyānile
Yanduḳ meded biryānile
Ve’fteḥ lenā ġuyūbenā

Bu nefsimüz arzūdadur
Bī-çāre rūḥ āsūdedür
Gerçi bu söz bīhūdedür
Ve’rzaḳ lenā ḥubūbenā

Luṭf u keremdür ey Ḫudā
Virse tesellī bir nidā
Cān u tenüm ola fedā
Ve’nẓur lenā cünūbenā

Bu kiẕb ü bu ġıybet nice
Oldı hebā günler gice
İdüb tenezzül gāhīce
Aṣdıḳlenā küẕūbenā

Bu Ḳāʾimī bī-çāreye
Bir merhem olsa yāreye
Ola şifā bīmāreye
Elṭaf lenā ḳulūbenā

75.

müstefᶜilün müstefᶜilün

Bu ᶜömrimüz mis̱l-i giyāh
Ṣolar biter olub tebāh
Elṭāfuñı dutduñ penāh
Eyle müyesser yā ilāh

Bir ẕerrece ᶜaşḳuñ bize
Virgil gözüñ şevḳın bize
Tā kendüyi seni seze
Eyle müyesser yā ilāh

İtdük saña yüz biñ günāh
Eylemedük hīcbir gün āh
Senden saña döndük penāh
Eyle müyesser yā ilāh

Dāʾim idelüm ẕikrüñi
Ḳudretle olan fikrüñi
Baḫşāyişe çoḳ şükrüñi
Eyle müyesser yā ilāh

Ḥaḳḳā ḥabībüñ ḥürmeti
Saña gereklü ḫidmeti
36b Dinsün bize yā ümmetī
Eyle müyesser yā ilāh

Dil terk ide bu devleti
Ṭuta erenler ḫaṣleti

Aṣla bulalum vuṣlatı
Eyle müyesser yā ilāh

Vir ʿāşıḳ-ı dīvāneye
Elin ṣuna peymāneye
Cānlar ire cānāneye
Eyle müyesser yā ilāh

Maḥv ide bu dil benligi
ʿAşḳile bula senligi
Faḳr içre dāʾim şenligi
Eyle müyesser yā ilāh

Vesvāsile dil dolmasun
Bir verd-i ḥamrā ṣolmasun
Nefs rūḥa ġālib olmasun
Eyle müyesser yā ilāh

İster tesellī Ḳāʾimī
Olmaya yolda nāʾimī
ʿAşḳuñla dola dāʾimī
Eyle müyesser yā ilāh

76.

müstefʿilün müstefʿilün

Deryā-yı cürme ġarḳ olub
N'eyleyelüm yā Rabbenā
Ne ḥaḳ ne bāṭıl farḳ olub
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Yeñdi bizi nefs ü hevā
Her yolda olub pīşvā
Olmazsa ger derde devā
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Ḳullıḳ içün ʿömrüm ḳaṣīr
Tevbe ḳaçan cürmüm kes̱īr
Olmazsa luṭfuñ dest-gīr
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Gerçi ḥabībüñ ḥürmeti
ʿAfv ola ʿāṣī ümmeti
Şükrāne yoḳdur ḫiẕmeti
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Deryā-yı raḥmet bī-ʿaded
Senden yine ire meded
Allāh Raḥmānü'ṣ-Ṣamed
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Ḳalduḳ taḥayyürde ʿaceb
Luṭf-ı Ḫudā'dan bir sebeb
Ḳıla recā şāh-ı ʿArab
N'eyleyelüm yā Rabbenā
Söz söylemek küllī ḫaṭā
Ey bī-niyāz ü ẕü'l-ʿaṭā
Vā firḳatā vā ḥasretā
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Benlik ḳadar yoḳdur günāh
Sensin yine bize penāh

37a Yoḳ beñdeşüñ ey pādişāh
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Ḳudret senüñ ḳuvvet senüñ
Firḳat senüñ ḳurbet senüñ
Bu ṣunʿ ü bu ḥikmet senüñ
N'eyleyelüm yā Rabbenā

Kendüligi ḳul Ḳāʾimī
Giderebilmez dāʾimī
Ġayrıdan olub ṣāʾimī
N'eyleyelüm yā Rabbenā

77.

müstefʿilün müstefʿilün

Senden dilerüz yā Başīr
Aç gözümüz yā Rabbenā
Her nesneñe ola ḫabīr
Bu özümüz yā Rabbenā

Ġayb-i hüviyyet açıla
Müʾmin münāfıḳ seçile
Tā nüh felekden geçile
Her sözümüz yā Rabbenā

Bu gün tedārik görüle
Cümle menāzil dürüle
Bunda görinüb ḳurula
İmrūzumuz yā Rabbenā

Bilüb ne demdür bu demi
Añlayub aṣl-ı ādemi
Gözden geçürüb ʿālemi
Bu nūrumuz yā Rabbenā

Aʿlādan esfel seyrine
İnüb rücūʿ itmek niye
Lā-büd gerek ʿaşḳ ehline
Bu sırrumuz yā Rabbenā

Bu enbiyā vü evliyā
Geldi vü irdi Mevlā'ya
Kimdür fenādan el yuya
Vir sırrumuz yā Rabbenā

Geldük teferrüc itmege
Gülzāra bülbül ötmege
Çün bitdi yol vir gitmege
Bāzārumuz yā Rabbenā

Menzil gelince ādeme
Andan irince bu deme
Demdür gelübdür dem deme
Efkārumuz yā Rabbenā

Bu Ḳāʾimī bī-çāredür
Derdile dil pür-yāredür
Çāresi vaṣl-ı yāredür
Nev-rū[z]umuz yā Rabbenā

78.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ṭālibā gel ʿaşḳ atına binelüm hey hāy
İçelüm ʿaşḳuñ şarābın ḳanalum hey hāy
Ṣuṣamış cānlara yine ṣunalum hey hāy
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hey hāy
37b Gel bu meydān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

Mürşid-i kāmil ṣorarsañ ʿaşḳ-ı Ḥaḳ'dur hāy
Bundan özgesi degildür mā-ṣadaḳdur hāy
Gūş iden Ḥaḳḳ'uñ kelāmın bu ḳulaḳdur hāy
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy
Gel bu meydān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

Bu deñize kim ki ṭaldı çıḳmayısar hāy
Terk olınur işbu yolda cānile ser hāy
Niteliksüz Ḥaḳ tecellī eyleyiser hāy
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy
Gel bu seyrān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

İki ʿālemden ötedür menzilimüz hāy
Bir ile teşbīh olınmaz bu ilimüz hāy
Bī-nişāndur ʿaḳla ṣıġmaya yolımuz hāy
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy
Gel bu cevlān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

Gel bu ʿāşıḳlar içinde añla gör
Ḳaʿr-ı deryā yetīmidür bulagör

Evliyālar alduġını alagör
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy
Gel bu ʿummān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

Ġavs̱-i Ḥaḳ pīrümüz Şeyẖ ʿAbdü’l-ḳādirī
Şevḳ u ẕevḳ ehli mürīdi her biri
Ḳarşu ṭurmaz kāfir-i nefs ʿaskeri
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy
Gel bu ʿirfān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

Ḳāʾimī miskīn bu ʿaşḳuñ yollarına
Ne saʿādet ger döyerseñ yellerine
Luṭf-ı Ḥaḳ çekse n’ola dost illerine
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy
Gel bu aḳrān içre ṣādıḳ dönelüm hey hāy

38a

79.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ṭālibā cān ü göñülden diyelüm hey hāy
ʿAşḳ-ı cānāna bu demde uyalum hey hāy
Cān içinde rütbemüzi duyalum hey hāy
ʿAşḳ odına şevḳile yanub dönelüm hey hāy

Rehberimüz çün Muḥammed Muṣṭafā
İşbu tevḥīde gelen bulur ṣafā
ʿĀşıḳa leẕẕetlü gelür her cefā
Şevḳumuz göñlümüz pasın yuyalum

Şevḳ u ẕevḳile murādın bulagör hey hāy
Meclis-i tevḥīde gel kendin bulagör hāy
ʿAşḳ-ı Mevlā leẕẕet ü dadın bulagör hāy
Gel bu meydān içre dönelüm hey hāy

Gel bu ʿāşıḳlarla hū di cānile
Tāzelensün ʿaşḳımuz meydānile
Bir olub birlik bulub cānānile
Ehl-i ʿirfān içre bunda dönelüm hey hāy

Bu fenā aldar seni düşme helāke hāy
Ne cezādur añladuñ mı rūh-ı pāke hey hāy
ʿAşḳile uysañ olurdı derdnāke hāy
Şevḳile gel hū diyelüm dönelüm hey hāy

ʿAşḳ odına yanmayan bilmez Ḫudā'sın hāy
Ḳanda işide ḳulağı ṣūr ṣadāsın hāy
Cān ḳulağın aç işit Tañrı nidāsın
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hey hāy

Ḳāʾimī'ye Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī hāy
Himmet itdi oldı pīr-perveri hāy
Şevḳile meydān içinde ol deri hāy
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hāy

80.

7'li hece

ʿAşḳ atına binelüm
Hū şerbetin ḳanalum

Ṭāliblere ṣunalum
ʿAşḳ odına yanalum
Bu meydānda dönelüm

İren sırr-ı nihāna
Baḳmaz iki cihāna
Sulṭān ister bahāne
ʿAşḳ odına yanalum
38b Bu ʿirfānda dönelüm

Dost vaṣlına irenler
Evrād esmā sürenler
Ḥaḳḳ'ı ḥāżır görenler
ʿAşḳ odına yanalum
Bu īmānda dönelüm

Göz görmemiş bir ḫāne
ʿArşdan yüce mey-ḫāne
Cān çekildi ol ḫāne
ʿAşḳ odına yanalum
Bu meydānda dönelüm

Bu ʿaşḳa her kim düşer
Yetmiş biñ perde aşar
Derbendleri heb şaşar
ʿAşḳ odına yanalum
Bu ṣoḥbetde dönelüm

Vāmıḳ ʿAẕrā gözledi
Mecnūn Leylā yüzledi

ʿĀşıḳ Mevlā özledi
ʿAşḳ odına yanalum
Bu ʿirfānda dönelüm

Ṭālib iseñ sen eger
Bu ṣoḥbetde iş becer
Naẓar ide gerçek er
ʿAşḳ odına yanalum
Bu meydānda dönelüm

Raḥm ü şefḳat seçildi
Cāna leẕẕet açıldı
Bu dem nūrlar ṣaçıldı
ʿAşḳ odına yanalum
Bu ʿirfānda dönelüm

Bunda gerçek göñül ḳab
Cennet içre sarāy yab
Rezzāḳ'ına ṭoġrı ṭab
ʿAşḳ odına yanalum
Bu iḫvānda dönelüm

Ẕikr iderseñ Ṣamed'i
Ḥayy olasın ebedī
Bulam dirseñ mededi
ʿAşḳ odına yanalum
Bu meydānda dönelüm

Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
İrşād ider münkiri
Ḳardaşcıġum gel beri

ʿAşḳ odına yanalum
Bu ʿirfānda dönelüm

39a

Gel Ḳāʾimī ẕevḳile
Ẕikr it Ḥaḳḳ'ı şevḳile
Hū hū diyüb ṣıdḳile
ʿAşḳ odına yanalum
Bu meydānda dönelüm

81.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Gel semāʿ it meclis içre dönelüm hū hū diyü
Ṭālibā ʿaşḳuñ odına yanalum hū hū diyü
Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı içe içe ḳanalum hū hū diyü
ʿAşḳ odına çünki düşdük yanalum hū hū diyü

Rehberimüz dü cihānda ol Muḥammed Muṣṭafā
İşbu tevḥīde gelenler buldılar ẕevḳ u ṣafā
ʿĀşıḳ meşreb olan dönmez olursa biñ cefā
ʿAşḳ odına çünki düşdük yanalum hū hū diyü

Şevḳ u ẕevḳuñ artar ey ṭālib gelürseñ ṣıdḳile
Yoḳlıġile var yüri sen saña irdüñ ẕevḳile
Tende cānda ḳalmamışdur ṣataşanlar ʿaşḳile
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

Gel bu ʿāşıḳlarla ẕikr it yek-dil olub cānile
Ḫatm olam dirseñ ṣoñında dīnile īmānile

Bir olub birlik bulub bu ḳuşca cān cānānile
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

Bu fenāya aldananlar oldılar ṣoñra helāk
Ḳurtulam dirseñ eger bu ʿaşḳile ol derdnāk
Vuṣlata ire bu gün işbu bedende rūḥ-ı pāk
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

Müʾmin olmaz bil ḥaḳīḳat ʿaşḳ odına yanmayan
Sīreti ḥayvāndurur kendü Ḫudā'sın ṭanımayan
Ḳaldı yolda ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı mürşidinden ḳanmayan
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

ʿAşḳile ḳurb-ı viṣāle irdi cümle evliyā
Ögrenüb taḳlīdi Ḥaḳḳ'a yol bulubdur atḳiyā
Baḥr-i ʿaşḳ içre ṭalub buldı cevāhir aṣfiyā
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ her meclisi ḥaḳḳānīdür
Aç gözüñ bir dem naẓar ḳıl şevḳ u ẕevḳ meydānıdur
Ḥaḳ hidāyet eyledi feyżini baḳ Sübḥānī'dür
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

39b

Ya bu miskīn Ḳāʾimī'ye bir naẓar ḳılsa ne var
Çün erenler ṣoḥbetinde nuṭḳa gelür her dīvār
Gelsün alsun altı ney kim nefsüñ arzūsın ḳovar
ʿAşḳ odına ṭurma ʿāşıḳ yanalum hū hū diyü

82.

müstefʿilün müstefʿilün

Dutdı bu yir yüzin tamām
İrşādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
Aḳtāba olmışdur imām
Dil-şādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ol baḥr-i vaḥdet dürridür
Aḥmed Muḥammed sırrıdur
Ol ism-i aʿẓam kendidür
Bir adı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Seyrān-gehi ṭoḳuz felek
Ḥayrānıdur ins ü melek
Dürlü milel dürlü selek
Mirṣādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
Bu meclise her kim düşe
Ḥaḳ Ḥaḳ diyü gelür işe
Teʾs̱īr ider ṭaġ u ṭaşa
Evrādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

ʿĀciz ḳalursa bir kişi
Her dürlü ṣarblansa işi
Ḥāżırdurur olma şaşı
İmdādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ḳanda çaġırsañ dād ider
Bendden seni āzād ider
Yoldaş olub imdād ider
Efrādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

ʿİlm-i ledünnī Ḫıżr aña
Oḳutdı yine ol aña
Böyle olur ḳalma ṭaña
Üstādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Biʿ̄atlisi Rıḍvān ü ḥūr
Mālik daḫi hem nār ü nūr
Ḥaḳḳ’ile bulur çün mürūr
Üftādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Nesli netīce ehl-i dil
Esrārı Muḥyi’d-dīn’de bil
Āyīne itmek āb ü gil
Muʿtādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Şefḳat kerem ẓāhir nihān
Söyler bunı cümle dehān
Gör Ḳāʾimī faḫr-i cihān
Ecdādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

83.

müstefʿilün müstefʿilün

Ṭālib ṣorarsañ bundadur
Meydānı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
ʿĀşıḳ ararsañ bundadur
40a ʿİrfānı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ḥaḳḳ'ile bāṭıl farḳ idüb
Vaḥdet sarāyına gidüb
Dīvāne aʿmālin yedüb
Seyrānı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ol ʿaşḳile naʿra uran
Evrādile esmā süren
Ol yārini bunda gören
Merdānı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bunda görinmez bu nişān
Cümle olurlar bī-nişān
Bī-çāre müflis dervīşān
Sulṭānı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bunda olurlar ḥālile
Aṣlā degildür ḳālile
Olur mı mülk ü mālile
Erkānı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥaḳ'dur ümīd ü fikri Ḥaḳ
Ẓāhir büṭūn ü ẕikri Ḥaḳ
Cümle naʿīme şükri Ḥaḳ
Devrānı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Añlatdı Muḥyi'd-dīn bize
Tā Ḳāʾimī geldi söze
Uş naḳl ider dāʾim size
Seyrānı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Artmaḳdadur dā᾿im ebed
Her kim dise Ḥaḳ'dur eḥad
Ḥaḳḳ'uñ vücūdıdur meded
Dīvānı ᶜAbdü'l-ḳādir'üñ

Aḥmed Muḥammed'dür resūl
Devr-i ḳıyāmet bu uṣūl
Dergāh-ı ᶜizzetde ḳabūl
Īmānı ᶜAbdü'l-ḳādir'üñ

84.

müstefᶜilün müstefᶜilün

Açıldı bunda ṭālibā
Esrārı ᶜAbdü'l-ḳādir'üñ
Ḥāżır bu meclisde baba
Envārı ᶜAbdü'l-ḳādir'üñ

Gel ᶜaşḳile yapış dedem
Neler görürsin sen bu dem
Gözüñe gelür dem-be-dem
Dīdārı ᶜAbdü'l-ḳādir'üñ

O leẕẕāt pāki n'idügin
Nārı vü ḫāki n'idügin
Göstere bāki n'idügin
Ās̱ārı ᶜAbdü'l-ḳādir'üñ

Geldi çü Muḥyi'd-dīn baba
Ol neslile āl-i ᶜabā

Didi bu sır saña caba
Ol yāri ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Birüñ netīce sırrıdur
Ol baḥr-i cūduñ dürridür
Cez̠be uṣūli erredür
Ebrārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Sür Ḳāʾimī āb-destile
40b Z̠evḳ-i ebed ol dōstile
Olmaz yalıñuz postile
İḳrārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bu cān ü baş ü men bile
Cümle bıraḳ yoḳlıḳ dile
Saña yeter bu derdile
Efkārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

85.

müstefʿilün müstefʿilün

Gel meclise baḳ nicedür
Ās̠ārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ
Gerçekdür ʿarşdan yücedür
Envārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Baḳ ne ulu dergāh imiş
Ser-cümle ol her gāh imiş
Añlar o kim āgāh imiş
Bāzārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Gelseñ inanub ṣıdḳile
Hū hū diyüb bir ʿaşḳile
Ḥaḳ'dur ʿayān bil ẕevḳile
İḳrārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bu vaḥdete yoḳdur şerīk
Ol muḳtedir oldur melīk
Fażl-ı Ḫudā'yı müşterīk
Dīdārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Şevḳile Muḥyi'd-dīn bize
Oldı ḳulavuz bu ize
İrişdüre bāḳī yüze
Dildārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ġafletden uyan Ḳāʾimī
Bunda irişmez nāʾimī
Olsun senüñle dāʾimī
Esrārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Nūr-ı Muḥammed verdidür
Şevḳile bülbül virdidür
Ser-tāc-ı devlet derdidür
Ezhārı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

86.

7'li hece

ʿĀşıḳ gözle himmeti
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Şevḳ u ẕevḳdur ḫiẕmeti
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿAşḳile bu ḥareket
ʿÖmre virür bereket
Evrād eẕkār süregit
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Her nesneye Ḥaḳ muḥīṭ
Sen senüñle saña git
İsmini her dem oḳıt
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Tevḥīdi dilden ḳoma
Aḫşamdan öñ gel du[r]ma
Himmetin uma uma
41a Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Kim añlarsa nefsini
Birdür añlar Rabb'ini
Ḳomaz ebed ḥubbını
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Cedd-i pāki Ḥaḳ resūl
Ẓāhir bāṭın ṣaġ u ṣol
Ḥaḳ'da Ḥaḳ'dur her uṣūl
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Muḥyi'd-dīn evlād nesli
Bize gösterdi aṣlı

On iki esmā faṣlı
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ḳāʾimī’nüñ ḳafesi
Boş olmasun kefesi
Budur oġlı nefesi
Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

87.

müstefʿilün müstefʿilün

Ẕikrüñ senüñ fikrüñ senüñ
Geldi dile yā Rabbenā
Biz ḳılalum şükrüñ senüñ
Taḥmīdile yā Rabbenā

Eyle dürüst īmānımuz
Buyruḳ senüñ fermānımuz
Saña vara öz cānımuz
Tevḥīdile yā Rabbenā

Terk eyleyen dünyā işi
Yoluñda ḳor cān ü başı
Taḥḳīḳe irer çoḳ kişi
Taḳlīdile yā Rabbenā

Tevḥīd idenler ṣaġ ola
Cennetler aña baġ ola
Dīdenle yüzi aġ ola
Temcīdile yā Rabbenā

Ẕikrüñle bulanlar ṣafā
Yarın ebed görmez cefā
Yā ümmetī dir Muṣṭafā
Teʾkīdile yā Rabbenā

Bu Ḳāʾimī n'eyler ʿaceb
Olmazsa fażluñdan sebeb
Zīrā sözi heb bī-edeb
Teʾyīdile yā Rabbenā

41b

Vardur ümīdi ʿāḳıbet
Raḥmetle bula ʿāfiyet
Bir merḥamet bir ʿāliyet
Taʿyīdile yā Rabbenā

Ḳomaz senüñ luṭfuñ eger
Deryā ḳadar cürmi meger
Bir ḳaṭre raḥmetden deger
Taḳyīdile yā Rabbenā

88.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Getürdüñ bizi meydāna
Şükür yā Rab şükür yā Rab
Ḳul itdüñ ẕāt-ı Yezdān'a
Şükür yā Rab şükür yā Rab

ʿAdemden eyleyüb iḫrāc
Muḥammed gibi bir ser-tāc
Bu yüzden göstere miʿrāc
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Yedin ḳudret itdi [vü]cūd
Yoġiken Ādem'i vücūd
Meleklere ola mescūd
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Bu ʿizzet bu leṭāfetler
Bu vildān ü ḳıyāfetler
Ya rūḥānī żiyāfetler
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Yedi ḳubbe ṭoḳuz eflāk
Musaḫḫar cümle bu emlāk
Mükerrem ādemī bī-bāk
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Senüñ ḥubbuñ bu rūḥ-i pāk
Şeref buldı anuñla ḫāk
Bu iḥsāna irer mi idrāk
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Senüñle ṭutdı çoḳ ünsi
Ḫalīfe eyledüñ insi
Ḥased redd itdi iblīsi
Şükür yā Rab şükür yā Rab

42a

Eger Ādem günāh itdi
Velī ṣoñra çün āh itdi
İdüb raḥm anı ʿafv itdi
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Umar bu Ḳāʾimī bende
Yüzi ḳara pür-efgende
Raḥm ü şefḳat bula sende
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Ümīd-vār cümle yārānı
Daḫi tevḥīde varanı
Giderler gāhī ḳaranı
Şükür yā Rab şükür yā Rab

Bu faḳrile ġınāmuzla
Atamuzla anamuzla
Bu rencile ʿanāmuzla
Şükür yā Rab şükür yā Rab

89.
müstefʿilün müstefʿilün

Bunda murād ehli dilā
Devlet bulur döne döne
Ol dilbere her mübtelā
Vuṣlat bulur döne döne

Derd ehli iñler zār zār
Özler devā dutmaz ḳarār
Loḳmān-ı vaḳt eyler tīmār
Ḥikmet bulur döne döne

ʿAşḳ söyledür eyvāneler
Böyle ḳamu dīvāneler
Yanar nite pervāneler
Ülfet bulur döne döne

Bu dünyānuñ ḫarcın ṣayan
Otlaḳda ḳalmışdur yayan
Ḥayvān gibi nefse uyan
Ġaflet bulur döne döne

Çün itmedi ārzūyı red
Uyur ḳalur ol tā ebed
Esfelde ḥablün min mesed
Nekbet bulur döne döne

42b

ʿAşḳuñ ḥadīs̱in söyleyen
Ṣıdḳı dile berk eyleyen
Nefs ārzūsın terk eyleyen
Himmet bulur döne döne

Ẕikr-i Ḥaḳḳ'ı iden müdām
Virmez żarar aña bu dām
Ṭāliblere budur edām
Ḳuvvet bulur döne döne

Ey Ḳāʾimī gel sözi kes
Çün Ḥaḳḳ'ile ola bu ses
Her kim ḳıla ʿaşḳa heves
ʿİzzet bulur döne döne

90.

müstefʿilün müstefʿilün

Kimde ise ʿaşḳ-ı Ḫudā
Himmet diler döne döne
Ḫoşdur ḳulaġa her ṣadā
Vuṣlat bulur döne döne

Taḥḳīḳ olur taḳlīdile
Esmā oḳur temcīdile
Bu meclis-i tevḥīdile
Ülfet diler döne döne

Teslīm olur gerçek ere
Eyler teveccüh bir yere
Derdüñ devāsına ire
Ḥikmet diler döne döne

Her kim yetişdi bir ere
Ḥaḳḳ'uñ cemālini göre
Baḳmaz gözüm cān ü sere
Ḳudret diler döne döne

Er göñlü ṭolu Ḥaḳ'durur
Ḥaḳ buyruġı ṣadaḳdurur
Çün fāʿil-i muṭlaḳdurur
Ḳuvvet diler döne döne

Müştāḳ olan binmek Burāḳ
Erden degil bir dem ıraḳ

Ṭamu odıdur her firāḳ
Raḥmet diler döne döne

43a

Bir pīr-perver olmaġa
Dōstile vuṣlat bulmaġa
Feyż-i ilāhī almaġa
Vüsʿat diler döne döne

Bu Ḳāʾimī ʿāşıḳlara
Dōst bezmine lāyıḳlara
İşbu yola ṣādıḳlara
H̬idmet diler döne döne

91.

7'li hece

N'eyleyelüm dünyāyı
Gel gel Ḥaḳḳ'a dönelüm
İsteyelüm ʿulyāyı
Gel gel Ḥaḳḳ'a dönelüm

Bul vaṭanuñ aṣlını
Ol dōstile faṣlını
Uṣlanıgör uṣlanı
Gel gel Ḥaḳḳ'a dönelüm

Nefse uyub n'idersin
Ṭamuya mı gidersin
Baḳ ne işi idersin
Gel gel Ḥaḳḳ'a dönelüm

Uyan ġāfil uyẖudan
Ḳurtul işbu ḳayġudan
Diñle ḥelāl çalġudan
Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

Bul Ḫāliḳ’dan dōstını
Al erenler destini
Ḳurtarasın postını
Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

Çünki eri bulasın
Küllī teslīm olasın
Vuṣlat içre ḳalasın
Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

ʿAşḳ cürʿasın içesin
Ḥicāblardan geçesin
Dōst iline uçasın
Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

Ṭopraḳ gibi ol yavaş
Cevher ola ṭaġ u ṭaş
Fedā ola cān ü baş
Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

Senden iste sen seni
Tā bilesin sen anı
Senden anı sen ṭanı
Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

Söz sañadur Ḳāʾimī

Yolda olma nāʾimī

Dāʾimī ol dāʾimī

Gel gel Ḥaḳḳ’a dönelüm

92.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Ṣalādur cümle iḫvāna

Ölüm ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ’a

Uyan emredle nisvāna

Ecel vardur dönüñ Ḥaḳḳ’a

Gel olma ey gözüm nāʾim

Gelenler gitmede dāʾim

Gicelerde oluñ ḳāʾim

43b Ecel vardur dönüñ Ḥaḳḳ’a

Bu ʿömrümüz ḳatı azdur

Gerek ḳış ṭut gerek yazdur

Bu ten hemān biten sāzdur

Ecel vardur dönüñ Ḥaḳḳ’a

Eger tāze eger pīrdür

Gelür añsuz ölüm birdür

Amān virmez bu ne sırdur

Ölüm ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ’a

Nefes tendedurur bir ān

Ki ḳurtılmaz ʿaceb bir cān

Göçer ḳonar olan mihmān

Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ’a

Bu iş ancaḳ degil āsān
Ḳaçan bulur kemāl insān
Türābile diril yeksān
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Çalış fırṣat ele girmez
Kişi buña daẖi irmez
Meded ġaflet gözi görmez
Ölüm ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Ecel bādı eser durmaz
Bozanı bir daẖi ḳurmaz
Ḳıyās itme seni urmaz
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Bu itdügüñ yazılmaz mı
Bu düzdügüñ bozulmaz mı
Ya ẖod ḳabrüñ ḳazılmaz mı
Ölüm vardur idüñ tevbe

Nice bir olasın cimri
Dütün ḳahve içüb ẖamrı
Dutılmaz mı Ḥaḳ'uñ emri
Ölüm ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Neden bağlanasın cīfe
Düşüb maʿcūnile keyfe
İnansañ n'ola bu seyfe
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a
44a Yemek içmek berī ḳayduñ

Oġul mülk ü büyük ṣayduñ
Ḳoyayduñ heb inanayduñ
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Gider vesvās ü inkārı
Oḳu evrād ü eẕkārı
Ḥaḳḳ'a ṭoġrı ḳıl efkārı
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Muḥammed ümmeti olduñ
Anı ḳoyub neye ṭalduñ
Özüñi āteşe ṣalduñ
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

ʿİbādāta olub ḳāʾim
Ẕikir ḳıl Ḫāliḳ'ı dāʾim
Gel olma ey gözüm nāʾim
Ölüm vardur idüñ tevbe

Bu sevgü her neye olur
Ḳıyāmetde anı bulur
Namāz anuñ içün ḳılur
Ölüm ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Nebīler evliyālar ḥaḳ
Ḫaber virdi bular muṭlaḳ
Ṭaraf varma bu yola baḳ
Ölüm ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ'a

İdüñ ʿādet bu āyātı
Oḳu nefyile is̱bātı

Duyınca sırr-ı ġāyātı
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Sülūk-i Ḳādirī güldür
Bu kez Ḳā'imī bülbüldür
Ḥadīs̱-i ʿaşḳı dir ḳuldur
Ölüm vardur dönüñ Ḥaḳḳ'a

Enīs ol Ḥaḳḳ'ile her dem
Diriseñ ṣāḥib-i derdem
Didi Ḥaḳ çünki cevmerdem
Ecel ḥaḳdur dönüñ Ḥaḳḳ'a

44b

93.

müfteʿilün fāʿilün

Ḥāżır oluñ duruñuz
Bu duracaḳ yir degil
Ḳanda ola iliñüz
Bu duracaḳ yir degil

Yek naẓar it cān-ı men
Nice ṣolar her çemen
Olma ṣaḳın ehremen
Bu duracaḳ yir degil

Tevbeye gel dön Ḥaḳ'a
Bir bilüben bir baḳ a
Bunda iken bul bekā
Bu duracaḳ yir degil

Ẕikr-i Ḥaḳḳ’ı ber-devām
Ḳanda süre bu ʿavām
Niceye dek bu hevām
Bu duracaḳ yir degil

Hey nice bir yatasın
Dīni buña ṣatasın
Cīfesine batasın
Bu duracaḳ yir degil

Öñüñi ger diresin
Bu ḳaṭara giresin
Gerçek ere iresin
Bu duracaḳ yir degil

ʿAşḳ eridür bu ḳaṭar
Kim gire görmez ḫaṭar
Dāʾim anı Ḥaḳ dutar
Bu duracaḳ yir degil

Ṣādıḳ olan bañladı
Münkir olan ṭañladı
ʿĀrif olan añladı
Bu duracaḳ yir degil

Ḳāʾimī’ye Ḳādirī
Dir ʿaşḳile ol diri
Dön vaṭana gel beri
Bu duracaḳ yir degil

Tende iken biliñüz
Ḳanda ola iliñüz
Kendüñüze geliñüz[63]
Bu duracaḳ yir degil

45a

94.

müstefʿilün müstefʿilün

Bu göñlümüñ bir sırrı var
ʿAşḳa düşer döne döne
ʿAşḳ atına olmış süvār
Dōsta eşer döne döne

Bu ʿaşḳile yir gök ṭolu
İrşād olur her ḳayġulu
Ednā iken olur ulu
ʿAḳdin şaşar döne döne

ʿAşḳ pūtesin yandurdılar
Deryālara bandurdılar
Teşneleri ḳandurdılar
Diller coşar döne döne

Ḥaḳḳ'uñ ḥabībi Muṣṭafā
Sulṭān-ı ʿaşḳ ṣāḥib-vefā
Andan bulurlar çoḳ ṣafā
Cinn ü beşer döne döne

[63] Eksik olan bu mısra diğer nüshadan yazıldı.

Hū hū diyüb bu ṭālibān
Sevdā-yı zülfe ṣālibān
Nefs ü hevāya ġālibān
Ṭaġlar aşar döne döne

Çigdür didiler Ḳāʾimī
Ḫamdur bu yolda nāʾimī
Maḳbūl imiş çün dāʾimī
ʿAşḳa düşer döne döne

95.

mefʿūlü mefāʿīlün

Gel meclise merdāne
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ
Dön ʿaşḳile Yezdān'a
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Gir şevḳile meydāna
Tā iresin ʿirfāna
Vir cānuñı cānāna
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Bul mürşidi dünyāda
Saña gerek aʿlāda
Ḳalma bu gün ednāda
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

45b

Bunda gelen ʿāşıḳlar
Bu ẕevḳe ulaşıḳlar
Birlikde odaşıḳlar
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Birdür o ki ġayrı yoḳ
Yañlış sözi söyler çoḳ
Münkirlere ire oḳ
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Hū di idüben iḳrār
Ḥaḳ Ḥaḳ diyüben tekrār
Açıla saña esrār
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Ḥayy ismiyle ẕikr eyle
Ḳayyūmile fikr eyle
Bu niʿmete şükr eyle
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Ḳahhārı ḳovma dilden
Sür düşmeni bu ilden
Vaḥdet çıḳa her bilden
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

Ey Ḳāʾimī dīvāne
Uyma yine ḥayvāna
Söyle sözi iḫvāna
Tevḥīd idelüm ʿāşıḳ

96.

11'li hece

Bize Ḳādirīler dirler ṣorarsañ
Gel gel ʿāşıḳ bu meydāna ṣıdḳile
Ḥaḳḳ'a giden ṭoġrı yolı ararsañ
Gel gel ʿāşıḳ bu seyrāna ṣıdḳile

Gice gündüz esmāʾullāh sürelüm
Cān gözile dōst dīdārın görelüm
Māsivānuñ cümle terkin uralum
Gel gel ʿāşıḳ bu ʿirfāna ṣıdḳile

Bī-nişānda Ḥaḳ cemālin görenler
Bāḳī ṣoḥbetinüñ bezmüñ sürenler
Yoḳlıġile varlıġına irenler
Gel gel ʿāşıḳ bu īmāna ṣıdḳile

46a

Bülbül olub bir gülşene irelüm
Cennet baġçesinde güller direlüm
Muḥammed'üñ ṣoḥbetine girelüm
Gel gel ʿāşıḳ bu devrāna ṣıdḳile

Kemer-beste olġıl bunda eriseñ
Aḥmed ḳatārına irem diriseñ
Ol vuṣlatuñ ġuṣṣasını yir iseñ
Gel gel ʿāşıḳ bu iḥsāna ṣıdḳile

Ġaflet uyḳusından uyan ḳarındaş
Şeyṭān ü nefsile her dem ḳıl ṣavaş

Derdüñe muvāfıḳ bulındı sırdaş
Gel gel ʿāşıḳ bu meydāna ṣıdḳile

Ḥaḳḳ u bāṭıl seçmek ise murāduñ
Şol ṣırāṭı geçmek ise murāduñ
ʿAşḳ şarābın içmek ise murāduñ
Gel gel ʿāşıḳ ol mestāne ṣıdḳile

Ḥaḳ sözin gūş eyle saña gerekdür
Ṣāfī nūrdur kemāl ehli ne şekdür
Secde iden dīv degüldür melekdür
Gel gel ṣādıḳ bu cānāna ṣıdḳile

Miskīn Ḳāʾimī dir kendüye söyler
Bu lez̠z̠eti alan dünyāyı n'eyler
Tevḥīd meclisine ʿaşḳile boylar
Gel gel ʿāşıḳ bu cevlāna ṣıdḳile

97.

11'li hece

Ġaflet uyḫusından bīdār olanlar
Gelsünler ṣıdḳile işbu meydāna
Bu fānī dünyādan bīz̠ār olanlar
Ḳarışsun şevḳile işbu meydāna

İrişenler bunda bāḳī ḥayāta
Aldanub ḳalmadı bu kāʾināta
Deryādan içenler ḳanmaz fırāta
Gelüñ z̠evḳ idelüm işbu meydāna

Şevḳ-i cānānile maḥv it vücūdı
Ol ẕāt-ı bī-çūna eyle sücūdı
Seyr itmek dilerseñ ṣaḥrā-yı cūdı
Gel ʿāşıḳ şevḳile işbu meydāna

46b

ʿĀleme ne içün geldi dir ise
Bir ile birlige gelsün bir ise
ʿAşḳ ile şevḳ ile gelsün er ise
Ẕikr ü tevḥīdile işbu meydāna

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ yolı erkānı
Aradan ṭarḥ ider nefs ü şeyṭānı
Ẓāhiren bāṭınen görür Yezdān'ı
Ṣıdḳile gelenler işbu meydāna
Ẓāhir gözlerile görsün ṣıfātdan
Bāṭın dīdeleri ol nūr-ı ẕātdan
Aʿmā gitmeyesin bu kāʾinātdan
Ṣıdḳile gel aḫī işbu meydāna

Her ne ʿilme dilerseñ nāʾil olursın
Erenlerle yola ḳāʾil olursın
Baş ü cāndan geçüb māʾil olursın
ʿAşḳile gelürseñ işbu meydāna

Ḳāʾimī gelüben söyler bu dilden
Yoḫsa bu ḥareket gelmezdi elden
Aña iren irdi cümle bu ilden
ʿAşḳile gel aḫī işbu meydāna

98.

7’li hece

Hū diyelüm ʿaşḳile
İşbu meydān içinde
Ẕikr idelüm şevḳile
Ḥaḳḳ’ı meydān içinde

Gel bu yolda ṣādıḳ ol
Bu sevdāya lāyıḳ ol
Cān ü dilden ʿāşıḳ ol
İşbu seyrān içinde

Bel baġlayan ḫiẕmete
İrdi bāḳī devlete
Vāḳıf olub ḥikmete
İşbu cevlān içinde

Her kim ʿAbdü’l-ḳādir’e
İḳrār idüb dil vire
Sırr-ı Ḥaḳḳ’a ol ire
47a İşbu devrān içinde

Devrān ider ʿāşıḳlar
Semāʿdadur ṣādıḳlar
Ẕevḳ u şevḳa lāyıḳlar
ʿAşḳ-ı Sübḥān içinde

İbtidādan güç olur
Münkir olmaḳ ṣuç olur

Ḳuzı iken ḳoç olur
Ḥayy-i Mennān içinde

Yalın ayaḳ baş açıḳ
Vecde gelür bunda çoḳ
Pīr ü civān uşacıḳ
Raḥm-i Mennān içinde

ʿĀşıḳlara dutma daḳ
Çün ḳaṣdları oldı çaḳ
Neler vardur ḫōşça baḳ
Bunda ʿirfān içinde

Gel Ḳāʾimī dīvāne
Uyma nefs ü şeyṭāna
İriş bezm-i sulṭāna
Bu gün iḫvān içinde

Gerçeklerüñ himmeti
İrdi seyr it ḥikmeti
Cāndan eyle ḫidmeti
Ṣıdḳ u īmān içinde

Gelüñ Ḥaḳḳ'ı biliñüz
Kendüñüzde buluñuz
ʿAşḳdan naṣīb aluñuz
İşbu meydān içinde

Görüñ ʿaşḳ-ı mecāzı
Ḥaḳīḳatdür hem-rāzı

İder nāz ü niyāzı
Devr-i zamān içinde

99.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ṣayḳal urub ḳalbe ẕikrullāh ile
Döne döne vecde gelür ʿāşıḳān
Vāṣıl olub bir derūnī āhile
Meclis içre vecde gelür ʿāşıḳān

Ḫalḳa-i ẕikre semāʿa ḳarışur
Ol cemāl-i ẕāt-ı pāke irişür
Dōst gözile yine dōsta görişür
Döne döne vecde gelür ʿāşıḳān

47b

Hū şarābuñ ḳandı çün mestāneler
Erre esmāsın sürer dīvāneler
Şemʿ-i ʿaşḳa yanmada pervāneler
Döne döne vecde gelür ʿāşıḳān

ʿArşın eṭrāfın ṣanasın nüh felek
Ṣaġa ṣola devr ider bunca melek
Sırr-ı insāna irişmekdür dilek
Döne döne vecde gelür ʿāşıḳān

Ehl-i ʿaşḳuñ ṣoḥbeti teʾs̱īr ider
Yumşadur göñülleri taḫmīr ider
Anı eyler her ne kim taḳdīr ider

Döne döne vecde gelür ʿāşıḳān

Firḳate düşen kişi nā-şād olur
Ehl-i ġam bunda gelürse şād olur
Münkir olanlar bile irşād olur
Meclis içre vecde gelür ṣādıḳān

Ġayret-i Ḥaḳ'dur ḥabībüñ ʿaşḳına
Andan irdi luṭf-ı Ḥaḳ her düşkine
Yardım olan bir naẓardur şaşḳına
Meclis içre vecde gelür ṣādıḳān

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür himmeti
Ḳāʾimī'ye ögreden bu ḥikmeti
Yoḳlıġile eyle çoḳ ḫiẕmeti
Meclis içre vecde gelür ʿāşıḳān

100.

mefʿūlü mefāʿīlün

Gel meclis-i merdāna
Tevḥīd idelüm cānum
At cānuñı meydāna
Tevḥīd idelüm cānum

Dünyā hevesin terk it
Ṣıdḳın ḳuşaġın berk it
Şeyṭān çerisin sür git
Tevḥīd idelüm cānum

Uyḫudan uyar gözüñ
Tā kim göresin özüñ
Ṭoġrı ola her sözüñ
Tevḥīd idelüm cānum

48a

Her kim ire tevḥīde
Ol baḳmadı taḳlīde
Bāṭında açar dīde
Tevḥīd idelüm cānum

Ẕikr it Ṣamed'i dā᾿im
Ġayrıdan ola ṣā᾿im
Bāḳīde ola ḳā᾿im
Tevḥīd idelüm cānum

Evvelde nebīlerdür
Min baʿd velīlerdür
İstekde ḳavīlerdür
Tevḥīd idelüm cānum

Her kim ki Ḥaḳḳ'a irdi
Heb istekile buldı
Ḳāl ehli ṭañaḳaldı
Tevḥīd idelüm cānum

Bu Ḳā᾿imī dīvāne
Ḳıymaġa diler cāna
Ṭā irişe cānāna
Tevḥīd idelüm cānum

101.

7'li hece

Gel gel cānum ʿaşḳa uy
Ḫāliḳ'uñı sen de duy
Varlıġuñı yoġa ḳoy
İşbu tevḥīd içinde

Raḥmet-i Ḥaḳ dilerseñ
Cānānuñı severseñ
Bāḳī vaṣla iverseñ
İşbu tevḥīd içinde

Bel baġlayub merdāne
Cānuñı at meydāna
Recā eyle Yezdān'a
İşbu tevḥīd içinde

Birligile dōsta baḳ
Cān içinde al sebaḳ
Rāżī ola senden Ḥaḳ
48b İşbu tevḥīd içinde

Revā budur ʿaşḳile
Cān maḥv ola şevḳile
Bul Ḫāliḳ'ı ṣıdḳile
İşbu tevḥīd içinde

Raḥmān ider ʿ ināyet
Cānlar bulur velāyet
Bu ẕevḳile hidāyet
İşbu tevḥīd içinde

Rabbüñi gel bunda gör
Cennet içre dāʾim ṭur
Bu demdurur demler sür
İşbu meydān içinde

Ben dime gel kendüñe
Cefā virme cānuña
Recm eyle şeyṭānuña
İşbu tevḥīd içinde

Bil bunda sen özüñi
Cānuñ açsun gözüñi
Raḳam eyle sözüñi
İşbu tevḥīd içinde

Her kim sevdi Raḥmān'ı
Yeñdi nefs ü şeyṭānı
Bul Ḳāʾimī sulṭānı
İşbu tevḥīd içinde

102.

müstefʿilün müstefʿilün

Āvāredür bir pāredür
Tevḥīde çekindi göñül

Gizlü degül aşkāredür
Tevḥīde çekindi göñül

Bunda n'ider ten ẕevḳını
Ol kim bilür öz nefsini
Her dem-be-dem özler seni
Tevḥīde çekindi göñül

Gözüm görür birdür vücūd
Ẕāta ṣıfāt eyler sücūd
ʿAşḳile söyler yā Vedūd
49a Dōst virdine düşdi göñül

Ṭapmaz bu naḳş ü ṣūrete
Ol kim ṭalar bu sīrete
Aldanmadı bu ʿādete
Tevḥīde çekindi göñül

ʿAşḳdur bilen hem bildüren
Ölüleri diri gören
Bildi nice irdi iren
Tevḥīde çekindi göñül

Bu dünyenüñ leẕẕātına
Aldanmadı şehvātına
Dāʾim baḳar mirʾātına
Tevḥīde çekindi göñül

Dōstdan ḫaber olan kişi
Ḥaḳ ẕikridür dāʾim işi

Terk eyledi cān ü başı
Tevḥīde çekindi göñül

Bu māsivādan ol aru
Tā kim diyeler gel berü
Maḫlūḳa itmez ser-fürū
Tevḥīde çekindi göñül

Meydāna geldi Ḳāʾimī
Yol virdi aña Ḳādirī
Menzil sürer dönmez geri
Tevḥīde çekindi göñül

103.

müstefʿilün müstefʿilün

İrdi erenler dōstına
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile
Lāyıḳ olanlar postına
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile

Dü ʿālemi ṣatdı bular
Gice güne ḳatdı bular
Hep raḥmete batdı bular
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile

49b

Ārzū-yı nefsden geçdiler
Ḥaḳḳ'ile bāṭıl seçdiler
Göñül ḳapusın açdılar
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile

Ehl-i hevādan ḳaçdılar
Vaḥdet iline uçdılar
ʿAşḳuñ şarābın içdiler
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile

Ḥaḳḳ'dandur her feyż ü cūd
Ẕāta ṣıfāt eyler sücūd
Vuṣlat bulurlar bī-vücūd
Bu ʿaşḳ u bu tevḥīdile

Bu meclise gelen kişi
Cümle temiz olur işi
Sulṭān iderler dervīşi
Bu ʿaşḳ u bu tevḥīdile

Kim bunlara uyar olur
Sırr-ı Ḥaḳḳ'ı duyar olur
Bürhān-ı ʿaşḳa yār olur
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile
ʿĀşıḳ ḳaçan dōsta ire
Cānānı kendüde göre
Hem tā ebed ẕevḳın süre
Bu ʿaşḳ u bu tevḥīdile

Ey Ḳāʾimī her dem düriş
Meydānda dostile göriş
Sırr-ı Ḫudā'ya gel iriş
Bu şevḳ u bu tevḥīdile

Terk eyleyüb cān ü seri
Sensüz aña bunda yüri

Allāh ü Ḥayy ü Ḳādir'i
Bu ṣıdḳ u bu tevḥīdile

104.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿĀşıḳāne dem süregel ey aḫī
Şevḳ-ı Aḥmed nūr-ı Yezdān bundadur
Bir gelen cānı çekilür bir daḫi
Şevḳ-ı Aḥmed nūr-ı Yezdān bundadur

40a

Şemʿ-i ʿaşḳa yanmada pervāneler
Hū çaġırur ʿaşḳile dīvāneler
ʿAşḳ şarābuñ ḳandı çün mestāneler
Ẕevḳ-ı Aḥmed seyr-i ʿirfān bundadur

Ehl-i ʿaşḳuñ ṣoḥbeti teʾs̱īr ider
Anı eyler her ne kim taḳdīr ider
Bu baḳar göñüllere iksīr ider
Şevḳ-ı Aḥmed ṭavr-ı insān bundadur

Pūte-i ʿaşḳ içre ṭālib ḳāl olur
Ehl-i ʿirfān içre ṣāḥib-ḥāl olur
Ṭālibi yoldan ḳoyan ihmāl olur
Şevḳ-ı Aḥmed ḥūr ü ġılmān bundadur

Firḳate düşen kişi nā-şād olur
Ehl-i ġam bunda gelürse şād olur
Münkir olanlar bile irşād olur
Şevḳ-ı Aḥmed sırr-ı merdān bundadur

Ġayret-i Ḥaḳ'dur ḥabībi ʿaşḳına
Andan irdi bu naẓar her düşḳine
Ẕikr-i Ḥaḳ'dur yardım olan şaşḳına
Şevḳ-ı Aḥmed nūr-ı ī̄mān bundadur

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür himmeti
Ḳāʾimī̄'ye ögreden bu ḥikmeti
Eyleye eksüklügile ḫidmeti
Şevḳ-ı Aḥmed sırr-ı Sübḥān bundadur

105.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül ger ṭālib-i Yezdān iseñ
Ṣıdḳile bir kāmil-i insāna gel
Raḥmeti çoḳ rāġıb-ı Ḥannān iseñ
ʿAşḳile bu ṣoḥbet-i ʿirfāna gel

Şeş cihetle fevḳ u taht u ṣaġ u ṣol
Saña senden görine ol luṭfı bol
Emr-i Ḥaḳ'da saña budur ṭoġrı yol
Şevḳile bu meclis-i merdāna gel

Ṣorar iseñ enbiyā vü evliyā
Yolların üç nesne ṭutdı aṣfiyā
Ẕikr ü fikr ü hem muṣāḥib aṭkiyā
Cān virüb bu meclis-i cānāna gel

40b

Ẕikr ü ṭāʿat evvel eyle bī-riyā
Fikrile irmek dilerseñ Tañrı'ya
Daẖi esrāra muṣāḥib evliyā
Ṣıdḳile bu mūcib-i iḥsāna gel

Mülk-i ten ābdestini idüb tamām
Cān vuḍūsın ṣoñra eyle ey hümām
ʿAşḳ eri ola saña bunda imām
Ṣıdḳile bu ẖidmet-i pīrāna gel

Dü cihānuñ ḳaydı fikri māsivā
Bu fenāda hem mecāzdur hem hevā
Yoḳlıḳ ister bunda çün ṣāḥib-livā
Ṣıdḳile tevḥīdile meydāna gel
Bī-nişāna mülḥaḳ olur bī-nişān
Vāḳıf olur işbu sırra dervīşān
Bī-tevaḳḳuf yoḳlıġile alışan
Ṣıdḳile bu meclis-i īmāna gel

Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī himmet ide
Ḳāʾimī bī-çāre tā kim yol gide
Kendülikden fānī olub maʿnīde
Şevḳile bu meclis-i cānāna gel

106.
mefāʿīlün mefāʿīlün

Gel ey ṭālib dön Allāh'a
Bu ʿaşḳile bu şevḳile
İdüb ḳullıḳ şehenşāha
Bu ẕevḳile bu şevḳile

Bu nefs odına yanma gel
Yüri Ḥaḳ di utanma gel
ʿİbādetden uṣanma gel
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Göñülden eyleyüb iḳrār
Ẕikir ḳıl Ḫāliḳ'ı her bār
Saña yüz göstere ol yār
Bu ẕevḳile bu şevḳile

Göñül uyan idüb ḫalvet
Ḳılasın ẕikrile celvet
Bulasın dōstile vuṣlat
51a Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Belī di pīr-i merdāne
Gelüb ṣıdḳile meydāna
İrince ẕāt-ı Yezdān'a
Bu ẕevḳile bu ʿaşḳile

Eger geldüñse īmāna
Boyun vir işbu fermāna
İrişe ḳaṭre ʿummāna
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Begüm ḳalma ten ü cāna
İrem dirseñ o cānāna
Yetiş var kāmil insāna
Bu ẕevḳile bu şevḳile

Semāʿ eyle döne döne
Gel uyma nefs-i melʿūna
Sücūd it ẕāt-ı bī-çūna
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Açılsun meclis-i tevḥīd
Oḳınsun cā-be-cā temcīd
Derūnı idelüm taḥmīd
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Ṭarīḳ-ı Ḳādirī böyle
Ḳurılmış ẕevḳını eyle
Demidür Ḳāʾimī söyle
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Ḥaḳ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ dostı
İcāzet virdi bu postı
Yola ḳandura sermesti
Bu ʿaşḳile bu ẕevḳile

107.

mefʿūlü mefāʿīlün mefʿūlü mefāʿīlün

Ḥurrem yazalum nāme ol şāha yine andan
Bī-ḥadd selāmile bu mā-ḥażarı cāndan
Her dürlü s̱enā ile bu nuṭḳ-ı lisān andan
Ḥubb-ı ezelī senden geldi bu beyān andan
Ṣūretle varub n'itsek ayru m'ola cān andan
Söyleşmege dil mi var ṣorarsa ger ʿirfāndan
Böyle bizi maḥv itdi evvel yaḳın olmaḳdan

Ṣūretle yaḳın olsa cān ayrıla bu tenden
51b Kāmil naẓarı keskin bu īn ü bu ān andan
Ayru ola mı bu cān ol būy-ı semenberden
İsmi ola Muḥyi’d-dīn evlād-ı peyamberden
Nesl-i ḥaseb ʿAbdü’l-ḳādir kāmil-i rehberden

Bir kerre görişmekle yetişdi beden cāna
Andan keleci itdi ẓāhirde ḫiṭābāne
Rüʾyāda bizi yāri görmek gerek iḫvāna
Böyle mi k’ola ʿahdüñ evlāda vü pīrāna
Keşf itdi kerāmetle ṣığmaz ḳaba iẕʿāna
Düşünmedi bu ʿaḳlum ol gördügi seyrāna
Añlatdı biraz ṣoñra geldükde bu meydāna
Ceẕbesinde gösterdi yaḳınlığı Yezdān’a
ʿAşḳile naẓarlarla ḳıldı bizi dīvāne
Baḳ şimdi o ẕevḳile döndük nice eyvāna
Gör şevḳile Muḥyi’d-dīn evlād-ı peyamberdür
Ol neslile ʿAbdü’l-ḳādīr kāmil-i rehberdür

Yetmiş yedidür şimdi tārīḫile gelmişdür
İşbu ramażānile bir ʿaşḳile gelmişdür
Baḳ bunda temāşāyı ne şevḳile gelmişdür
Cāmiʿde terāvīḥde bir şevḳile gelmişdür
Tenhāca hemānā bir dervīşile gelmişdür
Miskīni alub bile dil-rīşile gelmişdür
Ġafletden uyarmaġa bizi bile gelmişdür
Ḥaḳ emri muḥaḳḳaḳdur āb u gile gelmişdür
Ol ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳīdür ḳonmaḳ dile gelmişdür
Bil sırr-ı nübüvvet kim cümle ile gelmişdür
Bu kim ola Muḥyi’d-dīn evlād-ı peyamberdür
Himmet ide ʿAbdü’l-ḳādir kāmil-i rehberdür

Ḥasretde nice demdür bu derdile yanarduñ
Hū hū diyü ʿaşḳile raḳṣa girüb oynarduñ
Bilmem ki ne ocaḳdur ġam odına göyerdüñ
Dünyā ḳazanı boldur her sūyile ḳaynarduñ
52a Anuñ ṣovuġı gāhī alur bizi donarduñ
İşi olıcaḳ gāhī bıñarile ḳanarduñ
Bir ṣofra bulub bir dem niʿmet diyü ṣunarduñ
Ṣoñı dükenür diyü andan yine dönerdüñ
Yārān ü aḥibbāyı bu yollara ḳınarduñ
Mürşid geliser bize dāʾim bular añarduñ
Nāmı ola Muḥyi'd-dīn evlād-ı peyamberdür
Nesli ḥaseb ʿAbdü'l-ḳādir kāmil-i rehberdür

Bu silsile mürşiddür şimdi ḳamu eşyāya
Ḳurtara ḥarāretden kim ṣıġına bu sāye
Gerekse idüb iḳrār bir kerre bu araya
Himmetleri doḳınur yoḫsulile hem baya
Aḥmed nice göklerde barmaḳ saluban aya
Her kimde ki muʿciz-vār ḥükm irişe bedr aya
İmdi ki ṭarīḳatde kim yol bula esmāya
Mānendi olur dāʾim ʿĪsī'ye vü Mūsā'ya
Devlet ebedī buldı kim dervīşe isrā[ya]
Aḥvālüñi gör bunda ṣaḳın ḳoma yüsrāya
Bu mürşid-i kāmildür evlād-ı peyamberdür
Nesl-i haṣeb ʿAbdü'l-ḳādir kāmil-i rehberdür

Ġāfil uyan a bunda uy mürşide dünyāda
İḳrār idüb uyarsañ şāfiʿ olur ʿuḳbāda
Ger Ḥaḳḳ'a irem dirseñ aldanma bu maʿnāda
Ṣāniʿi temāşā ḳıl cān gözile eşyāda

Ḥaḳ ismini yād eyle sırrile her esmāda
Kendü bilüsin ḳoyub yapış yüri üstāda
Ḥaḳ ṣūretidür bunlar ṣaḳın dime neznāda
Neler göresin bunda üftāde ol üftāde
Teslīm olagör bunda bul anı bu taḳvāda
ʿAşḳ ehline ṣor anı hīc arama fetvāda
Ol ismile Muḥyi'd-dīn evlād-ı peyamberdür
Gerçekdür ol ʿAbdü'l-ḳādir kāmil-i rehberdür

52b

Gel gel etegin dutġıl elden ḳomayub anı
Bu nār-ı ıraḳlıḳdan ḳurtar yüri bu cānı
Ḥaḳḳ'ı bulayın dirseñ bul kāmil-i insānı
Nefs ʿilmini ezber ḳıl dāʾim ṣorub ʿirfānı
ʿİrfāna musaḫḫardur maʿmūr iden ebdānı
Bir bilür ü farḳ eyler bu küfrile īmānı
Vir cānuñı ol dōsta sen anı seni ṭanı
Ḳurtar seni senlikden olma tenile fānī
Ḥaḳḳ'ile ṭoludur er boş baḳma bu merdānı
Mürşid ṣuveri saña tā göstere Yezdān'ı
Ḥaḳḳā bu ki Muḥyi'd-dīn evlād-ı peyemberdür
Ol neslile ʿAbdü'l-ḳādir kāmil-i rehberdür

Ey Ḳāʾimī bī-çāre niçün düşesin zāra
Var ḫāke yüzin sürġil iriş yüri dildāra
Himmet ide luṭfından derdüñe ola çāre
Ḳalḳa ikilik tozı aġara yüzi ḳara
Kāmil naẓar öñinde seng-i siyeh aġara
Ṣıdḳile yapış ġāfil gezme ṣaḳın āvāre
İnsāna yetiş bunda baḳ cānile dīdāra
Ẕerre güneşe irse ġarḳ ola ol envāra
Ḥaḳ di ṣaḳın üşenme Manṣūr gibi çıḳ dāra

Yaḳ āteşe ʿūduñ sen dütün çıḳa eṭvāra
Şevḳile çü Muḥyi'd-dīn evlād-ı peyamberdür
Ol neslile ʿAbdü'l-ḳādir kāmil-i rehberdü

ʿĀlemde ararsañ ger tevḥīd eri bunlardur
ʿAşḳ içre bilürler heb ne dürlü oyunlardur
Her dürlü ʿulūmile bil ehl-i fünūnlardur
Iṣlāḥa gelür bunda anlar ki cünūnlardur
Cezbeyle ger ümmetde meşhūr ü şüʾūnlardur
Seyr eyle mecālisde şevḳile ne onlardur
Ten ẕevḳını sürenler nār içre odunlardur
Ḥaḳḳ'ile ebed ḳalan bunlardaki donlardur
Ḳayd-ı ṣuveri ancaḳ bu gice vü günlerdür
ʿĀşıḳlara dü ʿālem her demde dügünlerdür
53a Ḥaḳ pertevi Muḥyi'd-dīn evlād-ı peyamberdür
Nesl-i ḥaseb ʿAbdü'l-ḳādir kāmil-i rehberdür

108.

müstefʿilün müstefʿilün

Gel bendesi ol bendesi
Sulṭān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ
Her dem çıḳar turfandası
Bustān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Her kim ṭarīḳuñ gözleye
Sırr-ı ḥaḳīḳat izleye
Anı caḥīmden gizleye
Ḥannān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Her kim bu yolda ṭutışur
Dōstile her dem yetişür
Ḳanda çaġırsañ baḳışur
Mennān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Geldükde Muḥyi'd-dīn'imüz
Buldı şeref āyīnimüz
ʿİlm ü hüner tezyīnimüz
ʿİrfān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Şevḳa getürür dervīşi
Ḥayrān ḳalur her bir kişi
Ditretdürür ṭaġ u ṭaşı
Vildān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Elin ṭutar her kim düşer
Rāmdur aña cinn ü beşer
Böyle gelür böyle aşar
Devrān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Çün Ḳāʾimī şevḳı ḳapar
Meclisde çoḳ ʿāşıḳ ḳopar
Şāhlar bile elin öper
Merdān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

109.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Şekl-i Aḥmed nūr-ı Yezdān ger dilerseñ mā-ṣadaḳ
Ġāfil olma kāmil insān ṣūretidür ol şafaḳ
Görine ʿilme'l-yaḳīn ʿaynı saña ol ẕāt-ı Ḥaḳ
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Ceẕbesi ol Ḳādirīler sırrıdur hīc dutma daḳ

53b

Ḫażret-i şeyḫüñ netīce oğlıdur nesl-i resūl
Gizlüdür merdān-ı Ḥaḳ ʿālemde żıddur çün ʿuḳūl
Anuñiçün fenn-i ʿaşḳa iremez her bir uṣūl
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Ceẕbesi sırr-ı ḥaḳīḳat andadur gel dutma daḳ

Cümle aṣḥābı resūlüñ nice kim hādīdurur
Iḳtedeytüm ihtedeytüm didi ṣan elidurur
Böyle ʿAbdü'l-ḳādir'üñ her demde evlādıdurur
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Andadur sırr-ı velāyet hem kerāmet dutma daḳ

Bunca yıllardur sürilür tā ilā yevme'l-ḥisāb
Baḳ ne cānlar oldı irşād Eşrefoğlı gibi tāb
Cümlesin yād eylesem olurdı bir ḳaç cild kitāb
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Göresin anda velāyet hem kerāmet dutma daḳ

Ḥāʾil olmaz ṭālib ü ṣādıḳlara olur ʿayān
Kimi düşde kimi ẓāhir Ḥaḳḳ'ı eylerler beyān

Ġāfil olma Ḥaḳḳ’a irdi bunlara şimdi uyan
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Bundadur nūr-ı kerāmet Ḥaḳḳ’a inan dutma daḳ

İsteriseñ dü cihānda saña ḫalḳ ḫayrān ola
Yir ü gögi ṭayy idüb cennet saña seyrān ola
Hem daḫi berden selāmen cümle bu nīrān ola
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Vaḥdet-i Ḥaḳ sırrı ẓāhir bundadur gel dutma daḳ

Her zamān ehl-i velāyet ṣaḳludur her vechile
Ülfet itmez maʿrifetle ḳanda ḳaldı cehlile
Arzūlardan ḫālī olmış ṭālib ister ʿahdile
Böyle ʿAbdü’l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Sırr-ı Aḥmed nūr-ı Yezdān bundadur gel dutma daḳ

Bunda ʿilm ü maʿrifet şeyḫliḳ mürīdlik gelemez
Ne riyāżet ne hünermend bunda bir iş bulamaz
54a Bunda minnetler yaraşmaz dünyeye ḳıl alamaz
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Pīrüñ irşādı bularla biledür gel dutma daḳ

Yoḳlıġile kim gelürse naḳdini aldı bu gün
Cān ü başdan kim geçerse baḥre anı ṣaldı bu gün
Öñ ṣoñın yād itmeyenler cevhere ṭaldı bu gün
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oğlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Pīrüñ irşādı bularla biledür gel dutma daḳ

Cümle sevdādan boşanmış bir göñül ister bular
Pāk ider evvel sarāyı pādişāh ṣoñra ḳonar
Bunca niʿmet ol sarāyda ẓāhir olur hem ṣolar

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Pīrüñ irşādı bularla biledür gel dutma daḳ

Ṣıdḳı olan añladı āl-i Muḥammed n'idügin
Veys'e ṣorġıl ḫırḳa vü şāl-i Muḥammed n'idügin
Kim bilür yā ḳāmet ü bāl-i Muḥammed n'idügin
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Vaḥdet-i Ḥaḳ sırrı ẓāhir bundadur gel dutma daḳ

Cāhil ü nādān olanlar bilmez insān ḳadrini
Bū Cehil ne añlasun bu ehl-i Ḳurʾān ḳadrini
Münkirüñ inkārı artar görse ʿirfān ḳadrini
Nesl-i ʿAbdü'l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ sırrı budur gel dutma daḳ

Bir ʿaceb ʿālem görindi meclise geldükde ol
Ḫāmuşān ü sākinān ü şöyle bir ṣaḥrāyı bul
Göñül içre ol ṣırāṭ-ı müstaḳīm ol ẕāta yol
Birlige hādī olan ʿaşḳile Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Ġavs̱-i aʿẓam Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'e gel dutma daḳ

Evvel āḫir kim bulardan ötüri bu nüh felek
Vaḥş ü ṭayr ü hem semek çār-ʿanāṣırla melek
Ol netīce Ḥaḳḳ'uñ ʿaynıdur Muḥammed bu dilek
Āl-i ʿAbdü'l-ḳādirī'dür elçi Muḥyi'd-dīn' baḳ
54b Hāşimī-nesl Muḥammed āline gel dutma daḳ

Evvelā ḳıldı şefāʿat kim vücūda geleler
Baʿdehu ecsāda gelüb kendüyi bir bileler
Ḳalmayub ṣūret yüzinde Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ olalar

Ḳuṭb-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ esrārı Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Vecḥ-i Ḥaḳ’dur ʿayn-ı Ḥaḳ’dur bunlara gel dutma daḳ

İbtidāsı fānī ola intihāsı bir beḳā
Ḥaḳḳ’ile Ḥaḳ’da gerek ifnā gerek ibḳā çıḳa
Ẕāt anuñdur vech anuñdur birdurur her bir liḳā
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Ol cemāl-i ẕāt-ı pāke ṭoġrı baḳ gel dutma daḳ

Andan ayru ġayrı olmaz olmaya öñ ṣoñ hemān
Cümle oldur andan artıḳ yoġ olur bulmaz emān
Oldur ancaḳ andan özge ne mekān var ne zamān
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Ol cemāl-i ẕāt-ı pāke ṭoġru baḳ gel dutma daḳ

Ṣūret-i insāndan artuḳda bulınmaz bu yaḳīn
Bundan artıḳ olmaya olmaz diriseñ key ṣaḳın
Cümle ıraḳ hem ıraḳlıḳ ol yaḳınlıḳ hem yaḳın
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Nūr-ı Ḥaḳḳ’a gel yaḳın ol nefsini bil dutma daḳ

Nefy ü is̱bāt ile var nefy-i vücūd-ı ġayr ḳıl
Sen seni her vechile bu cüzʾ-i külde seyr ḳıl
Ol cemālüñ ṣūretile ḫāneñi gel deyr ḳıl
Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi’d-dīn’e baḳ
Ṣūret-i insāna gelüb Rabb’üñe gel dutma daḳ

Ḳāʾimī ʿaşḳile söyle eṣ-ṣalātü ve’s-selām
Āline aṣḥābına aḥbābına mālā-kelām
Secde eyle ẕāt-ı pāke ḳaddüñi gel eyle lām

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir oġlı elçi Muḥyi'd-dīn'e baḳ
Sen saña gel sen seni bil saña senden dutma daḳ

55a

110.

8'li hece

Yetişür dervīşe dāʾim
Mededi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ
Durur uş ortada ḳāʾim
ʿAmedi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Buraya her ki ḳarışur
Şübhesüz ẕāta irişür
Perdesüz dōsta görişür
Südedi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Çünki ol meşreb-i ṣāfī
Ehl-i derde ola şāfī
Dü cihānda bize kāfī
Senedi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Gelüben meclise cānā
Himemi var baña saña
Muḥyi'd-dīn kāmil ü dānā
Veledi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Destini Ḳāʾimī öpdi
Nice yıḳıḳ dili yapdı
Bilece Tañrı'ya ṭapdı
Ebedi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Sāliki Ḥaḳḳ'a yürütdi
İblīs'i ṭaşra sürütdi
Bir iken yine bir itdi
ʿAdedi ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

111.

müstefʿilün müstefʿilün

Dünyāyı dutmış ser-te-ser
İrşādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ
Nefsüñ hevāsını keser
Bünyādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Maẓlūm ḳaçan feryād ide
İsmini dilde yād ide
Ġamdan anı āzād ide
Bir adı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Tevḥīde gelse bir nefes
Ġarḳ ola nūra ten ḳafes
Ḥaḳ ʿaşḳına eyler heves
Efrādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

55b

Her kim aña iḳrār ide
Anı ṭolu esrār ide
Bil şübhesüz ebrār ide
İmdādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Gel Ḳāʾimī ḥaḳ-bīn ile
Erkānile āyīn ile
Ḥaḳḳā ki Muḥyi’d-dīn ile
Muʿtādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ṣıdḳile būs it elini
Sevġil Muḥammed ālini
Düzmiş sedāduñ yolını
Ecdādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

112.

müstefʿilün müstefʿilün

ʿĀriflerüñ ser-tācıdur
Ecdādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
ʿĀşıḳlaruñ miʿrācıdur
Baġdādī ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ayaḳda ṭurub ol ḫoca
Ḳurʾān oḳumaḳ gün gice
Seyr eylemek ʿarşdan yüce
Muʿtādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ġavvāṣ-ı baḥr-i vaḥdeti
Ol ḳuṭb-ı aḳṭāb-ı ḫażreti
Uṣlandurur her nekbeti
İrşādı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Şevḳlu ṭolu her meclisi
Īmāna iltür telbīsi
Çün ẕāt-ı Ḥaḳ'dur ḳıblesi
Īcādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Şevḳile Muḥyi'd-dīn n'ider
Münkirleri irşād ider
Hem dōstları dil-şād ider
Evlādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Hem Ḳāʾimī andan alur
Bu derdile dāʾim ḳalur
Her dem-be-dem aña gelür
Dil-şādı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

56a

113.

müstefʿilün müstefʿilün

ʿĀşıḳlaruñ oynatduran
Ās̱ār-ı ẕikrullāh imiş
Dil baḥrini ḳaynatduran
Envār-ı ẕikrullāh imiş

Ādem ṣafīnüñ yüzine
Ṭapdura ḫalḳı özine
Boy indürüb bir sözine
Iẓhār-ı ẕikrullāh imiş

Nūḥ'a sefīne yapduran
Küffārı baḥre ḳapduran

İdrīs’e eşyā ṭapduran
Efkār-ı ẕikrullāh imiş

İbrāhīm’e büt ḳırduran
Nemrūd odından ḳurtaran
Dil Kaʿbe’sin pāk itdüren
Eẕkār-ı ẕikrullāh imiş

Yeller Süleymān taḥtını
Getüre Belḳīs raḫtını
Açan bu ṭāliʿ baḫtını
Es̱mār-ı ẕikrullāh imiş

Mūsīleyin elde ʿaṣā
Ejder olub ḥaṣmın baṣa
Ḳuvvet viren ḫāṣü’l-ḫāṣa
Eşʿār-ı ẕikrullāh imiş

ʿĪsī’ye ölü dir gören
Dördinci göge irgüren
İs̱bāt u nefyi bir gören
İḳrār-ı ẕikrullāh imiş

Ḥaḳ Aḥmed’e miʿrāc ü tāc
Ḳayṣerden aldurub ḫarāc
Yaḳdurdı ḳudretden sirāc
Ezhār-ı ẕikrullāh imiş

Ṣıdḳile gelüb çār-yār
Ḳurtardı cānın kim o yār

Feth̲ olmada cümle diyār

İks̱ār-ı ẕikrullāh imiş

56b

114.

müstefʿilün müstefʿilün

Coşar deli göñül yine

Sevdā-yı ʿaşḳ dirler buña

Gül-zāra gel bülbül yine

Ġavġā-yı ʿaşḳ dirler buña

Ḳaynar ṭaşar ʿuşşāk-ı Ḥaḳ

Vaḥdetden oḳurlar sebaḳ

Aç gözüñi bir ẖōşca baḳ

Deryā-yı ʿaşḳ dirler buña

Ḫāki naẓar idince ẕāt

Eşyā ḳamu bulur ḥayāt

Ḥaḳ görine her bir ṣıfāt

Mevlā-yı ʿaşḳ dirler buña

Şol kişi kim ola saʿīd

Dāʾim olur ʿaşḳa mürīd

Allāh yefʿal mā yürīd

Aʿlā-yı ʿaşḳ dirler buña

Ẕākirlerüñ ẕikri budur

ʿĀriflerüñ fikri budur

Şākirlerüñ şükri budur

Monlā-yı ʿaşḳ dirler buña

Bu ʿār u nāmūs ʿāşıḳuñ
ʿAynına gelmez ṣādıḳuñ
Ṭutar sözini ḫāẕıḳuñ
Edvā-yı ʿaşḳ dirler buña

Ey Ḳāʾimī bu ʿaşḳa uy
Sırr-ı nihānı sen de duy
Heb varuñı yoḳlıġa ḳoy
Leylā-yı ʿaşḳ dirler buña

115.

mefʿūlü mefāʿīlün

Ġafletde göñül ḳalma
Gel gel uyalum ʿaşḳa
Mecnūn gibi dīvāne
Maḥrem olalum ʿaşḳa

Ḥaḳ Ḥaḳ diyelüm her-bār
Birlikde olub ḳāʾim
Uyḫudan uyar gözüñ
Seyrān idelüm ʿaşḳa

57a

Manṣūr gibi meydāna
Çıḳdı nice ʿāşıḳlar
Tā kim olalar maḳbūl
Dirler varalum ʿaşḳa

Ẕillet çeker ʿāşıḳlar
Bu dehr-i fenāda çün
Dünyā hevesi fānī
Terk it yunalum ʿaşḳa

Ey Ḳāʾimī terk eyle
Bu ʿārile nāmūsı
Cāndan bile fāriġ ol
Gel gel uyalum ʿaşḳa

116.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

İlāhī ẕāt-ı pāküñ ʿizzetiçün
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl
Saña ol Ḥaḳ ḥabībüñ ḥürmetiçün
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Ḫalīlüñ dōstlıġına ḥürmetine
Giriftār bileler kürbetine
Saña maʿşūḳ olanlar ḥürmetine
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Ṣafā-yı ḳalb olan ṣāfīler içün
Ḳanāʿat gözleyen kāfīler içün
Ṣabırlu ḳullaruñ ṣūfīler içün
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Nebī vü mürselīn içün ilāhī
Ḳamu sāliklerüñ sensin penāhı
ʿUmūmen ʿafv idüb cürm ü günāhı
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Murādı ḥāṣıl itdüñ enbiyāya
Ḫazīne sırruñ açduñ evliyāya
Niẓāmuñ ḥaḳḳıçün yoḫsul u baya
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Vücūd-ı pāk içün aṣḥāb-ı ferdüñ
Şol özi ḫāk içün ʿirfān-ı merdüñ
Bu sīne-çāk içün ʿaşḳile derdüñ
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Ḥabībüñ yolına ṣādıḳlar içün
Viṣālüñ özleyen ʿāşıḳlar içün
57b Ḥaḳīḳat derdinüñ ḥāẕıḳlariçün
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Gice gündüz seni ẕākirler içün
Fikirler eyleyen çākerler içün
Güzel inʿāmuña şākirler içün
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Bi-ḥaḳḳı her yetīmüñ gözi yaşı
Bi-ḥaḳḳı her ġarībüñ bağrı başı
Ḥaḳiçün kim berāber içi ṭaşı
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

Bu dertlü Ḳā᾿imī'ye idüb elṭāf
Tecellī eyleyüb ḳalbe vir inṣāf
Ola şevḳuñla sāde sīnesi ṣāf
Bize ʿaşḳuñ naṣīb eyle kerem ḳıl

117.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Nefs-i (ātiye) ḳılsa naẓar ol pīr-i ʿaşḳ
Kehf-i dilde dem sürür Ḳıṭmīr-i ʿaşḳ

İşbu çārsūda ne deñlü ḳalb ise
Messi altun eyleye iksīr-i ʿaşḳ

Cāhili ʿālim ider oḳutmadın
Ḫōş firāvān söyledür bu şiʿri ʿaşḳ

İşbu uyḫu içre ʿālem seyr idüb
Ṭoġrı ṭoġrı añladur taʿbīr-i ʿaşḳ

İndürüb aṭlas pelāsa ḳoydurur
Taḥtlarından ayırur çoḳ mīri ʿaşḳ

Ḳuşadub zünnārı nāḳūs çaldurur
Çoḳların zühdin bozar bu mīr-i ʿaşḳ

ʿĀḳılı mecnūn iden bu Leylī'dür
Başda otlar bitdürür te᾿s̱īr-i ʿaşḳ

Ferhād’a Şīrīn yüzinden ulaşub
Ḫoş ḳayalar kesdürür tedbīr-i ʿaşḳ

Ḳul iken sulṭān ider Yūsufları
Żabṭına Mıṣr’ı virür tekbīr-i ʿaşḳ

Nice ḳavmi eyleyüb zīr ü zeber
Diledügin ḳurtarur taḳdīr-i ʿaşḳ

Ḳāʾimī ḫavf ü recādan olma dir
Cehlile olmayasın taḥḳīr-i ʿaşḳ

58a

118.

7’li hece

Bāḳī devrān salṭanat
Sürem dirseñ ʿāşıḳ ol
Ḥaḳḳ’ı ʿayān bī-ʿillet
Görem dirseñ ʿāşıḳ ol

Ol ölümsüz dirlige
Gelüb işbu birlige
Īmānile erlige
İrem dirseñ ʿāşıḳ ol

Dutub Aḥmed ḥablini
Şaşurmayub ḳablini
Bī-niyāzlıḳ ṭablını
Uram dirseñ ʿāşıḳ ol

Bulub dāʾim eḥadi
Ẕikr idesin Ṣamed'i
Cennet içre ebedī
Duram dirseñ ʿāşıḳ ol

Ṣalub baḥre lengeri
Atub ʿirfān ṭobları
Nefs ü hevā ʿaskerin
Ḳıram dirseñ ʿāşıḳ ol
Cāndan idüb seferi
Bu ṣaḥrāda gel beri
ʿİlm-i ledün gevheri
Direm dirseñ ʿāşıḳ ol

Ḳāʾimī dir düşüni
Terk it cān u başuñı
Göñüldeki gūşını
Buram dirseñ ʿāşıḳ ol

119.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Aṣluña dön ey dedem hū hū diyü meydāna gel
İşbu meclisde semāʿ it açıla seyrān-ı ʿaşḳ
Varlığı ḳo mürşide vir şevḳile Yezdān'a gel
Böyle meclisde ṣafā bul açıla ḥayrān-ı ʿaşḳ

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī'dür pīrimüz sulṭānımuz
Himmeti ʿālīdurur bu dertlere dermānımuz
Muṣṭafā'nuñ cez̠besidür uş bizüm bürhānımuz
Açılubdur meclis içre şevḳile devrān-ı ʿaşḳ

58b

Yek nefes hey hā diyü vecde gelür dīvāneler
Ol şarāb-ı lāyezāli nūş ider mestāneler
Ṭālibe göre ṣunılur bī-sebū peymāneler
Meclis içre ṭabl ü nevbet sürmede sulṭān-ı ʿaşḳ

ʿAşḳile bī-hūş olub ditrer vücūd-ı ʿāşıḳān
Seyr idüb ʿirfān gözile ḥāl idinür ṣādıḳān
Bu beşāretde gözin nemnāk iderler müşfiḳān
Ṣıdḳile gelenlere dāʾim ider iḥsān-ı ʿaşḳ

Çarḫ urub dönmekde ola emrile bu nüh felek
Ḫidmet ider bu zemīn ü āsumān cinn ü melek
Vaḥş ü ṭayr ü mūr u mār insāna irmekdür melek
Ādeme secde buyurdı ol zamān īḳān-ı ʿaşḳ

Ḳāʾimī miskīn olub yoḳlıḳda buldı bir sürūr
Olmaya bu ḫalḳ-ı ʿālem nefsimüzden bī-ḥużūr
Gūş-ı cāna irdi Ḥaḳ'dan bir nidā çalındı ṣūr
Ḳondı dilde emrile bu kez ʿaceb mihmān-ı ʿaşḳ

120.

8'li hece

ʿĀşıḳları sever ol Ḥaḳ

Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma
Māsivādan kesil muṭlaḳ
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Ṣādıḳlarla ṭurub otur
ʿĀşıḳlarla işüñ bitür
Ṭālibleri yola yetür
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Erenlerle alış viriş
Görenlerle yola düriş
Varanlarla dosta iriş
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Ehl-i ġaraż ḳarışmasun
Yeñdür hemān güreşmesün
Bu meclisde dürişmesün
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Pasuñ gider perdāḫile
Āşinā ol ervāḥile
Ṭayy idüben düş sāḥile
60a Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Bir ḥāl idin bu dünyāda
İresin sırr-ı maʿāda
Maḳāmuñ ola aʿlāda
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Yol yürümek key hünerdür
Meydān alan şi̇̄r-i nerdür

ʿAbdü'l-ḳādir gerçek erdür
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

Ḳāʾimī'ye erenlerden
Naẓar irdi görenlerden
Yol erkānı ḳuranlardan
Gel göñül ʿaşḳdan ayrılma

121.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Yā ilāhī raḥmetüñ ḳullara ṣac
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc
Ey bi-ḥaḳḳı ṣāḥib-i miʿrāc ü tāc
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

Māsivādan göñlümüzi dūr ḳıl
ʿAşḳuñile sīnemüzi nūr ḳıl
Niʿmet-i ġaybī ile maʿmūr ḳıl
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

Rūzī ḳılġıl bir ḳanāʿat gūşesin
Fażl ü cūduñ raḥmetüñ endīşesin
Ṣındur bu bir ʿār ü nāmūs şīşesin
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

İmtiḥāna göre ṣabrı viresin
Niʿmete hem yine şükri viresin
Göñle fikr ü dilde ẕikri viresin
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

Enbiyālar yürüdi ṭoġrı yolı
Ol yolile gidene dirler velī
İnanuban ṣıdḳile didük belī
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

Cümle maḫlūḳ ʿāciz ü dermāndedür
Pādişāhlar ḥükmiñe fermāndedür
Seni bunda görmeyen kör māndedür
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

59b

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī himmet ide
Dervīş ü muḥtāc ü miskīn yol gide
Andan ayru Ḳāʾimī dertlü n'ide
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

Ehl-i dil yārānlara dir eṣ-ṣalā
Ḥamd idüb şükrini artar dāʾimā
Pīrüñe üstāduña eyle duʿā
Ġayrı bāba olmayalum iḫtiyāc

122.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bir bilüb Ḥaḳḳ'ı vü andan isteyen
İnşāʾallāh ġayra olmaz iḥtiyāc
Bī-nişāndur kārın andan isteyen
Dü cihānda ġayra olmaz iḥtiyāc

Göñlin Aḥmed ḳatārına baġlayan
ʿAşḳ odına sīnesini daġlayan

Derde düşüb gice gündüz ağlayan

Ehl-i ʿirfān ġayra olmaz iḥtiyāc

Ol ḫazīnesi dükenmez pādişāh

Andan artıḳ çünki yoḳdur bir ilāh

İsteyen anı idüb her dem penāh

Ehl-i ʿirfān ġayra olmaz iḥtiyāc

Ġayra mḥtāc olmayan mis̱l-i Ḫalīl

Nārı gülzār eyler aña ol Celīl

ʿĀḳil iseñ bu yiter saña delīl

Ehl-i ʿirfān ġayra olmaz iḥtiyāc

Cümle varlıḳdan [ġınā] buldı ḥabīb

Aña miʿrāc oldı anuñçün naṣīb

Ḳapdı ḥikmet oldı her derde ṭabīb

Ümmet olan ġayra olmaz iḥtiyāc

Varlıġuñdan Ḳāʾimī fāriġ yüri

Kendüñe maḥrem idin gerçek eri

Yol içinde terk idüb cān u seri

Ṭālib olan ġayra olmaz iḥtiyāc

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ çün ḫuṭbesi

Oḳunubdur evliyā ser-çeşmesi

Ol kime baḳarsa ḳalmaz perdesi

Gördi rūşen ġayra olmaz iḥtiyāc

60a

Şarḳ u ġarbı cez̠besi ṭutmış tamām

Zühdile ʿaşḳ ehline oldur imām

Mürşid-i Ḥaḳ rehberimüz ve’s-selām
ʿĀşıḳ olan ġayra olmaz ihtiyāc

123.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Çāresüz [bir] derde düşdi göñlimüz
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱
ʿAşḳ geldi gitdi şaşdı ʿaḳlımuz
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

İşbu derde derd olurmış çün devā
Bunu bilmez her kim ol derdi (ḳova)
Ṣarf olınsun bu yola ʿaşḳ-ı verā
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

Ẕikr ü fikrüñ dāʾim olsun işimüz
Senden ayru olmaya teşvīşimüz
Dōstı sevmek ola her dem bīşimüz
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

Senüñile saña varan ʿaşḳile
ʿĀleme ṭoldı ṣadāsı şevḳile
Ehl-i ḥāle ḳavuşalum ẕevḳile
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

Ẕerrece derdüñ yiter ʿāşıḳlara
ʿAşḳ içinde şevḳile ṣādıḳlara
Ḳıl naẓar bu esrik ü ayıḳlara
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

Dilerüz ṣabruñdan iḥsān yā Ṣabūr
Umageldük ġayretüñi yā Ġayūr
Ṣuçımuz çoḳ saña maʿlūm yā Ġafūr
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

Saña senden ṣıġınur bī-çāre ḳul
Çün ḳatuñda lāl olur cümle ʿuḳūl
Eksügini Ḳāʾimī’nün ḳıl ḳabūl
Yā ġıyās̱e’l-müstaġīs̱īn el-ġıyās̱

124.

14’lü hece

Bir faḳīr ü derdmend hem faḳīr-i müstemend
Ḳılsañ anı behremend yā Kerīm yā Raḥīm

60b

Ġamdan ḫalāṣ eyleseñ fikrini ḫāṣ eyleseñ
Ġayruñdan ola esen yā Kerīm yā Raḥīm

Senden ġayrı yoḳ penāh ʿafv ola mı bu günāh
Bir günāha bir gün āh yā Kerīm yā Raḥīm

Dāʾim ʿiṣyān işlerüz hīc bilmezüz nişlerüz
Çün tevbeye başlaruz yā Kerīm yā Raḥīm

Ḥaḳ ḥabībüñ ḥürmeti hem ḳatında ʿizzeti
Naṣīb eyle vuṣlatı yā Kerīm yā Raḥīm

Enbiyālar ḥaḳḳıçün Aḥmed ayı şaḳḳıçün
Lāyıḳ eyle sırr içün yā Kerīm yā Raḥīm

Raḥmetinüñ ḳaṭresi irişince bu nāsı
Yarlıġanur cümlesi yā Kerīm yā Raḥīm

Miskīnlikde Ḳāʾimī senden diler dāʾimī
Ḳılma anı nāʾimī yā Kerīm yā Raḥīm

125.

müstefʿilün müstefʿilün

Yā Rabb bu ḥālde n'iderüz
Estaġfirullāh benlige
Senden ḳatı ḫavf iderüz
Estaġfirullāh benlige

Bizden bizi alsañ n'ola
İrşād idüb ṭoġrı yola
İḥsānuñ ire her ḳula
Estaġfirullāh benlige

Benlik ḳarışur her söze
Nice irevüz ol öze
Muḥtāclaruz ḳulaġuza
Estaġfirullāh benlige

Ḳullar saña niçe ire
Ṭaġılmış ʿaḳlı kim vire
Benlik ḳaçan ḳalbe gire
Estaġfirullāh benlige

Ẕākirlerüz şākirlerüz
Gözde baṣar yoḳ körlerüz
Teklīf ile çākerlerüz
Estaġfirullāh benlige

Bu ṭāʿat ü oruc namāz
Bīdār olan gözi yumaz
Gerçi göñül vaḳti ḳomaz
61a Estaġfirullāh benlige

ʿĀşıḳ geçinür çoḳ kişi
Lākin temiz itmez işi
Terk idemez cān ü başı
Estaġfirullāh benlige

Kimler çalışub irişe
Dün gün bu ʿaşḳa dürişe
Dōsta vücūdsuz görişe
Estaġfirullāh benlige

Yoḳlıḳ gibi ser-māye var
Ṣıġmaz aña nāmūs ü ʿār
Bütdür ḳamu mülk ü ṭavar
Estaġfirullāh benlige

Oġul ḳız ü ceng ü cedel

Ẓāhir nihān ṭūl-ı emel

Ṣoñ demde çün virür ḫalel

Estaġfirullāh benlige

Ey Ḳāʾimī n'olduñ ʿaceb

Her ḥālile bekle edeb

Çün raḥmete ola sebeb

Estaġfirullāh benlige

126.

7'li hece

Ḥamdülillāh şevḳile

Şükr iderler ʿāşıḳlar

Bu meclisde ẕevḳile

Ẕikr iderler ʿāşıḳlar

Yüz dutuban ḥażrete

Binüb esb-i ġayrete

Düşüb baḥr-i ḥayrete

Fikr iderler ʿāşıḳlar

Şemʿ-i ʿaşḳa yanarlar

Pervāne-veş dönerler

Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı ḳanarlar

Şükr iderler ʿāşıḳlar

Nūr āyetdür yüzleri

ʿAḳla ṣıġmaz sözleri

Açılmışdur gözleri
61b Seyr iderler ʿāşıḳlar

Dönüb levḥ ü ḳalemi
Ḳaldurmışlar elemi
On sekiz biñ ʿālemi
Devr iderler ʿāşıḳlar

Raḥm eyleye saña Ḥaḳ
Cān göziyle ṭoġru baḳ
Bed-nefsine vir sebaḳ
Ṣor n'iderler ʿāşıḳlar

Bunda göñle gelesin
Cennet içre ḳalasın
Remzi sen de bulasın
Dur n'iderler ʿāşıḳlar

Recā eyle dōstuñı
Cān gözede pōstuñı
Ber-ṭaraf ḳıl hestüñi
Raḥm iderler ʿāşıḳlar

Ḳāʾimī'ye didi yār
Gir meydāna itme ʿār
Aç gözüñi durma var
Gör n'iderler ʿāşıḳlar

127.

müstefʿilün müstefʿilün

Bizden bize olan ḳarīb
Luṭf it tesellī vir bize
Ḳalduḳ bu ġurbetde ġarīb
Luṭf it tesellī vir bize

Ḥaḳ Ḥaḳ diyü ẕikr eylerüz
ʿAşḳa düşüb fikr eylerüz
Niʿmetlere şükr eylerüz
Luṭf it tesellī vir bize

Göñlümüze ḳondı hevā
Nice nice bu māsivā
Bu dertlere irsün devā
Luṭf it tesellī vir bize

62a Bu ʿaşḳa gerçi düşmişüz
Cānān ile alışmışuz
Reşk eyleyüb çalışmışuz
Luṭf it tesellī vir bize

Ḳurʾān'durur bürhānımuz
Tefsīr ider ʿirfānımuz
S̱ābit ola īmānımuz
Luṭf it tesellī vir bize

Dönmekde dāʾim nüh felek
H̱iẕmet ider cinn ü melek

İnsāna irmekdür dilek
Luṭf it tesellī vir bize

Biñ yıl geçübdür bī-gümān
Mehdī nişānıdur hemān
Ey mürşid-i devr-i zamān
Luṭf it tesellī vir bize
Baḥr-i Ḥaḳḳ'uñ dür-dānesi
Cānā senüñ dil ḫānesi
Hey cānlaruñ cānānesi
Luṭf it tesellī vir bize

Ḳul Ḳā'imī ḳanda gide
Sulṭānı nice terk ide
Cān içre sevgüñ berk ide
Luṭf it tesellī vir bize

128.

5'li hece

Hey cānum ḳardaş
Ḥālüme ḥāldaş
Olalum yoldaş
Meydāna gelgil

Yolı güdelüm
Bunda n'idelüm
Tevḥīd idelüm
ʿİrfāna gelgil

Gel berü şaşḳın
Cānāna duşḳın
Ḳoma Ḥaḳ ʿaşḳın
Yezdān'a gelgil

62b

ʿAşḳa uyanlar
Cāna ḳıyanlar
Ḥaḳḳ'ı duyanlar
Sübḥān'a gelgil

Cānum erenler
Dōstı görenler
Ẕevḳa irenler
Īḳāna gelgil

Ḫamrile eẕkār
Sırrile efkār
Eyleme inkār
Īmāna gelgil

Eylegil iḳrār
Hū diyü tekrār
Açıla esrār
Seyrāna gelgil

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir
Gel gel Ḥaḳḳ'a dir
Ẕevḳ-i beḳā dir
Ḥayrāna gelgil

Gören ʿalāmet
Buldı selāmet
Temm-i kelām it
İẕʿāna gelgil

Sırlar açılsun
Nūrlar ṣaçılsun
Kevs̱er içilsün
Tevḥīde gelgil

Rifʿat dilerseñ
Cāna ḳıyarsañ
Birlik bulursañ
Taḥmīde gelgil

Bāḳī ḥayāta
Cān ire ẕāta
Raḥm it ṣıfāta
Teʾkīde gelgil

Varise derdüñ
İşi becerdüñ
Al bendi merdüñ
Taḥḳīḳa gelgil

Ḳāʾimī ġāfil
ʿAşḳa ol māʾil
Olalum nāʾil
Ḥannān'a gelgil

63a

Yalvar Ḫudā'yı
Diñle nidāyı
Baḳ bu edāyı
Mennān'a gelgil

129.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bunda meclis var rıżā-yı Ḥaḳḳ'içün
Gerçek erler himmetinde hū dirüz
Ġayret-i Ḥaḳ māhı Aḥmed şaḳḳiçün
İmdi üçler himmetinde hū dirüz

Pirimüzden çünki himmet irişe
Ẕikr-i Ḥaḳḳ'a ṭālibimüz ḳarışa
Şevḳ-ı tevḥīd içre dōstlar görişe
Ol ki ḳırḳlar himmetinde hū dirüz

Ṣubḥ u aḫşam cemʿ oluban dervīşān
Bosna şehrinde ola ṭurfe nişān
Bu nişānile biline bī-nişān
Ḥaḳ velīler himmetinde hū dirüz

Bu ṭarīḳ-ı Ḳādirī erkānile
Ṭōb gibi baş oynada çevgānile
ʿAşḳ-ı Sübḥānī ola imkānile
Pīr-perver himmetinde hū dirüz

Pīrüm ʿAbdü'l-ḳādirī ḫażretleri
Himmet idüb tācile kisvetleri

Her maḳāmda sürüle nevbetleri
Bu yediler himmetinde hū dirüz

Erre-i ʿaşḳ anda esmālar süre
Sīne ṭolub göñül ü cāna ire
Cān içinde ʿayn-ı cānānı göre
Faḳrı bekler himmetinde hū dirüz

İşbu miskīn Ḳāʾimī'ye bir naẓar
Ola Ḥaḳ'dan eyleye ḳutlu bāzār
Ṣanmasun münkir bular yoldan azar
Biz erenler himmetinde hū dirüz

130.

mefʿūlü mefāʿīlün

Ṣıdḳile gelüb ey yār
ʿAşḳa idüben iḳrār
Ḳalbüñde ṭoġa envār
Yā Rabbi digil her-bār

Ṭālib yüri uṣanma
Ẕikr it Ḥaḳḳ'ı utanma
Bu nefs odına yanma
Yā Rabbi digil her-bār

Senden anı sen iste
Senden olasın reste
Ḥāżır ṭura meclisde
Yā Rabbi digil her-bār

63b

Senden saña gel bir yol
Ẓāhir ola senden ol
Bu dil ola tenhā ol
Yā Rabbi digil her-bār

Ayru degil adından
Dā᾿im ḳoma yādından
Duy lez̲z̲eti dadından
Yā Rabbi digil her-bār

Lez̲z̲et ala can ü ten
Bir dem ola sen ol sen
Hem ol ola bu sen ben
Yā Rabbi digil her-bār

Adın diyen ol olur
Ol kendüye yol olur
Deryā gibi bol olur
Yā Rabbi digil her-bār

Nefyinde ṭoġa is̲bāt
Allāh görine bi'z̲z̲āt
Hū ismi bilā-ġāyāt
Yā Rabbi digil her-bār

ʿAynı göresin ol Ḥaḳ
Ḥayy-ı ebedī muṭlaḳ
Ḳayyūm'ile dur ḫoş baḳ
Yā Rabbi digil her-bār

Ḳahhār olub aʿdāya
Gir bu dil-i şeydāya
Düşdük ulu sevdāya
Yā Rabbi digil her-bār

Fetḥ it yedi esmāyı
Ḥüccetde ur imżāyı
Olmaya bu iş żāyiʿ
Yā Rabbi digil her-bār

Vehhāb Eḥad ü Vāḥid
Duymaz Ṣamed'i zāhid
Ey Ḳāʾimī ol cāhid
Yā Rabbi digil her-bār

131.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Ḥaḳ'uñ ḳurbı civārından
ʿİnāyet yā Resūlullāh
Ḳamu müʾminlere senden
Şefāʿat yā Resūlullāh

Göñül pasını silsünler
Günāhlarını bilsünler
Saña ʿaşḳile gelsünler
Bidāyet yā Resūlullāh

Yüce Ḥaḳḳ'uñ ḥabībisin
Ḳamu derdüñ ṭabībisin
Ḳamumuzuñ edībisin
İcābet yā Resūlullāh

Daḫi balçıḳ iken Ādem
Nebī idüñ daḫi ol dem
Didüñ ervāḥa ecdādem
Ḥikāyet yā Resūlullāh

Egerçi nefs-i emmāre
Ḳomaz varmaġa ebrāra
Saña senden bu bāzāra
64a Şikāyet yā Resūlullāh

Bu sevdādur bize tīmār
Şifā özler ḳamu bīmār
Bu ʿāṣī merḥamet umar
Velāyet yā Resūlullāh

Dile ġufrān bize Ḥaḳ'dan
Ẓuhūruñdan siper oḳdan
Eger çoḳdan ü ger yoḳdan
Hidāyet yā Resūlullāh

Eger tevḥīd ü ẕikrinde
Ve ger miḳdār ü fikrinde
Ṭolu ḳalb ola şükrinde
Ṣadāḳat yā Resūlullāh

Bu fānīnüñ hevāsından
Ḥaḳ’uñ bu māsivāsından
Uçam bāṭıl yuvasından
Liyāḳat yā Resūlullāh

Gözümüz uyḫuda n’eyler
Viṣālinden çü dūr eyler
Niyāzın Ḳā᾿imī söyler
Ḥimāyet yā Resūlullāh

Ne ḥāṣıl ola dünyādan
Bu bāṭıl fānī simyādan
Degüldür aṣl kīmyādan
Ferāġat yā Resūlullāh

132.

mefā῾īlün mefā῾īlün

Seni senden diler ῾āşıḳ
Vefādur yā Resūlallāh
Yoluñda ῾āciz ü ṣādıḳ
Ṣafādur yā Resūlullāh

Döne döne bu ῾aşḳile
Hüve’l-Ḥaḳ diyü ẕevḳile
Derūn-ı derde şevḳile
Şifādur yā Resūlullāh

Dutanlar ʿaşḳile ṣaydı
Unudur nefsile keydi
Yanında dü cihān ḳaydı
64b Hebādur yā Resūlullāh

Bulan senden tesellīler
Döne cānı tevellīler
Ḳulūbında tecellīler
Binādur yā Resūlullāh

Sirāc-ı enbiyāsın sen
Bihāc-ı evliyāsın sen
Çü tāc-ı aṣfiyāsın sen
ʿAṭādur yā Resūlullāh

Müşerref ḳıl vücūdile
Seḫā vü luṭf ü cūdile
Gelenlere sücūdile
Revādur yā Resūlullāh

Vefā geldükde ḥażretden
Ḫalāṣlıḳdur bu ḥasretden
Nice ḥikmetle ʿibretden
Nidādur yā Resūlullāh

Şerīʿatten ṭarīḳatdür
Maʿārifde ḥaḳīḳatdür
Saña ʿaşḳile diḳḳatdür
Edādur yā Resūlullāh

Yoluñda Ḳāʾimī cānı
İde bu varlıġı fānī
Bula ol bezm-i Sübḥān'ı
Recādur yā Resūlullāh

133.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül ger ṭālib iseñ şevḳına Muḥammed'üñ
Gel bu meclisde dönelüm ʿaşḳına Muḥammed'üñ
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre sırrillāh

Gel uyalum āline aṣḥābına Muḥammed'üñ
Gel muḥibb-i ṣādıḳ ol aḥbābına Muḥammed'üñ
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh

Bā-ḫuṣūṣā pīrimüz Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
ʿAşḳile yola getürür bunda nice münkiri
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh

65a

Nūş idince cām-ı ʿaşḳı mürşidinden ṣādıḳān
Çaġırurlar meclis içre mest oluban ʿāşıḳān
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh

Dil Muḥammed nuṭḳ-ı ādem cān Ḫudā'nuñ emridür
Sevgüsi ʿuşşāḳa anuñ cāvidānī ʿömridür
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre sırrillāh

Vird idenler ismin anuñ buldılar bāḳī ḥayāt
Cān virenler ʿaşḳ içinde görmedi bir dem memāt
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh

Rūz-ı maḥşer ʿāṣī ümmet yaḳılıcak nārile
Defʿ ola āteş ḳaçan kim çaġırurlar zārile
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh

Çün şefīʿ ü'l-müẕnibīndür çaġıralum ismini
N'ola kim gözler açıla göre anuñ cismini
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre sırrillāh

Eski ṭon ḳor müʾmin olan yeñi giyer Ḳāʾimī
İsm-i aʿẓam budurur kim anı ẕikr it dāʾimī
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre ʿarşillāh

Anı seven cānları sevmek bize yeter bu dem
Ancaḳ ismin yād idelüm cān ü dilden ben dedem
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūre sırrillāh

134.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Girdāb-ı ġamdan ḳıl ḫalāṣ ey pādişāh-ı baḥr ü ber
Ẕevḳile seyrān ideyin bu ne temāşādur gider

Ḫōş getürem ẕevḳı ele bu ʿālem fānī demin
ʿAşḳa düşeyin bir zamān añmayayın māderidür

65b

Şūrīde ola cism ü cān sevdā-yı ʿaşḳīle hemān
N'eyler baña bu ḫānümān yāḫūd bu ʿaḳl idrāk ü ser

ʿAşḳa düşen dīvāneler aġyār ü yāri añmadı
Bu tuḫfe ince yoldurur şaşmış gider cinn ü beşer

Özge ṭuzaḳdur bu cihān her kim baḳarsa ṭutılur
Bunuñ ṭuzaġın çatlada aña didiler gerçek er

Senden meded ey pādişāh fażluñdan özge yoḳ penāh
Ġafletle her ṣubḥ u mesā bu ʿömrimüz şöyle geçer

Gel ʿömrüñi çürütme sen ey Ḳāʾimī nefse uyub
ʿAşḳ odı ṣanub nice nefs odına yanar es̱er

135.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Sevdāya düşdüñ ey göñül ḫalḳa temāşādur yine
ʿAşḳ baḥridür cūş eyledi bu tuḥfe ġavġādur yine

Yār arzūsı bu cānuma ġāyetde teʾs̱īr eyledi
Feryād ü āh ü zārile cāndan temennādur yine

Bülbül gibi efġān ider şol verd-i ḥamrā ʿaşḳına
Bu mürġ-ı dil dāʾim öter gülşende gūyādur yine

Virdi ḥarāret göñlüme añlar dem-ā-dem āh idüb
Ṣıġmaz yire göge ʿaceb bu sırr-ı esmādur yine

66a

Bu medḥ ü ẕem añılmadı ʿāşıḳ ḳatında ẕerrece
Fikrinde anuñ dem-be-dem çün vech-i zībādur yine

Şol vechi gören dünyede ġayrısına dil virmedi
Ḫavf itmedi bir nesneden Ṭūr'ında Mūsā'dur yine

Ten ḳaṭresi çün Ḳāʾimī deryāya ṣaldı ʿaşḳile
Cān ü dilinden söyleyen ḥikmetle deryādur yine

136.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül sevdāya düşdüñ mi yine
Āteş-i ʿaşḳında bişdüñ mi yine

Heb belākeşler rümūzın añlayub
Bu fenā ṣaḥrāda şaşduñ mı yine

Baş ü cān meydāna ḳoyub ʿaşḳile
Ol ulu dergāha eşdüñ mi yine

Lāt ü ʿUzzā vü çelīpādan geçüb
Gizlüce zünnārı şaşduñ mı yine

Bī-ḫōd olub işbu ẕevḳ u şevḳile
Ol fenā dārına üşdüñ mi yine

Ḳaʿr-ı deryāya ṭalub bir semtile
Ḳaynayub ʿaşḳile coşduñ mı yine

ʿĀşıḳ olub kendü kendü yüzine
Ḳāʾimī sırrına ḳoşduñ mı yine

137.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Dilā bāḳī degül çün mülk-i fānī
Ḥaḳ’ı añlariseñ terk it cihānı

Bu ġafletden uyar cānın eriseñ
Eger seyrān idem dirseñ cinānı

Muḥammed ümmeti olan uyumaz
Ṭaleb ḳılur ẓuhūrında nihānı

Ḳoyub bu ʿār ü nāmūsı elinden
Düşüb ʿaşḳa diler dāʾim filānı

Sen ü ben bu yola varımaz bir adım
Vücūdsuz buldılar ol lā-mekānı

66b

Düşenler ʿaşḳına oldı mis̱ālüñ
Melāmetde geçürürler zamānı

Bu derde Ḳāʾimī miskīn düşeli
Ol iḳrāra ḳodı şekk ü gümānı

138.

7'li hece

Ḥaḳḳ'a minnet çok şükür
İrdük sırr-ı cānāna
Tevḥīde gel sen de gör
Kimdür gelen īmāna

Bu deryāya ṭalagör
Dürr ü gevher alagör
Ḫazīnede ḳalagör
Maḥrem olub sulṭāna

Göñül sırrın bilenler
İḫlāṣile gelenler
Ṭoġrı ḫaber alanlar
Gelsün işbu meydāna

Bu ʿaşḳile coşalum
Saḥrāları aşalum
Dost mülkine düşelüm
Māʾil olub seyrāna

Görüb işbu seyrānı
ʿİbretile devrānı
Olub anuñ ḥayrānı
Gel kāmil insāna

Çün insāna gelinür
Anda maḳṣūd bulınur

Küllī murād alınur
İrüb ol bī-nişāna

Kendülikden bī-nişān
Olub dosta bulışan
Her ḥālile çalışan
İrdi bezm-i Yezdān'a

Behey ġāfil Ḳā᾽imī
Gel ḳaçurma bu demi
Ādemi bil ādemi
Uyma ṣaḳın şeyṭāna

139.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḥayrete düşdüm ṣorarum ʿaḳl ü fikrüm ḳandadur
67a ʿAşḳile mestem be-ġāyet līk sekrüm ḳandadur

Her cihetden raḥmet-i Raḥmān irişdi bendeye
Virdügi niʿmetlere āyā ki şükrüm ḳandadur

Meclis-i tevḥīde gelüb eylerüm şevḳ u semāʿ
Ḥaḳḳ'a lāyıḳ derd ü āh ü sūz-ı ẕikrüm ḳandadur

Gūş-ı cāna irciʿī geldi oḳudı ṣoḥbete
İçeyin ol dost elinden şīr-i bikrüm ḳandadur

Nice yüz biñ ʿaşḳ eri var ümmeti peyġamberüñ
Daʿvī ḳavmi her biri ṣıdḳ-ı Bū Bekr'üm ḳandadur

ʿAdl-i ʿÖmer Ḥażret-i ʿOs̠mān ḥayā ḥilmi gibi
Ḥayder-i Kerrār velāyet vaṣl-ı pür-kerem ḳandadur

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'e bil baġladuñ ey Ḳāʾimī
Cümle şeyden fānī ol kim dime fikrüm ḳandadur

140.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Nefsüme ṣordum duyar mı lā-mekānum ḳandadur
Didi ḥikmetden suʾāl it ol dükānum ḳandadur

ʿAḳl ü rūḥuñ dōstlıġı ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳī olıcak
Hīc ḳarārı yoḳdurur kim dir yegānum ḳandadur

Göñle gelseñ beyt-i Ḥaḳ'dur ol daḫi ḥayretdedür
67b Şöyle bir deryā olub dir baḥr-i kānum ḳandadur

Nüh felek bu çār-ʿanāṣır ay ü güneş yügrüşür
Kendüzinden bī-ḫaber diyüb sükkānum ḳandadur

Kendüñe gel Ḳāʾimī ṣaḳın ṭaġılma dört yaña
Yum gözüñ bī-dil olub baḳ ol dükānum ḳandadur

141.

müstefᶜilün müstefᶜilün

Oldı bu göñlüm bī-ḳarār
Sevdālara düşdi yine
Ol dilberüñ zülfin ṭarar
Ġavġalara düşdi yine

Evvel bahāruñ revnaḳı
Gülgūn güzeller yañaġı
Dile doḳundı bucaġı
Yaralara düşdi yine

Döne döne bu cismimüz
Taṣvīre geldi resmimüz
ᶜĀşıḳ oḳındı ismimüz
Raᶜnālara düşdi yine

Bu ṣūret-i zībā ile
Aṭlas ḳodı dībā ile
Cīm ü elif di bā ile
Esmālara düşdi yine

Cānānı cān görem diyü
Ol ṣoḥbete irem diyü
Bu göñüle girem diyü
Eşyālara düşdi yine

Ol ẕāt-ı pāk-i Muṣṭafā
Buldı ümem andan ṣafā

Cāna ire būy-ı vefā
Vefālara düşdi yine

Terk itmek ister ġafleti
Dutub fürūż ü sünneti
Gösterdi nefse heybeti
68a Taḳvālara düşdi yine

Tevbe idüb diler emān
ʿAfv ide mi Ḥaḳ bir zamān
Bu nefs ü şeyṭāndan amān
Şekvālara düşdi yine

Bu Ḳāʾimī kapdı göñül
Cānile oldı dōsta ḳul
Rāżī ola ol luṭfı bol
Şeydālara düşdi yine

142.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Dilā terk it bu dünyāyı
Daḫi cennetle ʿuḳbāyı
Ḳamu varlıḳ temennāyı
Hemān sevdā budur ancaḳ

Gel e ey ʿāşıḳ-ı şeydā
Düşürme özüñi ḳayda
İdin yoḳlıḳ demin peydā
Gözi bīnā budur ancaḳ

Dime bunı hidāyetsüz
Ḥaḳ emrüñsüz ʿināyetsüz
Bu dürr-i ʿaşḳ nihāyetsüz
Begüm ġavġā budur ancaḳ

Fenāyı kimseler almaz
Bu baḥre cān u ten ṭalmaz
İkilik ortada ḳalmaz
Olan peydā budur ancaḳ

ʿAceb ṭoġru yaman sözdür
Vücūdsuz bī-lisān sözdür
Nişān ammā nişānsuzdur
Ulu aʿlā budur ancaḳ

Ṣavaşlar çoḳ bu ġavġādur
Yiter başlar ne sevdādur
Ne dünyā vü ne ʿuḳbādur
ʿAceb ʿuẓmā budur ancaḳ

ʿİlim ögren saña farżdur
Ne mīrās̱ ü ne ḫōd ḳarżdur
Maḥallinde hemān ʿarżdur
68b Oḳu ḫˇāce budur ancaḳ

Ṣalāt ü ṣavm her sāʿat
Kime güçdür kime rāḥat
Emir ṭutmak olur ṭāʿat
S̱evāb ammā budur ancaḳ

Şehādetle zekāt ü ḥac
Edā iden giyer bir tāc
Ḥaḳ'uñ raḥmetine muḥtāc
Ümem ola budur ancaḳ

Kişide cān u ser vardur
Bulardan geçmege ʿārdur
Ḳamuyı terk iden erdür
Eyü raʿnā budur ancaḳ

Bu gün gör Ḳāʾimī yarın
Yanuñda ṭutma aġyārın
Bu dem ḳıl irte bāzārın
Hemān sevdā budur ancaḳ

143.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Erenlerden ola himmet
Göñül ṣabr it zamānı var
Maʿānīden ṭoġa niʿmet
Göñül ṣabr it zamānı var

Neler geldi neler geçdi
Kimi ḳondı kimi göçdi
Ecel cāmın ḳamu içdi
Göñül ṣabr it zamānı var

Buyurduġın resūl-i Ḥaḳ
Gerekdür sünneti ṭutmaḳ
Bire geldüñ biri gör baḳ
Göñül ṣabr it zamānı var

Çü Ḥaḳḳuñdur bu cünbişler
Muḳadderdür ḳamu işler
Utanmaz mı bu serkeşler
Göñül ṣabr it zamānı var

Ne yazdıysa başuñda ol
Oḳu anı işüñde ol
Ne içde ne ṭaşında ol
69a Göñül ṣabr it zamānı var

Zamānında işüñ işle
ʿÖmürler geçdi heb düşle
N'idersin süñü süñüşle
Göñül ṣabr it zamānı var

Firāḳuñ vuṣlatı vardur
Çü ʿāşıḳ ʿaşḳile yārdur
Ṣabır gerçi büyük bārdur
Göñül ṣabr it zamānı var

Çıḳar şol görinen düşler
Giyer tācı nice başlar
Murād alur gözi yaşlar
Göñül ṣabr it zamānı var

Düşün ey Ḳāʾimī dosta
İcāzetle otur posta
Devā bulur olan ḫasta
Göñül ṣabr it zamānı var

144.

müstefʿilün müstefʿilün

Gel meclise ẕevḳ idelüm
Bu gün mübārek cumʿadur
ʿUşşāḳile şevḳ idelüm
Bu gün mübārek cumʿadur

Tevḥīd-i Ḥaḳ cāna ṣafā
Emmāre nefse ḳıl cefā
Çün medḥ idübdür Muṣṭafā
Bu gün mübārek cumʿadur

ʿAşḳuñ odına yanalum
Meydān içinde dönelüm
Vaḥdet şarābuñ ḳanalum
Bu gün mübārek cumʿadur

Vecde gelür ehl-i sālik
Ḥayrān olur cinn ü melek
Maḳbūl olur her bir dilek
Bu gün mübārek cumʿadur

Ḫalḳa olub ẕikr idelüm
Aḥvālimüz fikr idelüm

Ol Ḫāliḳ’a şükr idelüm
69b Bu gün mübārek cumʿadur

Bu dem tecellī vaḳtidür
Cāna tesellī vaḳtidür
Reşk-i tevellī vaḳtidür
Bu gün mübārek cumʿadur

Raḥmet ṣaçusın ṣaçdılar
Cennet ḳapusın açdılar
Bu demde Kevs̱er içdiler
Bu gün mübārek cumʿadur
Pīrüm çü ʿAbdü’l-ḳādirī
Yola getürür münkiri
ʿAşḳuñ varise gel beri
Bu gün mübārek cumʿadur

Bu Ḳāʾimī bī-çāredür
Cānı çekildi yāredür
Remzini ol dildāre dir
Bu gün mübārek cumʿadur

Gelsün ḳamu yārānımuz
Ḫōş sürelüm devrānımuz
Dōst vaṣlıdur seyrānımuz
Bu gün mübārek cumʿadur

145.

müstefʿilün müstefʿilün

Nice uyursın ey göñül
Ṭur yuḳaru oldı ṣabāḥ
Yatmaḳ ḥarāmdur dir resūl
Ṭur yuḳaru oldı ṣabāḥ

Gitdi mesā irdi güneş
Açıldı bu eṭrāf-ı şeş
Tertībile ḳıl günde beş
Ḳalḳ ey göñül oldı ṣabāḥ

Diñle erenler sözini
Ābdest alub yu yüzüñi
Pāk eyle cümle özüñi
Aç gözüñi oldı ṣabāḥ

Rızḳuñ viren Mevlā'yı gör
Şükr it aña maʿnāyı gör
Rabb'üñ odur aʿlāyı gör
70a Aç gözüñi oldı ṣabāḥ

Bu fānīye ḳılma naẓar
Her bir feninden ḳıl güẕer
Uġraḳ yiridür işbu der
Ṭur yuḳaru oldı ṣabāḥ

Yolda ivişe bir kişi
Cümle hebā oldı işi

Diḳḳatle baḳ bu gerdişi
Aç gözüñi oldı ṣabāḥ

Ṭāʿat işin ḳoma ṣaḳın
Unıtma ṭuz etmek ḥaḳın
Tā olasın Ḥaḳḳ'a yaḳın
Aç gözüñi oldı ṣabāḥ

Bir dem baḳarsañ dünyeye
Düşdüñ muḥaḳḳaḳ cīfeye
Erken gelesin tevbeye
Aç gözüñi oldı ṣabāḥ

Ey Ḳāʾimī sözüm saña
Ṣaḳın dağılma dört yaña
Teslīm olub andan aña
Aç gözüñi oldı ṣabāḥ

146.

müfteʿilün müfteʿilün

Saña dirüm ẕāt-ı aru
Yatma seḥer ṭur yuḳaru
Tā gelesin sen de berü
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Ṭālib iseñ aç gözüñi
Añlayuban kendüzüñi
Diñle erenler sözini
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Tevbe idüb Ḥaḳḳ’a bu gün
Zārī ḳılub gice dögün
Tā bulasın istedügüñ
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Fırṣatımuz elde iken
Gülde begüm ḳur[u] diken
Bülbül-i dil bāġda iken
70b Yatma seḥer ṭur yuḳaru
Gitdi mesā irdi ṣabāḥ
Sūduñı gel ḳılma tebāh
Miskīn olub giyüb ʿabā
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Yalvaruban eyle niyāz
Dutġıl oruc ḳıl a namāz
Yolda seni yaya ḳomaz
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Sen seni bil zāt-ı beşer
Cümle bu yol saña eşer
Perdelerüñ bendi şaşar
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Gitme anı seçmeyüben
Menzilüñe çatmayuban
Yimeyüben içmeyüben
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Kendüñ ere eyle fedā
Aç gözüñ ey merd-i Ḫudā
Gūş-ı cāna ire nidā
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Uyḫu bağın gel aḫī şeş
Üstüñe çün ṭoġdı güneş
Bu yola bul ṭoġruca eş
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Vaṣlına ger ṭālib iseñ
Nefsine hem ġālib iseñ
Ẕikr-i Ḥaḳḳ'a aç leb iseñ
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

ʿAşḳile Ḥaḳ ẕikre düriş
Ulu ulu fikre düriş
Niʿmetine şükre düriş
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Yüri uṣan yata yata
Gör ne çeker ana ata
Ḳāfileye sen de çat a
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

71a

Beş gün ʿömür neye yarar
Geldi ecel bitdi bāzār
İki melek ṭurma yazar
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Var mı begüm bunda duran
Olmaya hem varı viren
Aç gözüñi sen de yören
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

ʿAşḳile dön Ḫāliḳ'uña
Rızḳı viren Rāziḳ'uña
Raḥmet ider lāyıḳına
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Dünyeye aldansañ eger
Aġu olur cümle şeker
Uyanasın şimdi meger
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Māʾil iseñ dostına ger
Etegini destine ger
Lāyıḳ iseñ postuña ger
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Nefsüñe gel virme murād
Ya bulasın bir eyü ad
Ḥaḳ söze sen ḳılma ʿinād
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

Söz sañadur Ḳāʾimiyā
Gel seni bil bunda duy a
Emr-i Ḥaḳḳ'a dāʾim uya
Yatma seḥer ṭur yuḳaru

147.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Ṣafā vü ẕevḳile ʿāşıḳ
İdelüm ẕikr-i Mevlā'yı
Bu ṣıdḳ u şevḳile ʿāşıḳ
Göñül bulsun tecellāyı

Bu ʿaşḳ evvel ider Mecnūn
Gehī şādī gehī maḥzūn
Dil-i ʿāşıḳ olur meftūn
Sever ʿaşḳile Leylā'yı

71b

Fünūndur evṣatı anuñ
Duyar aṣlın o cānuñ
Olur maḳbūli sulṭānuñ
İder dürlü temennāyı

Sükūndur āḫiri añla
Bilenler uyumaz ṭañla
Ḥużūr-ı ʿālīde bañla
Oḳur ṣıdḳile esmāyı

Ṣu gibi alçaġa māʾil
Olanlar her işe ḳāyil
Ḥicāb olmaz aña ḥāyil
Kemāhī görür eşyāyı

Çü ḳaṭre ire deryāya
İdinür ulu sermāye

Varise dilde [bu] māye
Bulur andan tesellāyı

İdüb bu şevḳile ẕikri
Birikdür dōstile fikri
Ġanī ol Ḥaḳḳ'ile şükri
Bulub bu dem tesellāyı

Ḳılub tevbe ḳamu cürme
Bu dem Ḥaḳḳ'a ṣıġın ṭurma
Çekile gözüñe sürme
Göresin yüzi şehlāyı

Bu demde Ḳāʾimī meydān
Açubdur ʿaşḳile merdān
Bu demdür vuṣlat-ı Yezdān
Görüb şimdi o ferdāyı

148.

müstefʿilün müstefʿilün

Buldı feraḥ diller ʿaceb
Bu şevḳ u bu esrārile
Geldi yine māh-ı receb
Ṭoldı cihān envārile

Cinn ü şeyāṭīn ḥabs olur
Bu dem geçince tebs olur
Min baʿd artıḳ lebs olur
Gelen gelür iḳrārile

72a

Bir ḳalʿadur çün yapılur
Nice nice dil ḳapılur
Ḥaḳḳ'a riyāsuz ṭapılur
Yek-reng olub ebrārile

Di cīm ü bā işin becer
Cānāndan olma bī-ḫaber
Al elüñe tīġ u teber
Söyleş yüri aġyārile

Burc-ı ḥaḳīḳatden güneş
Ṭoġdı vü oldı saña eş
Senüñdurur eṭrāf-ı şeş
İriş bu nūra nārile

Şevḳ u maḥabbet bundadur
ʿİzzetle şevket bundadur
Ol bāḳī devlet bundadur
Hū hū diyüb eẕkārile

ʿAşḳile yandurduñ sirāc
Pervāneler oldı tārāc
Lāyıḳdurur saña miʿrāc
Bu ṣıdḳ u bu efkārile

Bu aydadur ṭoġrı ṭaleb
Oḳur ḥabībin ol celeb
Nuṭḳa cevāba aça leb
Bu āh ü sūz ü zārile

Ḳıldı naẓar çün Muṣṭafā
Bul Ḳā᾽imī sen de ṣafā
Dā᾽im ide dōstuñ vefā
Ḥüsn ü edā güftārile

Ṣulṭān ʿAbdül'l-ḳādir'üñ
Yolında ḳoy cān ü serüñ
Himmet dile gerçek erüñ
Bu demde bu eşʿārile

Daḫi münāsib dōstları
Çaġır bula sermestleri
Birlikde dura ḳaṣdları
Bu tevbe istiġfārile

ʿAşḳ şerbetin iç hem içür
Dōstın yine dōsta geçür
Vaḥdet iline cān uçur
Meclisde ṭoġrı yārile

72b

149.

müstefʿilün müstefʿilün

Yā Rab bu ṣūret mülkini
Geldük bu gün seyrān içün
Ol baḥr-i vaḥdet fülkini
Düzdük hemān ʿirfān içün

Fülküñ gerek seyrān ḳıla
Yedi deñiz devrān ḳıla
ʿĀḳilleri ḥayrān ḳıla
Cāhilleri ṭūfān içün

Ol küntü kenz esrārını
Şekl ü ṣuver envārını
Ḥubb ü ṭaʿn-ı eṭvārını
Ḳılduñ hemān insān içün

İnsāndan açıldı bu sır
Birdür bu mülkde Tañrı bir
Görmek dilerseñ bunda gir
O göñline īmān içün
Senden saña oldur yoluñ
Bir mürşide virgil dilüñ
Ḥükmüñde ola her ilüñ
Nuṭḳ olasın fermān ile

Bu benlik ü senlik ḳamu
Maḥv olmaḳ ister ey ʿamū
Bundan ötüridür ṭamu
Çün büyüdi biryān içün

Birden ne kim artıḳ ola
Anı yaḳarlar evvelā
Andan ḳamu birlik bula
Çün pāk ola sulṭān içün

Altun gibi ṣāfī olan
Derde odur şāfī olan

Her müflise kāfī olan
Kenz-i ḫafī Yezdān içün

Ey Ḳā᾿imī gelgil saña
Ṭaġılma ṣaḳın her yaña
Ḳıl secde᾿i benden baña
Ḫidmet budur sübḥān içün

73a

150.

müstefʿilün müstefʿilün

Ey yol ṣoran Ḥaḳḳ'a bu gün
İnsāna gel insāna gel
ʿAşḳa yanub bulub sükūn
ʿİrfāna gel ʿirfāna gel

Evvel gerek ʿāşıḳ cünūn
Tā birlene ẓāhir büṭūn
Mevce gele baḥr-i fünūn
ʿUmmāna gel ʿummāna gel

Fenn-i ḥaḳāyıḳ açıla
Envār-ı vaḥdet ṣaçıla
Sırr-ı sükūna geçile
Yezdān'a gel Yezdān'a gel

Ḳalbe sükūn inzāl ola
Ḳuvvetde Rüstem Ẕāl ola
Çün kim bu yüzden ḥāl ola
Merdāna gel merdāna gel

Böyle sekīnet çün ola
Mülküñde otur gel yola
Bāḳī ebed seyrān ḳıla
Meydāna gel meydāna gel

Gel Ḳā᾿imī yola düriş
Senüñle sen sende göriş
Ebrārile eyle bir iş
Seyrāna gel seyrāna gel

151.

müstefʿilün müstefʿilün

Fırṣat ele girmiş iken
Gel meclis-i tevḥīde gel
Bu cān tene irmiş iken
Gel meclis-i tevḥīde gel

Bende bu ḳuvvet variken
ʿAşḳa göñül uyariken
Nūrile od yanariken
Gel meclis-i tevḥīde gel

Birden bire bir bir baḳub
Bu māsivā rengin yaḳub
Ṣu gibi alçaġa aḳub
Gel meclis-i tevḥīde gel

73b

Ẕikr-i Ḫudā ḳıl hey dedem
Döne döne her dem-be-dem
Dīdār-ı yārī gör bu dem
Gel meclis-i tevḥīde gel

Müştāḳ olanlar yārine
Vaʿde ḳomazlar yarına
Baḳma bu nāmūs ʿārına
Gel meclis-i tevḥīde gel

Maʿbūda bunda ḳul olan
Bildi nedür maḳṣūd olan
Oldur hemān mevcūd olan
Gel meclis-i tevḥīde gel

Nefy idesin ḫalḳiyyeti
Tā göresin ḥaḳḳiyyeti
Añlayasın ṣıdḳiyyeti
Gel meclis-i tevḥīde gel

Ḳullıḳ iden ebdānile
Döne döne merdānile
Görişesin Yezdān'ile
Gel meclis-i tevḥīde gel

Dön dön Ḥaḳ'a ol bī-ḳarār
Dil bütlerin ol kim ḳırar
Evinde dōst eyler ḳarār
Gel meclis-i tevḥīde gel

Ẕātuñ nişānıdur ṣıfat
Gerçeklere ḳıl iltifat
Benlik ḳafesin tiz ufat
Gel meclis-i tevḥīde gel

ʿAşḳile pīr-perver ol
Mülk içre şāh-ı server ol
Azmışlara hem rehber ol
Gel meclis-i tevḥīde gel

Ṭaşra ḳalanlar gülmedi
Bir dem ḫalāṣlıḳ bulmadı
Tevḥīde gelen olmadı
Gel meclis-i tevḥīde gel

Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'e
Her kimse bunda dil vire
Maḥmūd'ile Ḥaḳḳ'a ire
Gel meclis-i tevḥīde gel

Şekl-i Muḥammed size boş
Himmet ider ʿuşşāḳa ḫōş
Dir Ḳāʾimī miskīne uş
Gel meclis-i tevḥīde gel

İrşād ider çoḳ münkiri
Ṣādıḳ nice ḳalur giri
Ṭūṭī iseñ al sükkeri
Gel meclis-i tevḥīde gel

Çünkim naẓar ṣaldı bize
Bizden ḫaber olsun size
Erler ḳatılmış bu ize
Gel meclis-i tevḥīde gel

Dīn serveri çün Muṣṭafā
Miskīnlere eyler vefā
Ṣallū ʿaleyhi bul ṣafā
Gel meclis-i tevḥīde gel

İç bu maḥabbet cāmını
Firḳatde ḳoma cānuñı
Cānuñda bul cānānuñı
Gel meclis-i tevḥīde gel

152.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Bitüb ṣular bu dünyānuñ nebātı
Uzatma ey göñül yoḳdur s̱ebātı

Bunuñ āb ü hevāsından ıraġ ol
Dilerseñ bulasın bāḳī ḥayātı

Ölümden evvel öldi müʾmin olan
Dirildi Ḥaḳḳ'ile görmez memātı

Fenā bul varlıġuñdan bunda ṭālib
Ki sende ẓāhir ola Ḥaḳ ṣıfātı

Bu ʿaşḳuñ ẕerresi bu göñle ḳonsa
Żiyāsı şems olur çün ẕerre ẕātı

Ezeldendür bu ʿaşḳ odı naṣı̄bi
Ḳıġılcım gibi ṣaçar vāridātı

Tekellüfden berı̄dür ʿāşıḳ olan
Ḫalāṣlıḳdur oḳu işbu berātı

Ḳıyāmetde olan cümle suʾāli
Bu gün bunda geçer ol müşkilātı

74b

Dilerseñ kendüzüñi fehm idesin
Oḳu mürşidden işbu muḥkemātı

Düni Ḳadr ü güni bayrām yir içer
Resūlüñ nuṭḳı ḫˇānıdur ṣumātı

Dilerseñ ṭālibā vaṣla irişmek
İren bāṭıl hevesden ḳıl ṣalātı

Daḫi Ḥaḳ virdügi şeyden az ü çoḳ
Varise varlıġından vir zekātı

Göñül beyt-i Ḫudā'dur yedi ḳatdur
Ṭavāf it sen anı ḳıl iltifātı

Yedi ʿużv üzre secde emr olındı
Çü müʾmin ḳalbinüñ var yedi ḳatı

Zemīn naṭʿında beydaḳ ferz oyna
Çıḳub ʿaşḳ atı ḳomaz şāha mātı

153.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Ne ṭālibler dilā özler cihānı
Velī terk idemez işbu cihānı

ʿÖmürler hīc yire ḥayfā gider heb
Dirīġā aldadı bizi bu fānī

Bu ẖalḳuñ ʿādeti bizde variken
Nice görsün gözümüz ol filānı

Ṣırāṭ-ı müstaḳīm üzre resūlüñ
Fürūż ü sünnet ü didügi fānı

Ḥaḳīḳī ʿālim ü dānā gerek kim
Şürūṭile bize göstere anı

Niẓām üzre yerinde var ẖalīfe
Gerekdür cān gözi göre o cānı

Yapışub ṣıdḳile tebʿiyyet ide
Anı Ḥaḳ bile vü gide gümānı

Ḫaber ṣorub ala andan ne kim var
Görine ḳandadur eski vaṭanı

Niye gelmiş bilüb işin bitüre
Mekāndan ṭanıya ol lā-mekānı

Vücūdından çıḳa benlik hevāsı
Nişānsuz seyr ide ol bī-nişānı

Melekler bilmedügi ʿilmi bile
Vücūdında göre cümle beyānı

75a

Velīler bildiler ʿilm-i ledünni
Lisān-ı Ḫıżr'ile ṣor bī-lisānı

Ḥurūfa ṣavta ṣıġmadı bu elṭāf
Bu ʿaşḳa düş getür ṣıdḳ u īmānı

Göñülde ġayra ṣūret ḳomaduñsa
Anı bulduñ bu āşikār nihānī

Ol olduñ sen o sen oldı gümānsuz
Oḳuduñsa eger sebʿü'l-mes̱ānī

Çü ʿAbdü'l-ḳādir'i Ḥaḳḳ'ile gördüñ
Gümānsuz Ḳāʾimī ḳıla fiġānı

154.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Göñül yoḳlıḳ diler şimdi giderdi benligi n'eyler
Seni alub bu kez senden baḳ imdi senligi n'eyler

Senüñledür özi ḳāʾim alan viren çü sen dāʾim
Sen olduñ ẓāhir ü bāṭın bu cān ü tenligi n’eyler

Hem evvelde hem āḫirde ne eksilür ne ḫod artar
Çü sensin cümlenüñ aṣlı bu eşyā ḫānligi n’eyler

Çü sensin ḥāżır u nāẓır bu ādemde ẓuhūr itdüñ
ʿAceb dīvānedür ṣūfī yarınki günligi n’eyler

Bu demde Ḳāʾimī gördi senüñle dāʾimā seni
Meger senden ḳamu varlıḳ bu ān ü īnligi n’eyler

155.

mefʿūlü mefāʿīlün

Ḳardaş ne özenürsin
Sende bu hevā n’eyler
Miḳdāruñı bil ġāfil
Dervīşde ḳabā n’eyler

Geç böyle tehevvürden
Miskīn ola gör bunda
Efkār u taṣavvurlar
75b Hey bunca sivā n’eyler

Şeyḫ olmaġa özlersin
Yoḳlıġa tenezzül yoḳ
Şeyṭānile yoldaşdur
Bu nefse ṣafā n’eyler

Posta oturub n’itdüñ
Meydānı hemān bozduñ
Üstādı degülsin çün
Başında belā n’eyler

Çün yār olamaz kimse
N’itseñ yalıñuz artıḳ
Evrādile ẕikrüñ yoḳ
Bu tāc u ʿabā n’eyler

Dünyāya ṭamaʿ itdüñ
Dervīşlige uyar mı
Bu emr ü berātile
Yolsuz fuḳarā n’eyler

Dünyā köyüñi geldüñ
Dervīşlere ḳarışdu[ñ]
Postlar ṣatılıḳ oldı
Artıḳ ṣuleḥā n’eyler

Bārī büde el virme
Dünyā eri olurdı
Bir bir yıḳılub gitdi
Baḳ yüzi ḳara n’eyler

Evvelde vü āḫirde
Ḥasretde ḳalur bunlar
Ne ḫaste vü [ne] ṣaġdur
Böyle fücerā n’eyler

Ehl-i dili uġratmaz
Ḳorḳar yirine cāhil
Kendü gibi ṣanurmış
Baḫl ü ḫuṣamā n'eyler

Ḥaḳ ṭālib olan cānlar
Dünyāya heves itmez
Ḳalbinde ġınā vardur
Ṭaşra ümenā n'eyler

76a

Ancaḳ gözi ucında
İş görmege lāzımdur
Varlıḳda vü yoḳlıḳda
Bir dir bu gedā n'eyler

Ḳanda otura üstād
Ol yir olamaz ḫālī
Maʿmūr ola her dürlü
Bunda ʿuḳalā n'eyler

Oturduġı bir tekye
Ola dil-i ʿuşşāḳa
Meclis ḳurılub dāʾim
Ẕevḳında cefā n'eyler

Ḥaḳ virdügi ḳudretden
Bir kimse anı almaz
Birdür viren ü alan
Şāh ü vüzerā n'eyler

Bu Ḳā᾿imī'ye vācib
Virdügine ḳāniʿdür
Seyr it büdelā n'eyler

Herkes yolını bilsün
Bunda ġaražum yoḳdur
Üstāda musaḫḫardur
Ṣanʿatda riyā n'eyler

Vallāhi żarar yoḳdur
Ol kim bile miḳdārın
Ṣabr eylese bir ḫaste
Aña ḥükemā n'eyler

Üstādına ḫidmetler
Bellü kim ider bunda
Daʿvīde yalan olmaz
Baḥs̱-i ʿulemā n'eyler

ʿAşḳ ehli ola dervīş
Cāhil olımaz billāh
ʿAşḳ bildüre her ʿilmi
ʿAşḳda cühelā n'eyler

76b

156.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül gel men ʿarefden oḳu bunda bir sebaḳ
Nefsüñi bil añlayasın Rabb'üñi ḫōş mā-ṣadaḳ

Sen seni küllī fenā ḳıl sende senlik ḳalmasun
Saña senden sensüzin ẓāhir ola cān içre Ḥaḳ

Māsivādur cümleten iki cihānuñ fikreti
Ḥaḳ gözile göñlüñ içre bī-cihet Sübḥān'a baḳ

ʿArşa ferşe ṣıġmadı insāna ṣıġdı ol Ṣamed
Ne ulu deryā imiş bir ḳutlu dem ḳutlu şafaḳ
İşbu insān didügüm Aḥmed Muḥammed sırrıdur
Ṣūretidür görinen cism içre inan dutma daḳ

Baş ʿarş ü boynı kürsī gögsidür yedi felek
Hem göbekden dize dek yir götüren anı ayaḳ

On sekiz biñ ʿālemüñ gözgüsi oldı ṣūretüñ
Yaḫşı baḳ sulṭān evidür aru dursun bu otaḳ

Bundan irdi çünki miʿrāca resūl-i kibriyā
İndi Ḳurʾān āyet āyet ne yazudur ne varaḳ

Ān içinde oldı ṭoḳsan biñ kelāmullāh tamām
Ger işitmek isteriseñ varlıġuñ ʿaşḳına yaḳ

Bir ḳavī bürhān saña bu yolda Ḳurʾān-ı mübīn
77a Muʿcizetden bir daḫi çün ḳıldı gögde māh şaḳ

Ḥaḳḳ'ı Aḥmed ṣūretinden enbiyā vü evliyā
Gördiler añladılar kendüzidür maḥbūb-ı Ḥaḳ

Ġāfil olma anı sensüz sen de iste Ḳāʾimī
Göñlüñ içre ẓāhir ola nūr-ı vāḥid yüzi aḳ

157.

müstefᶜilün müstefᶜilün

ᶜAşḳ bilinmek ser-māyesi
Vech-i cemālüñ seyridür
Mest ü ḥarābuñ māyesi
Cām-ı Cem'üñ bir devridür

Ehl-i niyāzuñ ḥikmeti
Farż u sünendür ḫidmeti
Umar anuñla raḥmeti
Ḥaḳḳ'uñ resūlüñ emridür

ᶜİlm ehlinüñ ḳīl ile ḳāl
Birbirine eyler suᵓāl
Nefse tekebbürdür meᵓāl
Bī-ḥāl olan pek cimridür

ᶜİrfānı taḥṣīl eylemek
Bellü göñülde n'eylemek
ᶜAḳlı taṣavvuf söylemek
Dehrī veyāḫūd cebrīdür

Ehl-i ṭuruḳ ẕikr eylemek
Ḥaḳḳ'ı göñül fikr eylemek
Var u niᶜam şükr eylemek
Geh müᵓmin ü geh küfrīdür

Varlığını itmek hebā
ᶜUryān ü ḥayrān ü tebā

Bāḳī naṣīb aña cabā
Erlikde anuñ ḫayrıdur

Ṣūret donanmaḳ her neye
İḳrār idüb bir nesneye
Māʾil olan bir būseye
77b Dil ḫānesinüñ deyridür

Ey Ḳāʾimī di el-amān
Geçġil bu senlikden hemān
Añma ṣoñın hīc bir zamān
Bu bir hünerdür eridür

158.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bir ilāhī ṣoḥbet olsun bu gice
Ḫāneler nūrile ṭolsun bu gice

Ḫalḳa olub şevḳile ẕikr idelüm
Ehl-i meclis ʿaşḳa gelsün bu gice

Döne döne cezbelensün ʿāşıḳān
Cümle ʿirfān naḳdin alsun bu gice

Yarın oda istemeyen yanmaġa
Āteşe yansun yaḳılsun bu gice

Bülbül-i dil ġonca ister dirmege
Tāze bitdi eski ṣolsun bu gice

Seyr idenler bile maḥrūm ḳalmasun
İstedügin bunda bulsun bu gice

Ḳāʾimī ṭut çeşmeye dil destisin
Ol ḥayāt ābile ṭolsun bu gice

159.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Göñül ʿaşḳa olub māʾil
Dile himmet behey ġāfil
Bu yolda olmaġıl cāhil
Dile himmet behey ġāfil

Ḥaḳ'ı ḥāżır görenlerden
Anuñ ẕikrin sürenlerden
Begüm gerçek irenlerden
Dile himmet behey ġāfil

Baḳışı anlaruñ kīmyā
İder baḳırları sīmyā
Dil-i mürde olur iḥyā
Dile himmet behey ġāfil

Buyurdı bu sözi usta
Tevāżuʿla buluş dosta
Oturam diriseñ posta
Dile himmet behey ġāfil

78a

Ṣadaḳte di düşüb ʿaşḳa
İresin şevḳile ẕevḳe
Ere yeten yeter Ḥaḳḳ'a
Dile himmet behey ġāfil

Gel iḳrāra çü nīgūdur
Murād olan hemān budur
Erüñ göñli ṭolu hūdur
Dile himmet behey ġāfil

Çü ṭālibsin ṣığın dōsta
Açılur anda her beste
Nefesden ṣaġalur ḫaste
Dile himmet behey ġāfil

Ere ḳılma ṣaḳın inkār
Cihānda olmaġıl bed-kār
Dürilsün Ḥaḳḳ'ile efkār
Dile himmet behey ġāfil

Eger Kaʿbe eger deyrān
Melek cinn ü beşer ḥayrān
Ere yir gökdurur seyrān
Dile himmet behey ġāfil

Zemīn ü bu ṭoḳuz fülki
Görür kendüde bu mülki
Ki dāʾimdür degil ilki
Dile himmet behey ġāfil

Ḥaḳ'a miskīn ola bir ev
Daḫi her ān içinde nev
Anı ey Ḳāʾimī gel sev
Dile himmet behey ġāfil

160.

11'li hece

ʿĀşıḳlar ṣādıḳlar gelüñ meydāna
Uṣūli budurur ʿAbdü'l-ḳādir'üñ
Ṣaḳınuñ uymañuz nefs ü şeyṭāna
Baḳ yolı budurur ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Muḥyi'd-dīn Çelebī evlādı nesli
Bize gösterübdür ṭarīḳ-ı aṣlı
ʿİlm ü maʿrifetde bābile fażlı
Velīdür oġlıdur ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥikmetle ṣalınmış işbu diyāra
İnkār iden atar kendüyi nāra
78b Ġāfil olma göñül gelgil iḳrāra
Himmeti ʿālīdür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Cez̠be ile z̠ikr ü meclis ḳurılur
Ḥaḳ iz̠nile evrād esmā sürilür
Bu şevḳile dōst dīdārı görilür
İrşādı ḥālidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Evliyānuñ cez̠besidür bu sülūk
Tāc ü taḫtdan geçer uġrayan mülūk
Edhem gibi ʿaşḳa düşer çoḳ bölük
Belḫ şehri ilidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

ʿĀşıḳlar bu yolda kendüden geçer
Ol maḥabbet şerbetini çün içer
Yetmiş biñ ḥicābın ḳapusın açar
Ḥaḳ ḳudret elidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

On iki esmādur uṣūli dirler
Yediden ziyāde çıḳamaz birler
Göñülden açılur bunda çoḳ sırlar
Taṣavvuf dilidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ṭālib bu sevgüden ḳalbüñi ṭoldur
Dāʾim sulṭān olur kim ʿaşḳa ḳuldur
Mürīdler tācında sikkesi güldür
Bunlar bülbülidür ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Maḥabbet lez̠z̠etin Ḳāʾimī duydı
Dost sevdāsın bu kez göñline ḳoydı
Erenler şāhına bī-vücūd uydı
Nefsi oġlıdur ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

161.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Dilā gelgil tefekkür ḳıl
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Bu dem aṣluñ teẕekkür ḳıl
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Ezelde ẕāt-ı muṭlaḳda
Olurduñ Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da
Anı bil böyle olmaḳda
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Nesin āyā kimüñlesin
Ger añlarsañ anuñlasın
Hemān sensüz senüñlesin
79a Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Ḳamu eşyā vücūduñ mı
Meşiyyet ẕāt-ı cūduñ mı
Saña senden sücūduñ mı
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Ḳoma bu nefy ü is̱bātı
Bulub enfüsde āyātı
Ṣıfātile duyub ẕātı
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Bu yolda ol ki ṭālibdür
Aña Ḥaḳ ʿaşḳı ġālibdür
O dōstile muṣāḥibdür
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Olanlar ġayrıdan ṣāʾim
Ḥaḳ'ile Ḥaḳ'dadur dāʾim

Vücūdı cümlede ḳā᾿im
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

Duyar mı Ḳā᾿imī aṣlı
O dōstile olan faṣlı
ʿAyān gösterse bir aṣlı
Geliş ḳandan gidiş ḳanda

162.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Ḫaber geldi bize cāndan
Geliş aña gidiş andan
Cemīʿ mevcūd bu sulṭāndan
Gidiş aña geliş andan

Açıldı ʿālem-i ḳudsī
Sürüb bu cinnile insi
Buluşa cinsile cinsi
Geliş aña gidiş andan

ʿAdemden cümle mevcūdı
Seçile niʿmet ü cūdı
Hem ādem şekl-i mescūdı
Geliş aña gidiş andan

Bil ādem Ḥaḳḳ'ile mevcūd
Meleklere ola mescūd
Ḥased ḳıldı iblīs merdūd
79b Geliş aña gidiş andan

Nice biñ enbiyā geldi
Ümemdür aṣfiyā geldi
Ḫalīl ü Mūsā'ya geldi
Geliş andan gidiş aña

Muḥammed eşref-i maḫlūḳ
Anuñla ḫatm olub esbūḳ
Bulışdı ʿāşıḳ u maʿşūḳ
Geliş andan gidiş aña

ʿAdemden ibtidā ʿaynı
Birikdürdi çıḳub yeyni
Elif ṣay tā ilā ġaynı
Geliş aña gidiş andan

Özüñdür Ḳāʾimī vāḥid
Ṣıfātuñ ẕāta bil sācid
Odur Maḥmūd odur Ḥāmid
Gidiş aña geliş andan

163.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Gel ey leẕẕet alan būy-ı Ḫudā'dan
Saña senden ḫaber al bu nidādan

Bu ʿaşḳa bir heves ḳılsañ mecāzī
İşidüb ḳıṣṣa-i şāh u gedādan

Çü Mecnūn Leylī'nüñ yüzinden aldı
Niçün almaz kişi işbu edādan

Şunuñ ki ẕerrece var derdi yārüñ
Ferahlanur ḳamu ṣīt ü ṣadādan

Yüri sensüz seni senden var iste
Göñüldür Ḥaḳ evi çıḳma odadan

Ve ger yolı bulamaz iseñ özge
Ere yetiş yaḳın olub cüdādan

Anuñçün Ḳāʾimī ẕevḳa irişdi
Ere irdi ḫaber aldı Ḫudā'dan

Muḥīṭ imiş içerüde ṭışarda
Hemān ansuz ne almaḳ var ne dadan

Anuñ birlügine īmān getürüb
Olagör ʿaşḳ-ı Ḥaḳ'da eşhedādan

80a

164.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Göñül bir derde düşmişdür aña aṣlā tīmār olmaz
Geh iñler gāhī āh eyler bunuñ gibi bīmār olmaz

Yalıñuz kendü ḥālile ṭurur ʿuzlet bucaġında
Ġamuñdan özge yoldaş yoḳ bunuñ tek rāz-dār olmaz

Güle ḳarşu bu dil bülbül gibi dā᾽im fiġān eyler
Bulınmaz mı ʿaceb baḳca bite gül anda ḫār olmaz

Niyāz ʿāşıḳ güzel nāzı begüm yetmez mi dünyāda
Anuñçün ʿāleme meşhūd dil-i ʿāşıḳ ḳarār olmaz

Bu yolda yoḳlıḳ isterler es̱er ḳalmaya varlıḳdan
Fenā yolın varan cānda görindi anda ʿār olmaz

Bu zühd ü ʿilm ü taḳvālar ya tāc ü ʿizz ü seccāde
Yedi iḳlīm şehi bile bu ilde nāmdār olmaz

Ne ẓāhirden ne bāṭından ne evvel āḫir ü ḥāżır
Ne ṭāʿat şevḳın isterler yoġ olmaḳ gibi kār olmaz

Dü ʿālem varlıġın virüb fedā olur nice cānlar
Ḳoyub cāna baş oynarlar yine hīc iʿtibār olmaz

N'idersin Ḳā᾽imī ġāfil senüñ tek mücrim ü müflis
Cihān içre bulınur mı bu odlarda yanar olmaz

80b

165.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Göñül ister temāşā-yı cemāl-i yāri dünyāda
Velīdür ʿāleme şāyiʿ bu gündür dime ferdāda

Nebīler heb bu gün irdi yarındur gerçi ol derdi
Girenler heb bu gün girdi cināna ḥüsn-i zībāda

Bu gün miʿrāc-ı Aḥmed'dür yarın ḳalsa ne zaḥmetdür
Bu gün ol tāc-ı raḥmetdür duyarsañ nesl-i aʿlāda

Bu gün ol nevbetin sü[r]di bu gün gören yarın gördi
Bu gün ḳalb içre ol durdı bu gözgü olmaz aʿmāda

Uyan ġāfil bu uyḫudan ḫalāṣ ol cümle ḳayġudan
Ne bulduñ fānī çalġudan anı bul kendü esmāda

Döşendüñ bir ulu isme anuñla iresin resme
Begüm gel Ḥaḳ söze küsme seni iste bu eşyāda

Delīli buña ādemdür hem ol ādemdeki demdür
Ki ol dem yine bu demdür geçen senden ol üftāde

Bil ögren şāh Edhem'den geçüb bu meyl-i dirhemden
Bu derde al bu merhemden ḥisābuñ ḳalmaz ʿuḳbāda

Gelürseñ Ḳāʾimī yola baḳınma bu ṣaġ u ṣola
Yarınki iş bugün ola otur kendüñde maʿnāda

81a

166.

müfteʿilün fāʿilün müfteʿilün fāʿilün

Dirse göñül ṭāʿate ola duʿā müstecāb
Baġlaya bil ḫidmete Ḥaḳ'dan ola fetḥ-i bāb

ʿAşḳile gir bu yola varlıġı ṣatub bir pula
Sende seni gel bul a yoḳlıḳ imiş çün ṣavāb

Maʿnīsini baḳ sözüñ bunda görüb bil özüñ
Uyanuban aç gözüñ münkirüñe vir cevāb

Bunda gözet yolını añlayıgör ḥālüñi
Uçmaġa gir ṣalını ḳazanuban çoḳ ṣavāb

Dünye geçer düş gibi cāndur uçar ḳuş gibi
Ḳaldı ḳafes boş gibi nice döner bu serāb

Cān ü teni terk iden ṣıdḳı dile berk iden
Yol eridür yol giden gördi anı bī-ḥicāb

Ġafletile çoḳ kişi añlayımaz bu düşi
Eylemedin bir işi yudar anı bu türāb

Kim işide bunda ṣor anda ider çoḳ ḥużūr
Uyḫu ḳoyub ṭanla ṭur Kevs̱er ola işbu āb

Men ʿarefe nefsehu ḳad ʿarefe rabbehu
Küllī fenā ḳaldı hū göñle gele bu ḫiṭāb

Bunda bilen nefsini añladı ḫōş Rabb'ini
81b Dilde dutar ḥubbını cismini ider kebāb

Ḳāʾimiyā durma hāy yetdi yola her alay
Saña daḫi geldi vāy ṭatlu acı bu şarāb

Bülbül-i dil zārile gül açılur ḫārile
Ḳış gelicek ḳarile ṣaḳla yüri bir gülāb

167.

müfteʿilün fāʿilün

Saña dirüm ey göñül
Gel sırını ḳılma fāş
Virdüklerin ḳıl ḳabūl
Mīvelere atma ṭaş

Uyanuban baḳ düşi
Ṣanma sehil bu işi
İsteriseñ baẖşişi
Miskīnleyin ol yavaş

Ger ṣāḥib-i pōst iseñ
Cānānile dōst iseñ
Her ne ḳadar süst iseñ
Nefsüñile ḳıl ṣavaş

ʿAşḳ odına yanasın
Kevs̱er içüb ḳanasın
Dünyeden uṣanasın
Bir görine ḳuru yaş

Dürüşesin dīn içün
Eyle yaraḳ sin içün
İşbu ān ü īn içün
Hevā ṣaçın ḳıl tırāş

Ḳurʾān oḳu ẕikrile
Ṭāʿate dur fikrile

Minnetile şükrile
Arturula her bir aş

ʿAşḳ-ı Ḥaḳ'a gelesin
Ḳāʾimī'yi bulasın
Bunda fedā ḳılasın
82a Nefs ü göñül cān ü baş

168.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Göñül māʾil geçinürdi birezcik ol semen-sāya
Biḥamdillāh hele şimdi ne yoḳlıḳ var ne ser-māye

Ġam-ı dildār idi fikri ṣafā rāḥat bulınmazdı
Maḥabbet gele nāṣīden ṣanub düşmişdi ġavġāya

Ḳarār üzredurur artıḳ çekişmekden ferāġatde
Ṣafāsı vardurur ġāyet çıḳub tenhā vü ṣaḥrāya

Yalıñ yüzlülerüñ meyli kişi-rā uġradur derde
Ḳalub āvār ü ser-gerdān niçün düşsün bu sevdāya

Cefāya iltifāt itmiş s̱ebātı yoḳdurur çünkim
Hemān vāzgelmesi yegdür ṣalınmayınca ferdāya

Beḳāsuz şuġlı n'itsün kim cihānda ʿāḳil olanlar
Bunuñ gibi olan şeyʾüñ çü ḳaṣdı yoḳdur aḳṣāya

Eger bir pīr-i kāmilden ḫaber alduñsa erlikden
Muḥaḳḳaḳ Ḳā᾽imī bunda vuḳūf olduñ bu maʿnāya

169.

müstefʿilün müstefʿilün

Āvāre vü ḥayrān olan
Gelsün bizümle yār olur
Bāḳī saʿādet bula ol
Her kim bize uyar olur

Biz māsivāya baḳmazuz
Fānī hevāya aḳmazuz
Ol dōsta yār āh olalı
82b Dünyā bize aġyār olur

Bu nām ü bed-nām ʿāşıḳ
Ayru ider maʿşūḳadan
Küllī heveslerden geçen
Ol ṭālib-i dīdār olur
Her kim murādın istedi
Anuñ işi hīc bitmedi
Ġavġāda ḳaldı ol kişi
Ṣoñ ucı işi zār olur

ʿAşḳuñ odına yanmayan
Bu gicede uyanmayan
Yarın caḥīme girüben
Yanar yiri biryān olur

Çün festeḳim buyurdı Ḥaḳ
Ehlinden işit al sebaḳ
Geç kendüden ulaş aña
Cümle işüñ envār olur

ʿĀrif olan bu varlıġı
Ḥaḳ’dan nice ayru görür
Fānī görürsin artuġı
Ol dem saña iḳrār olur

Meydāna giren şevḳile
Nādāna boynın egmedi
Ol veche dutan yüzini
Düşmenlere ḳahhār olur

Dīvāne olmış Ḳāʾimī
Ḫalḳ içre ʿırżı ḳalmadı
Derde düşüb gezer müdām
Dertler aña tīmār olur

170.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Ḳarār itmez meger ʿuşşāḳ
İrince sırr-ı dildāra
Başı açıḳ yalın ayaḳ
İrince sırr-ı dildāra

Gözi her demde ᶜibretde
Ḳalur efkār ü ḥayretde
Ḫōş aġlar derd ü ḥasretde
83a İrince sırr-ı dildāra

Yimez içmez uyumazlar
Heves dünyāya ḳalmazlar
Sivāya göñül ṣalmazlar
İrince sırr-ı dildāra

Cihānuñ medḥile zemden
Elem çekmez eyü kemden
Şikāyet itmedi demden
İrince sırr-ı dildāra

Çekindi dōst ü düşmenden
Çıḳub bu ism ü resminden
Girü dönmedi ḫaṣmından
İrince sırr-ı dildāra

Göñül virenler ol yāre
Naẓar itmezler aġyāra
Bu dertdür dertlere çāre
İrince sırr-ı dildāra

Olar ḳalmadı ᶜizzetde
Ne dünyā vü ne leẕẕetde
Ṣafā bulur meẕelletde
İrince sırr-ı dildāra

Ḫaber al Ḳāʾimī cāndan
Ṣorub ṣıdḳile ʿirfāndan
Dur imdi ḳaçma meydāndan
İrince sırr-ı dildāra

171.

8'li hece

Erkānımuz sülūkimüz
Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür
Gerçek erler mülūkimüz
Meydān ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür

Meclis ṭolu ʿāşıḳlarla
Bir evde odaşıḳlarla
Sırdaş ol ulaşıḳlarla
ʿİrfān ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür
Bu ʿaşḳile dertleşürüz
Ḫaṣmımuzla uzlaşuruz
ʿİlm-i ledün söyleşürüz
83b İẕʿān ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür

Bu meclise her kim gelür
Dōst vaṣlına bir yol bulur
Ölmişiken diri olur
Mihmān ʿAbdü'l-ḳādir'üñdür

Çoḳ ḫaste bunda ṣaġalur
Ḥavālesi heb daġılur

Ervāḥ melek nūr yaġılur
Seyrān ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

Muḥyi’d-dīn şāhlar elcisi
Gerçek erenler bekcisi
Ḥasīb nesīb hem oḳcısı
Kemān ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

Ramażāndur Ḳāʾimī’ye
Didi uyan nāʾimīye
Vir özüñi dāʾimīye
Devrān ʿAbdü’l-ḳādir’üñdür

172.

11’li hece

Erkān uṣūl ḳandan alduñ ṣorarsın
Benüm pīrüm ʿAbdü’l-ḳādir Geylānī
Dōsta irenlerüñ yolın ararsañ
Benüm pīrüm ʿAbdü’l-ḳādir Geylānī

Ṭarīḳumda kime uṣūl virilür
Cāhil olmaz bu ʿilmile dizilür
Aḥmed baġçesine bile girilür
Didi pīrüm ʿAbdü’l-ḳādir Geylānī

Mürīdümi bekleyici şöyleyem
Şarḳda ġarbda olsa anda bileyem
Ḥāżır bilsün beni görsün neyleyem
84a Didi pīrüm ʿAbdü’l-ḳādir Geylānī

Feryādına göz açınca irişem
Düşmenlerin yoġ idüben görişem
Mürīdleri āzād idem dürüşem
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

Ṭarīḳuma giren düşmez miḥnete
Dü-cihānda irer ulu devlete
Cehennemlü ise ḳoyam cennete
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

Kendü vücūdumı dōsta virmişem
Ol dōstile yine dōsta irmişem
Ḥükmüm Ḥaḳ ḥükmidür eve girmişem
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

Her kim kendüzini baña virürse
Ḥükm eylesün benden ne kim görürse
Ḥaḳ ile Ḥaḳ olur yolı yürürse
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

Ḳāʾimī'ye didi sensüz gel baña
Seni senden göstereyüm ben saña
Beni seyr it benüm ile her yaña
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

Ḥaḳ'dan ḥükm eyledi yine Ḥaḳḳ'ile
Ortaḳ olmaz fāʿil-i muṭlaḳ ile
Seyr it anı ẕātına mülḥaḳ ile
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

Bu müẓāhir bir vücūduñ vechidür
Ḥayy ü Bāḳī bu şühūduñ vechidür
Kāmil insān ẕāt-ı cūduñ vechidür
Didi pīrüm ʿAbdü'l-ḳādir Geylānī

173.
mefʿūlü mefāʿīlün mefʿūlü mefāʿīlün

Ṭālib vaṭan-ı aṣlī budur özüñi ṭanı
Ger özüñi ṭanursañ terk it bu ten ü cānı

Cān u teni terk itdüñ bulduñ yine cānānı
Cānān olıcaḳ sende ol maḥrem-i Yezdānī

84b

Yezdān'a irişdükde öz kendüden ol fānī
Fānī çün ola Ḥaḳ'da ān içre görür anı

Bu āna virürlerse bilüñ mülk-i Süleymān'ı
Bir pul ḳadar olmaz ol kim bulsa bu īmānı

ʿAşḳile bu īmāna becid ola iḥsānı
İḥsāna iren cānlar nice oldı nefsānī

ʿAşḳa ḳul olub ṭālib ara yüri insānı
İnsāna irişdükde baḳ anda o Sübḥānī

Duy sırr-ı maʿānīden ey dil yüri dünyāda
Kim sırrı duyar bunda oldur göre ʿuḳbāda

Kendüñ ḳoma ġafletle esfelde vü ednāda
Dön Ḥaḳḳ'a idüb tevbe ḳābil olub irşāda

Ḫāṭırda mıdur cānuñ dem sürdüği aʿlāda
Mevlā'yı unutduñ mı meyl idesin evlāda

Unutma ṣaḳın yine ol Rabb'üñe üftāde
Ḳurtul ḳafes-i tenden ḫidmet idüb üstāda

Ger şimdi irişmezseñ bu ʿaşḳile esmāda
Ḳalduñ ebeden miskīn süflīde vü tenhāda

İşbu yola mürşid bul bir kāmil-i insānı
Güç işleri gösterür saña begüm āsānī

85a

Ḳaṭreñ yürüt ırmaḳla yoluñ çıḳa ʿummāna
Bu baḥr-i taḥayyürde fikrüñ ire Raḥmān'a

Ḫamr-ı Ḥaḳ'ı nūş eyle ne dest ü ne peymāne
Ser-mest-i ebed olduñ ir pīr-i ḥakīmāne

Bir şevḳ u ḥanīn eyle dilde ola mihmāna
Aḥsente diye bī-lafẓ ser içre bu īmāna

ʿAşḳ derdi ʿaceb dertdür derdi yine dermāna
Her nesne ḥaḳīḳatde münḳād ola fermāna

Īmān ü yaḳınlıḳdur geldi bu Müsülmān'a
Her olara maḥremdür lā dir yoġa selmāna

Mescūd-ı melā˒ikdür bil kāmil-i insānı
Nefsüñ aña teslīm it ol yolına ḳurbānı

Ḥayvānı boġazlatduñ olduñ ṣıfat-ı merdān
Merdāne ölüm olmaz mülk anlara bu meydān

Ḥayy-ı ebed oldılar bāḳī olara seyrān
ʿAḳl ıssı buña irmez kendin bilimez ḥayrān

Bunuñ güli hīc ṣolmaz dā˒im yeñi bu bustān
Bu nice çiçekdurur buña iremez destān

Heb varlıġı terk eyler kime gele bu mihmān
Terki bile terk eyle derde bulasın dermān

Maḥbūb-ı Ḫudā anlar cān içre nedür cānān
Feyż-i ezelī ḳandan çaġladı bu īn ü ān

Görmek dileseñ Ḥaḳḳ'ı baḳ kāmil-i insānı
Dest-i ezelī ṣunmış ʿilmile bu iḥsānı

85b

Bu meclis-i ʿAbdü'l-ḳādir'dür ki sedādile
Ṣıdḳile düşüb ʿaşḳa gir yola bu adile

Unutma Muḥyi'd-dīn esmāsını yād eyle
Evrād ü uṣūlin sür her demde bu adile

Rūḥuñ bu ṭuzaḳlara ḳalmaya azād eyle
Düşmen ḳo ki aġlasun düşmenleri şād ile

Bu nefs ü hevāyile şol deñlü ʿinād eyle
Ḫaṣmuñ zebūn olınca uç tevfīḳ ḳanad ile

Himmetle işüñ işle varuñı mezād eyle
Ṣaç varlıġı meydāna var yoḳlıġı zād eyle

Gel gel bu ṭarīḳatde bul kāmil-i insānı
Bir Ḥaḳ naẓarı andan ide saña iḥsānı

Evvelde şerīʿatde bu nehy ü bu fermāndur
İslām'a gelüb sünnet farż-ı eḥad īmāndur

Gerçek gelenüñ dāʾim her derdine dermāndur
Şekk eylese ger bir kes dāʾim aña ḫusrāndur

Bunda olıcak ḳāʾim aña iren iḥsāndur
Bu emr-i maʿārifde ṣāḥib-naẓar insāndur

Bir merd-i Ḫudā olur añlarsañ ulu kāndur
Ḥaḳ'da Ḥaḳ'ile geldi ẕāta ulu bürhāndur

Bu cemʿile farḳ içre ʿāşıḳ ulu sulṭāndur
Ḥubb-ı ezelī ẓāhir bu ẓannile Sübḥān'dur

ʿĀşıḳ bu ṭarīḳatde bul kāmil-i insānı
Bir Ḥaḳ naẓarı andan ide saña iḥsānı

86a

Ey Ḳāʾimī fāriġ ol sen ben dimegi bunda
Cümle heves ārzūnuñ ḳaydın yimegi bunda

Ḥaḳ birligin unutma terk eyle şeki bunda
Ṭāʿāt ü ʿibādetde varlıḳ seleki bunda

Vaḥdet güneşi ẓāhir baḳ nüh felegi bunda
Bir añla vü ṣay ol bir ḳo ikiligi bunda

Ẓıl rūḥ-ı iżāfīye bil nefs-i segi bunda
Ḥayder gibi sen daẖi ḳır div (köpegi) bunda

İnsāna yetiş ḳoyub cinn ü melegi bunda
Fānī oluban Ḥaḳ'da ḳo [zişt] ü nīki bunda

Bu sırra irem dirseñ bul kāmil-i insānı
Anuñ naẓarı saña inʿām ide iḥsānı

174.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Taʿālallāh bu mevcūdāt
Umar senden kerem şefḳat
Ḳamu meẕmūm ü maḥmūdāt
Umar senden kerem şefḳat

Eger nāḳıṣ eger kāmil
Eger baṭṭāl eger ʿāmil
Gerek meşmūl gerek şāmil
Umar senden kerem şefḳat

Bu cümle millet ü ʿillet
Gerek cemʿ ü gerek ḳıllet
Çekenler faḳrile ẕillet
Umar senden kerem şefḳat

Kime güçlik kime āsān
Bu yüzden cümlesi yeksān
Gerek cinn ü melek insān
Umar senden kerem şefḳat

Gerek cāmiʿ eger fāriḳ
Olanlar ʿādeti ḫāriḳ
Ḥarāmī kesici sārıḳ
Umar senden kerem şefḳat

Eger vaḥş ü ṭuyūr ü mūr
Yaḳın olsun gerekse dūr
Gerek Rıḍvān ü cennet ḥūr
Umar senden kerem şefḳat

86b

Yedi ṭamu ile mālik
Yoluñda cümlesi sālik
Bilürken küllü şeyʾ hālik
Umar senden kerem şefḳat

Eger çābük eger kāhil
Eger yaylaḳ eger sāḥil
Eger ʿālim eger cāhil
Umar senden kerem şefḳat

Yehūd ü Türk ü Naṣrānī
Ṣanurlar (daşra virānı)
Bilürken (...)
Umar senden kerem şefḳat

Ne deñlü Ḳāʾimī kimse
Cihānda ʿāṣī olursa
Günāhlu böyle gelürse
Umar senden kerem şefḳat

175.

mefʿūlü mefāʿīlün

Zeyn olmada cümle il
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan
Dirildi çü āb ü gil
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

İnsāna ʿaṭā vü cūd
Senden olalı mevcūd
Ādem melege mescūd
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Ẕāta ṭapalı ādem
Recm oldı şaḳī bī-dem
Azmaḳda imiş bu dem
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

ʿAşḳa bizi yār eyle
Iżdādı uyar eyle
Pūtede ʿayār eyle
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Bunlara vücūd olmaz
Müflisde ki cūd olmaz
Ġayra çü sücūd olmaz
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

87a

Senüñle olan varlıḳ
Bu yār ile aġyārlıḳ
Rūşen ola her darlıḳ
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

İsmüñ Ṣamed ü dāʾim
Ḥayy-i Ebed ü ḳāʾim
Ḳul Ḳāʾimī çün nāʾim
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Uyarsañ anı bir dem
Ġafletledurur her dem
Buyruḳ gele çü merdem
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Ser-cümle budur anı
Tevḥīdile seyrānı
Umar ḳamu yārānı
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

176.

mefʿūlü mefāʿīlün

Yā Rabbi ʿaṭā olsa
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan
ʿAşḳile göñül dolsa
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Bu meclise kim girdi
Yā Rabbi ola vardı
Ḳurtuldı kime irdi
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Ḳalmaz ikilik tozı
Pāk ola göñül yüzi
Çünkim ola her sözi
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Her kim gele bu yola
Vesīle ebed ola
Bir ẕerrece çün bula
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Evvelde şerīʿatle
Evsaṭda ṭarīḳatle

Min baʿd ḥaḳīḳatle
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Çün ʿilm-i maʿārifde
ʿAdl ide teṣārifde
Sırlar ṭoġar ʿārifde
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Ṭālib olıcaḳ ḥaḳbīn
Bunda açılur āyīn
Himmet ide Muḥyi'd-dīn
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Dōst Ḳāʾimī'ye geldi
Ẕevḳīle naẓar ṣaldı
Miskīn fuḳarā aldı
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

177.

mefʿūlü mefāʿīlün

Bu cümle dilek yā Rab
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan
ʿAşḳile selek yā Rab
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Düzdi felegi ʿaşḳuñ
Cinn ü melegi ʿaşḳuñ
İnsān dilegi ʿaşḳuñ
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Meclis olıcaḳ ṭaşḳın
ʿĀrif süre dōst ʿaşḳın
Mūnis ola her şaşḳın
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

87b

Pīr dutmaġa beg lāzım
Ceddi çün Ebü'l-Ḳāsım
Ṭopraġı ider zer sīm
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Bu ümmete ṣāḥib-dīn
Ṭā-hā ola hem yā-sīn
Hem himmet-i Muḥyi'd-dīn
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Pīrüm naẓarı kīmyā
Emvātı ider iḥyā
ʿĪsī gibi hem gūyā
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Bu ġarbile tā şarḳa
Meclis ḳurula farḳa
Baḥr-i eḥadi ġarḳa
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Kim nefy ide bu lā'yı
İs̱bāt ider illā'yı
Ol bula teʿālāyı
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Ḳutlu ḳadem ol dervīş
H̱ayr-ı ümem ol dervīş
Ṣāḥib-himem ol dervīş
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Nūrile mücemmeldür
Maʿrūf-ı muʿammeldür
İnsān-ı mükemmeldür
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

Ey Ḳāʾimī Muḥyi'd-dīn
Gösterdi saña āyīn
Olma ṣaḳın a ẖōd-bīn
ʿAşḳuñdan ü şevḳuñdan

Çün Ḥaḳ naẓarın ṣaldı
Meclisde es̱er ḳaldı
Kim gelse murād aldı
Ẕevḳuñdan ü şevḳuñdan

Her kim ḳarışur bunda
Dosta irişür bunda
Şeksüz görişür bunda
Ḥubbuñdan ü şevḳuñdan

178.

müstefʿilün müstefʿilün

Çarḫuñ ʿaceb bir ḥāli var
Birler gelür birler gider
Bir dem dükenmez mālı var
Birler gelür birler gider

Üstād-ı kül düzdi ʿaceb
Ḥikmetleri yazdı ʿaceb
Aḥmed'durur buña sebeb
Birler gelür birler gider

Özge temāşādur cihān
Ẓāhir ola kenz-i nihān
Ḥaḳ budurur söyler dehān
Birler gelür birler gider

Seyr it gözüm ʿibretleri
Gör gider ṣūretleri
Vaḥdetleri kes̱retleri
Birler gelür birler gider

88a

Bu naḳşı düzen ḳandadur
Yoḫsa mı naḳş içindedür
Bilmez bilür ḥayretdedür
Birler gelür birler gider

Kār-ḫāne ḳurılmış güzel
Ẓāhir budur bezm-i ezel

İ̄mānına virme ḫalel
Birler gelür birler gider

ʿAşḳ baḥridür ḳaynar ṭaşar
Aḳṭārile mevci coşar
Peydā olur cinn ü beşer
Birler gelür birler gider

Heb oldurur ġayrı degül
Mirʾātıdur cüzʾi [vü] kül
Fehm itdi bunı ʿaḳl-ı kül
Birler gelür birler gider

Kendin bilen insān olur
Düşvār işi āsān olur
Varı yoġı yeksān olur
Birler gelür birler gider

Ey Ḳāʾimī̄ gel baḳ beri
Sür menzile ḳalma geri
Budur temāşānuñ yiri
Birler gelür birler gider

179.

müfteʿilün müfteʿilün

İşbu fenā bāḳī̄ degül
Eşmededür gitmededür
Durma ṣaḳın sen de çekil
Eşmededür gitmededür

Gitdi oġul gitdi ḳarıñ
Yolcı imiş cümle varuñ
Kimi bu gün kimi yarın
Eşmededür gitmededür

Yaradılan durmazimiş
ʿĀrif olan yormazimiş
Lāf ü güẕāf urmazimiş
Eşmededür gitmededür

Yüz biñi var bunda çürür
Ṭoġrı yola biri varur
ʿAşḳile ol gider erür
88b Eşmededür gitmededür

Devr-i felek böyle gelür
Kimi ṣatar kimi alur
Cümle fenā vechi ḳalur
Eşmededür gitmededür

Ḫavf ü recā ile niyāz
Dut orucı ḳıl a namāz
Bu görinen ger çoġ u az
Eşmededür gitmededür

ʿĀrif iseñ seyr idegör
Andan aña var gidegör
Yoḳlıġile ḫayr idegör
Eşmededür gitmededür

Çürüyi ser-cümle bu ten
Dime ṣaḳın ben ben ü ben
Buña göñül baġlama sen
Eşmededür gitmededür

Eglenecek yir degül a
Aldanuban ḳalma dilā
Ṣoñ ucı ser çekme belā
Eşmededür gitmededür

Ḫalḳı bunuñ göre n'ider
Ġafletile durma gider
Irġad olub ḫidmet ider
Eşmededür gitmededür

ʿĀrif olan añlarimiş
Cāhil olan ṭañlarimiş
Aġlayuban añlarimiş
Eşmededür gitmededür

Ḳāʾimī̄yā el çekegör
Er toḫumın var ekegör
ʿİbretile göz dikegör
Eşmededür gitmededür

180.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül gezme yabanda ṭalagör bu ḥayrete
Keṡret-i nās içre vaḥdet gözle düşme keṡrete

Ḳāl ü ḳīli ḳo yüri gel ʿarbede ḳılma bu gün
Hīc baḳma medḥ ü ẕemme er gibi düş ġayrete

89a

Sögene eyle duʿāyı dögene ṭut arḳañı
Böyle buyurdı ṭalanlar işbu baḥr-i ʿibrete

Sen eger insān iseñ şeyṭāna ülfet eyleme
Eski düşmen dōst olmaz böyledür düş fikrete

Ara bul bir yaḫşı hem-dem dünyede ey Ḳāʾimī
Elde iken fırṣatuñ irmege çalış ḥażrete

181.

7'li hece

Gerçi mücrim ṣādıḳam
Derdüm vardur dōstlarum
Ḳul degülem fāsıḳam
Derdüm vardur dōstlarum

Līk raḥmet deryāsı
Dilde ḳomaz hīc pası
ʿAfv olunur çün ʿāṣī
Derdüm vardur dōstlarum

Kerīm Allāh luṭfı bol
Gösterübdür ṭoġrı yol
Beni benden aldı ol
Derdüm vardur dōstlarum

Ben bu mülki n'iderüm
Çün terkini iderüm
Lāubālī giderüm
Derdüm vardur dōstlarum

Allāh'uñdur luṭf u cūd
Andan artıḳ yoḳ vücūd
Bize farżdur bu sücūd
Derdüm vardur dōstlarum

İrişmişüm hem-deme
Geldi çatdı dem deme
Ṣuç baġladı ādeme
Derdüm vardur dōstlarum

Baḳdum irdüm içüme
İḳrār itdüm ṣuçuma
Bıçaḳ urdum ḳoçuma
Derdüm vardur dōstlarum

Artıġı yoḳ birdür Ḥaḳ
Ḥaḳ gözile dōsta baḳ
Añlanılmaz bu sebaḳ
89b Derdüm vardur dōstlarum

Ḫaber virdi aṣlımuz
Neye varur faṣlımuz
Göñüldedür faṣlımuz
Derdüm vardur dōstlarum

Melek cinn ü hem beşer
Bu maḥalde heb şaşar
Yoḳlıḳ içre kim düşer
Derdüm vardur dōstlarum

Ḳā᾿imī̄’yem piyāde
ʿAşḳa düşdüm dünyāda
Yaḳdum nem var ziyāde
Derdüm vardur dōstlarum

182.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül eyle tevekkül ẕāt-ı pāke ġam yime
Bir keremdür şefḳat eyler derdnāke ġam yime

Raḥmet-i Ḥaḳ ḫāṣ u ʿāma irişür her ṣubḥ ü şām
Ḥaḳḳ’a dutub yüzüñi sür işbu ḫāke ġam yime

ʿAşḳile Allāh diyenler destgī̄rüñ olalar
Himmet iste yalvaruban sī̄ne çāke ġam yime

Her ne deñlü ṭaʿn ider münkir münāfıḳ zuʿmile
Ḥaḳ diyenler düşmeye bir dem helāke ġam yime

Çünki vaḥdet baḥrine ṭalub gezersin sen bu gün
Dirlik ü ḳuvvet irer andan simāke ġam yime

Bülbül-i dil gülden ayru olamazmış bir nefes
Ġonca el ṣunma ṣaḳın ḫār ü ḫāşāke ġam yime

Tañrı birdür artıḳ olmaz çün bilürsin Ḳāʾimī
Anı iste anı bul düşme şirke ġam yime

183.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

İşbu şınuḳ göñlimüzi kim yapar
Rabbīsine secde idüb ol ṭapar

Meskenidür zīrā göñül Tañrı'nuñ
Göñle giren ṣanma begüm yol ṣapar

Varlıġile kimse Ḥaḳḳ'ı bulmadı
Yoḳlıġa gel bir göñüle gir apar

Dil aparan key er olur dünyede
Ḥükm-i ebed salṭanatı ol ḳapar

90a

Cāna başa ḳalmayıcak bir kişi
Düşmenine ġālib olub er ḳopar

Virġi Ḥaḳḳ'uñ saʿy anuñ olıcaḳ
Ḳanda şuna elbet anı ol çapar

Ḳāʾimīyā gir bu yola ʿaşḳile
Ḫāke yüzüñ sür duracaḳ ev apar

184.

mefʿūlü mefāʿīlün mefʿūlü mefāʿīlün

Tevḥīdile eẕkāra ṭaʿn itme ṣaḳın münkir
Bu söz çıḳar ebrāra boş görme ṣaḳın münkir

ʿĀşıḳda ḳarār olmaz ṣādıḳda firār olmaz
Birlikde żarar olmaz ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

Dervīş ü faḳīr ṭorlaḳ Ḥaḳ dōstlarıdur muṭlaḳ
ʿUryān ten ü baş çıplaḳ taʿn itme ṣaḳın münkir

Şevḳile ider ḫidmet devrānları bir ḥikmet
Ḫalḳa irişür himmet ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

ʿUşşāḳa semāʿı Ḥaḳ farż eyledi ṭoġrı baḳ
Ḥaḳḳ'ı ne bilür aḥmaḳ ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

Kim Tañrı'ya ʿāşıḳdur dönmek aña lāyıḳdur
Ebrār sözi bayıḳdur ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

Deryā co[şu]ban ḳaynar üstinde ḥabāb oynar
ʿAşḳ āteşi çü göyner ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

ʿAşḳ ʿāşıḳa fermāndur dertler aña dermāndur
Küfri bile īmāndur ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

ʿĀşıḳ yolı bu yoldur göñli şevḳıdur boldur
Ḥaḳḳ anda ṣıġar oldur ṭaʿn itme ṣaḳın münkir

90b

Ẕemden üşenür ṣanma medḥe yerinür añma
Yalan diyüb utanma bī-dīn oluban münkir

Añlar Ṣamed'i bunlar oḳur Eḥad'i bunlar
Ḥaydür ebedī bunlar olur di gel e münkir

Efsāne sözin unut ʿAbdü'l-ḳādir'e yüz ṭut
Ġayr-i Ḥaḳḳ'a dirler büt tevḥīdi ḳoma münkir

Ey Ḳāʾimī Ḥaḳ añla ṭañla ṭuruban ṭañla
Vaḳtinde gelüb bañla ebsem otur a münkir

ʿĪsī-nefese irdük tevḥīd yolına girdük
ʿAşḳuñ gülini dirdük ḫārdan üşenür münkir

Meydāna gelüb oyna deryā gibi gel ḳayna
Dür-dāne içün ṣoyna senden ṣaḳınur münkir

Dīvāneye kilk olmaz şevketle çü mülk olmaz
Ṣoñra gelür ilk olmaz tevḥīde gelür münkir

185

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Benüm dimek begüm şeyṭān işidür
Tekebbürlik bu insāna yaraşmaz
Biri [iki] gören ṣay kim şaşıdur
Müsülmān'um diyen cānda yaraşmaz

Tehī ṣanma ṭolu baḳ dervīşānı
Nişāndan añlayasın bī-nişānı
Geçüb biñ yıl budur mehd-i nişānı
Dura bu Ẕü'l-fiḳār ḳında yaraşmaz

91a

Edeb ögreneler ʿāḳil olanlar
Göz açsun uyanub ġāfil olanlar
Yol erkān ne bilür cāhil olanlar
H̱ar-ı dü-pā çü ʿirfānda yaraşmaz

Gel ögren evvelā ʿilm-i şerīʿat
Aḳub gele saña feyż-i ṭarīḳat
Maʿārifle bu ʿaşḳa eyle diḳḳat
Ḥaḳīḳat pīrlik oġlanda yaraşmaz

Ṭolubdur ẓulm ü fitne bu cihāna
Ẓuhūr ider meger ol bir şehāna
Ṭutub Ḳurʾān ü seyfi bī-bahāne
Meẓāhirdür çü pinhānda yaraşmaz

Gel e ey Ḳāʾimī dīvān duralum
Yazılan alnumuza ẖaṭ görelüm
Budur ol ġayret-i Ḥaḳ dem sürelüm
Emānet cānımuz tende yaraşmaz

186.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Bize ṭaʿn eyleyene Ḥaḳ'dan ʿināyet dilerüz
N'ola bu cürmümüze ʿafv-ı velāyet dilerüz

Ḳamu maḫlūḳına şefḳat naẓarın ṣalmaġile
Bize ʿirfān ü zekāvetde hidāyet dilerüz

ʿAraṣāta gelicek şāh-ı rüsül ḥürmetine
Ḫuṣamā ḳalmaya bizden ki şikāyet dilerüz

Bize her kim ne iderse anı biz ʿafv iderüz
Yine bu ṣulḥ ü ṣalāḥa da hidāyet dilerüz

Ḥaḳ erenler bölüginde bulınub ḳāʾim ola
Bu maḥabbetle göñül ḳalsa be-ġāyet dilerüz

Ḳatı çoḳ cürm ü ḫaṭā eylemişüz ġafletile
Līk ol Rabb-i Raḥīm ide ḥimāyet dilerüz

Ṣuçumuz yirden ü gökden daḫi çoḳ ḥażretüñe
Yüce Mevlā ḳulına göndere āyet dilerüz

Ḳulına dīnimüzi kendü ḫazāyinden edā
İdüben eyleye bu nefse kifāyet dilerüz

Vire bu Ḳāʾimī miskīne Ḫudā-yı Müteʿāl
Nice kendüyi bula ʿilm ü ḥikāyet dilerüz

91b

187.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Ey Vāḥid ü Ḥayy ü Ebed ḳullarına eyle meded
Ey dāʾim ü ẕātuñ Ṣamed bu ḳapudan eyleme red

Bir Tañrı'sın birlik ḥaḳı vuṣlatla ol dirlik ḥaḳı
Bī-cān ü ten erlik ḥaḳı çeşmimüzi eyleme bed

Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī oldur dil ü cān rehberi
İrşād ider her bir eri ol nesl-i pāk-i ced-be-ced

Anuñ yüzi ṣuyı meger ʿāṣīlere luṭfuñ eger
Bu mücrime irüb deger ey Ḳādir ü ismüñ Eḥad

Fażl-ı resūl-i kibriyā dilde ḳoma şekk ü riyā
Ḳat bu faḳīri süriye tā kim ola ehl-i seced

Tā ḳomaya bu dergehi ḳalbimüzi ḳılma tehī
Ḥāżır göresin bir şehi vaṣluñ ile bir şevḳ küned
Rūzī ḳılasın ʿaşḳını dilde çerāġ-ı şevḳını
Her dem süre dil ẕevḳını ez-ḥaḳḳ ol nesl-i esed

Yol bulmasun şeyṭān bize ṭoldurmaya ṭopraḳ göze
ʿĀşıḳlaruñ raḥmet seze azdurmaya ol dīv-i bed

Tevḥīd ü ẕikrüñ sürelüm n'ola rıżāya irelüm
ʿAynen yaḳīnen görelüm nefs ḳalʿasın dutmaya sed

Raḥmet ide Ḥannān'ımuz cān içre ol Mennān'ımuz
Bağışlaya īmānımuz olmaya ḥablün min mesed

92a

Bu Ḳāʾimī miskīn n'ider her ne iderse dōst ider
Bīhūde hem ġāfil gider irmez ise andan meded

188.

müstefʿilün müstefʿilün

Gel gel göñül dōstdan yaña
Andan ḫaber geldi baña
Ol kim yaḳın senden saña
Dōst sendedür baḳ sen baña

ʿĀlem ḳamu andan ṭolu
Zīr ü zeber ṣaġ u ṣolu
Bu şeş cihetde ey ulu
Dōst sendedür baḳ sen baña

Her kim olur senden naẓar
Ṣanma gözüm yoldan azar
İdem diseñ ḳutlu bāzār
Dōst sendedür baḳ sen baña

Mürşid gerek ʿāşıḳlara
ʿAşḳ yolına ṣādıḳlara
Yoldur Ḥaḳ'a lāyıḳlara
Dōst sendedür baḳ sen baña

Terk it yüri cān ü seri
Ḳo bu vücūdı gel beri
İçüñ ṭaşuñ bil ol berī
Dōst sendedür baḳ sen baña

Kendüñden olub bī-vücūd
Anuñla aña ḳıl sücūd

Raḥmet ide luṭf ıssı cūd
Dōst sendedür baḳ sen baña

Bu ʿaşḳile bu derdile
Kendüñe rehber er dile
Gel yola kāmil merdile
Dōst sendedür baḳ sen baña

Ey Ḳāʾimī ʿaşḳdan cüdā
Ḳalmayana Ḳādir Ḫudā
Ḳulaġına virür nidā
Ḥaḳ sendedür baḳ sen baña

189.

8'li hece

Dōstdan ḫaber ṣorarsañuz
Ḥaḳ ẕikrini dāʾim sürüñ
Ṭoġrı yolı ararsañuz
92b Ḳurʾān ḥadīs̱ ne dir görüñ

Evvel gerek ʿilm-i ebdān
Farżdur ögren ʿilm-i edyān
Aḳar ṣudur ʿömür hemān
Yol yaraġuñ erken görüñ

Yapış bir merd-i kāmile
Ḥaḳīḳat ʿilme ʿāmile
Dürişüb ṣubḥ u şām ile
Fevt eylemeñ vaḳti duruñ

İrenlerüñ sözin dutuñ
Māsivāyı elden atuñ
İki cihān ẕevḳın ṣatuñ
Ḥaḳ rıżāsın alub varuñ

Bu gün yarın ḳatlanılmaz
Teʾḫīr ile atlanılmaz
Yaġı çoḳdur otlanılmaz
Menzil-gāha tiz tiz irüñ
Demdür sürüñ elde iken
Fikr ü ẕikri dilde iken
İşbu ḳuvvet belde iken
Bu gün imiş dinen yaruñ

ʿĀşıḳları görmez misin
Ṭozlarına irmez misin
Hīc birine ṣormaz mısın
Ol dōstile ne bāzāruñ

Yimez ü içmez uyumaz
İşini ferdāya ḳomaz
Birden artıḳ bular dimez
Terkin urmış il ü şaruñ

Ḳāʾimī derde düş yüri
Dermān ide ḥikmet eri
Tā ebed olasın diri
Bekle īmānuñ iḳrāruñ

Ṣıdḳile eyle ḫidmeti
ʿAbdü'l-ḳādir'üñ himmeti
Göstere saña ḥikmeti
Tā bāda gitmesün kāruñ

93a

190.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Muḥīṭ-i küllü şeyʾ Ḥaḳ'dur bunı bilmeyen aḥmaḳdur
Bu ortada o mülḥaḳdur uyar cān gözüñi ʿāşıḳ

Arayub bulmaġa anı fedā ḳılub ten ü cānı
Her eşyāda anı tanı budur saña olan lāyıḳ

Yedi ḳat gök melekleri gezerseñ heb felekleri
Ḳamu ḫalḳuñ dilekleri sırrullāhdur eyā ṣādıḳ

Yirüñ ḫalḳı göge baḳar canın ʿaşḳ odına yaḳar
Eser yiller ṣular aḳar aña müştāḳ olub bayıḳ

Bu sırra vaḳıf olmaġa bu yolda behre almaġa
Erenler şāhı bulmaġa çalış ġafletden ol ayıḳ

Çü Mecnūn vech-i Leylā'dan irişdi bu tecellādan
Dilā sen de bu eşyādan ara derdüñe bir ḥāẕıḳ

Görindi çün bu gözlerden ḫaber alındı sözlerden
Özüñi duy bu özlerden sözine olasın nāṭıḳ

Dilüñde ẕikr olan oldur göñülde fikr olan oldur
Virenle hem alan oldur ṣabī olma gel ol balıḳ

Ḥaḳ'uñ artıġı çün yoḳdur iki görme biri baḳ dur
Şunuñ kim ḳulaġı ṣaġdur olur birligine ṭanıḳ

Cemīʿ ʿālem bu ḥayretde ḳamu ʿārif bu ʿibretde
Daḫi ʿaşḳ ehli fikretde ṣuyı bilmez nedür balıḳ

93b

Dilerseñ bulmaġa āsān delīlidür buña insān
Ayaḳ tozına düş yeksān saña yüz göstere Ḫāliḳ

Bu saʿyile gice gündüz cefā çek Ḳāʾimī dübdüz
Görinince o bir yılduz güneşe yol vire Rāẕıḳ

191.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

El-amān bu nefs-i bed-endīş elinden el-amān
Bu hevā aldar bizi yoldan ḳaluruz bī-gümān
Ger bu yüzden iş ḳalursa ḥālimüz ġāyet yaman
ʿÖmrimüz sāʿat-be-sāʿat geçmek üzre her zamān
Ol ḥabībüñ ḥürmetiçün rūzī ḳıl ṣıdḳ u īmān

Bizi bizden al getür virgil ḥaḳīḳat ceẕbesin
Kendülikden maḥv olalum vir irādet ceẕbesin
Luṭ idüb ḳaldur göñülden işbu ʿādet ceẕbesin
İbtidādan gösteresin Ḥaḳ şerīʿat ceẕbesin
Ḥaḳ ḥabībüñ ḥürmetiçün ḳalmaya şekk ü gümān

Varalum bāb-ı sülūke eyleyelüm inḳıyād
N'ola kim bu derde bend ismin çağıralum ʿibād
Şuçımuz bī-ḥadd ü ġāyet ḳalmadı aṣlā ʿinād
ʿAşḳ-ı Sübḥānī irişüb göstere rāh-ı sedād
Ol ḥabībüñ ḥürmetiçün dem süreler müʾminān

ʿAşḳ erinüñ himmetinde meylimüz Yezdān ola
Her cihetde ʿaḳl ü fikrüm ṭālib-i merdān ola
Cūş ola şevḳ u semāʿda her ḳaçan meydān ola
Vecd ü ḥālāta irişüb rūḥ-ı bī-ebdān ola
Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādirī'dür pīrimüz çün tercemān

Ḳāʾimī bī-dil olubdur bī-sebū içer şarāb
Ol şarābuñ mestliġinden varlıġı ola ẖarāb
Ṣıġmaya çün bunda bād ü āteş ü āb ü türāb
İşbu sükker ṭūṭīyedür ṭatmaya bundan ġurāb
94a Ḥaḳ ḥabībüñ ḥürmetiçün ḳalmaya şekk ü gümān

192.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Yā ilāhī birligüñ ḥaḳḳı bize bir fetḥ-i bāb
Rūzī ḳılġıl olına kim her duʿāmız müstecāb
Aḥmed ü Maḥmūd Muḥammed ḥürmetinde şeyẖ ü şāb
Raḥmetinden umageldi deñize gire ḥabāb
Bu vücūduñ ʿaşḳuñile yanuban ola kebāb
Rūḥa tābiʿ eyle cümle yañlışum ola ṣavāb
Ṣun şarāb-ı lā-yezāli ola şöyle bir şarāb
Nūş idince ḳaṭresin ʿāşıḳ ḳıla varın ẖarāb

Çünki birdür artıḳ olmaz bizde bu benlik nedür
Ya bu istekle teraḳḳī ġuṣṣa vü şenlik nedür
Fevḳ u taḥt u altı cānib ḳıṣṣa vü enlik nedür
Bunca maḫlūḳı yürüden cānile tenlik nedür
İri uvaḳ dürlü dürlü çirkin ü aḥsenlik nedür
Maʿdeni bir cümle şeyʾüñ ya bu düşmenlik nedür
Ṣun şarāb-ı lā-yezāli ola şöyle bir şarāb
Nūş idince ḳaṭresin ʿāşıḳ ḳıla varın ḫarāb

Cez̠be-i ʿaşḳuñla benlik maḥv ola senlik ḳala
Bī-nişān deryāsına bī-sen ü ben ġavvāṣ ola
Bir ile ol vaḥdete gelüb ṣafī birlik ola
İşidegöre senüñle hem vara ṣaġ u ṣola
Sen ḳulaġuzla senüñle varıla ṭoġrı yola
Sensüzin olmaz müyesser bu ṭarīḳ hīc bir ḳula
Ṣun şarāb-ı lā-yezāli ola şöyle bir şarāb
Nūş idince ḳaṭresin ʿāşıḳ ḳıla varın ḫarāb

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ yolın dilerken Ḳāʾimī
Çeşmine sürme çekildi belki olmaz nāʾimī
Ġayr-i Ḥaḳ'dan baġlaya dil ola her dem ṣāʾimī
ʿUlviye ʿazm eyleyüb terk eyleye behāyimi
94b Sırrile esrāra irüb serde sır ṣaḳlaya mı
Dōstile dōst oluban anuñla ḳala dāʾimī
Ṣun şarāb-ı lā-yezāli ola şöyle bir şarāb
Nūş idince anı ʿāşıḳ eyleye varın ḫarāb

193.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Ey bī-naẓīr ü bī-mis̱āl bu benligi gel benden al
Bir pādişehsin bī-zevāl ḳullaruña göster cemāl

Yir gök senüñ emrindedür şehler senüñ ḥükmindedür
ʿAfvuñ diler ḳapuñdadur ʿācizdür eşyā bī-mecāl

İḥsān umar cinn ü beşer luṭf eylemek saña düşer
ʿAşḳuñ ile çiler beşer ey ẕāt-ı pāk Ẕü'l-celāl

Ẕikrüñ naṣīb eyle bize fikrüñ ḥabīb eyle bize
Şükrüñ ṭabīb eyle bize ey niʿmeti bol pür-kemāl

Ey Ḳāʾimī ḳıl ʿuzleti tā kim bulasın vuṣlatı
Rūḥānī ẕevḳ u ḫaṣleti ṭāʿatde ḫarc it māh u sāl

Dünyā vü ʿuḳbā varlıġı ḳoġıl yiter Ḥaḳ yarlıġı
Şükrāne bil bīdārlıġı n'eyler saña bu ḳīl ü ḳāl

194.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Heves itmek ṣunılmışdur bu sevdāya dil-i pāke
Ṣu gibi her yaña aḳar yüzin sürini bu ḫāke

95a

Ḫudā'nuñ ṣanʿata vālih olub evvel ebed böyle
Derūnı āh idüb her dem çıḳar dütüni eflāke

Bu ḫalḳuñ medḥ ü ẕemminde degildür ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
Murādı bülbülüñ güldür baḳar mı ḫār ü ḫāşāke

Gözüm irişme ʿuşşāḳa eger ʿaḳlile yāriseñ
Kim iflāḥ olamaz aṣlā doḳunan sīne-i çāke

Ere ḫor baḳmaḳ olmazmış hüner vardur derūnında
Naẓargāh-ı Ḫudā'dur çün yüce baḳ göñli bī-bāke

Görinür ẓāhiren ḫor ol velākin bāṭını nūrdur
Ḥaḳāretle naẓar ḳılma gözüm her çeşm-i nemnāke

Rıżā-yı Ḥaḳḳ'a teslīm ol eger varise īmānuñ
Behey ey Ḳāʾimī ġāfil gel uyma küfr ü işrāke

195.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Berü gel saña dirüm kendüzin ʿāşıḳ bilici
Ṣanuban ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳī bu hevāya yelici

Mürşid-i kāmile var ṣor ne ḳadar zaḥmet ise
Göstere saña seni ḳalbe ire Ḥaḳ kelici

Eyle teslīm özüñi gūşına ḳoyġıl sözüñi
Açuban cān gözini al ele esmā ḳılıcı

95b

Kesilür nefs ü hevā ārzūsı bu diḳḳatile
İrişe dürr-i yetīme bu deñize ṭalıcı

Gice gündüz virilen ismi süresin bu gün
Saña senden görine ol seni bunda ṣalıcı

Bitür erken işini ḳuşca cānuñ tende iken
Gelicek vaḳti ḳomazmış girüye cān alıcı

Bilüben bilmeyüben itdügine nādim olub
Merḥamet bula Ḫudā'dan bunda tevbe ḳılıcı

Çü ṣınuḳ göñle naẓar eyleye Tañrı ne içün
Ola ʿāşıḳ bu melāmet ḳaṭarında ḳalıcı

Bu sözi Ḳāʾimiyā kendüzüñe di ili ḳo
Saña daḫi diyeler ḥaḳ söze ṣādıḳ olıcı

196.

müfteʿilün müfteʿilün fāʿilün

Göñlimüze ḳondı yine bir heves
ʿAşḳa düşüb ṭoldı ṣadā bu ḳafes
Bülbül-i dil gülden umar bir ceres
Bellüdurur meyl olamaz bī-ʿabes

Geldi bize dōstımuzuñ ḳoḫusı
Beñzer ola hīc yaramaz yoḳ hūsı
Şevḳileyem gitdi gözüm uyḫusı
Āyetile ḳulaġuma geldi ses

96a

Ṭobṭoludur sīnemüz ʿaşḳ odile
Derde düşüb geçer ʿömri zārile
Bir olalum yārile aġyārile
Erlik olan budurur uş sözi kes

ʿAşḳa dervīş gireriseñ bul beḳā
Yol erine lāzım imiş bir feres[64]

Ḳāʾimīyā yāre hemān düşme gel
Dimedin ol ṣoḥbetine üşme gel
Her sözine gözlerüñi buşma gel
Böyle imiş atalaruñ sözi pes

197.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Göñlimüzde var ezelden derd-i yār
Anuñiçün eylemez bunda ḳarār

Dü cihānuñ naḳşına aldanmadı
Vech-i naḳḳāşı meger durma arar

Vird idinmiş dem-be-dem esmāsını
Kendüzinde çün müsemmāsın arar

Çün müsemmādan isim ayru degül
İmdi oldur orta yirde il ü şar

[64] Bu dörtlüğün ilk iki mısrası her iki nüshada da eksiktir.

Cümle mevcūdile gören görinen
Ẓāhir ü bāṭın bu ol dār ü dīvār

Kendü ancaḳ kendüye ʿāşıḳdurur
Zülfe kendü kendüsi dāra çıḳar

Manṣūr olmış āteş ol kendin yaḳar
Ẕerre ẕerre kül olub adın ṣaçar

Ḳanda olsa ẕerrece bu derd-i dōst
Fāriġ olma yüz ḳıyāmet ger ḳopar

Öldüginden ṣoñra ṭopraḳ olıcak
Ḳabrine var gör neler söyler ġubār

ʿAşḳ ezelden Ḳāʾimī hem tā ebed
Gizlü olmaz elbet olur āşikār

Kim ne ile gelse anuñla gider
Böylece düzmiş bunı Perverdigār

ʿAşḳa düşen varlıġın maḥv eyledi
Cānı cānān yolına eyler nis̱ār

Ḳaṭre iken baḥr olur bu ʿaşḳile
Gāh sākin yir gibi gāhī coşar

96b

Gāh ṭalar deryā-yı fikre bir zamān
Çıḳarub cevherler atar der-kenār

ʿĀşıḳ iseñ dürr ü gevher alagör
Bu ile dönseñ birez gör kim ne var

İşbu cevherden birin alsañ eger
Hīc dükenmez yaşariseñ ṣad-hezār

İşbu cevher didügim derd-i Ḫudā
Ḳanġı göñülde ola Ḥaḳḳ’a uyar

Ḥaḳ senüñle sen de anuñla olıcak
Cümleten senüñ ola her ne ki var

Ḥaḳ olınca dü-cihān ḥācet midür
ʿĀşıḳ anı bir pula virür ṣatar

Ol pulı bile yanında dutamaz
Nefs baḳariken varur kelbe atar

Nefsine virmez murādın Ḥaḳḳ’içün
Nefsi bile bī-mecāl aña uyar

Kim bu gün ḳulaḳ duta bu sözlere
Şād ola itmeye yarın āh u zār

Dem süre bāḳī ebed ol dōstile
Vāṣıl ide anı aṣla Girdigār

198.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Egerçi her ne var Ḥaḳ'dan ʿaṭādur
Bire iki dimek küllī ḫaṭādur

Taḳāżā eyledi bunca ṣuverler
S̱übūt ü ger ʿubūr ü ger edādur

Cemālüñ örtüsidür iki zülfin
Ḥaḳ'a artıḳ m'olur cümle Ḫudā'dur

Ḫamīr-i ṭīnet-i ecsād-ı ādem
Demine irmeyen andan cüdādur

Delīl oldı yakınından ʿazāzīl
Raḥīm'e didi kim bu māsivādur

Zemīn ü āsmānı düzdi ḳoşdı
Semāʿ oynar ʿaceb ṣīt ü ṣadādur

Şehīd-i ʿaşḳ olanlar vāṣıl oldı
Ṣafā vü ẕevḳile ṣāḥib-bekādur

Żiyāsıdur o nūruñ vech-i insān
Ẓuhūr oldı şu kim ehl-i fenādur

97a

Ẓuhūrı perdedür ẕatına çünkim
ʿAyān olmaḳ katı müşkil-güşādur

Ġanī derd ü cihāndan sır bilenler
Fenāfillāh olan ehl-i vefādur

Ḳıyāmuñdan ḳıyāmetler çü ẓāhir
Küfürdür artıḳ olmaḳ hem cefādur

Leṭāfetde bu nefsüñ adı Ḥaḳ'dur
Meger bu sözi bilen Muṣṭafā'dur

Nice kim ḳavī olur ismi ḫalḳdur
Velīler añlasa bunı sezādur

Hemān birdür ṣaḳın artıḳ dime gel
Yetişür Ḳāʾimī derde devādur

199.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey elif-ḳad boyı Ṭūbā meh-liḳā
Ey temāşā-gāh-ı ʿuşşāḳ müntehā

Ey s̱evāb ehline ḥulle giydüreñ
Cīm cemālüñ muṣḥafına yoḳ bahā

Ey ḥayāt ābın dil-i ḥāżırlara
Ḥayder-i Kerrār elinden merḥabā

Dāl delālet eyledi Furḳān-ı Ḥaḳ
Ẕāl ẕelīl oldı saña kim utlaya

Rı didi raḥmet ṣaçıldı ʿāleme
Zı saʿādet geldi ẖatm-i enbiyā

Şükr ü minnet eyle Ḥaḳḳ'a ṭālibā
Ṣādıḳu'l-vaʿdü'l-emīndür bu himā

Ḍād żiyā-yı ve'ḍ-ḍuḥādur şānuña
Ṭā vü hā er-raḥmān ʿale'l-arş istevā

Ẓı vü ẓulm ü fitneden dü ʿālemi
Ḳurtarursın Ḥaḳḳ'a olub reh-nümā

ʿAyn-ı luṭfuñdan naẓar ḳıl mücrime
Ġalib oldı n'idelüm fısḳ u hevā

Fażl u cūduñ raḥmeten lil-ʿālemīn
Fāyiż-i feyż-i Ḫudā ṣāḥib-livā

Ke kerem kānı şefīʿü'l-müẕnibīn
Luṭf-ı Ḥaḳḳ'a maẓhar olduñ ey ṣafā

Mīm muḥīṭ-i küllü şeyʾsin Aḥmedā
Nūr-ı mīmüñ ġarḳıdur arż u semā

97b

Vāv Vehhāb ismini baẖş eyledi
Lā-ilāh illā hüvellāh ol Ḫudā

Yā Muḥammed seni kimse görmedi
Gördi Veys ü Çār-yār Murteżā

Pādişāh-ı her dü ʿālem Tañrı’sı
Cümle mülki eyledi teslīm saña

ʿAḳlımuz buña irişmez sözi kes
Bunda ḥayrān evliyā ve aṣfiyā

Ḥaḳ’dan artıḳ anı kim vaṣf eyleye
H̱āk-i pāyidür anuñ ʿarşü’l-ʿalā

Cism-i pākinüñ eger bir ẕerresin
Ẓāhir itse yirde küfür ḳalmaya

Ṭopraġına cān virür baş oynadur
Müʾminīn ü aṣfiyā vü atḳiyā

Ḳāʾimī’ye bu ḳadar devlet yeter
Kūyuñ itlerine ola āşinā

200.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Eger ʿaşḳile ṭālibseñ dilā gel işbu meydāna
İdesin ẕikr-i Mevlā’yı iresin sırr-ı Yezdān’a

Bulub kendüñe bir rehber ḥaḳīḳatden ẖabīr ola
Buyurduġı sözin gūş it özüñ ṭutġıl ġarībāne

Temennā ḳıl erenlerden ayaḳlara türāb olub
Tesellī bulasın şimdi yüri depren levendāne

S̱evāba nāʾil olursın göñül yapmaġa saʿy eyle
S̱aḳīl olma bu meclisde eger irdüñse ʿirfāna

Cemālüñ gösterür ṣanma ikilikde ḳalanlara
Caḥīme lāyıḳ anlardur özin beñzetdi ḥayvāna

98a

H̱ıyānet itme pek ṣaḳın ṭuz etmek yidügüñ yirde
Ḥalīm olub saʿādet bul eyü ṣan cümle iẖvāna

H̱abīr iseñ eger Ḥaḳ'dan ṭoḳınma kimseye gör geç
H̱ayır yoḳ evvel ü āẖir döşenme ʿavret oġlana

Delīl isteriseñ buña işitdüñ ḳavm-i Lūṭ gibi
Daẖi bunuñ gibi nice yoḳ olub girdi ṭūfāna

Ẕelīl it nefs ü şeyṭānı bula düşmendurur ġāyet
Ẕikir ḳıl Rabb'üñi her dem çün irdüñ semt-i īmāna

Revā mı ādem oġlına Ḥaḳ'uñ luṭfını unutmaḳ
Rıżāsuz yire ʿömrüñi telef itmek ẖabīs̱āne

Zehirdür ṣoñı ṭatlunuñ utarmasun seni ġāfil
Zihī ʿāşıḳ bu ḥikmetden duyub vara ḥakīmāne

Selāmet buldı şol kimse göñül virmez bu dünyāya
Saʿādet ehli anlardur yüzin döndüre Sübḥān'a

Şehīd ola bu ʿaşḳile geçe bu cān u başından
Şehādet ehli anlardur irişe sırr-ı insāna

Ṣabūr olub belāsına bu dārü'l-miḥnet evinde
Ṣadāḳat üzre dirilüb irişe bezm-i ḫāḳāna

Ḍalālet anlara oldı yile nefs ardına dāʾim
Żarar irer vücūdına yolı bulmazsa sulṭāna

98b

Ṭabīʿatde ḳalanlardur cehennem ehli ümmetden
Ṭamaʿ itse bu dünyāya irişmez cān-ı cānāna

Ẓafer bulmaḳ gerek şimdi bu nefs-i kāfire cānā
Ẓuhūr-ı devr-i mehdīdür gel inkār itme merdāne

ʿAlāmetde şaḳī oldur bu tevḥīdden naṣībi yoḳ
ʿİbādet başı oldur kim Ḥaḳ ola benlik o ḳana

Ġafūr oldı ḳamu ʿiṣyān velī benlik degil aṣlā
Ġayūr ol benligi ḳaldur ḳayırmaz ġayrı ʿiṣyāna

Fütūḥāt irişe saña çü benlik maḥv ola küllī
Fenā-ender-fenā olub irişdüñ vaṣl-ı Ḥannān'a

Ḳıyāmetden ḫaber alġıl bu ḥaşr ü neşre bāʿiṡdür
Ḳanāʿat gūşesin dutsañ yüzüñ dutub o Mennān'a

Kerāmet virdi çün Yezdān senüñ cinsüñe ey ġāfil
Kime secde melāʾikler ḳılur şimdi gel iẕʿana

Leṭāfet var bu ṣūretde ḫalīfe oldıġı bellü
Laṭīf ismüñ süren buldı Ḫudā'yı gel bu seyrāna

Melāḥat var yüzinde çün naẓar ḳıl ādem oġlına
Murādın bundan al çünkim ḳarışduñ işbu devrāna

Nedür bunca tecellīler ḥaḳīḳat baḳ tesellī bul
Ne zībā ṣūrete geldüñ bunı añla gel īḳāna

99a

Vezīri yoḳ naẓīri hem eḥadla birdurur ẕātuñ
Vekīl olmaz buña birdür her eşyā aṣlı bir dāne

Hüvallāhü'ṣ-ṣamed çünki bu ṣūret ıssısı Mevlā
Hevā ardınca gel gitme deli ol sen ya dīvāne

Yazıḳdur Ḳā᾿imī bu dem eger ġafletle ḳalursañ
Yüri lāf urma ᶜālemde özüñ ṭutġıl faḳīrāne

201.

mefāᶜīlün mefāᶜīlün mefāᶜīlün mefāᶜīlün

Deli göñül elem çekme çün ol dilber firār eyler
Hele ᶜaşḳı anuñ dā᾿im ḳonar dilde ḳarār eyler

Gelüb ḥālini ṣormazsa bu derde çāre itmezse
Yeter derdi odı her dem bu dertlüye tīmār eyler

Bu derdüñ çāresi dertdür yine derd üzre bir dertdür
Biḥamdillāh belākeşler bölüginde o yār eyler

Bu ᶜaşḳ Manṣūr gibi anı ten ü cānında durġurdı
Çaġıram ol benem diyü bize zülfinde dār eyler

Vefālar idüb aġyāra cefāyı gösterür yāre
Bütün dünyā ile ḫōşdur dil-i ʿāşıḳdan ʿār eyler

Firāḳı āteşi yaḳdı içi ṭaşı bu miskīnüñ
Toz olub ẕerreveş ditrer şu deñlü cāna kār eyler

99b

Elinden ne gelür artıḳ hemān maḥv ol bu şevḳ içre
Çü ṭāḳat olmadı ṣabra neler daḫi bu nār eyler

Bu ʿaşḳa ḳarşu durmadı ne Rüstem Ḳahramān daḫi
Nice taḫt ıssı sulṭānı yaḳuban tārumār eyler

Sözin mi var buña ḳarşu be ġāfil Ḳāʾimī ebsem
Göñül mi cān mı var sende bu yolda āh ü zār eyler

202.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Cān ḳulaġın ey göñül aç sen saña bir ḫōşca baḳ
Şübhesüz çün beyt-i Ḥaḳ'sın sendedür ol ẕāt-ı Ḥaḳ

Ẕerreñ içre nice yüz biñ ay ü güneş gizlüdür
On sekiz biñ ʿālem ancaḳ dāne-i ḫaşḫāş ayaḳ

Bir ʿaceb deryā imişsin ḳatresidür kün-fekān
Nice yüz biñ ʿarş-ı aʿlā ḳaṭre içre bir bu Ḥaḳ

Ḳanda baḳsañ vaṣf olınmaz çünki yoḳ ḥadd ü kenār
ʿAḳla naḳle ṣıġmamışdur işbu şāhāne otaḳ

Ḳāʾimī maḥv oldı gitdi fikr ü dāniş bunda çün
Yoḳlıġa gel ʿaşḳ odına māsivāyı durma yaḳ

203.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Bu ʿālem ḫalḳı ʿuşşāḳa dilā eks̱er deli dirler
Ne ġam çünkim bu maʿnīde maʿārifde velī dirler

100a

Ṭolu baḳ Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳḳ'ı idinme perde bu ḫalḳı
Elestü rabbiküm bezminde ol ḳālū belī dirler

Nice işler olur ẓāhir ʿaḳıldan ḫāric olmışdur
Eger muḫliṣ eger münkir bu yüzde heykelī dirler

Varise ẕerrece ʿaşḳuñ güneş bil anı ey dānā
Bütün dünyāyı çün rūşen idiser meşʿali dirler

Bu ʿaşḳdur muʿciz-i Aḥmed ḳılıcı Ẕü'l-fiḳār imiş
Yürüdi dest-i himmetle süvārı Düldül'i dirler

Kimi ṣıdḳ u kimi ʿadl ü kimi ol cāmiʿ-i Ḳurʾān
O şehr-i ʿilme ḳapudur şeh-i merdān ʿAlī dirler

Ḥüseynile Ḥasan ʿaşḳuñ şehīdi oldılar ḥikmet
Nedür ḫayrü'n-nisānuñ hem zülāli sevgili dirler

Meger bāġ-ı bihişt içre bu gülzār-ı maḥabbetde
On iki ġonca bitmişdür dikensüz al güli dirler

Dikenlik bitse ger gülde yaḳın gelmege pek güçdür
Meger mehdī zamān içre ire göñül eli dirler

Dirīġā gizlenüb ḳaldı velāyet sırrı dünyāda
Düşen ʿaşḳa yimez pervā çü vardur medḫali dirler

Şerīʿatden ṭarīḳatden maʿārifden ḥaḳīḳatden
Görinür işbu sözlerde görür ḳalb-i celī dirler

100b

İkilik yoḳ bu ortada ḳamu birdür gözin aç baḳ
Tecerrüddür gider süpür bu göñlün ṣayḳalı dirler

Mücerred olıcak bu dil olur mirʾāt-ı Yezdānī
Muḥammed'dür düʿālemde bu ḫalḳuñ ekmeli dirler

Göñül yüzin yire ḳoyub temennā ḳıl eyā ʿāşıḳ
Tevāżuʿ iderek ḳaṭre olur çün baḥre ulaşıḳ

Çü dervīş müflis ü miskīn ide yoḳlıḳ demin peydā
Ne maṭbaḫda diler göñli virürler ṭobṭolu ḳaşıḳ

Göñül taḥtında eşkāli ḳomaya ḳaldura cümle
Gelüb sulṭān ḳomaz kime layıḳ bu odaşıḳ

Velī ol ḳonar mı ṣıġar ḥayvān ṭamı ola
Ki ḥayvān uġraġı bellü yiri heb terse bulaşıḳ

İdinmez dōst ḥaḳīḳatle bu dünyāda o ʿuḳbāda
Şu kim ey Ḳāʾimī bunda arar bir ġayrı oynaşıḳ

204.

müstefʿilün müstefʿilün

Ḫˇānende ẕākir olsa Ḥay
Ḫōş coşdurur ʿāşıḳları
Ehl-i hevāyı hīce ṣay
Coşdurmaya ʿāşıḳları

Ṭuzsuz aşuñ yoḳ leẕẕeti
Ẕākirsüz eşyā ʿizzeti
Anları sev bul devleti
Kim coşdura ʿāşıḳları

Ṣusuz döner mi āsiyāb
Miftāḥsuz olmaz fetḥ-i bāb
Ḳılsun duʿā her şeyḫ ü şāb
101a Kim coşdura ʿāşıḳları

Ḳıl bir naẓar şevḳile baḳ
Alduñsa bu ʿaşḳdan sebaḳ
Bu gün ola maḳbūl-i Ḥaḳ
Kim coşdura ʿāşıḳları

Ẕākirlere ḳıl ḫidmeti
Pīrden bulasın himmeti
Şevḳ arturur baḳ hikmeti
Kim coşdura ʿāşıḳları

Feyż-i resūli ol ḳapar
Zīrā nice ḫāṭır yapar
Ṣanma ki bunda yol ṣapar
Kim coşdura ʿāşıḳları

Ehl-i nefes gūyāsını
Baḳ şevḳile iḥyāsını
Dīvāneler maḥyāsını
Kim coşdura ʿāşıḳları

Taḥḳīḳ bu cennet sāzıdur
ʿAşḳ ehlinüñ dem-sāzıdur
Ṣayda varan şehbāzıdur
Kim coşdura ʿāşıḳları

Bunları gel sev Ḳāʾimī
Olma bu ẕevḳuñ nāʾimi
Devlet bula ol dāʾimī
Kim coşdura ʿāşıḳları

205.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Tevekkül ehlidür Ḥaḳḳ'uñ ḥabībi
Tevekkülde bulan buldı naṣībi

Ṣabır ḳıl ey göñül bu imtiḥāna
Ṣabırdur çün ḳamu derdüñ ṭabībi

Bu ġurbetde bu şiddetde ṣabır ḳıl
Söndürürler görüb her dem ġarībi

Ve ger ṣabruñ yoġise mürşid iste
Şol ʿaḳl-ı kāmil [ü] ṣāḥib-edībi

Aña teslīm olasın cān u dilden
Kim ögrede saña sırr-ı ʿacībi

101b

Bu ʿaşḳ deryāsına ġavvāṣ olasın
Ṭolu cevher ne ucı var ne dibi

Tevekkül Ḳāʾimī bir verd-i ḥamrā
Getürür ʿaşḳa bunca ʿandelībi

206.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿAşḳa düşmiş çarḫa döner nüh felek
ʿAşḳile ḫidmetdedür her bir melek

Dem bu demdür ey göñül dur ṭāʿate
ʿAşḳile maḳbūl imiş her bir dilek

Saʿy ile vāṣıl olurlar ḥażrete
Żāyiʿ olmaz bunda çekdigüñ emek

Göñlüñe gel saña senden ʿaşḳile
Ötesine lāzım olmaz söylemek

Ḥaḳḳ'ı Aḥmed gösterübdür yolile
Heb bilinmiş işleyesi er gerek

Ṣoñra geldi bunca kümmel dünyeye
Muṣṭafā ẖaymesine gūyā direk

Ḳanġısına yapışursañ ṣıdḳile
Vara Ḥaḳḳ'a ʿaşḳile budur selek

207.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Dilā boş baḳma dünyāya ṭolı nūr-ı tecellādur
Görürlik varise gözde ḳamu eşyā tesellādur

Ṭolu baḳ Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳḳ'a idinme perde eşyāyı
İçi ṭaşı bu mevcūdāt ser-ā-pā ẕāt-ı Mevlā'dur

Mecāzī ʿaşḳ ḥaḳīḳatdür ṭanursañ ötesi Ḥaḳ'dur
Gör ol Mecnūn-ı bī-pervā vücūdı maḥż-ı Leylā'dur

Ḳapılsa ger göñül bunda mecāzī ḥüsn-i zībāya
Özidür gördügi ʿāşıḳ ġayr yoḳ vech-i aʿlādur

102a

Riyā ile çü miḥrāba ṭaparsın Ḥaḳ diyü ġāfil
Düşünmek ʿaşḳ-ı pākile nigāra belki evlādur

İçüñ ṭaşuñ yanar zīrā ḳalursın bī-men ü bī-mā
Geçersin lā deñizinden ötesi baḥr-i illādur

Ṣaḳın ey Ḳāʾimī ʿaşḳdan cüdā düşme idin bir derd
O derd ʿayn-ı ʿibādetdür temennādur tevellādur

208.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Deli göñlüm bu dünyādan ferāġatdür ṣafā ancaḳ
Menāl ü mülk-i sīmyādan elin çekmek revā ancaḳ

Göñül virme cüvānāna ayaḳ başar begüm nāna
Çalış irmege cānāna bular heb bī-vefā ancaḳ

Çıḳar düşmen didügün yār eli irse saña ḳıyar
Hevāsına ṭapar o yār murādı heb cefā ancaḳ

Ṣu gibi her yaña aḳma seni sevmeyene baḳma
Ayaġına diken ḳaḳma murāduñ bir yola ancaḳ

Varise devletüñ serde yapış bir kāmil-i merde
Vuḳūf ola ḳamu derde yeter andan şifā ancak

Otursun Ḳāʾimī posta recā itsün seni dosta
Devā bulmaz mı her ḫasta ḥakīmüñ Muṣṭafā ancaḳ

102b

209.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Göñlimüze ḳonalı bu derd-i yār
Dürlü dürlü renklere kendin boyar

Nefs ü ʿaḳl ü rūḥile emr-i Ḫudā
Seyr içinde geh piyāde geh süvār

Gāh şādī gāh ġamda işleri
Şöyle gezer serserī vü bī-ḳarār

Gāh nāz ü geh niyāz üzre müdām
ʿAşḳ eri zārī ḳılur leyl ü nehār

Gāh olur dīvler anı żabṭ idemez
Gāh şöyle żaʿfa varur ḫaste-vār

Gāh olur ʿilm içre ol müşkil-güşā
Ẓāhir ü bāṭında söyler ne ki var

Gāh ol deñlü unudur bildügin
Cāhil ü ebter ḳalur mis̱l-i ṭavar

Gāh müʾmin gāh kāfir dirilür
Gāh kendin bilemez neye yarar

Geh tevāżuʿ meskenetle yār olur
Ṣu gibi alçaḳlara dāʾim aḳar

Baḥr-i ʿummāna urınca ṭaşlara
Ura ura kendü dīdārın arar

Sākin olur ulaşıcaḳ baḥrine
Ḳaṭrelik yoḳ deñiz oldı bī-kenār

Gāh ẕerre geh güneş gibi gezer
Bir hevesdür geh ṭolundur geh ṭoġar

Geh fiġānından ḳaçar ḫalḳ-ı cihān
İrte gice eylemede āh ü zār

Geh dīger varur sükūna bu ne ḥāl
Kendüyi bilmez cihānda yoḳ mı var

Geh heves tevḥīde dürlü ṭāʿate
Döne döne dem sürer bī-bāk ü bār

Gāh şeyṭānī dirilür nefsile
Nefs-i emmāre gibi yoldan azar

Geh peşīmān cümle itdügi işe
Tevbe idüb kāmil-i insān arar

Gāh ıssı geh ṣovuḳdan ditreşür
İʿtidāl üzre gehī ṣan nev-bahār

Geh şehirler gāh köyler seyr ider
Geh beyābāna düşer kendin ṣoyar

103a

Gāh mü᾿min kāfire eyler ġazā
Gāh ceng ider gehī eyler firār

Geh muḥanneṡ bir temerrüd oturur
İşleri bunuñ gibi çoḳ bī-şümār

Geh döner kāfirlere yār da olur
Mü᾿mine renkler ider varın ḳapar

Gāh istiġfār ider bu ṣuçlara
Döndüġi dem Tañrı anı yarlıġar

Gāh ṣādıḳ ᶜaşḳile Ḥaḳḳ'ı arar
Bu hevesle mürşidüñ elin dutar

İşbu insān ṭoġrı yoldur işidüb
Bende olur ḳoyuban nāmūs u ᶜār

İḫtiyārın aña ol dem ṭabşırub
Kimseye ṭoḳınmaya andan żarār

Mürşidüñ emrine ḳaçan rām olur
Uyanub bu uyḫudan ola bīdār

Ol şarāb-ı lāyezālī nūş idüb
Ḳaldı şöyle dōstile mest ü ḫumār

Yedi yir gök cümle ᶜālem mest ola
Tā ebed bāḳī ḥayāta tāc-dār

Anı kendü kendüyi anı görür
Ḥaşr ü neşri göre kendüde ḳopar

Şeş cihet gölge imiş kendüzine
Bir teselli̇̄ bir tecelli̇̄ il ü şar

Ḥarf ü ṣavt ü bu ṣfatlar ḳalmadı
Sācid ü mescūd birdür kim ṣorar

Kendülikden Ḳāʾimi̇̄ fāni̇̄ olub
Cān añılmaz ḳanda cesed ya di̇̄vār

Bir vücūddur artıġı yoḳ bunda çün
Cümle hālik vechidurur ber-ḳarār

210.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Sen seni bilmek dilersen senden iste sen seni
Sende sensüz bulasın sen yine sensüz sen seni

103b

Bu vücūda ẓāhir itdüñ bāṭın iken sen seni
Evvel āḫir sen imişsin sensüzin bil sen seni

Bi̇̄-nişān idüñ ezelde ẕāt idüñ bir ẕātile
Şimdi elʾān iledür sensüz göreydüñ sen seni

Artub eksülmez vücūduñ gelmez ü gitmez daḫi
Baḥr-i vaḥdet mevci ancaḳ bir ḥabāb añla seni

Bu vücūduñ artıġı yoḳ ḳulhüvallāhu eḥad
Kim Ṣamed isminde sensüz bī-cihet bil sen seni

Ṭoġmadı ṭoġurmadı yoḳ beñdeşi Ḥaḳ'dur eḥad
Andan ayru ġayrı bilme birde bil sensüz seni

Ḳā᾿imī maḥv oldı gitdi bir es̱er yoḳ kendüden
Kendü söyler kendü diñler kendü bil sensüz seni

211.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Eyā ṭālib yeter saña bu iḥsān
H̱alīfe-zādesin ṣūretde insān

Bu ṣaḥrāya çıḳub aṣluñ unutma
Ḳoma otlaġa gire nefs ü ḥayvān

Egerçi ḳul günehden ḳurtulamaz
Ki tevbe idene yaḳın o ġufrān

Günāh idüb çün ādem itdi tevbe
H̱udā ʿafv itdi vü redd oldı şeyṭān

Kelām-ı Ḥaḳ'durur tūbū ilallāh
Daẖi lā-teḳnaṭū bir ulu bürhān

Çü şirkden ġayrı her dürlü günāhı
İdince ḳul anı ʿafv ide Yezdān

104a

Bu ne luṭf ü ʿināyetdür ḳulına
İde şefḳat aña Ḥannān ü Mennān

Niçün ġafletdesin bī-çāre göñlüm
Uyar gözüñi ġafletden gel ey cān

Ḫulūṣile diyüb estaġfirullāh
Anuñ birligine berk eyle īmān

Sebeb daḫi saña mürşid gerekdür
Elin dutub idesin yola idmān

İcāzet alasın ẕikr-i Ḫudā'ya
Ṭulūʿ ide sürerken ḳalbe ʿirfān

Yol uzaḳdur ḳulaġuzsuz varılmaz
Ḥarāmī çoḳ yoḳış iniş bir orman

Varub gelmiş ola bir er bul iste
Bu derdüñe göre göstere dermān

Bu maḳṣūda seni irgüre bu dem
Saña ẓāhir ola senden o Sübḥān

Nice biñ yıl yolı iki adımda
Uçurur ṭālibi ol pīr-i meydān

Bir adım varlığından ide fānī
İkinci vuṣlat-ı bāḳī bul īḳān

Ḥaḳ'uñ sevgüsi dilde yir bulınca
ʿAyān olur olan cānında pinhān

Göñülden ġayrınuñ naḳşın çıḳarur
Ḳabūl itmez şerīki işbu mihmān

Çü ʿaşḳ zencīrine bend oldı batdı
Yavaşlanur ḳoyun gibi her arslan

Çü Kehf aṣḥābına uydı o Ḳıṭmīr
İrişdi nūr-ı ẕāta oldı yeksān

Çü ḳaṭre alçaġa meyl itdi aḳdı
Düşüb deryāya oldı baḥr-i ʿummān

Güneş nūrına ẕerre düş olınca
Hemān kendü olur ol mihr-i tābān

Bu ʿaşḳ ʿaḳl u taṣavvurdan berīdür
Ḳamu maḫlūḳuñ ʿaḳlı bunda ḥayrān

Nice zīrekleri mecnūn iden bu
Bu Leylā itdürür seyr-i beyābān

Bu şīrīn kesdürür Ferhād'a sengi
Sebeb cāẕū idüb öz nefse ḳıyan

104b

Budur terk itdüren çoḳ tāc ü taḫtı
Budur zühdi bozan zünnār ḳuşadan

Budur terk itdüren dört yüz mürīdi

Ṭoñuz güdüb ḥaç öpdi şeyḫ-i Ṣanʿān

Gözi düş olıcaḳ kāfir ḳızına
Çekindi göñli ʿaşḳı sürdi fermān

Bu ʿaşḳuñ oynına hīc kimse döymez
Ḳapusında ḳul oldı bunca sulṭān

Bu ʿaşḳ İskender’e āyīne oldı
Budur Ḥıżr’a içüren āb-ı ḥayvān

Bu ʿaşḳ Belḳīs’i rām eylemiş iken
Yile ḳaldurtduran taḫt-ı Süleymān

Bu ʿaşḳ Yaʿḳūb’ını gözsüz idendür
Ḳul idüb Yūsuf’ı zindāna ṣalan

Züleyhā barmaġın bu ʿaşḳ kesübdür
Bu ʿaşḳuñ ḳulı olur Mıṣr’a sulṭān

212.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Ḫudāyā baḥr-i luṭfından yiter bir ḳaṭre ʿuṣāta
Yuya cürm [ü] günāhı heb ola maḥrem ḳamu ẕāta

Egerçi saʿyile olur velī saʿyi viren sensin
Ḳulı irşād iden dāʾim irişdürüb kemālāta

Ḳamu aʿmāl ü cehd olan senüñ cez̲beñdurur ancaḳ
Bu ʿaḳl ü naḳla ṣıġmadı yazılmadı kitābāta

Ḥurūf u ṣavta ṣıġmayan münezzeh çünki ṣūretden
Beşer vaṣfı ṣıfaṭile gelür cüzʾī rivāyāta

Egerçi geldi uş Ḳurʾān beyānı var tefāsīrde
Netīce maʿnīsi anuñ ḳonulmadı ḥikāyāta

105a

Müfessirler muḥaḳḳiḳler birer ḳaṭre bu deryādan
Alub şerḥ ü beyān itdi ʿaciz gördiler is̲bāta

Olanlar Ḥaḳ-perest bunda bu ẓāhir beglere ṭapmaz
Ya dünyāya ṭapa ādem yāḫūd kim Lāt u ʿUzzāt’a

Ḫuṣūṣa şeyḫ ü yā dervīş ümīdin ġayra ṣarf itse
Ṣanasın bir keşiş oldı teveccüh eyledi Lāt’a

Muḥammed ümmeti bir dem ʿaẕāba müsteḥaḳ olmaz
Meger şirk-i ḫafī ola bağışlanmış şefāʿāta

Cemīʿan ḫayr ü şerrinde ḳamu ʿālemler içinde
Ḥaḳ’uñ ortağı yoḳdur dir irişen sırr-ı ġāyāta

Velākin ḫayrı Ḥaḳ’dan bil şürūrı nefse ḳıl isnād
Edeb bekle ḳarındaşum ṣaḳın düşme celālāta

Naẓar al merd-i kāmilden sülūk-i Aḥmed’e yol bul
Vuḳūf ol sırr-ı esmāya bulub maẓhar hidāyāta

Yedi esmāyı tekmīl it gel ögren pīr-i mürşidden

Bu nefs-i dūna ḳahr olsun bu rūḥ irsün fütūḥāta

Vaṭan aṣlın duyar mısın hüviyyetden ḳaçan indüñ
Ezel ẕevḳın çü terk itdüñ yol uġradı semāvāta

Ṭoḳuz eflāki heb geçdüñ bu esfel derdine indüñ
Bu çār ʿunṣur arasında meger düşdüñ cemādāta

105b

Bu kez ṣaḥrālara geldüñ gehī dāne gehī ezhār
Çayırlarda çemenlerde meẓāhirde nebātāta

Murāduñ anda olmayub ki ḥayvāna ġıdā olduñ
Budur maḳṣūd olan dirdüñ gelince bu ekūlāta

Gelüb ḥayvāna dirildüñ bu ola maḳṣad-ı aḳsā
Nice nefsānī leẕẕetler ṣanur yol oldı ʿuẓmāya

Meger böyle degil imiş bıçaḳ emr oldı ḥayvāna
Ġıdā olsun bu insāna irişe semt-i ḫayrāta

Gelüb insāna ʿaşḳile duyarsañ aṣluñı bu dem
ʿUrūc itdüñ yine aṣla yetişdüñ bī-nihāyāta

Ve ger bundan yine ġāfil dolunsañ irmeyüb dosta
Ḳalursın derk-i esfelde nice biñ yıl caḥīmāne

Ḳaçan ola yine gelmek bu zībā ṣūrete hey hāy
Kenārın kimse bulmadı bu deryā-yı bidāyāta

Yüri fırṣat demin fevt itme bunda gel eyā sālik
Mürīd-i merd-i Ḥaḳ olub düriş dāʾim ʿibādāta

Saña gel Ḳāʾimī bu dem göñül Kaʿbesini fetḥ it
Otur anda o dōstile emīn olub fuṣūṣāta

106a

Bulub bu şevḳ-ı Aḥmed'den vücūduñ küllī maḥv olsun
Ol olsun alan ü viren bu deryā-yı ḥubūbāta

Gözinle görinen birdür bire artıḳ nice olsun
Göze ṣığdı ḳamu varlıḳ naẓar ḳılma maḳāmāta

Çü birden çıḳdı bu eşyā yine bire ṭolanmışdur
İçi taşı çün ol birdür saña gel ir bu ġāyāta

213.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Bu derd ü bu meẕelletden ḫalāṣ olmaḳ ḳatı güçdür
Hemān çekmekdurur çāre yığılmış eskiden ṣuçdur

Getürmez yirler ü gökler ʿaceb bir yük çeker insān
Ne pekdür bu göñül yā Rab demür mi yoḫsa mı ṭuçdur

Buña ṭāḳat getürilmez yine ḳuvvet senüñdür heb
Bu firḳatden yine saña senüñ ʿaşḳuñ ile uçdur

Ebed dirlik bulur ʿāşıḳ ḳaçan teslīm olur yāre
Ölüm boġazlanur zīrā kıyāmetde siyeh ḳoçdur

Bu derde Ḳāʾimī miskīn düşeli dāʾim ister kim

Bu fānīden beḳāsına anı fażluñ ile göçdür

214.

müstefʿilün müstefʿilün

Dil ḳaṭresi coşar dedem

Ḳaʿra irer tā dem-be-dem

Ol dürr-i yektāyı n'idem

ʿUmmān ẓuhūr eyler bu dem

106b

Döne döne hey hā olur

Baʿde's-selām inhā olur

Ḳalbüñ ḳaçan tenhā olur

Ṣulṭān ẓuhūr eyler bu dem

Bu nefsile is̱bātını

Çoḳ oḳuġıl āyātını

Tā bulasın ġāyātını

Ḳurʾān ẓuhūr eyler bu dem

Mevcūdı Ḥaḳ'dur her ilüñ

Ẕikr eylesün dāʾim dilüñ

Naḳş içre naḳḳāşı bilüñ

Sübḥān ẓuhūr eyler bu dem

ʿĀşıḳ olan zülfin ṭarar

Dōst vechine bir yol arar

Aṣṣı mıdur yoḫsa żarār
Cānān ẓuhūr eyler bu dem

Çarḫa girübdür nüh felek
Ḥayretdedür cinn ü melek
Ḥaḳḳ’a irişmekdür dilek
İnsān ẓuhūr eyler bu dem

Ey Ḳāʾimī ẕikr it Ḥaḳ’ı
Tā kim saʿīd ola şaḳī
Maʿnā ile Ḳurʾān oḳı
ʿİrfān ẓuhūr eyler bu dem

215.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Derde düşmiş gönlimüz dutmaz ḳarār
Gāh fikr ü geh sükūn geh āh ü zār

İşbu naḳş ü ṣūrete aldanmadı
Naḳş uran üstādını durma arar

Naḳş içinde kendü gizlü añladı
Perde imiş aña bu dār ü dīvār

Geçmek ister içerüden içerü
Görine ʿayne’l-yaḳīn bunda ne var

Gizlü gence yol bulınca sırrile
Yedi yirde ḳapuyı açar ḳapar

Bu yedi perde içinde noḳtada
Gizlü sırdur bī-nihāye bī-şümār

107a

Bu göñüldür ādemīde vardurur
Devlet anuñ kendüzini kim duyar

Naḳş u ṣūretden geçüb gel sen saña
Sende ẓāhir görine ol bāḳī yār

Taḫt-gāhından senüñ bu nüh felek
Ṣūretinden görinür bu nūr ü nār

Saña sensin perde çünkim añladuñ
Bir diyenler bunda artıḳ mı umar

Şevḳ-ı Aḥmed lāzım aṣla irişe
Bū Cehil ne añlasun arzū ḳovar

Ḳā᾽imī bī-çāre şevḳa ir bu gün
Şevḳ içinde ẓāhir ola Girdigār

216.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Yiter uyuduñ ey göñül aç gözüñi şimden girü
Nā-ehle açma ey fużūl sen rāzuñı şimden girü

ʿAybuñ gözetme kimsenüñ heb gördügüñ ʿaynuñ senüñ
Ol Ḫāliḳ'a cān ü tenüñ dut yüzüñi şimden girü

Ḫalḳdan kesil Ḥaḳḳ'a ulaş nefsüñle ḳıl her dem ṣavaş
Miskīnleyin olġıl yavaş bil özüñi şimden girü

Olma yalancı ṣādıḳ ol bulmaḳ dilerseñ ṭoġrı yol
Her ne didiyse ol resūl ṭut sözini şimden girü

Cehd it yapış bu ṭāʿate aldanma ṣaḳın ʿādete
Artur düşün ʿibādete niyāzuñı şimden girü

Yum gözüñi bu fānīden tā al ḫaber ol bāḳīden
Unuduban geç kendüden imrūzını şimden girü

107b

Hey Ḳāʾimī direm saña senden ḳaçub ulaş aña
Ġafletle baḳma dört yaña aç gözüñi şimden girü

217.

11'li hece

Iraḳ yaḳın ʿaşḳ erine bir imiş
Kendülikden geçen gerçek er imiş

Ḳulaġuzsuz yola girmek ʿabeṣdür
Dōstı dōsta yetdüren rehber imiş

Ṭālibi ḳandura yola rehberi
Devlet anuñ gör ne ḳutlu ser imiş

Mürşidile cihān ser-pā ṭoludur
Ṭālib olmaḳ bir özge hüner imiş

Ḳaṭreden ʿummāna ẕerreden şemse
Varınca ṭobṭolu ol dilber imiş

Ḥaḳ ḳabūl idenüñ degil münkirüñ
Görmeyenüñ anı gözi kör imiş

Ḳāʾimī ḳapudan ṣaḳın ayrılma
Bu göñül ḳapusı ṭoġrı der imiş

218.

müstefʿilün müstefʿilün

Bir pādişāhuñ mülkidür
Cümle zemīn ü āsumān
Hīc kes şerīk olmaz aña
Çünkim odur ẓāhir nihān

Bu gelmek ü gitmek ḳamu
Aʿrāfile uçmaḳ ṭamu
Eşyāyı baḳsañ mū-be-mū
Ol birden artıḳ yoḳ ʿayān

Gelen oldur giden oldur
Cümle işi iden oldur
Anı bunı yiden oldur
Bu ān ü īn kevn ü mekān

Cümle mekānuñ meskeni
Deryā gemi hem yelkeni

Hem bā-nişān hem bī-nişān
107b Andan ṭolu cümle cihān

Hem bā-zamān hem bī-zamān
Hem bī-mekān hem bā-mekān
Maʿden odur hem kān mekān
Hem fāriġ ü hem īn ü ān

Bu naḳşile naḳḳāş odur
Hem göz bebek hem ḳaş odur
Bu serde sır hem fāş odur
Bāzār ṣatu viren alan

Cümle cihān maʿdūm ola
Ṣanma vücūd noḳṣān bula
Yüz biñ cihān artıḳ ḳıla
Artmaz ü eksilmez hemān

Ol ẕāt-ı pāküñ baḥresi
Yüz biñ cihān bir ḳaṭresi
Varı yoġı yeksān aña
Hey ḳudret ıssı müsteʿān

Gören görinen özidür
Varlıḳ ḳamu bir sözidür
Ḥaḳḳ'ı gören Ḥaḳ gözidür
Ol göze ġarḳdur kün-fekān

Ẕākir odur meẕkūr odur
Fermānile meʾmūr odur

Bu ʿaşḳile meşhūr odur
Cānān odur hem cāna cān

Bu Ḳāʾimī her demde ẖōş
Cismi vü cānı oldı gūş
Raḥmet diler bir eli boş
İçi ṭaşı çün ol fīlān

219.

müstefʿilün müstefʿilün

Bu ḳuvvete bu ḳudrete
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās
Düşdi ḳamusı ḥayrete
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Ḥikmetlerüñ ẖōş bī-ʿad[ed]
Buña irişmez çün süded
Ey bī-zevāl senden meded
108b Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Birdür vücūduñ ḥūn senüñ
O leẕẕāt cūduñ çün senüñ
Saña sücūduñ çün senüñ
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Ẕātuñ eḥad vāḥid ola
Yir gök ola vü hem dola
Kim var ki bir artıḳ bula
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Bir salṭanatdur dergehüñ
Ḥükm ü vücūdı her şehüñ
ʿĀlem ḳamu ẓıll ol mehüñ
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Ādem ḥaḳīḳī pāyesi
Yir gök anuñ bir sāyesi
Yoḳlıḳ ola ser-māyesi
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Zülfin açarsa bir ḳılı
Manṣūr olub cümle ḳulı
Ber-dār ider her ʿāḳılı
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Çünkim görindi Aḥmed'e
Ṭayy itdi Eflākī Dede
Ḫalḳı çıḳara hem yede
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Cümle enbiyā uydı aña
Emrüñle hem şāfiʿ saña
Nūrı ṭoḳuna her yaña
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

Yā Rab meger luṭfuñ ola
Bu Ḳāʾimī bir yol bula
Senden saña secde ḳıla
Nice irer bu ʿaḳl-ı nās

220.

müstefʿilün müstefʿilün

Ḳudretleri heb bī-ḳıyās
Şaşmış gider bu cinn ü nās
Yedi felek bir ḳubbe ṭās
109a Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Bu on sekiz biñ ʿālemüñ
Biñ kerre yüz biñ ʿālemüñ
Bu görinen bir ʿālemüñ
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Buña ʿaḳıllar irmedi
Ḥāẕıḳ fikirler girmedi
Nāḳıl naḳıllar irmedi
Gelüb gider bu cinn ü nās

Naḳdüñ senüñ bu cüzʾ ü kül
Emrüñle yürür her şekil
Maḫlūḳda bu şürb ü ekl
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Geldi kelāmuñ ādeme
Emrüñ dutan irdi deme
Ḳoşuldı hem-dem hem-deme
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Unutdılar ḳurbiyyetüñ
Ne añlasun terbiyyetüñ

Şarḳın ile ġarbiyyetüñ
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Meger senüñ fażluñ ire
Andan geçüb saña ire
Kendin ḳoyub cāna gire
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Yāḫūd ḥabīb-i ferd-i Ḥaḳ
Himmet ide bir merd-i Ḥaḳ
Göñle ḳona ol derd-i Ḥaḳ
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Yoḫsa bu ṣūretde olan
Oldur ebed ḥabsde ḳalan
Bu birlige söyler yalan
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

Bulsa sekīnet Ḳāʾimī
Senden senüñle dāʾimī
Olmazdı böyle nāʾimī
Bilmez n'ider bu cinn ü nās

109b

221.

müstefʿilün müstefʿilün

Yā Rab bi-ḥaḳḳı Muṣṭafā
Şevḳuñdan ayırma bizi
Hem çār-yār-ı bā-ṣafā
Ẕevḳuñdan ayırma bizi

Dünyāda ẕikrüñ sürelüm
Ġayruña terkin uralum
Senüñle seni görelüm
Şevḳuñdan ayırma bizi

Tevḥīdile eẕkāruñı
Dā᾽im idüb efkāruñı
Cümle büṭūn eşkāruñı
Şevḳuñdan ayırma bizi

Ādem ṣafīnüñ ḥaḳḳıçün
Cümle nebīnüñ ḥaḳḳıçün
İsm-i Muʿīn'üñ ḥaḳḳıçün
Şevḳuñdan ayırma bizi

Baḥr ü semekler ḥaḳḳıçün
Ṣavm u emekler ḥaḳḳıçün
Faṭr u yimekler ḥaḳḳıçün
Şevḳuñdan ayırma bizi

ʿAşḳ u dilekler ḥaḳḳıçün
Arż u felekler ḥaḳḳıçün
İns ü melekler ḥaḳḳıçün
Şevḳuñdan ayırma bizi

Nīrān ü cennet ḥaḳḳıçün
Seyrān ü minnet ḥaḳḳıçün
Bu farż u sünnet ḥaḳḳıçün
Şevḳuñdan ayırma bizi

Efrād ü aḳtābuñ ḥaḳı
Birlikde aṣḥābuñ ḥaḳı
Ser-cümle aḥbābuñ ḥaḳı
Ẕevḳuñdan ayırma bizi

Ey raḥmeti sebḳat ḥaḳı
Maḫlūḳa ol şefḳat ḥaḳı
Vuṣlat içün firḳat ḥaḳı
Ẕevḳuñdan ayırma bizi

Yoluñda cān viren ḥaḳı
Dīdāruña iren ḥaḳı
Senden seni gören ḥaḳı
110a Ẕevḳuñdan ayırma bizi

Bā-ḥaḳḳ-ı ʿAbdü'l-ḳādirī
Pīrüm çü ʿAbdü'l-ḳādirī
Ey Ḳādirīler Ḳādir'i
Ẕevḳuñdan ayırma bizi

Dir Ḳāʾimī miskīn tüyi
Terk ide mi yavuz ḫūyı
Çoḳdur ṣuçı naḳsa boyı[65]
ʿAşḳuñdan ayırma bizi

Derd ü ḥanīn olan işi
Terk eyleyüb cān ü başı

[65] Naḳsa boyı (نقسه بويى) Boşnakça'dır. Ḳorḳsun demektir.

Olmayalum bundanaşi[66]

Şevḳuñdan ayırma bizi

Düşdük yalıñuz bir ġarīb

Ey dertlere olan ṭabīb

Ey ʿizzetüñ ḥaḳḳı ḥabīb

Şevḳuñdan ayırma bizi

222.

müstefʿilün müstefʿilün

Yā Rab nic'ola ḥālimüz

Senden kerem irmezise

Hīcdür bizüm efʿālimüz

Senden kerem irmezise

Bu nefsimüz fikre düşer

Öte beri dāʾim eşer

Ḥayrān olur cinn ü beşer

Senden kerem irmezise

Ḳalmış ṭabīʿat bendine

Dermānı yoḳ hīc kendine

Ḳatıldı aġu ḳandine

Senden kerem irmezise

[66] Bundanaşi Boşnakça'dır. Bī-hūşlar demektir.

Benlik ḳomaz seni bile
Gerçi gelür bu söz dile
Ḳaldı bu şirk ü küfrile
Senden kerem irmezise

Nefy-i vücūdı istemez
Bu var ü cūdı istemez
Ẕāta sücūdı istemez
110b Senden kerem irmezise

Durma benüm dir muṭlaḳā
Olub ḥarīs bu otlaḳa
Olmaz ʿayān bāḳī liḳā
Senden kerem irmezise

Birdür vücūduñ gerçi dir
Şekl ü ṣuver ortada bir
İki olursa bir ya bir
Senden kerem irmezise

Ey Rabb-i ʿālem maşrıḳīn
Çün cümle sensin cānibīn
Boynumuza aṣıldı dīn
Senden kerem irmezise

Bu Ḳāʾimī miskīn ʿaceb
Bulmazdı bir şevḳa sebeb
Çekse gerek dürlü taʿab
Senden kerem irmezise

223.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Teʿālā şānühu Allāh
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ
Yoḳ ortaḳ birden illallāh
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Yaradansın bu eşyāyı
Getürüb mevce deryāyı
Düzen süflī vü ʿulyāyı
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Getürdüñ bunca āyātı
Bulamaz kimse ġāyātı
Nice bürhān ü is̱bātı
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Gelübdür bunca peyġamber
Muḥammed gibi bir server
Süvār-ı Düldül-i Ḥayder
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Getürdüñ ḥükm-i Furḳān'ı
Ayırsun şekk ü īmānı
Ḳoduñ yazuda ʿOs̱mān'ı
111a Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Görüñ ol şāh-ı merdānı
Ḳılıçla açdı meydānı

Bilinsün ḥubb-ı Yezdānī
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

O kim getürmedi īmān
Ḳılıçdan bulmadı dermān
Bu yüzden eyledüñ fermān
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Muṭīʿ olan ḫarāc virdi
Çü bunca muʿcize gördi
Yir ü gök bir bāzār urdı
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Cehennem cennet ü Kevs̱er
Ulaşdurur ḥabīb eks̱er
Ulu dīvān ulu server
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Bu dīvān özge dīvāndur
Bu ṣayvān özge ṣayvāndur
Ḥayāt-ı āb-ı ḥayvāndur
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

Ne ola Ḳāʾimī miskīn
Ġarīblıḳda ola ġamgīn
Kerem fażluñ ide teskīn
Vezīrüñ yoḳ naẓīrüñ yoḳ

224.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Gel ey ṭālib ʿadem vaṣfın bu dünyādan geçenden ṣor
ʿUlūmuñ şehrini daḫi ḳapusını açandan ṣor

Eger Sīmürġ-ı ʿAnḳā'dan ḫaber almaḳ dilerseñ hem
Yedi kez ḳulle-i Ḳāf'a ḳanad urub uçandan ṣor

111b

Ḥayāt-ı cāvidān remzin ḥaḳīḳatle bilem dirseñ
Ḥıżır-veş āb-ı ḥayvānı ḳarañlıḳda içenden ṣor

Nedür bu Kaʿbe-i maʿnā ya miʿrāc ü tecellīler
Duyam dirseñ düşüb ʿaşḳa bu esfelden çıḳandan ṣor

Nedür şol ḫavf-ı Yezdānī muḥaḳḳaḳ bilmek isterseñ
Yazuḳlardan idüb tevbe ʿaẕābından ḳaçandan ṣor

Ḥaḳīḳat Aḥmed ü Maḥmūd kim imiş işbu dehr içre
Çihār-ı yār gibi sen de anı Veyse'l-Ḳaren'den ṣor

Muḥaḳḳaḳ Ḳāʾimī ġāfil duyarsañ sırr-ı insānı
Hidāyet irişüb Ḥaḳ'dan o ʿulyāya göçenden ṣor

225.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül ḫōş derde olduñ mübtelā
Ne getürür başuña işbu hevā

Zülf-i yāre baġlayub ḳalma bu gün
Nefsüñ ārzūsıdurur bu māsivā

Bārī yelten ol perī-rū yüzine
Şāyed andan irişe būy-ı vefā

ʿAşḳına maḥrem olub sür ẕevḳını
İsm-i pāki ola anuñ Muṣṭafā

Gelse andan ger saña cevr ü sitem
Ṣabr idegör derdine oldur devā

Bir gedā irmezse şāhuñ pāyine
İtlerile bārī itsün merḥabā

Ḳanda ire Ḳāʾimī ol yāre kim
Āşināya bārī olsun āşinā

112a

226.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Būy-ı cānān cāna oldı fetḥ-i bāb
H̱amr-ı Ḥaḳḳ'ı içene ḳalmaz ḥicāb

İsteriseñ ṭālibā ṭoġrı yolı
Kāfir-i nefse ġazā ḳıl bul s̱evāb

İşbu çevgān ṭob gibi baş oynadur
Başsuz alur menzili ʿāşıḳ ṣavāb

ʿAşḳ içinde çünki varlıḳ sıġmadı
Meskenetle ḳapdı ʿizzet Bū Türāb

Vaṣl-ı maʿşūḳa duʿāsı ʿāşıḳuñ
ʿAşḳile olınca olur müstecāb

Yār işigin bekle ʿāşıḳ bu gice
Kūy-ı yāre üşmeye dīv ü kilāb

Yol bulubdur Ḳāʾimī bu yoḳlıġa
Ne suʾāl olur o ilde ne cevāb

227.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿAşḳdurur ṭāliblere āb-ı ḥayāt
Her kim içdi irmeye aña memāt

Baḳmadı dünyā-yı dūna yol eri
Gördi anuñ ārāyişi bī-s̱ebāt

Yüz biñ erden arta ḳalmış bir ḳarı
Ḳızlıġuñ bozdurmamışdur mühmelāt

Buña göñül baġlayan müʾmin degül
Aḥmed'e ümmet olur mı ḳavm-i Lāt

Ṣūretā oruc ṭutar ḳılar namāz
Maʿnisi eks̱er çıḳar çirkin ṣıfāt

Kaʿbe vü mescidde ḥayvān duramaz
Ṣūret-i insān içündür ṭayyibāt

Vech-i Ḥaḳḳ'ı Ḳāʾimī gel secde ḳıl
Cān ü dilden di ḥabībe eṣ-ṣalāt

228.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül derd ehline Ḥaḳ'dur ġıyās̱
Ol münezzeh ʿayn-ı muṭlaḳdur ġıyās̱

112b

Dü cihāna raḥmet-i Ḥaḳ muṭlaḳā
Ümmetine belki müştaḳdur ġıyās̱

Āline aṣḥābına yüz biñ selām
Dōstāne çün kim eşfaḳdur ġıyās̱

ʿĀrif-i nefs ol bilesin Rabb'üñi
ʿİlm ü ʿirfān içre esbaḳdur ġıyās̱

Tevbe idüb emr ü nehyi bilene
ʿAşḳile ḫoş cāna elyaḳdur ġıyās̱

Ṣıdḳ u iḫlāṣ üzre sālik yürüse
ʿArş u ferşe aña mülḥaḳdur ġıyās̱

Şevḳ u ẕevḳı Ḳāʾimī terk eyleme
Ḳudret-i Ḥaḳ ṭoḳuz eṭbaḳdur ġıyās̱

229.

11'li hece

Meydānı bekleñüz gezmeñ derbeder
ʿAbdü'l-ḳādir pīrimüzdür gerçek er
Düşmeñüz teşvīşe hey cān-ı peder
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Ṭoġrı naẓar gerek tāc u sikkeye
Dervīş baṣdurulmaz degme lekeye
Ḳor mı ġayrīleri kendi tekkeye
ʿAbdü'l-ḳādir pīrimüzdür gerçek er

Varise bizdedür naḳṣile ḳuṣūr
İşümüzden ola ʿālem bī-ḥużūr
Ṣādıḳ olmaya mı bunda pür-sürūr
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Berk idenler iʿtiḳādın dostına
Ġālib olmaya mı ḫaṣmı üstine
Ġayrı ṭarīḳ oturamaz postına
ʿAbdü'l-ḳādir pīrimüzdür gerçek er

Ḳaldıruñ şübheyi bunda dīvāne
İnsān olub dönmeyesiz ḥayvāna
Himmeti yetişür çarḫ-ı keyvāna
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

İʿtiḳādı muḥkem olan dervīşe
Bun deminde tiz himmeti irişe
113a Vuṣlat bulub ol dōstile görişe
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Bu meclisde kim ki gerçek bitişür
Her işinde pīr himmeti yetişür
Ḫaṣmı baḳar cez̠be ile dutışur
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Miskīn Ḳāʾimī dir yapışub buldı
Bu baḥrde cevher ḳapışub buldı
Cānile ayaġuñ öpişüb buldı
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Vāsıṭası oldı bunda şeyḫ emīr
Cān gözine oldı ḥayāl o kebīr
Z̠āt ü ṣıfāt efʿāl imiş Ḥaḳ'da pīr
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

230.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Dīn-i Aḥmed buldı ʿālemde revāc
Aldı çünkim heft iḳlīmden ḫarāc

Dü cihānı terk idüb gel ümmet ol
Aḥmed'e virildi çün miʿrāc ü tāc

Varını virmek yolında ne imiş
Kim meleklerden bile ol aldı bāc

Gel berü ey vaṣl-ı cānān ḫastesi
Cānuñı bez̠l it ṭabībe bul ʿilāc

Hem şehīd-i ʿaşḳ olub dök ḳanını
Vuṣlatuña ola ʿālem iḫtiyāc

Uyma saḳın nefsünüñ ārzūsına
Ḫamr-ı nūrdan isteriseñ bazlamac

Ḳāʾimī Ḥaḳ'dan dile ṭoġrı yolı
Meskenetde yirine gelsün mizāc

231.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Tevbe ḳılsañ bārī ḳıl mis̠l-i naṣūḥ
Tā kim ola Ḥaḳ'dan özüñe fütūḥ

Nefsüñüñ ārzūların terk itmedin
Bitmez işüñ yaşariseñ ʿömr-i Nūh

Küllī maḥv olmaḳ gerek bu varlıġın
Tā kim ola cümle cismüñ maḥż-ı rūḥ

113b

Mürşide var göstere bu yolları
Yalıñız müşkildurur bulmaḳ rüsūḥ

Yol edebdür ḫāric olmış iş degül
Bir murabbaᶜ iste kim ehl-i şürūḥ

Ḫāneñe ḥayvān götürme pāk ṭut
Yol erüñden gelmesün saña ḳudūḥ

Ġuṣṣalanma bir güler yüz dōsta baḳ
Kim diyeler nīk-ḫū vü ṭabᶜ-ı şūḥ

Söz sañadur Ḳāʾimī senden yine
Bekle şeh-māt ferzi oynat çatdı rūḥ

232.

fāᶜilātün fāᶜilātün fāᶜilün

İş ḳolaydur çünki himmet itdi şeyḫ
Devlet anuñ kime ḥürmet itdi şeyḫ

Cān gözi açıla aᶜlā seyrine
Diḳḳat idüb çünki himmet itdi şeyḫ

Dōst ḫayrın işide ḳulaḳları
Ḥaḳ naẓarla aña ᶜizzet itdi şeyḫ

Maẓhar ola ᶜaşḳ içinde vuṣlata
Baḫş-i cānān cāna ülfet itdi şeyḫ

Çünki geldi yoḳlıġile bir mürīd
Buldı devlet aña şefḳat itdi şeyḫ

Derde düşenlere tīmār eylesün
Ol mürīdi ehl-i ḥikmet itdi şeyḫ

Bir naẓardur Ḳāʾimī'ye ve's-selām
Emr-i Ḥaḳ'dur aña himmet itdi şeyḫ

233.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Geldi Ḳurʾān ḳulhüvallāhu eḥad
İsm-i pāküñ oldı Allāhu'ṣ-ṣamed

Ṭoġmaduñ ṭoġurmaduñ yoḳ beñdeşüñ
S̱ābit oldı lemyekün küfüven eḥad

Ey münezzeh ẕāt-ı bī-vaṣf-ı şüʾūn
Umaruz derdimize ire meded

Ol ḥabībüñ ḥürmeti ey pādişāh
Dīn-i aʿdā ola ḥablün min mesed

Nefsimüz ẓālim ʿaceb yeñdi bizi
Şefḳat it ey luṭf-ı bī-ḥadd ü ʿaded

114a

Fażl ü cūduñ olıcaḳ ne ġam bize
Senden özge yoḳdurur bize sened

Bende-i ʿāṣī vü mücrim Ḳāʾimī
Senden umar saña senüñle reşed

234.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḥaḳ resūle ümmet olan oldı şād
Bulur ʿizzet çün Cebel oġlı Muʿāẕ

Nefse uyub ehl-i ṭuġyān olmaġıl
Ḥaḳḳ'a ṣıġın Bū Cehil'den bul nefāẕ

Bāḳī devlet buldı ol kim dīnde
Cān ü dilden eyledi dōstı melāẕ

Dōst ʿaşḳı gibi leẕẕet yoḳdurur
Gerçi var dünyāda çoḳ dürlü leẕāẕ

Andan artıḳ sevgü n'eyler ʿāşıḳa
Ġayra baḳmaḳ ḥāşe-lillāh el-ʿiyāẕ

Ḳāʾimī fānī cihānda şöyle bil
Ḥaḳ erenler yoḳlıḳ itdi ittiḫāẕ

Ḳanda olsa dōstile dāʾim olub
Her nefes ʿaşḳile eyler iltiẕāẕ

235.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Evvel āḫir birdurur Ḥaḳ yine bir
Cān içinde kendüdür sırr içre sır

Kendülikden bil fenā kim bilesin
Ne dimekdür kim bu sözi neye dir

Rūzgāruñ fitnesinden ol emīn
Yoḳlıġile bir göñül ḳap aña gir

Ol göñülden göñlege gir dōsta baḳ
Ol ulu çün ola saña destgīr

Tā ebed sulṭān oḳurlar adını
ʿAşḳ erine bunda olursañ esīr

Tāc ü taḫtı ḳodılar azdur deyi
Tā ki faḳra ḳul ola şāh u emīr

Bunca ġaflet Ḳāʾimī sende nedür
Yola varlıḳ dayanmaz yük aġır

114b

236.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḫidmete bel baġla ey dil itme nāz
Lāyıḳ ola ẕāt-ı Maḥmūd'a İyāz

Ḳul efendi ḫidmetinde şöyledür
Cümle varlıḳdan geçüb eyler niyāz

Ger fenāda ger beḳāda cümlemüz
Anuñile aña ḳılmaḳdur namāz

Bu fenāda ne ekerseñ oldurur
Biçmek aḫir anbārumuz çūb u sāz

Dostdan artıḳ dilde nesne varise
Sevgüsi çıḳarur anı çoḳ ü az

Cidd ü cehde çün ṭayanmaz ḳalʿalar
ʿAşḳ evinde nice ḳala çūb u sāz

Vaḳtüñ elde variken ey Ḳāʾimī
Defterüñde aduñı müflīs yaz

237.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Gūş-ı cāna irdi hūdan çünki ses
Gel berü sen ādem ol olma feres

Ḥaḳ'durur bu ortada bir ġayr yoḳ
Bu fenāda ḳalmayısar hīc kes

Fırṣat elde variken gel sen saña
Bul bu cādū fitnesinden destres

Dōsta ṭabşır cānuñı ḳurtar seni
Göz yumub açıncadur ṣay bir nefes

Çoḳ yaşaduñ ger yaşarsañ ʿömr-i Nūḥ
Bir saʿāt bend itdi seni bu ḳafes

ʿÖmrini ṣarf eyleme yoḳ yirlere
Dünye ḥīcdür hīcdurur iden heves

Ḳāʾimī saʿy eyle ġāfil gözüñ ac
Ẕikr-i Ḥaḳḳ'ı ḳoma dilden sözi kes

238.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Sırr-ı Sübḥān maẓhar-ı insān imiş
İşbu sırrı bilmeyen ḥayvān imiş

115a

Secde iden Ādem'e oldı melek
Ḥaḳḳ'uñ emrin ṭutmayan şeyṭān imiş

Ṣūret-i ādemde nūr-ı Aḥmedī
Añlamayan Bū Cehil Mervān imiş

Ḳudretinden düzdi naḳḳāş ṣūreti
Naḳş içinde sırrile Yezdān imiş

Nāẓır u manẓūr odur kim muttaṣıl
Görinenle hem gören Ḥannān imiş

Şeş cihetde muttaṣıl hem münfaṣıl
ʿĀşıḳ u maʿşūḳ hem bir cān imiş

Cān içinde Ḳāʾimī çün gizlüdür
Demdurur ol īn içinde ān imiş

239.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

İşbu mülki eyledi seyrān ḫavāṣ
Ḥikmetine fāʿilüñ ḫayrān ḫavāṣ

Ṭayy iderler yir ü gögi varmadın
Yaḳın ıraḳ bir ḳapar yeksān ḫavāṣ

Ḳanda dirseñ anda ḥāżır oldılar
Çarḫile yektā sürer devrān ḫavāṣ

Bī-nişān deryāsına ġavvāṣ olub
Çıḳarurlar lüʾlüʾ-i mercān ḫavāṣ

Ḫavf-ı dūzaḫ sekiz uçmaḳ umusın
İtmediler maṭleb-i ġılmān ḫavāṣ

Bunda fānī itdiler kendüzini
Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳḳ oldılar insān ḫavāṣ

Ḳāʾimī'ye yek-naẓar ḳıldı bular
Eylediler bendeʾ[i] sulṭān ḫavāṣ

240.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül ṣāḥib-livāya eyle ʿarż
Ḥālüñi ulu H̱udā'ya eyle ʿarż

Fikrüñe gelmeyeni gerçi bilür
Līk yoldur reh-nümāya eyle ʿarż

115b

Faḳruñı iʿlām idersin ṣabrile
Ol dükenmez bir ġınāya eyle ʿarż

Firḳatüñ derdin yazub eyle beyān
ʿAczile ṣāḥib-vefāya eyle ʿarż

H̱aste-i bī-çārenüñ aḥvālini
Ol kerem kānı şifāya eyle ʿarż

Ümmetinüñ nefse zebūn olduġın
Ḥaḳ ḥabībi Muṣṭafā'ya eyle ʿarż

Nā-Murād olduġını ey Ḳāʾimī
Ol seẖā kānı ʿalāya eyle ʿarż

241.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bu yazudur ḳudretinden bir nuḳaṭ
Cümle ʿālem münderic bir özge ẖaṭ

Raḥmet-i Raḥmān ü ṭā-hā sūresi
Ḥaḳ yazusı ṭoġrıdur degül ġalaṭ

Sırr-ı miʿrāc-ı nübüvvet bundadur
Didi gördüm fī ṣuver emred ḳaṭaṭ

ʿİlm-i ẓāhir bu degüldür añlañuz
Ey birāder kendüñi ḳılma saḳaṭ

Büt-perest olmaz Muḥammed ümmeti
Bunlaruñ ḥaḳḳınadur ümmet vasaṭ

Ṭurna gibi bārī seyr it ʿālemi
Gül yanında żāyiʿ olma mis̱l-i baṭ

İmdi gerçek Ḳāʾimī bir bil anı
Ṭoġrı yoldur Ḥaḳḳ'ile olġıl buġat[67]

242.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ẓıll-ı dāʾim ẕāt-ı muṭlaḳdur Ḥafīẓ
Ẓāhirī vü bāṭınī Ḥaḳ'dur Ḥafīẓ

Ẓahr-ı ādemde iken ẕerrāt-ı nās
Tā ṭoġınca sırr-ı muġlaḳdur Ḥafīẓ

[67] Buġaṭ, Boşnakça ġanī maʿnāsınadır.

Ẓahr-ı aẓher gibi ḥüsn ü ṣūreti
Raḥmet-i Raḥmān-ı eşfaḳdur Ḥafīẓ

116a

Ẓulm idüb nefsine yüklendi bu kez
ʿĀciz oldı baḳ meger Ḥaḳ'dur Ḥafīẓ

Ẓann-ı ʿaḳlile varımaz bir ḳadem
ʿİlm-i Mevlā bunda esbaḳdur Ḥafīẓ

Ẓālim oldı ṣūretā eglendügüm
Maʿnīde bildürdi müştaḳdur Ḥafīẓ

Ẓarf içinde Ḳāʾimī ol dostile
S̱ābit olġıl anda elyaḳdur Ḥafīẓ

243.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ṣanmañuz bu dünyeye idem ṭamaʿ
N'eyledi atamuza ol dem ṭamaʿ

Sürdi Ḥaḳ cennetden anı bu yire
Eyledi çün dāneye Ādem ṭamaʿ

Merd iseñ zen dünyeye virgil ṭalāḳ
Seni aldar eyleme bir dem ṭamaʿ

Ḥaḳ irenler nuṭḳına dut gūşuñı
İtmedi ol kim didi merdem ṭamaʿ

ʿAskeri çoḳ olmaḳ isterseñ bu gün
Māsivāyı eyleme dedem ṭamaʿ

Niceler rüsvāy-ı ʿālem oldılar
Ne mez̠elletdür gözüm bu dem ṭamaʿ

Ḳurtarurduñ postuñı ey Ḳāʾimī
Yoluña māniʿ imiş n'idem ṭamaʿ

244.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Açılalı ey ṣanem sende bu çaġ
Nicelerüñ baġrına urıldı ṭaġ

Ḫışmile her kime irse gözleri
Dehşetinden eriye cigerde yaġ

Sāyeñi ḳılsun teferrüc gāhīce
Ḳılma çeşm-i ʿāşıḳa bārī yasaġ

Ḫasteyi öldürdi müjeñ oḳları
Ḫastelendi ḳan dökerdi cümle ṣaġ

Ṭūṭyadur sükker-i ḥüsnüñ senüñ
Cīfeden özge ne añlasun kelāġ

116b

Sekiz uçmaḳ yārsüz dūzaḫdurur
Dostile külḫan bile ṭaġ üsti baġ

Geç bu varlıḳdan fenā bul Ḳāʾimī
Bu ṭoḳuz ḳubbe ola saña otaġ

245.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Māsivādan ṭut göñül evini ṣāf
Ṭoġrı var yolı dime sözde ḫilāf

Ḥırṣ ü baḫl ü kibr ü kīni terk idüb
Ḥāṣıl it ḳalbe ġınā nefse kifāf

Yum gözüñ baḳma cihānuñ varına
Yüz Ḥaḳ'a ṭut ḥāṣıl ola inkişāf

Saʿy idüb insān ola gör ʿaşḳile
Bulınasın Ḥaḳḳ'ile rūz-ı muṣāf

Maḥrem-i Sīmürġ-ı ʿAnḳā ol bu gün
Çün vücūduñ zübdesidür kūh-ı Ḳāf

Bundadur ekin biçin sür tarlanı
Ḥāṣıluñ ek ḳıl vücūduñ (ḫār-ı gāf)

Naḳdüñ alġıl Ḳāʾimī bunda hemān
Ne varise ḥāżır eyle urma lāf

246.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bu göñül Ḥaḳ'dadur hem anda Ḥaḳ
Cān gözüñi aç begüm gel ṭoġrı baḳ

Resmüñi küllī fenā ḳıl ortada
Kimdür olan altı cānib mā-ṣadaḳ

Birdür aduñ çün ṣıfātuñ var daḫi
Cismile ser çeşm ü yüz iki dudaḳ

Rikbe pāy ü arḳa gögis iki el
On iki burc yedi yılduz ṭutma daḳ

Bundan añla ẕātuñı ṣıfātile
Cān-ı men ne ʿaynıdur ne ġayrı Ḥaḳ

Raḥmeti bol pādişāhdur ortada
Didügi Ḳurʾān'ı farżdur oḳumaḳ

Şaşma ṭaşra Ḳāʾimī endāzeden
ʿİbretile baḳ cihāna al sebaḳ

117a

247.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Bu göñülde mesken itdi ʿaşḳ-ı pāk
Cā-be-cā āhum çıḳar bir sūznāk

Reşk ider derdümüze ins ü melek
Zi̅rā kim nefs ārzūsın eyler helāk

Rūḥa tābiʿ çünkim eyler cünbişi
Cān ṣafā bulur olınca özi ẖāk

Bülbül-i dil düşdi özge baḳcaya
Tāze gül dāyim ki yoḳ ẖār ü ẖaşāk

İşbu vaḥdet deñizinde ẖāṣ u ʿām
Ḳaynaşur bilmez nedür mis̱l-i simāk

Sen saña gel gözüñ aç döşür (özüñ)
Er gibi depren yüri cüst ü çālāk

ʿĀşıḳ olan Ḳāʾimi̅ bellüdurur
Gözi yaşlu bağrı başlu si̅ne-çāk

248.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿAşḳa düşmekdür göñül şimdi maḥal
Tizce ir maḳṣūduña olma kehel

Bu mecāzi̅den irer gerçek yola
Zülfi sevdāsı vecihdür mā-ḥaṣal

Cānib-i Ḥaḳḳ'a dönüb sür menzili
Anı gör gec dimezüz gel bunda ḳal

Rabbi zidnī āyetüñ durma oḳı
Seni yolda ḳomaya dīv-i daġal

Dutma münkir sözlerine gūşını
İt ürür kervān geçer dirler mes̱el

Ḥaḳ sevenlerden ayırma kendüñi
Ol muṣāḥib ḫidmet it irince el

İşbu ḳıldan Ḳāʾimī çal er iseñ
Bundan ögren bu uṣūli ḳoma tel

249.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Dilde bu sevdāyı şöyle berk idem
İnşāʾallāh bu cihānı terk idem

117b

Geçdi yüz biñ yıl henūz ḳuşlıḳ degül
İşbu bitmez işleri ḳoyub gidem

Enbiyā vü evliyā eglenmedi
Ümmet-i Aḥmed olam bunda n'idem

Üç oġuldan geldi insān ṣūreti
Dört ana ṭoḳuz baba ḳanda dedem

Nice yüz biñ ādemī böyle gelüb
Ḳaḥbe zenden çekdiler çoḳ çoḳ nedem

İbn-i vaḳt olub geçürme vaḳtüñi
Muṣṭafā miʿrācını ḳıldı bu dem

Dem bu demdür Ḳāʾimī gel kendüñe
Ān içinde anı gözle dem-be-dem

250.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Baña bir siḥr itdi ol vech-i ḥasen
H̱aste oldum yürüriken ṣaġ esen

Manṣūr oldum ol benüm dimekile
Boynuma zülfüñden özge yoḳ resen

ʿAşḳa münkir atma ṭaʿne ṭaşını
Aḥmed ʿaşḳıdur Bū Cehl ʿırḳın kesen

Firḳatinden egri baḳma ʿāşıḳa
Yine āẖir barışur dirler küsen

Ādem etin yimegile doymaduñ
Bārī vāfirce köpek tersin ye sen

Bu fenāda evliyā çün ḳalmadı
Bellü bil kim ne ḳaluram ben ne sen

Her kişinüñ Ḳāʾimī ayaḳ tozı
Ol yüri ʿālem içinde merd iseñ

251.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḥaẓẓ iderdüñ olsa bir nev-reste nev
Gel severseñ bülbülüm bir ġonca sev

Kendim olub ṣofrāda nān ü nemek
Lāzım olmaz erzen ü yūlāf ü cev

Ḥaḳḳ evidür sil süpürġil göñlini
Pādişāh ḳonmaz olıcaḳ ṭolu ev

118a

Şöyle yansun ʿaşḳ odına bu [vü]cūd
Nüh felekden dütün ü geçsün ʿalev

Muṣṭafā'nuñ ṭut yolın Ḥaḳḳ'a ṣıġın
Aldamasun bunda seni nefs ü dev

Meyl idüb ʿaşḳ yolına sür menzili
Maḥrem olub kāmil insāna berü

Ebsem ol ey Ḳāʾimī gel ḳıl sükūt
Ehl-i dünyā ṣoḥbetinden sen mişev

252.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Çünki düşdüñ ey göñül bu ġurbete
Aç gözüñi bir naẓar ḳıl ʿibrete

Niye geldüñ işbu fānī dünyeye
Ṣāniʿüñ ṣunʿuñ görüb düş fikrete

Seni bunda ol vaṭandan getüren
Sendedür ol düşme ansuz firḳate

Anı iste anı bul kendüñe gel
Hem recā ḳıl cān içinde ḥażrete

ʿAşḳınuñ baḥrine ṣal bu ḳaṭreyi
Tā düşesin ḫayr-ender-ḥayrete

El-amān ey ẕāt-ı pāk-i kibriyā
Nice ṭāḳat ola bizde ḥasrete

Göñlini al Ḳāʾimī'nüñ luṭf idüb
Kendüyi bilmez düşübdür sekrete

253.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Fażl-ı Ḥaḳ'dur irgüren ṭoġrı yola
Tā bula maḳṣūdı her bir mübtelā

Vaṣl olınca enbiyā vü evliyā
Bu fenāda çekdiler dürlü belā

Kendü nefsüñ bilmege ʿāciz ʿuḳūl
Pādişāhuñ arayub ḳanda bula

Ol ʿināyetle meger ḳılsa naẓar
Cān içinde bir ḳapusı açıla

118b

Ḳalbine ide tecellī ol cemāl
Şefḳatinden nūr-ı raḥmet ṣaçıla

Feyż-i Ḥaḳ bu cez̠beye ḥākimdurur
Ṣayḳal urub eyleye ḳalbe cilā

Kendüñe gel Ḳāʾimī bul kendüyi
Saña senden sensüzin vuṣlat ola

254.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Varlıġuñı ey göñül sen hīce ṣay
Ḥaḳ kerīmdür cümle iş ola ḳolay

Şöyle sākin ol yüri ʿālemde kim
Çıḳmasun ṭaşra lebüñden hūy u hāy

Ḥaḳ kelāmuñ Ḥaḳ ḳulaḳdur gūş iden
Bu nefesde ṭut vücūduñ ṣanki nāy

Eyle bir iş dünyede işle bu gün
Yarın anda itmeye zārī vü vāy

Yüri durma irişesin yoldaşa
Yol düzülmişdür gider bunca alay

Şemʿini yaḳ kim gicede görine
Yol içinde çoḳ diken var cāy ü nāy

Yapma dünyā evini ey Ḳāʾimī
Kim bulasın āḫiretde ḫoş sarāy

255.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿĀşıḳ olan bunda ḳaydın gördi heb
Varlıġını cümle oda urdı heb

Ne ṣıfat kim nefs ü rūḥuñ varidi
Seyf-i Ḥaḳḳ'ile oları ḳırdı heb

ʿAşḳa ḳarşu bir ṭabīʿat duramaz
Bu göñülden geldi ṭaşra sürdi heb

Göñle girdi nāgehān ol ʿaşḳ-ı hū
Māsivā sevgüleri süpürdi heb

Ḥücrelerin göñlinüñ pāk eyledi
Āb-ı tevḥīd ṣayḳalı irgürdi heb

119a

Döşedüb yirlü yirin sulṭān içün
Taḫt-gāh-ı bī-nişānı ḳurdı heb

Bāḳī duran ṣoḥbeti ey Ḳāʾimī
ʿĀşıḳān ü ṣādıḳāndur gördi heb

256.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ṭālibā gördüñ mi dünyā ḳaydı hīc
Heb bilindi dostlıġı vü keydi hīc

Nice yüz biñ yıl segirtseñ dört yaña
Göz yumub açınca deñlü ṣaydı hīc

Yidi içdi ʿömr-i Nūḥ deñlü biri
Gitdi vardı ne yidi ne ṭoydı hīc

Günde bir ḳaç dem ser-ā-serler giyen
Gitdi fi'l-ḥāl ne görür ne giydi hīc

Ḳanı bunca pādişāh-ı şarḳ ü ġarb
ʿAskerile seyri bir baḳ n'eydi hīc

Bitmeyüb hīc bir işi ḳalḳar gider
Ḳandalıḳdan bir es̱er bulaydı hīc

Hey meded ey Ḳāʾimī iş bu mıdur
Sendeki bu şenligüñ olaydı hīc

257.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ey göñül bu fānīden yüri uṣañ
Kendi hīcdür hīcdurur varı uṣan

ʿİbret olmaz mı saña faṣl-ı ḥazān
Kim görürsin bu fenā kārı uṣañ

Bir murāda vāṣıl olmış var mıdur
Olmaz işdür ḳo bu bed-kārı uṣañ

Ol muḳadder olanı sen yimedin
Çünki göçmezseñ hele bārī uṣañ

Bir nefesce emrine rām ol Ḥaḳ'uñ
Gel unutma ol beḳā dārı uṣañ

Ḥaḳ'dan ayruġa göñül virmek ʿabeṣ
Çün ayırdur itmedin zārī uṣañ

Cān ḳulaġuñ Ḳāʾimī diñle açub
Bunda añla nūrile nārı uṣañ

119b

258.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

İşbu beglik mülk içinde kimseler itmez ḳarār
Heb gelenler gider ancaḳ kimsesüzler ber-ḳarār

Cān gözile ger baḳarsañ ʿāleme hīc kimse yoḳ
Ten gözile baḳduġında sulṭanlar bī-şümār

Bu ne sırdur nice yüz biñ bunda ʿālem görinür
Gelmelerdür gitmelerdür dürlü dürlü āşikār

Ne gelür var ne gider var artıḳ eksük nesne yoḳ
Ḳulhüvallāhu eḥaddür ancaḳ ol bir vird-i kār

Seyr ider dünden düne her dürlü naḳş ü rengile
Ẕātına mirʾāt idinmiş perdesini perdedār

Küfr ü īmān ehli bilmez ʿāşıḳuñ seyrānını
Ḥarfe ṣavta zīrā ṣıġmaz işbu baḥr-i bī-kenār

Kendü reʾyinden geçenler buldılar bāḳī ḥayāt
ʿAşḳ u şevḳile yaḳılmış virdin eyler derd-i yār

Ẕevḳını ele getürüb sen de seyr it ey gözüm
Seyr imiş işbu temāşā gördigüñ dār ü diyār

Geldi bunca enbiyā vü evliyā bu ʿāleme
Gördügin dir her birisi ʿacz içinde luṭf umar

Ḥayy ü Bāḳī ol Ṣamed’dür cümle fānī māsivā
Bir Ṣamed’dür orta yirde gūşıdur leyl ü nehār

120a

Kimse bilmez ne hevādur herkes ʿācizdür begüm
Ḥikmet-i Loḳmān bu derde itmedi bir dem tīmār

Ḳāʾimī bī-çāre şimdi benligin terk idegör
Çün görenle görinen heb oldurur cümle bu kār

259.
mefāʿīlün mefāʿīlün

Ḳurulmış özge bir dīvān
Bu dünyāda begüm şimdi
Maḥabbet üzredür iḫvān
Bu sevdāda begüm şimdi

Görişür ṭālib ü maṭlūb
Kimi ġālib kimi maġlūb
Kimi kendin görür meslūb
Bu fetvāda begüm şimdi

Kimisi ḫōş oḳur temcīd
Ġanī olan ider taḥmīd
Kimi ʿāşıḳ sever tevḥīd
Bu maʿnāda begüm şimdi

Kimi vaḥdet maḳāmında
Kimi esb ü licāmında
Kimi ʿārif kelāmında
Heves bāde begüm şimdi

Kimi mürşid kimi sālik
Kimi Rıḍvān kimi Mālik
Ḳamu eşyā yine hālik
Bu ʿulyāda begüm şimdi

Yir ü gök ḫalḳile ṭolmış
Kimi Mevlā'sını bulmış
Kimi bilmez ʿaceb n'olmış
Baḳ üstāda begüm şimdi

Kimi meclisde ẕikr eyler
Kimi ʿuẓmāyı fikr eyler
Kimi ʿaḳlını sekr eyler
Bu iḥyāda begüm şimdi

Kimi oḳur kimi diñler
Kimi derde düşüb iñler
Kimi cāhil kimi añlar
120b Bu ṣaḥrāda begüm şimdi

Kimi Leylā kimi Mecnūn
Kimi şādī kimi maḥzūn
Kimi fāriġ yürür meskūn
Bu ṣuġrāda begüm şimdi

Görinür çoḳ bu ne sırdur
Ṣayarsañ cümlesi birdür
Ṭanıyan kendüzin erdür
Bu raʿnāda begüm şimdi

Yolı biñ oldı bir maḳṣūd
Ḳamu bütlere bir maʿbūd
Arada birdurur mevcūd
Bu ortada begüm şimdi

Anı bul Ḳāʾimī sen de
Anuñla ol aña bende
Döne döne ol efgende
Bu ġavġāda begüm şimdi

260.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Rūşen oldı şevḳıla meydānımuz
ʿAşḳa geldi ṭālib-i Yezdān'ımuz

Ṭoldı meclis hū çaġırur ʿāşıḳān
Himmet itdi pīrimüz merdānımuz

Baḥr-i diller ḳaynayub cūş eyledi
Ṭaşra atar dürr ü cevher kānımuz

Çün Muḥammed Muṣṭafā'dur şāh-ı dīn
Açdı andan sırrını Sübḥān'ımuz

Çār-yār-i bā-ṣafā himmetleri
Ṣıdḳ u ʿadl ü ʿilm ü fetḥ ü cānımuz

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī'nüñ yolına
Beẕl olınsun varımuz seyrānımuz

Ḳalb-i ādem ḳuṭb-ı āfāḳı nüfūs
Feyż-i Ḥaḳ'dur baḥrimüz cūyānımuz

Bir ṣöyinmiş mūm yaḳıldı Rūm'da
Her ṭaraf virür żiyā şemʿ-ẖānımuz

Ḥaşre dek yanar didiler bu sirāc
Çoḳ seyirler göstere devrānımuz

Ümmī gelse ṣıdḳile ʿālim olur
ʿĀlim-i rabbānīdür ʿirfānımuz

121a

Ḫasteler [gelse] ṣaġalu bunda ḫōş
Yā ḥakīmallāh dise Loḳmān'ımuz

İşbu tevḥīd içre öli dirilür
Ḥayy ü Ḳayyūm maẓhar-ı īmānımuz

Ṣıdḳ u şevḳuñ Ḳāʾimī bu ʿaşḳile
Sende ẓāhir sırrile insānımuz

Varlıġından çün fenā bulduñ bu gün
Ẕevḳa irdüñ ḳalmadı efġānımuz

261.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Göñül bu fānī dünyādan
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl
Bu ḥırṣ ü meyl ü simyādan
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

İçüñ mühmel ṭaşuñ zībā
Tecemmül yaṣdıḳ u dībā
Bu cīfeden ḳılub ībā
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Gözüñ açub naẓar eyle
Nicelerde ḳalur şöyle
Cevābuñ varise söyle
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Bu dünyā meylidür ser-pā
Seni ḥayvān ider dü-pā
Bu vīrānı yapa yapa
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

ʿÖmür ṣarf idesin buña
Uzadub ḳolı bir yaña
Bular düşmendurur saña
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Hużūr-ı Ḥaḳ'da olduġuñ
Bilür misin ki n'olduġuñ

Kimüñdür işbu bulduġuñ

Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Varacaġuñ yiri fikr it

Bu mülküñ ıssısın ẕikr it

Ḳamu virdügine şükr it

Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

121b

Müsāfirsin gözüñ açġıl

Yoluña var bunı geçġil

Varıñı Ḥaḳ yola ṣaçġıl

Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Ḳomaz ḳoparmaġa gül ḫār

Bu yolda çoḳ ḥarāmī̄ var

Uzaḳ menzil geçidler var

Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Bu fānī̄ye niçün ṭalduñ

Ne gördüñ ya nesin alduñ

Teferrüc-gāha çün geldüñ

Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Gice yaḳlaşdı menzil sür

Varise bu bāzāruñ gör

Alub ṣatub yoluña dur

Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Niye geldüñ ya duyduñ mı

Yola yetene uyduñ mı

Metāʿı yüke ḳoyduñ mı
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Görürsin Ḳāʾimī bellü
Gelüb vardılar ol illü
Yürek dertlü gözi seyllü
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

Yarın degül bu demdür dem
Ẓuhūra geldi çün ādem
İren irdi Ḥaḳ’a bu dem
Ferāġat ḳıl ferāġat ḳıl

262.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Ḥaḳ’a māʾil olan cānlar
Bu fānīden uṣanmaz mı
Pelāsa girdi sulṭānlar
Bu ġāfiller utanmaz mı

Biri ol şāh-ı Edhem’dür
Nice dertlüye merhemdür
Ayıran ḫalḳı derhemdür
Ne bu ġaflet uyanmaz mı

122a

Fenā mülkini terk itdi
Beḳāyı dilde berk itdi
Vaṭan aṣlīsine gitdi
Bu ḥāle kes inanmaz mı

Yalın ayaḳ ḳaba başı
Yanına uġramaz nāşī
Ṣunuldı cennetüñ aşı
Dutışub ʿaşḳile yanmaz mı

Çü dōst oldı ḳamu ḫaṣmı
Oḳınur ḥaşre dek ismi
Bozılmaz tā ebed resmi
Çü ʿāşıḳ ṭayanamaz mı

Çü ser-pā māsivā gitdi
O dem ṭālib Ḥaḳ'a yetdi
Ḳamu mevcūdile bitdi
Biri hū tende ṣanmaz mı

Bu dil fikri bir olmaḳdur
Ḥaḳ'a beyt ü yir olmaḳdur
Bu cān içre sır olmaḳdur
Bu şerbet ʿaşḳı ḳanmaz mı

Bu demde Ḳāʾimī ʿaşḳa
Cemālinden döñüb meşḳa
Revādur çıḳuban köşḳe
Anı kendüyi ṣanmaz mı

263.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Uyan nefs-i bed-endīşe
Bu ġafletden uyanmaz mı
Nedür düşmek bu teşvīşe
ʿAceb Ḥaḳ'dan utanmaz mı

Nice bir uyumaḳ yatmaḳ
Cehennem ḳaʿrına batmaḳ
Yalan dünyā alub ṣatmaḳ
Yarın Ḥaḳ'dan utanmaz mı

Naṣīḥatdür ṭamaʿ-kāra
Bu ḥırṣ ü baḫl ü bed-kāra
Ölüm gelmez mi efkāra
Ḳabir içre uzanmaz mı

122b

Giceler geçdi uyḫuda
Ya günler dürlü ḳayġuda
Hevā ā[r]zū vü çalġuda
Ḥarām esbāb yanmaz mı

ʿİbādetler ṣatılur mı
Ḥaḳ'uñ emri ṭutılur mı
Bala aġu ḳatılur mı
ʿÖmür ṭaşı ufanmaz mı

Görür misin bu vesvāsı
ʿİbādetden ḳaçan nāsı

Ṭolu içinde ḥannāsı
Meded Ḥaḳḳ’a inanmaz mı

Düşündüñ mi ʿaceb ḥāle
Ḥaḳ’a ṭapmaz ṭapan māla
Gel uyma böyle iḳbāle
Caḥīm odına yanmaz mı

Unutmışdur meger dostı
Anuñçün beklemez dostı
Paralandı meger dostı
Ya bu vaʿdeye ḳanmaz mı

Uzanma Ḳāʾimī ṭaşra
İnan münkir nekir ḥaşre
Ḳıyāmetde ḥaşr ü neşre
Gelinür kişi yanmaz mı

264.

müstefʿilün müstefʿilün

Bir ḳulına ḳılsa naẓar
Bu şevḳile sulṭānımuz
Ol ẕevḳile neler yazar
Ḥayrān olur ʿirfānımuz

Deryā olur ḳaṭre iken
Gülzār iken cümle diken
Nūra döner ol nār iken
İnsān olur ḥayvānımuz

Rūşen olur eṭrāf-ı şeş
Her ẕerresi olur güneş
Ölmiş iken bu yār ü eş
Özler anı hūbānımuz

123a

Ḥaḳ bezmine mestān olur
ʿĀlemlere destān olur
Cümle cihān būstān olur
Niʿmet dolu meydānımuz

Olub bu meclis serveri
Ceẕb ide heft-kişveri
Ḥikmet-i pīr-perverī
Derd ehline dermānımuz

Ṣıḥḥat virür her ḫasteye
ʿAḳdin açar her besteye
Cān baḫş ider dem-besteye
Şefḳat ḳılur Ḥannān'ımuz

Ṭaġ üsti aña bāġ ola
Düşmen dili pür-dāġ ola
Her işde yüzi aġ ola
Demler süre iḫvānımuz

Nefs ʿaskerin tālān ider
Benlikleri nālān ider
Şevḳile cān cevlān ider
Dilde olub yezdānımuz

Aḥmed dili ādem sözi
Ḥaḳ kendüdür cānı özi
Kendü gören kendü gözi
Ẓāhir ʿayān Sübḥān'ımuz

Mevcūd bulındı Ḥaḳ ṣıfat
Bī-lafẓ ü ṣavt ü bī-cihet
Maṭlūb ü ṭālib iltifat
Birlik ḳamu seyrānımuz

Ne Ḳāʾimī ne ad ü ṣan
Vechidür ancaḳ ġayrı fān
Maḥv oldı ʿaḳl ü ten ü cān
Aṣla döner devrānımuz

Ḥayrān beşer cinn ü melek
Ne ṭāʿat ü ne ḫōd dilek
Ne mürşid ü ne [ḫod] selek
Maḥv oldı çün şeyṭānımuz

123b

265.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḫalḳa ṭapmaz Ḥaḳ-perest olan kişi
Derd-i ʿaşḳdur dāʾimā anuñ işi

Fikr ü ẕikri āh ü sözi ʿaşḳ-ı yār
Mecnūn'uñ Leylā'durur içi ṭaşı

Meyl-i cennet hem cehennem ḳorḫusın
Hīc añar mı terk iden cān ü başı

ʿAşḳ gözile ʿāleme baḳanlaruñ
Birdür el-ḥaḳ ger ʿayān ü ger düşi

Ḳaṭresi deryāya irdi ʿaşḳile
Nūr-ı Aḥmed oldı anuñ sırdaşı

ʿAşḳ eri ḳanda ise anı bilür
Unudur mı bunda ḳardaş ḳardaşı

Birdurur Ḥaḳ hem Muḥammed'dür resūl
Bunı bir gör cān-ı men olma şaşı

Bu şerīʿat bu ṭarīḳat maʿrifet
ʿAşḳ-ı Ḥaḳ'dur çün ḥaḳīḳat gerdişi

Ẓāhir ü bāṭında birdür bu vücūd
Ḳalb-i müʾminde imiş yoḳ beñdeşi

Cümle defterler yekūn-ı ẕātıdur
ʿAşḳ erine ḳıbledür gözi ḳaşı

124a

Enbiyā vü evliyā bu sırrile
ʿAyn-ı Ḥaḳḳ oldı temāmet cünbişi

Ḫāk-i pā ol yol erine Ḳāʾimī
Ẕerreliḳden geç göresin güneşi

266.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Çoḳ şükürler ol ġanī Perverdigār
Dürlü niʿmet bize ḳıldı yādigār

Ehl-i tevḥīde ḳarışduñ ṣıdḳile
Gösterürler düşi gördüñ āşikār

İşbu meclis ʿaşḳ u şevḳ ās̱ārıdur
Yek naẓar şefḳatle ḳılmış Girdigār

Derd-i yārile bu derde çāre ḳıl
Bir gün ola merḥamet ide nigār

Eyleriken ʿaşḳa ḳullıḳ nāgehān
Cān içinde bu derūna oldı kār

Ṭālibā ṣıdḳile gel bu ṣanʿata
Tā ebed eyler ġanī seni bu kār

Ḳāʾimī dīvāne ʿaşḳa ḳul olub
Şāha lāyıḳ ḳapdı bir özge şikār

124b

Sāḥilinde buldı deryā gevherin
Ḳıymetini bilmedi hīc nābekār

Ṭālib-i dünyā olanlar bī-naṣīb
Ṭūṭyadur ḳarġaya olmaz şikār

267.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Uyan hey gözlerüm uyan
Uyumaz ṭālib-i Yezdān
Ki ġayret ıssına ṭayan
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

Gel ey nefse uyan ġāfil
Yuḳaru ṭur uyan ġāfil
Gidemezsin yayan ġāfil
Uyumaz ʿāşıḳ-ı Sübḥān

Ḫorūslar ötmede dāʾim
Nice bir olasın nāʾim
Hele ol giceyi ḳāʾim
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

Bu dünyādur ḳamu fikrüñ
Nedür ārzū nedür ẕikrüñ
Ya bunca niʿmete şükrüñ
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

Gel oḳı bir sebaḳ ʿaşḳdan
Melekler yazalar meşḳden
Ḳamu yoldaş yola yetdi
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

Nebīler müjdeler virdi
Uyanlar menzile irdi

Cināna ṣaġ esen girdi
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

125a

Buña vāris̱ görüñ kimdi
Velīlerdür begüm şimdi
Ara bul uyanub imdi
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

Seni ey Ḳāʾimī ġaflet
Bu yolda eyledi nekbet
Yaradan Ḥaḳḳ'a ḳıl minnet
Uyumaz ṭālib-i Yezdān

Erenlerden dile himmet
Ḳoma bu dīni der-ẕimmet
İşüñ bunda idüb temmet
Uyumaz ṭālib-i Raḥmān

268.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Eyā ġāfil bu dünyāya
Niye geldüñ bilür misin
Niçün meylüñ yoḳ ʿuḳbāya
Bu ḥālile ḳalur mısın

Uzun ṣanuları ṣanduñ
Bu naḳşa aldanub ḳalduñ
Ne ṣalduñ ya nesin alduñ
Bu ʿibretden alur mısın

Bu mülküñ ṣāḥibi Ḥaḳ'dur
Görürsin ortağı yoḳdur
Gelüb gidenleri çoḳdur
Bu ḥālile ḳalur mısın

H̱aber virdi kitāblardan
Aluñ ʿibret ʿitāblardan
Żiyā-yı māh-tāblardan
Bu ḥālile ḳalur mısın

Bu gülde ʿandelīb öter
Ḳamu iş bunda çoḳ biter
Olanlar ʿibreti yiter
Bu ḥālile ḳalur mısın

İdindüñ mülk ü evlādı
Seni azar ẖoş (evlādı)
Dönüb ʿaşḳ ile Mevlā di
Bu ḥālile ḳalur mısın

125b

Erenlerden alub ʿibret
Saña gelmez mi hīc ġayret
Çü senden yeg ola ʿavret
Bu ḥālile ḳalur mısın

Ḥaḳ emri Muṣṭafā vardur
Ḳamu derde şifā vardur
Uyan ġāfil vefā vardur
Bu ḥālile ḳalur mısın

Olar dünyāya baḳmazdı

Görinen naḳşa aḳmazdı

Özin odlara yaḳmazdı

Bu ḥālile ḳalur mısın

Ḥalāl olsa ḥisābuñ var

Ḥarām ise ʿaẕābuñ var

Ḳabirde ne cevābuñ var

Bu ḥālile ḳalur mısın

Bu ġaflet nice bir aḥmaḳ

Giceler ṣubḥa dek yatmaḳ

Mürüvvet mi oda yanmaḳ

Bu ḥālile ḳalur mısın

Görüñ Ḳurʾān neler söyler

Ölüm vardur nidā eyler

Döşek yorġan begüm n'eyler

Bu ḥālile ḳalur mısın

Nice bir olasın gümrāh

Düşüb derde didüñ mi āh

Ḳanı evrād ü ẕikrullāh

Bu ḥālile ḳalur mısın

Bütün gün ḳahve vü dütün

Daẖi efyūn ü berş bütün

Ġıdāsuz çatamaz ötüñ

Bu ḥālile ḳalur mısın

Ṭabīʿat ẓulmeti cānı
Baṣar görmez o cānānı
Rıżā-yı Ḥaḳ ʿaceb ḳanı
Bu ḥālile ḳalur mısın

Yimek içmek giyinmekdür
Bunuñ ṣonı ṣoyınmaḳdur
Caḥīm içre göyinmekdür
126a Bu ḥālile ḳalur mısın

Oturmaḳda vü yanmaḳda
Daḫi almaḳda ṣatmaḳda
Biri birine çatmaḳda
Bu ḥālile ḳalur mısın

Cemīʿan ḫūy-ı vesvāsdur
Ki zīrā göñlimüz pāsdur
Gögüsde fikr-i ḫannāsdur
Bu ḥālile ḳalur mısın

Bu ḥālile ḳalur mısın

269.

müstefʿilün müstefʿilün

Elḥamdülillāh şevḳımuz
Artmaḳdadur cānānile
Bu ʿaşḳa canlar düşeli
Yortmaḳdadur meydānımuz

Gel hū diyelüm ʿaşḳile
Cevlān idelüm şevḳile
Vecde gelelüm ẕevḳile
Döne döne aḳrānile

Her dem semāʿ üzre felek
Ārzū ḳılur cinn ü melek
Bu bezme irmekdür dilek
126b Ülfet ide insānile

Eşyā ḳamu dir yā Vedūd
Emr itdi ol ṣāḥib-vücūd
İnsānlar ḳılsunlar sücūd
Bilişeler Yezdān'ile

Her kim bula insāna yol
Şeksüz irişdi Ḥaḳḳ'a ol
Ḳalmaya anda ṣaġ u ṣol
Zīr ü zeber seyrānile

Bu Ḳāʾimī ʿaşḳa düşer
Cinsile yine yol eşer
Reşk eyleye cinn ü beşer
Ḥaḳḳ'a dönüb īmānile

270.

müfteʿilün müfteʿilün fāʿilün

Evvel olur ʿaşḳ erine bir cünūn
Vara vara göñle ḳonar çoḳ fünūn

Fenn-i ḥaḳāyıḳda olub ehl-i ḥāl
Ḥāl-i deḳāyıḳda ḳalur ḫ̮ōş-sükūn

Ger eriseñ yüri çalış bunda sen
Ol yarına ḳalan işi gör bu gün

Kendüñe gel kendüñi bul bil özüñ
Sezdüri vir defterüñi ḳıl yekūn

Küllī fenā vechi ḳalur çün liḳā
Ṭal deñize maḥv ola bu senligün

Ṣulḥ u ṣalāḥ eyle dilā ḫ̮alḳile
Yol budurur didi ḳamu kāmilūn

127a

Ḥaḳ sözini gūş idüben ḳıl ʿamel
Ṣoḥbetine ide ḳabūl ʿāmilūn

Dilde bu dem ḳalmaz imiş māsivā
Dirlik ola ölilere her sözün

Bu gören vü hem görinen bir ola
Ol bir ile bir olıcaḳ bu özün

Dōstlarına sırrın açar dōstān
Nāşīlere olmayısar bu şüʾūn

Salṭanat baḳiyedurur ʿāşıḳa
Anuñiçün bunda ẕelīl ʿāşıḳūn

Ārzūları bunda ḳamu terk idüñ
Ḥaḳḳ'a irer nefslerine ġālibūn

Nefsine ḳul ẖāṣ ü ʿavām oldı heb
Tañrı'ya ḳul ḳanda ola bu oyun

İki cihān fikretidür yol uran
Ḳul ola mı ġayr-i Ḥaḳḳ'a sācidūn

Oldı fenā Ḥaḳ'da beḳā isteyen
Birde iki bulamadı ṭālibūn

Ḳaldı ebed nārı ḳabūl eyledi
Uydı ʿazāzīle ḳaçan ḥāsidūn

127b

Aldanub ḳaldı cihānuñ naḳşına
Dutamadı istedügin ḥasirūn

Münkir-i ʿaşḳ olsa biri dünyede
Defterine aldı anı zāʾilūn

Uymaziseñ bārī inan ṣıdḳile
Böyle ider ḳardaş olan müslimūn

Ḳāʾimā ʿaşḳa fedā ḳıl özüñi
Göricegiz ide ṣafā müʾminūn

Şöyle dervīş Ḥaḳ yolına sen bu gün
Saña uyub vara yolı sālikūn

Cez̲beye düş döne döne hū diyü
El öpeler heft-serā mālikūn

Yol erine ṭopraḳ idüb özüñi
Yoḳlıġile Ḥaḳḳ’a irer ʿābidūn

271.

müstefʿilün müstefʿilün

Ey dil ḳarāruñ ḳalmadı
Sevdāya düşdüñ mi ʿaceb
H̱alḳ içre ʿāruñ ḳalmadı
Ġavġāya düşdüñ mi ʿaceb

ʿĀşıḳ gerek rüsvāy ola
İñildüsi hey hāy ola
Sīne ṣadāsı nāy ola
Şeydāya düşdüñ mi ʿaceb

128a

Bu āhile zāruñ senüñ
Terkin urur cān ü tenüñ
Kesdüñ ümīdin her yanuñ
Ferdāya düşdüñ mi ʿaceb

Deryā-yı fikre ṭalduñ uş
Dürr ü cevāhir alduñ uş
Bāzār-ı ʿaşḳa ṣalduñ uş
ʿUḳbāya düşdüñ mi ʿaceb

Varduñ sükūta bir zamān
Tenhā bulam diyü emān
Durub niyāza bī-gümān
Taḳvāya düşdüñ mi ʿaceb

Yine semāʿ döne döne
Ḳatıldı çoḳ gice güne
Tā kim ṭolu mürşid ṣuna
Ṣaḥbāya düşdüñ mi ʿaceb

Dīvāneler şöyle gezer
Ne küfr ü ne īmān sezer
Ṭabʿ-ı cisimden ḳıl güẕer
ʿUlyāya düşdüñ mi ʿaceb

Bu Ḳāʾimī dīvānedür
Cān sevdügi bir dānedür
Rāstī bunı Yezdān'adur
Hey vāya düşdüñ mi ʿaceb

272.

mefʿūlü mefāʿīlün

Ġaflet nice bir ey dil
Çeşmüñ açasın bu gün
Bu dār-ı fenādan bil
Añsuz göçesin bir gün

Ṣu üzre binā itdüñ
Bir baḳ ʿacebā n'itdüñ
Añla nereye gitdüñ
Bundan göçesin bir gün

Ebrāra irişdüñ mi
Dōstile görişdüñ mi
ʿİrfāna ḳarışduñ mı
Anı seçesin bir gün

128b

Ṭatluca gelür evvel
Nefse tene bu mühmel
Dünyā budurur esfel
Zehrin içesin bir ün

Aldanu ḳalur cāhil
Düş seyrine bir ġāfil
Niçün olasın māʾil
Çünkim ḳaçasın bir gün

Şol [kim] elile dikdüñ
Ṭarla ṭoḫumın ekdüñ
Yaḫşı vü yaman çekdüñ
Kendüñ biçesin bir gün

Gerçekde gümān yoḳdur
Bu cümle olan Ḥaḳ'dur
Ḥükm ıssı o mülḥaḳdur
Ḳanda uçasın bir gün

Ey Ḳāʾimī dünyāda

Ḳalmaz zer ü simyāda
Düşdi ġam u feryāda
Gördüñ nicesin bir gün

273.
müfteʿilün fāʿilün

Ḥayret alur ʿaḳlumı
Nice bilem ben seni
Söyleyemem naḳlini
Bulamazam ben beni

Bilinmezem ben miyem
Yoḫsa cānum sen miyem
Bu cānile ten miyem
Ḳılsañ ʿayān ʿaynını

Gör bu ṣuver bir ḳafes
Çıḳagelür bu nefes
Bu ne edā ya ne ses
Çün bilemez kendini

Fānī olub māsivā
Ḳaldı hemān berhevā
Ola mısın pīşvā
Bula seni aḥseni

129a

Şevḳileyem zevḳile
Eglenürem ʿaşḳile
Yolda duram ṣıdḳile
Dilde dutub sevgini

Derdüñile aġlarum
ʿAşḳuña bil baġlarum
Irmaḳ olub çaġlarum
Özleyüben baḥrini

Ḳāʾimī'ye geldi ḫōş
Nuṭḳ-ı Ḫudā ḳıldı gūş
Nice ola göñli boş
Nūş idicek ḳaṭreni

274.

müfteʿilün fāʿilün

Ṣādıḳ iseñ gel berü
Hū diyene dut ḳulaḳ
Gel aḫi gel ilerü
Ögren e yola ayaḳ

Göñlüñi vir mürşide
Ḥaḳḳ'a seni ilede
Söz sañadur ey dede
Aç gözüñi ḫoşca baḳ

Kim bu yola geliser
ʿAşḳile gör n'olısar
Sīne güher ṭolısar
Ola ʿayān sırr-ı Ḥaḳ

ʿAşḳa düşen ey püser
Ḳıldı fedā cān ü ser
Ārzūları heb keser
Ḥaḳḳ'ı añar dil dudaḳ

Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı nūş iden
Cānını bī-hūş iden
ʿAḳlını serḫōş iden
Ṣudan alur ol sebaḳ

Sīnesini ḳıla şerḥ
Olmaya tā dil teraḥ
Vuṣlata bula feraḥ
ʿAşḳ erine ṭutma daḳ

129b

Bir bilesin Ḫāliḳ'ı
Rızḳı viren Rāziḳ'ı
Boş ḳomaz ol ṣādıḳı
Ṭolu ola her bucaḳ

Ḳoma ṣaḳın bu demi
Kendüñe bul hem-demi
Ādemī ol ādemī
Dōsta ola dil ḳonaḳ

Ḳāʾimiyā derdile
Çāreñi ḳıl merdile
Ferd oluban ferdile
Aḳda aḳı oḳumaḳ

Ḥāżır olub durasın
Yol yaraġın göresin
Peydağını süresin
Ferz evine varacaḳ

275.

müfteʿilün fāʿilün

Hey nice bir yatasın
Dur yuḳaru Ḥaḳḳ'a baḳ
Cānı tene ṣatasın
Niceye dek uyumaḳ

Dünye içün ṣatma dīn
Ḳardaşına dutma kīn
Ḳarañudur çünki sin
Şemʿini gel bunda yaḳ

Yol yaraġuñ görelüm
Menziline irelüm
Kendimizü direlüm
Çünkim olur olacaḳ

Mürşide el virelüm
Aṣlımuzı ṣoralum
Aṣṣı ziyān görelüm
Çün ṣorısar bizi Ḥaḳ

Bunda bizi añduran
Ḥālimüzi döndüren

Ṭoġrı yola ḳanduran
Yine virür bir ulaḳ

130a

Ḳāʾimiyā aç gözüñ
ʿAşḳa düşüb bil özüñ
Ol eri sen bu sözüñ
Emr-i Ḥaḳḳ'a dut ḳulaḳ

276.

müfteʿilün müfteʿilün

İrdi bize ḳudret eli
Gösterüben ṭoġrı yolı
Bülbül-i ʿaşḳ aldı güli
Çünki Ḥaḳ'a didi belī

ʿAşḳiledür dirligimüz
Ṣıdḳiledür erligimüz
Şevḳiledür birligimüz
Görineli dostuñ ili

Gitdi ḳamu benligimüz
Ḳalmadı düşmenligimüz
Dāʾimādur şenligimüz
ʿAfv oluna ʿāṣī ḳulı

Kim irişe ẕevḳımuza
Māniʿ olub şevḳımuza
Uġrayısar oḳımuza
Öpse gerek āb u gili

ʿĀşıḳ olan bizi bulur
Ṣıdḳı anuñ maḥrem olur
Münkir olan Ḥaḳ ne bilür
Farḳ idemez ṣaġ u ṣolı

Ḳudretimüz ẕikriledür
Şevketimüz fikriledür
Niʿmetimüz şükriledür
Ṣundı bize ḳadr-i celī

H̬amr-ı Ḥaḳ'ı nūş iderüz
ʿĀḳılı serh̬ōş iderüz
H̬aṣmımuzı h̬ōş iderüz
Virdi ḳılıç bize ʿAlī

ʿĀrifimüz añlamada
Cāhilimüz ṭañlamada
ʿĀşıḳımuz bañlamada
Pīrimizüñ ismi Velī

130b

Ḳāʾimiyā dem sürelüm
Her ne gelür h̬oş görelüm
İkilige terk uralum
Ḳovmayalum ehl-i dili

Reşk ide il ṭarzımuza
Can çekile arẓūmuza
Baḳmayalum ġarżumuza
Yoldaşımuz dolı deli

277.

mefʿūlü mefāʿīlün mefʿūlü mefāʿīlün

Bir vāḳıf-ı esrārı maḥrem idin ey ṭālib
Bu seyr ü sülūk içre nefsine ola ġālib

Sırruñ aña keşf eyle şevḳında vü ẕevḳında
ʿAşḳile Ḫudā ẕikrin tā kim duya bu ḳālib

Ehlile muḥāsibler şol deñlü ṭalar fikre
Candan içerü maḫfī cānānile leb-ber-leb

Ḥaḳḳ'a nice meyl itsün dünyāyı seven ġāfil
İnsāna irer mi kim çün cīfeyedür ṭālib

Manṣūr gibi berdār ol Ḥaḳḳ'ı ḳoma Ḥaḳ söyle
Vechinde oḳur āyet zülfüñde olan ṣālib

ʿĀşıḳ olıcaḳ bülbül ḫārdan üşenür ṣanma
Ġonca ḳoparur gülden aña olıcaḳ maṭleb

ʿAşḳuñda olub ṣādıḳ ey Ḳāʾimī ol ʿārif
Açılmaya bīhūde edeb gözede bu leb

131a

278.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Elif ḳaddüñ görüb ʿaḳlın şaşurdı ʿāşıḳuñ ey cān
Belā vādīsine düşüb gezer Mecnūn-veş ḥayrān

Temāşā ẕevḳını sürdi bilenler ʿaşḳ-ı cānānı
S̱evābum var günāhum var diyenler ḳaldılar ẖüsrān

Cemālüñ seyrine geldük senüñle baḳaruz veche
Ḥabībā çün ẖayālüñdür bu çeşmümde olan her ān

H̱aber alduḳ dudaġuñdan aḳan ṣu āb-ı ḥayvāndur
Dehānuñdan Ḥıżır içmiş ḳarañlıḳda eyā insān

Ẕelīl oldı iden inkār senüñ ṣunʿuña ey dilber
Ruẖuña eyleyen secde melāʾikdür degül şeyṭān

Ziyān ıṣṣı aña n'eyler bulınca seni bir ṭālib
Senüñ ẕātuñda maḥv olmış ḳamu ednā ile aʿyān

Şehādetden niçün ḳaçsun muḥibbüñ muẖliṣüñ cānā
Ṣıfātuñ çün vücūdı yoḳ senüñ ẕātuñsuz ey sulṭān

Ḍalālet aña irişdi seni ṭanmadı bu mülkde
Ṭamaʿ-kār oldı dünyāya caḥīme gitdi o ḥayvān

Ẓalemnā rabbünā söyler o kim ferzend-i ādemdür
ʿAlīm oldur ṣudūr içre ne fikr eylerse bu merdān

Ġafūr āyetüñi virdüñ tesellī ḳullara yā Rab
131b Fenā olmaḳ gibi yoḳdur ḥużūrında eyā Yezdān

Ḳanāʿat virici sensin sülūk ehline her demde
Kemāli cümle maḫlūḳuñ senüñdür çünkim ey Sübḥān

Leke'l-ḥamd cevher-i ḥālüñ çü sensin fāʿil-i muḫtār
Menāzil esfel ü aʿlā ki maḥv oldı ʿaḳıl iẕʿān

Ne deñlü enbiyā geldi velīler daḫi lā-yuḥṣā
Ve bī-yanṭiḳ ve bī-yübṣir deminde ḳaldı ser-gerdān

Helāk olmaḳ muḳarrerdür buyurduñ ġayr-ı vechüñden
Yā ġāfil Ḳāʾimī sen ben dimekle olamaz seyrān

279.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Eḥad Aḥmed'de gösterdi kemāl-i sırr-ı Sübḥān'ı
Beyān ḳıl kefā geldi ṣadāsı dutdı meydānı

Tamām oldı nübüvvet kim ʿayān oldı ʿademden Ḥaḳ
S̱enā eyler ḳamu ẕerrāt meded ey fażl-ı Raḥmānī

Cemālinden ıraġ itme yoluña cān virenleri
Ḥayāt-ı cāvidān bulsun o kim ide bu seyrānı

Ḫaṭarlu yoldurur ġayra göñül virmek bu dünyāda
Delālet gösterür buña görüñ āyāt-ı Ḳurʾān'ı

Zebāna geldi göñülden bu sözler duyması gücdür
132a Raḥīmā yine luṭfuñdur viren idrāk ü iẕʿānı

Zamān īcādına Aḥmed sebeb olmış muḳarrerdür
Ser-ā-ser ʿālemi dutmış tecellī şevḳ u nūrānī

Şehīd itmek revā görmiş yanan ʿaşḳile ʿuşşāḳı
Ṣafādan cism-i Manṣūr'ı kül aldı nice merdānı

Żarar gördi o kim anı ḥaḳīḳat bilmedi bunda
Ṭahūran şerbetin içmez dilā her ṭabʿ-ı ḥayvānī

Ẓalūm olmaḳ cehildendür ḥıyānetdür emānetde
ʿAlī buyurduğı bellü budur ol nuṭḳ-ı insānī

Ġarīb düşdüñ vaṭandan kim ya andan nice ġāfilsin
Felāketdür unutmaḳlıḳ begüm bu aṣl-ı īmānı

Ḳatı göñlüm ki nerm olsa ḫaber alsa bu maʿnādan
Gümānı ḳaldurub ide gice gündüz ẕikir anı

Leṭāfet vire dünyāya ṣadāsı dola āfāḳa
Mecāzī ʿaşḳı maḥv idüb bula leẕẕāt-ı rūḥānī

Nesīminden ki ol yārüñ muʿaṭṭar ide kendüzin
Vefālu dilberüñ ẕevḳın süre bilüb bu iḥsānı

Hemīn oldur hemān oldur didiler Ḳāʾimī duyduñ
Yazıḳ degül mi ḳalursañ bu ḥālde görmedin anı

132b

Deryā-yı dil cūş eyledi andan ḫaberler söyledi
Ehl-i dili ḫōş eyledi baḥr-i vilāyet vaḳtidür

280.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Tārīḫ bi-külli ġayb-i ʿām irişdi gördi ḫāṣ u ʿām
Bitdi ḳamu işler tamām nūr-ı hidāyet vaḳtidür

Ṣāḥib-zamān meydān ḳura gerçek erenlerdür dura
Ẓālimleri cümle ḳıra seyf-i ʿināyet vaḳtidür

Yalancılar ya n'eylesün başa tedārik eylesün
Ḥaḳ ehli Ḥaḳ Ḥaḳ söylesün rūz-ı ḳıyāmet vaḳtidür

Taḳlīd-i ʿilm ehli olan rızḳ u riyā üzre ḳalan
Heb sözleri oldı yalan özge nedāmet vaḳtidür

İrdi nihāyet bu zamān keẕẕāblara olmaz emān
Ḳılıç urıla bī-gümān āḫir rivāyet vaḳtidür

Ḳurdile ḳoyun yüriye ṭopraḳ ısa ṭaġ eriye
Yanar deñizler süriye ġayret nihāyet vaḳtidür
Dīvāneler uyanısar şirk ü nifāḳlar gidiser
Bu demdür ol dem ey püser ʿayn-ı şehādet vaḳtidür

Ḳalḳa meẕāhib cümlesi irince ḳudret cümlesi
Bir meẕheb ancaḳ ḳalası zīrā saʿādet vaḳtidür

Ol kim Muḥammed’dür resūl andandurur cümle uṣūl
133a Dirseñ Ḥaḳ’a bulam vuṣūl ṭoġrı ḥikāyet vaḳtidür

Sırr-ı Ḫudā’dur āşikār esmāʾ-i Bārī ḳıl şümār
Ḳudret maḳāmı Girdigār Ḳurʾān ü āyet vaḳtidür

Ey Ḳāʾimī çoḳ söyleme çünkim irişdüñ bu deme
Seyrāna gel hīc ġam yime mehdī ʿalāmet vaḳtidür

281.

müstefʿilün müstefʿilün

Çün Ḥaḳḳ’a geldük Ḥaḳḳ’ile
Ey dil ṣaḳın düşme ıraḳ
Seyr it vücūduñ mülkini
Cemʿile farḳa ṭoġru baḳ

Ḥaḳ nefsine nefsüñ delīl
Sende netīce ol Celīl
Ol büt-şiken mis̱l-i Ḫalīl
Nemrūd-ı nefs tā ola şaḳ

Maḫlūḳdan añla Ḫāliḳ’ı
Her ẕevḳile bil Rāziḳ’ı
Maʿşūḳa ṣoruñ ʿāşıḳı
Bu yüzde ẓāhir ẕāt-ı Ḥaḳ

ʿAyn-ı ezel s̱ābitemüz
ʿAyn-ı ebed rābıṭamuz
Bizden bize ḥükm-i ilāh
Buyruḳ süre uş mā-ṣadaḳ

Ḥaḳḳ'uñ şü᾿ūn-ı ẕātıyuz
Ezel ebed mir᾿ātıyuz
Āyātıyuz ġāyātıyuz
Bizden bizedür bu sebaḳ

Çün ḥükm olur bizden bize
Sırr-ı ḳader geldi söze
Maʿlūm bizüz ʿilmümüze
Bizden bize geldi dayaḳ

Gördi ʿayān Ḥaḳ ehlimüz
Taḥḳīḳ küfürdür cehlimüz
Buʿd āteşinden mehlimüz
133b Ḳuruldı meclisde otaḳ

Bilindi iş bir er gerek
İşletmege serder gerek
ʿAşḳa ḥanīn ola yürek
Hem açıla bu göz ḳulaḳ

Bizden bizedür ḫayr ü şer
Kimi yürür kimi düşer
İki eve ṭoldı beşer
Özge sarāy özge ḳonaḳ

Ey Ḳā᾿imī āyīnemüz
Açdı çü Muḥyi'd-dīn'imüz
Yumşatdı dil-i sengimüz
Maʿnī oḳur bu dil dudaḳ

Mevcūd olan Ḥaḳ’dur dedem
Demdür sürelüm dem-be-dem
Artıḳ olan hālik ʿadem
Andan ṭoludur her bucaḳ

282.

7’li hece

Lā-mevcūde illallāh
Eẕkārı dervīşlerüñ
Lā-maḳṣūde illallāh
Efkārı dervīşlerüñ

Ḳoyub dünyā varlıġın
Duta dōstuñ yarlıġın
Terk itmek aġyārlıġın
Bāzārı dervīşlerüñ
Yir gök ṣūret bulmadın
Daḫi ādem gelmedin
Ḥaḳ der-elest olmadın
İḳrārı dervīşlerüñ

Düzilmedin kāʾināt
Oḳunmadın beyyināt
Olmış idi ʿayn-i ẕāt
Dīdārı dervīşlerüñ

Vara yıldız māh-tāb
Enbiyālar hem ḫiṭāb

ʿİlm ü ḥikmet dört kitāb
134a Envārı dervīşlerüñ

Şerīʿat-i enbiyā
Ṭarīḳat-i evliyā
Ḥaḳīḳatdür kim duya
Esrārı dervīşlerüñ

Ḳāʾimī ṭut sözini
Ḫāk-i pā ḳıl yüzini
Göstereler özüni
Ebrārı dervīşlerüñ

Maşrıḳ maġrib tekkesi
Ṭāliblerüñ Mekke'si
ʿAbdü'l-ḳādir sikkesi
Ezhārı dervīşlerüñ

283.

8'li hece

ʿAşḳ ṣayrusı olanlara
Tīmār iden ʿaşḳdur yine
İçsün ʿaşḳuñ şerbetini
Dōstı duyan ẕevḳdur yine

Açdurur bāṭın gözüni
Göre kendü kendüzini
Dosta döndüre yüzüni
Anı duyan şevḳdur yine

Söyündürür nefs odunı
Bozar ṭılısmuñ bendini
Yıḳa bu benlik seddini
Ẓāhir andan Ḥaḳ’dur yine

Ol ṭaş olmış dil seddine
Urur ʿaşḳun külüngini
Āb-ı ḥayvānı aḳıdur
Dirlige mülḥaḳdur yine

Ḥaḳ çü göñül ḳuflınuñ
Miftāḥını virür aña
Açar göñül kilīdini
Genc çıḳaran ṣıdḳdur yine

Ṭalan ʿaşḳuñ deñizine
Ḫōş ṣataşur cevherine
Dil gevherdür ʿāşıḳlara
134b Ṣayyād iden şevḳdur yine

Dōstı görüb devrān sürer
Dōstlarla görişüb güler
Dōst ḫaberin ṭāliblere
Dimege elyaḳdur yine

Yavaş olur ḳulavuzı
Nedür bilür yoluñ izi
Ḳāfilenüñ ser-menzili
Ol ṭoḳuz eṭbaḳdur yine

Varur ol cānlar cānını
Ol iki cihān faḫrini
Ḳāfile gösterür aña
Ol ile’l-ḥaḳdur yine

Bunda irişen Ḳāʾimī
Olmaz ebed ol nāʾimī
Ḥaḳḳ’ile Ḥaḳ’dur dāʾimī
Sen bunda gel taḳdīrine

Ṭutġıl Muḥammed yolını
Görklü güzel sünnetini
Dāʾim oḳu ṣalavātını
Ol ḳapuyı ḳaḳdur yine

Yoḳlıġile bu varlıġa
ʿĀşıḳ olanlardur gelen
Ne ḳadar ṣarmaşub ḳala
ʿAşḳ aña ṭayaḳdur yine

ʿAşḳ atına binmeyenler
ʿAşḳ yolını añmayanlar
Ne ḳadar zāhid olursa
Ṭamuda ḳaynaḳdur yine

ʿĀşıḳ olan ṣarmaşursa
Bu dünyāya bulaşursa
İʿtibāra dolaşursa
ʿAşḳla yüzi aḳdur yine

Göñülde ʿaşḳuñ ẕerrece
Ger varise çekme elem
Söyündürse ṣovuḳ dünyā
Dutuşursın çaḳdur yine

135a

284.

müstefʿilātün müstefʿilātün

ʿĀşıḳ berü gel meclis ḳonıldı
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh[68] dinildi
ʿAşḳı şarābı kime ṣunıldı
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Dil bāġçesinde bülbül olanlar
Ḫārdan üşenmez güle ṣunanlar
Şūrīde-ḥāldür Ḥaḳ'da dönenler
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Sālik olanlar dāʾim ẕikirde
Derdile āh ü sūz ü fikirde
Ḥadsüz naʿīme ḥamd ü şükürde
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

ʿĀşıḳlar eyler cūş u ḫurūşı
Her ḳanda görse bul bī-ḫurūşı
Elden bıraġub altun ġurūşı
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

[68] Kalkın ve Allah için raksedin (dönün)

Bulmazsa şimdi hīc ṣoñra bulmaz
Bunda biten gül bir demde ṣolmaz
Vuṣlat gibi çün bir ẕevḳ bulınmaz
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Ḥaḳḳ'uñ ẓuhūrı bu cümle emlāk
Dönmekde dāʾim çarḫ üzre eflāk
Ol kim resūle Ḥaḳ didi levlāk
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Ḳul Ḳāʾimī'ye ger dirse Mevlā
Olur mı bundan bir devlet ola
Deryāya ṭalub bir cevher ola
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Baḳ Ebü'l-ḫayr'ı Ebū Saʿīd'i
Bulmış yaḳīnen cümle baʿīdi
Her kāmil eyler bu iki ʿīdi
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Ḳurtuldı anlar her bir telefden
Çıḳmadı ṭaşra ḥāl-i selefden
Nīk-nām ḳaldı yine ḫalefden
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

135b

Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da ẓāhir büṭūn ol
Ḫalḳdan fenā bul Ḥaḳ'da yekūn ol
Andan anuñla cümle şüʾūn ol
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

H̱ōş Ḳādirīdür İsmāʿilīler
Ḥaḳ'da Ḥaḳḳ'ile cümle velīler
ʿĀrifde n'eyler şirk-i celīler
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

Cemʿ oldı ḫᵛān-ı meydān ḳuruldı
Bu ḥaşr ü neşre (ṣoruduruldı)
Seyrān dükendi ḳaçan duruldı
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dinildi

285.

11'li hece

Gerçek erler ne ḫōş uṣūl ḳomışlar
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler
Tevḥīd baġçesinde bitsün yimişler
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

Pīr-perver olan yolını gözler
ʿAşḳile şevḳile ol dōstı özler
Ne ġam münkir dise bīhūde sözler
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

ʿAşḳile çarḫ uran yedi felegi
ʿArşuñ eṭrāfında dönen melegi
Añlayub ne imiş Ḥaḳḳ'uñ dilegi
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

Sırrını dōstlara açar Ẕü'l-celāl
Kimisin menᶜ ider kimine ḥalāl
Nice bir yatasın şöyle pür-melāl
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

286.

11'li hece

Kümmel meşāyiḫdür dönen selefde
Ḥüccet oldı ᶜāşıḳlara ḫalefde
Münkir iflāḥ olmaz dāᵓim telefde
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

136a

İstiḫāre sünnet imiş ümmete
Eyleyenler vāḳıf olur ḥikmete
Bir nesne ṭayanmaz yüce himmete
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

Dōstı sevmek bize farżdur Ḳāᵓimī
Ẕikrinde fikrinde olub dāᵓimī
Lāyıḳ degil yolda olmaḳ nāᵓimī
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

İnsān-ı kāmilde himmet olınca
Ḥaḳḳ'ile söyleşür kendü dilince
Kendü vücūdında dōstı bulınca
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dimişler

ᶜAşḳile şevḳile olan ḥareket
ᶜÖmrine rızḳına virür bereket

Tevḥīdile şirketini süregit
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dimişler

287.

müstefʿilātün müstefʿilātün

İnsāna ḥayrān göklerle yirler
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dirler
Gel eyle seyrān açıla sırlar
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dirler

Her kimde vardur ʿaşḳ-ı Ḫudā’dan
Bir ẕevḳ aparır işbu edādan
Şevḳ ehli vicdān alur ṣadādan
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dirler

Fānī cihāna şol bir gelenler
Ḫıżr’uñ öñinde dersin alanlar
Göñlinde Ḥaḳḳ’ı dāʾim bulanlar
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dirler

Bāng-i resūli ism-i celāli
Ṣıdḳile gūş it ṣavt-ı belāyı
Bunda ḥarāmdan farḳ it ḥalāli
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dirler

Ḥaḳ dōstlarına şeyṭān irişmez
Tevḥīd içine gelmez ḳarışmaz
136b Ḳādir degildür göz yoḳ görüşmez
Ḳūmū ve’rḳasū lillāh dirler

Ḥaḳḳ'ı görürdi ger görse dōstın
Nār-ı caḥīme yaḳmazdı pōstın
Ṣūretde gerçi būs itdi destin
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dirler

Ṣūretde ḳalma gel cāna ḳardaş
Cān içre olub cānāna sırdaş
Gelgil olalum baḥr içre dürdaş
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dirler

Ġā᾽ib erenler ḥāżır erenler
Ḥaḳ gözin açub dōstı görenler
Öz ẕāta ṭapub ṭoġrı duranlar
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dirler

Gel Ḳā᾽imī gel ādem olalum
Bu dem içinde bir dem olalum
Dōst vuṣlatında hem-dem olalum
Ḳūmū ve'rḳasū lillāh dirler

288.

11'li hece

ʿAceb midür Ḥaḳ Ḥaḳ dise pīrimüz
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz
Ḳanda olsañ gösterile yirimüz
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Tevḥīd meydānına ʿāşıḳ düşince
Baḥre girüb dil ḳaṭresi coşınca
Çü her seḥer berzaẖları aşınca
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Çün irişür eli her bir düşmişe
Himmet itmeye mi ṣādıḳ dervīşe
Bā-ẖuṣūṣā böyle düşkin şaşmışa
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Ceddi Muḥammed'dür raḥmet ʿāleme
Olmayaydı yaz dimezdi ḳaleme
Muḥibb-i muẖliṣ nice düşer eleme
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

137a

Añlayub nefsini Rabb'in bilenler
Ḥayy-i lā-yemūtdan dersin alanlar
ʿĀlem ḳopmaya mı eti ölenler
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Bu tevḥīde ḳarışanlar şübhesüz
Ten ḳafesden rūḥı çıḳmaz tevbesüz
Göz yumub açmaya Ḥaḳ'dan hibesüz
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Ḥaḳīḳat dönderür çarẖ-ı felegi
Cez̠besi ḳul itmiş cinn ü melegi
Şunda gelen bitmeye mi dilegi
ʿAbdü'l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Ḥaḳḳ’uñ nāzlı ḳulı çoḳdur cihānda
Vücūdı ṭoludur ẓāhir nihānda
İsm-i aʿẓam esmāsıdur dehānda
ʿAbdü’l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Ümīdimüz dāʾim fażl u raḥmete
Rāḥat içün ṣabr idelüm zaḥmete
Şükrimüz vardur bunca niʿmete
ʿAbdü’l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Yoḳlıġile eyleyelüm bir bāzār
Gerçek erenlerden ire Ḥaḳ naẓar
Bu tevḥīde gelen ṣanmañ yol azar
ʿAbdü’l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Miskīn Ḳāʾimī’ye ṣorsañ ḥikmeti
Bun deminde çoḳ yetişdi himmeti
Eksügi çoḳ idemiyor ḫidmeti
ʿAbdü’l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

Cümle töhmet bu miskīnüñ ṭāʿati
Ne hüneri vardur ne ḫod ṭāḳati
Ḫaṭālarda geçer ʿömri sāʿati
ʿAbdü’l-ḳādir sulṭān ola pīrimüz

289.

4’lü hece

Ḳum ḳum nāʾim
Gel ol ḳāʾim

Her dem ṣāʾim
Allāh dāʾim

137b

Bunda bayıḳ
Esrik ayıḳ
Dōsta lāyıḳ
Allāh dāʾim

Ḳurʾān nāṭıḳ
Bunda ṣādıḳ
Gel di ʿāşıḳ
Allāh dāʾim

Gel gel uṣlı
Ḳo bu faṣlı
Gel bul aṣlı
Allāh dāʾim

Birdür mācid
Gel ol sācid
Olub vācid
Allāh dāʾim

Ḳılduñ secde
Gel gel vecde
Senden geç de
Allāh dāʾim

Dönsün merdān
Açsun meydān
Birdür Yezdān

Allāh dāʾim

Her kim virdi
Ẕāta irdi
Göñle girdi
Allāh dāʾim

Giydi bir tāc
Ḳıldı miʿrāc
Vechi vehhāc
Allāh dāʾim

Bozdu dirdi
Baḳ bu seyri
Yoḳdur ġayrı
Allāh dāʾim

ʿAbdü'l-ḳādir
Durma hā di
Gerçek nādī
Allāh dāʾim

Himmet ḳāʾim
Olmaz nāʾim
El-ḥaḳ ṣāʾim
Allāh dāʾim

Ḳāʾimī buldı
Naḳdini aldı
Kendüyi bildi
Allāh dāʾim

Kim berü geldi

Anı o buldı

ʿĀleme ṭoldı

Allāh dāʾim

Vāḥid eḥaddür

Kendi Ṣamed'dür

Ḥaḳ'dur ebeddür

Allāh dāʾim

Nefy ü is̱bāt

Açdı mirʾāt

Gördi bi'ẕ-ẕāt

Allāh dāʾim

Görüb fikr it

Ḥaḳḳ'a şükr it

Her dem ẕikr it

Allāh dāʾim

Terk it ʿārı

Bulduñ varı

Dildür dārı

Allāh dāʾim

Gel müştāḳı

Baḳ ʿuşşāḳı

Dirler bāḳī

Allāh dāʾim

Baḳ bu sevḳa

Ṭatlu ẕevka

Gel ir şevḳa

Allāh dāʾim

138a

290.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḥaḳḳ’ileyüz Ḥaḳ’da geldük Ḥaḳ’dayuz
Ẓāhir ü bāṭın bizüz muṭlaḳdayuz

Fevḳ u taḥt ü kevn olan bu şeş cihāt
Ḳaṭremüzdür bālī̄n-i mülḥaḳdayuz

Evvel āḫir bizümile bizdeyüz
Vaḥdetile biz bu cemʿ ü farḳdayuz

Sākin olub bu görinen ḫalḳile
Şöyle tekrārsuz çıḳan eşfaḳdayuz

Cümle esmā vü ṣıfātuñ Ḳāʾimī̄
Aṣlile işbu ṭoḳuz etbaḳdayuz

291.

11’li hece

Nice ṭālib bu meclise ḳarışur
ʿAbdü’l-ḳādir diyü himmet itmez mi
Maḥabbetle bir birile görişür
ʿAbdü’l-ḳādir bize himmet itmez mi

Kimi erre çeker kimi hū diyü
Kimi oturuban dilek ṭañlayu
Her birinde var ḥālince bir ḳayu
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

İsmini işidüb ʿāşıḳ olurlar
Ṣıdḳile gelenler Ḥaḳḳ'ı bulurlar
Tevḥīd meclisine her dem gelürler
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

Ehl-i dünyā olan çoġı uṣanur
Ḳıyās ider dünyālıġı yaṣanur
Gerçek olan anı kendü heb ṣanur
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

138b

Çoġısı himmetüñ ḥāżır görmede
Her işde anuñla nefes urmada
Ṭālibler bunı söyler durmada
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

İstiʿdādı deñlü her bir kişiye
Gerek erkek olsun gerek dişiye
Biri iki gören bile şaşıya
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

Ḥaḳḳ'ile bir olub ẕāt ü ṣıfātda
ʿAşḳile şevḳile ol iltifātda
Gerek ḥayātile gerek vefātda
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

Miskīn Ḳāʾimī dir Ḥaḳ Ḥaḳ görişdi
Bu meclise töhmetile ḳarışdı
Kerem kāndan aña himmet irişdi
ʿAbdü'l-ḳādir bize himmet itmez mi

292.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ġarḳ iken deryā-yı vaḥdetde felekler mihr [ü] māh
Kendü kendü birligine şāhid idi ol ilāh
Bunı diyüb kendüzine sırrile ol pādişāh
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Dürr-i bī-hemtā yaratdı kün diyüb ıẓhār içün
Bī-ḥurūf ü lafẓ ü ṣavt ol ṣūret-i envār içün
Yek-naẓar ḳıldı aña bu ʿālemi āşkār içün
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Feyż-i aḳdesden ʿamāda ḳodı ḥubbile dilek
139a Mülk düzeldi ʿālem oldı çarḫa girdi nüh felek
Vaḥy-i Ḥaḳ'da didi ervāḥ-ı beşer cinn ü melek
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Eyledi żıyḳ-ı ʿademden hem şefāʿat bunlara
Ḳanġı neye lāyıḳ ise irdi tevfīḳ cānlara
Ġayret-i Ḥaḳ ẓāhir oldı çün girildi ṭonlara
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Şol elest bi-rabbiküm vaḳtinde ḳıldıġı cevāb
Anı ıẓhār eyledi bunda ʿıḳāb u bā-s̱evāb
Kimi āşkār kimi gizlü bu sözi dir bā-ṣavāb
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ḳorḫuya ṣāliḥ düşince nite ola ẓālimīn
Bunda özini ḳayıranlar anda olur sālimīn
Bā-ḫuṣūṣan ola şāfiʿ raḥmeten-lil-ʿālemīn
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ḥubb-ı Ḥaḳḳ'a lāyıḳ olan hey ʿaceb ne ḫāk ola
Çoḳ ṣalavāt oḳuya hem ṣāḥib-i levlāk ola
Yolına baş oynayanlar ol zamān bī-bāk ola
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

139b

Defʿ olur bunlarla dāʾim ümmete gelse ḳażā
Bu ḥasebde bu nesebde ẓāhir ü bāṭın rıżā
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ ceddi resūl-i murtežā
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Enbiyā vü evliyā ḥaḳdur vücūd oldur hemān
On sekiz biñ ʿālem ile bu zemīn ü āsumān
İsm-i aʿẓam kendü ismi Ḳāʾimī yoḳdur gümān
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Bāng oḳunur günde beş kez tā ḳıyāmet dem-be-dem
Dīn-i İslām ẓāhiren buldı iḳāmet dem-be-dem
Bütleri bāṭıl itdi işbu ʿalāmet dem-be-dem
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Sözüñ üzre söz bulınmaz ins ü cinn ḥayrāndurur
Başduġuñ yire göz irmez ne ʿaceb seyrāndurur
Senden ayru cāmiʿ uçmaḳ ʿāşıḳa deyrāndurur
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ḥaḳḳ'ile nāṭıḳ olub edyānı bāṭıl eyledüñ
Cümle maḫlūḳı geçüb Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da söyledüñ
Ḥaḳ'dan artıḳ kimse bilmez anda n'itdüñ n'eyledüñ
140a Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ḥükm-i Ḳurʾān'ile ẓāhir şerʿi ibrāz itmegi
Ehl-i ʿaḳlı nice mümkin sırra hem-rāz itmegi
Kendüden geçmez ki bula keşf ile rāz itmegi
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

ʿĀlim ü dānā alub yapdı şerīʿat nüktesin
ʿĀşıḳ u ṣādıḳlar aldı bu ṭarīḳat nüktesin
Nedür ol kümmel ki buldı ḥaḳīḳat nüktesin
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Fetḥ-i Mekkī yā Fuṣūṣ yā Maġrib-i Ekber gibi
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī yā Mevlevī rehber gibi
ʿĀleme bir bir gelenler ṣāḥib-i Ḳamber gibi
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ḫatm-i mürsel ẓāhirüñdür bāṭınuñ hem ḥāliyā
Āşikāre ʿālem içre ʿilm-i ḥāl-i evliyā
Ḫātemüñ ḥükmi velī ṣāḥib-zamāndur mehdiyā
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Muʿcizātuñ āşikāre naẓm ü Ḳurʾān şaḳḳ-ı māh
Ne belāʾ-i rū-siyāhdur Bū Cehil ey pādişāh
140b Buña şāhid çār ʿunṣur ṭaş aġaç ṣaḥrā giyāh
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ḥamd-i Ḥāmid ẕāt-i pāk-i ḳulhüvallāhu eḥad
Ḥażretüñdür Ḥaḳ meşhūr ol ki Allāhu'ṣ-ṣamed
Ṭoġmadı ṭoġurmadı birdür vücūdı tā ebed
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ẕāta lāyıḳ ḥamd ü ḳullıḳ senden özge kim ide
Enbiyā vü evliyā çün ʿaczile gelüb gide
Ḳapu açan cümleye sensin ẓuhūr u maʿnīde
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Mūsa'ya nūruñ şecerden kendin ıẓhār eyledi
Āyet-i innī enellāh gördi iḳrār eyledi
Küfr-i zülfüñ bir ḳılı Manṣūr'ı berdār eyledi
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Len-terānī ḍarbesin Mūsī nebīye urdılar
Ümmetine rüʾyeti beş vaḳtde her gün virdiler
Çoḳ mıdur çün taḫt-gāhuñ ʿarş-ı aʿlā ḳodılar
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Ümmetüñ şol deñlü fetḥ ü nuṣret ü şevket bula
141a Hīc virilmiş mi bu devlet ʿālem içre bir ḳula
Şevḳ u ẕevḳuñ ḳābe ḳavseyn ötesinde yol bula
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Dem ne demdür ola ṭoḳsan biñ kelāmuñ ẕātile
Hem şerīʿat hem ḥaḳīḳat maʿrifet āyātile
İnse cinne geldüñ ıẓhār eyledüñ is̱bātile
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Cümle cānlar senden oldı sen bu cānlarda nihān
Bir cihānda eglenürsin yoḳdur bu cihān
Bir dilile söyleşürsin ṣıġmaz anda bu lisān
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Bir vesāyiṭsüz vürūdı ḳopdurur dilde ilāh
Bu celālile cemālüñ her biri ṣay mihr ü māh
Ḳanda baḳsañ ʿālem içre ẕerreler olmış güvāh
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

İbtidādan ibtidādur baḥr-i vaḥdet vech-i ẕāt
ʿAyna geldi ṣūretüñle görene cümle ṣıfāt
Şevḳuñile ẕevḳuñile ẓāhir oldı kāʾināt
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

141b

Olmayaydı olmazidi bu zemīn ü āsmān
Rūḥ-ı aʿẓam sırr-ı ẕāt ü eşref-i ḫalḳ-ı zamān
Dāʾimā nāzuñ geçer Tañrı ḳatında bī-gümān
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

ʿAşḳuñile şevḳa geldi ṣunʿ-ı ẕāt-ı kibriyā
Ādem'üñ alnında nūruñ ʿāleme virdi żiyā
Secde ḳıldılar melāʾik vāy aña kim uymaya
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Muʿcizātuñ bir baḥirdür enbiyādur ḳaṭresi
Sensin ancaḳ kāʾinātuñ intihā vü fıṭresi
Hem kelāmı nāṭıḳ hem kāġıd hem kitresi
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

ʿĀlem ü ādem H̱udā aṣlı vü faṣlı şeş cihāt
ʿĀşıḳ u maʿşūḳ u ḳahr u luṭf ü iltifāt
Senden açıldı bilindi ẕāt ü efʿāl ü ṣıfāt
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Küfr ü şirk içinde ḳalurdı ḫalḳ bilinmezdi ʿaceb
Merḥabā geldüñ vücūda olduñ aʿyāna sebeb
Dīn-i İslām'dur açıldı senden ey şāh-ı ʿArab
142a Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Kaʿbe'yi büt-ḫāne bulduñ fetḥ idüb pāk eyledüñ
Bir nefesle ehl-i şirküñ sīnesin çāk eyledüñ
ʿIrḳ-ı Bū Cehl'[i] kesüb şeyṭānı ġamnāk eyledüñ
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

On sekiz biñ ʿālemi ḳılduñ musaḫḫar ṭapuña
İns ü cinnile melāʾik ḳullıḳ eyler bābuña
Enbiyā vü evliyā müştāḳ olurlar ḳapuña
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Mülküñ oldı ʿarş-ı aʿlā nüh felek yedi zemīn
Gökdeki şol dört muḳarreb biri Cibrīl-i emīn
Yirdeki ekmel vezīrüñ çār-yār-ı ḥākimīn
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Yire geçdi çoḳ kilīsā doġduġuñ dem anadan
Nice yüz biñ ʿālem ıẓhār eyledüñ yek dāneden
Yegdurur bir sāde mescid nice biñ büt-ḫāneden
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Her nebīye bir muʿayyen mescid ola ḳullıġa
Cānları mürġı yetişmez bu dikensüz güllige
142b Senden ayru Ḥaḳḳ'ile kimler ider bu yollıġa
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Cümle mümkin secde-gāh ola saña vü ümmete
Bir ḥakīm-ḥāẕıḳ iremez ʿaḳlile bu ḥikmete
Senden ayru kim var ola ḳaṣd ide bu himmete
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Oldı heb Īrān ü Tūrān Hind ü Sind ü ümmetüñ
Umaruz işbu diyār-ı Üngürūs'dur ḥikmetüñ
Ḥükm-i feyyāżile ola işbu fetḥe himmetüñ
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ ṣāḥib-ṭarīḳat bendesi
Ḳāʾimī müflisdür el-ḥaḳ ʿāşıḳān efgendesi
Enbiyā vü evliyā Ḥaḳ yek-naẓar ṭurfendesi
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Luṭf-ı pāküñdür irişdi bu otuz yıllıḳ oruc
Devr-i mehdīdür dem-ā-dem ʿafv olınsa bunca ṣuç
Ḥürmetüñ'çün ola āsān ümmetine cümle güc
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Şol maḥabbet ḥürmetiçün Ḥaḳḳ'ile arandadur
143a Bu ṭaraf aḥvāl baḳsañ ümmetüñ nīrāndadur
Nuṣret-i Ḥaḳ her zamānda bir dil-i vīrāndadur
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Nefs ü şeyṭān azdurubdur ümmetini ser-te-ser
Şerʿini dutmazlar imiş ḳılıcı nice keser
Sen kerem-kāndan umaruz merḥamet yeli eser
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

Sensin ol ḫalḳ-ı ʿaẓīm ey rūḥ-ı aʿẓam Muṣṭafā
Ṣūret-i insānda şerʿüñ ḥükm ider Ḳāf'dan Ḳaf'a
Muʿcizātuñ ṭabʿ-ı ʿilmi çār-yār-ı bā-ṣafā
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

İḫtiyār-ı ḫādim-i şerʿüñ olan server gerek
Nefsinüñ ārzūların żabṭ eylemiş bir er gerek
Lāyıḳ ola ḫidmetiñe böyle ḳutlu ser gerek
Yā Muḥammed Aḥmed yā nūr-ı ʿarşullāh

293.

11'li hece

ʿAceb degül bizde olsa çoḳ hüner
ʿAbdü'l-ḳādir pīrimüzdür gerçek er
Çün eli yetişür her ḳanda şunar
ʿAbdü'l-ḳādir pīrimüzdür gerçek er

Gel bu yola sülūk eyle ey püser
Bu meclisde raḥmet yeli çoḳ eser
Birlene Ḥaḳḳ’ile ten ü cān ü ser
143b ʿAbdü’l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Bu tevḥīde ṣādıḳ çünkim oturur
Cümle işin pīr himmeti bitürür
Muḥammed’üñ ṣoḥbetine getürür
ʿAbdü’l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Münkirüñ naẓarı āb ü giledür
Ṣādıḳa ḫayāli dāʾim biledür
Ḳanda isterise anı iledür
ʿAbdü’l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Gizlü degül ʿaşḳa ḥarīḳ içinde
İsmi ṭolmış cümle farīḳ içinde
Olmaya mı kendi ṭarīḳ içinde
ʿAbdü’l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Ṣor eriseñ şarḳ u ġarbı gezmişi
Ṭoġrı yola ḳoyar her bir azmışı
On dört ḳola bīʿat virür dervīşi
ʿAbdü’l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Ḫalvetī’de olub şeyḫi İsmāʿīl
On iki esmāya bunda oldı nāʾil
Ḥaḳḳ’ile arada ḳalmadı cāʾil
ʿAbdü’l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Raḳṣile izni var şimdi bu ḳolda
Egerçi itmiyor Baġdād ü çölde
Himmeti ḥāżır uş ṣaġile ṣolda
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Tevḥīd meclisinde çaldurur sāzı
Dōst dōsta açmaz mı dürlü rāzı
Vaḳtinde nāz vaḳtinde niyāzı
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Eksükli Ḳāʾimī ʿaybile geldi
Baḳmayub töhmete naẓara aldı
Üstine himmetüñ her demde ṣaldı
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

Göñülden māsivā gitsün üzülsün
İkilik yazusı cümle ḳazılsun
Ḥaḳḳ'a bir diyenler bunda yazılsun
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

144a

Ṣıdḳile kim dura anda ṭapuya
İstiʿdād bulısar işbu yapuya
Muḥtāc itdürmezler ġayrı ḳapuya
ʿAbdü'l-ḳādir gibi var mı gerçek er

294.

müstefʿilün müstefʿilün

Mevlā'sına irişdürür
Şevḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Ol dōstile görişdürür
Ẕevḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Sevdi anı Tañrı resūl
Ḳanda ise ehl-i uṣūl
Eyler hemān ṣāḥib-vuṣūl
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Gündüz gice olur ḫoca
Çün irişür ol bir uca
Seyr itdürür ʿarşdan yüce
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Dermān umar cümle ʿavām
ʿĀlemde bulur eyü nām
Meşhūr ider beyne'l-kirām
Şevḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Heb māsivā gözden gider
Ḥaḳ birdurur artıḳ n'ider
Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳḳ'ı ḥakk ider
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Mülk ü mekānı ṭayy ider
Her bir faḳīri bay ider
Ölmiş dili çün ḥayy ider
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Eyler naẓar mirʾātına
Vāḳıf olur āyātına

Vāṣıl ider öz ẕātına
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Cennet ḳapusın açdurur
Nūrile raḥmet ṣaçdurur
Fānī hevādan geçdürür
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

144b

Dōsta göñüller ḳapdurur
Cennetde köşkler yapdurur
Bī-şübhe ẕāta ṭapdurur
Şevḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Kevs̱er şarābı içürür
Bunda ṣırāṭı geçürür
Miʿrāca her ān uçurur
ʿAşḳile tevḥīd ʿāşıḳı

Er nuṭḳını keskin ider
Ammā yine teskīn ider
Çün Ḳāʾimī miskīn ider
Şevḳīle tevḥīd ʿāşıḳı

295.

müstefʿilün müstefʿilün

Ḥaḳ dōstları gelsün berü
Şevḳile tevḥīd idelüm
Şirkden göñül olsun aru
ʿAşḳile tevḥīd idelüm

Aḥmed Muḥammed'dür resūl
Andandurur cümle uṣūl
Her kim diler bula vuṣūl
Ṣıdḳile tevḥīd idelüm

Bu nefyile is̱bātile
Āyātile ġāyātile
Yektā olınca ẕātile
ʿAşḳile tevḥīd idelüm

Budur kitāb-ı evliyā
Ḥaḳdur ḫiṭāb-ı enbiyā
Budur ṭarīḳ-ı aṣfiyā
Şevḳile tevḥīd idelüm

Terk eyleyüb mīzācını
Alġıl erenler tācını
Gel gör bu gün miʿrācını
ʿAşḳile tevḥīd idelüm
Duymaḳ dilerseñ men ʿaref
Kendüye gel baḳma ṭaraf
Bul tā ebed ʿizz ü şeref
Şevḳile tevḥīd idelüm

145a

Ḥaḳ'da vücūduñ fānī ḳıl
Sen seni anı ṭanı ḳıl
Ḥubbü'l-vaṭan cānānı ḳıl
ʿAşḳile tevḥīd idelüm

Sulṭān ʿAbdü’l-ḳādir’üñ
Meydān ü meclis serverüñ
Himmet naẓar gerçek erüñ
Şevḳile tevḥīd idelüm

Bosnasarāy’a himmeti
Yitişdi seyr it ḥikmeti
Gel Ḳāʾimī ḳıl ḫidmeti
Şevḳile tevḥīd idelüm

Gel cāmiʿ-i İlyās Beg’e
ʿĀşıḳları seyr itmege
Ḥaḳḳ’ile özin bitmege
Şevḳile tevḥīd idelüm

Isḳāt idüben lāsını
Ḍarben oḳu illāsını
Kendüde bul Mevlā’sını
ʿAşḳile tevḥīd idelüm

296.

mefʿūlü mefāʿīlün

Geldük o leṭāfetden
Ülfet dilerüz yā Rab
Çıḳmaḳ bu kes̱āfetden
Nuṣret dilerüz yā Rab

Emrüñle vücūduñla
Biñ luṭfile cūduñla
Ẕāta bu sücūduñla
Vuṣlat dilerüz yā Rab

Senden saña ḳaçmaġa
Ḳufl-ı dil[i] açmaġa
Pervāne-veş uçmaġa
Vaḥdet dilerüz yā Rab

Bir ẕerrece ʿaşḳuñla
Cānlar yana şevḳuñla
Dāʾim ola ẕevḳuñla
ʿİṣmet dilerüz yā Rab

145b

Ḳoma bizi ẕikrüñsüz
İnʿāmına şükrüñsüz
Dil olmaya fikrüñsüz
Raḥmet dilerüz yā Rab

Tevḥīde gelen yārān
Şevḳuñla idüb devrān
Sensin olara ġufrān
Ḳudret dilerüz yā Rab

Çün Ḳāʾimī bīhūde
Sözi didi maʿhūda
İrgür anı meşhūda
Ḳuvvet dilerüz yā Rab

297.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Buyurmışdur ġanī Sübḥān
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar
Hidāyet eyleye Yezdān
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Çün irdi himmet-i merdān
Açıldı bir güzel meydān
Sevinsün ḥūrī vü vildān
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Oluñ bu ʿaşḳile ḳāʾim
Düşüb dōst derdine dāʾim
Dil ola ġayrıdan ṣāʾim
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Erenler eyleye himmet
İderseñ ṣıdḳile ḫidmet
Ṭoġa senden ʿilim ḥikmet
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Göñüller şevḳile dolsun
Yaḳına ẕevḳile gelsün
Nicedür kendüyi bulsun
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Emīn olan bu esrāra
Hīc ülfet itmez aġyāra

Durub ṣıdḳile iḳrāra
146a Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Maḥall-i Cāmiʿ-i İlyās
Gözedür Ḥıżr'ile İlyās
Murād alur nice ecnās
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Görübdür Ḳāʾimī dōstı
Maḳāmı nūrdan ʿarş üsti
Naẓar ḳıldı çü bu postı
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

Hem ʿAbdü'l-ḳādir'üñ nāmı
Ḳul eyler ḫāṣ ile ʿāmı
Severseñ dīn-i İslām'ı
Gelüñ tevḥīde ʿāşıḳlar

298.

müstefʿilün müstefʿilün

Dōst derdine düşenlere
Nefy ü iṡbāt dermān imiş
ʿAşḳ odına yananlara
El dutuban Yezdān imiş

Bu meclise gelenlerüñ
Ẕikre meşġūl olanlaruñ
Dostı gerçek sevenlerüñ

Yardımcısı Sübḥān imiş
Her kim gelüb bize uyar
Kendüzinde dostı duyar
ʿAşḳ rengine anı boyar
Pīrüm Ḳādir Sulṭān imiş

ʿAşḳ şarābuñ içenlere
Ten ü cāndan geçenlere
Ṭabīʿatdan ḳaçanlara
Şefḳat iden Ḥannān imiş

Bu meydāna ḳonanlara
Bu ṣofrāya ṣunanlara
Hū hū diyü dönenlere
Yardım iden Mennān imiş

146b

Bel baġlayub ʿibādete
Döşenenler riyāżete
Ṭayananlar ʿināyete
Cennet içre ḫandān imiş

Miskīn Ḳāʾimī'nüñ seri
Secde idüb öper yiri
ʿAşḳile olmaġa diri
Dōstdan aña fermān imiş

Gerçek erenlerüñ ṭarzı
Beklemek sünneti farżı
Budurur ḥāceti ʿarżı
Dīdārile īmān imiş

299.

müstefᶜilün müstefᶜilün

Bu meclise her kim gelür
Yā Rabbi iḥsānuñ umar
ᶜAşḳa düşüb meczūb olur
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Mevlā'm diyüb cevlān ider
Varlıḳları tālān ider
ᶜAḳl ü bilü nālān ider
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Hey hā diyü birler yürür
Ḥayrān olub şöyle durur
Kendin oda birler urur
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Kimi oturub fikr ider
Cehrile kimi ẕikr ider
İnᶜāma kimi şükr ider
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Kimi ḳudūm almış ele
Kim şevḳle baḳar zile
Ṣādıḳ olan güle güle
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Döne döne devrānile
Vecde gelür seyrānile

Her gürūh-ı aḳrānile
147a Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Miskīn ü mücrim Ḳāʾimī
Yolında olmış nāʾimī
Uyandurasın dāʾimī
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Cümle Muḥammed ümmeti
Hem ʿAbd-i ḳādir himmeti
Ṣıdḳile idi ḫidmeti
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

Ḳoşdurasın bir ḫidmete
Anuñla ire ḥikmete
Tevfīḳ ola bu himmete
Yā Rabbi iḥsānuñ umar

300.

müstefʿilün müstefʿilün

Bir ḳaṭreden ola vücūd
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ
Senden saña eyler sücūd
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Göz gördügi ʿibret ḳamu
Yir gök cihān uçmaḳ ṭamu
Eşyā vü varlıḳ mū-be-mū

Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Dilde dinülen māsivā
Cinn ü beşer nefs ü hevā
Şehr ü ḳurā kevn ü ḳuvā
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Bu şeş cihet ẓāhir büṭūn
Bir nuṭḳile bu kün yekūn
(...) bir kāf ü nūn
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Ser-cümle şeyʾ hem ḳaṭresi
Baḥr-i vücūduñ ḳaṭresi
Üstün ile esre ötürüsi
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Bir noḳṭadan peydā ola
Bunca şüʾūn şeydā ola
Kenz-i ḫafī sevdā ola
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

147b

Senden saña ser-cümle dād
Sensin vücūdile bu ad
Yoḳlıḳdan ola izdiyād
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Bu Ḳāʾimī'nüñ ḳılduġı
Tevḥīd-i baḥre ṭalduġı
Dürr ü cevāhir alduġı
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

Loḳmān-ı vaḳtüñ ḥikmeti
Her bir ḳuluñ bir ḫidmeti
Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir himmeti
Yā Rabbi iḥsānuñ senüñ

301.

mefʿūlü mefāʿīlün
Ġāyetde günehkāruz
Yā Rabbi meded senden
Derdile ṭalebkāruz yā
Rabbi meded senden

Ẕikrüñ variken dilde
ʿAşḳuñ dola göñülde
Ḳoma bizi esfelde
Yā Rabbi meded senden

Dirgür bizi ẕikrüñle
İḥsānuña şükrüñle
Göñül dola fikrüñle
Yā Rabbi meded senden

Bu meclisi yapdurduñ
Ḳullaruñı ṭapdurduñ
Göñülleri ḳapdurduñ
Yā Rabbi meded senden

Döne döne ʿaşḳile
Hey hāy diyü ẕevḳile
İḳrārile ṣıdḳile
Yā Rabbi meded senden

ʿAşḳuñ ne ʿaceb nāzı
İşletmede her sāzı
148a Añlamaġa bu rāzı
Yā Rabbi meded senden

Vāṣıl oluban Ḥaḳḳ'a
Cānlar yetişür ẕevḳa
Dönmekle gelür şevḳa
Yā Rabbi meded senden

Bu Ḳāʾimī bu meydān
ʿAşḳile döne merdān
Sensin ḳamuya dermān
Yā Rabbi meded senden

302.

müstefʿilün müstefʿilün

Yā Rab güneh deryāsına
Ġarḳ olmışuz senden meded
Ẕikrüñ göñüller pasına
Dem bulmışuz senden meded

Aġyārı ṣıdḳ-ı yār ola
Ḥayfā ṣoñında mār ola

Bī-çāre ʿafv umar ola
Senden kerem senden meded

Ḳul kim efendisin ḳoyub
Nefsüñ hevāsına uyub
Aġlar yine ṣuçın duyub
Senden kerem senden meded

Ṭālib arar bunca ḳapu
Dōstı ṣanub her bir yapu
Tā kim ola ẕāta ṭapu
Senden kerem senden meded

Emrüñdurur söyletdüren
Ṣunʿuñdurur işletdüren
İlden ile iletdüren
Senden kerem senden meded

Sulṭān ʿAbdü'l-ḳādirī
Ehl-i sülūküñ rehberi
Ceddi nebīler serveri
Senden kerem senden meded

Ḳul Ḳāʾimī bī-fāʾide
Sırruñladur bu ḳāʿide
O himmeti bir māʾide
148b Senden kerem senden meded

Meclisde ẕikrüñ oḳınur
Luṭf u keremler doḳınur

Nice ḫaṭādan ṣaḳınur
Senden kerem senden meded

303.

mefāʿīlün mefāʿīlün faʿūlün

Urur terküñ ḳamu ḫār ü ḫāşākün̄
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pākün̄
Yolına cān virür her derd-nākün̄
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pākün̄

Ṣabāḥ aḫşam degül dāʾim gerekdür
Gicelerde kişi ḳāʾim gerekdür
Ḫudā'dan ġayrıdan ṣāʾim gerekdür
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pākün̄

Duta mürşid sözin uya işine
Anuñ ʿaşḳı hevāsına düşine
Yolında ḳalmaya cān ü başına
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pākün̄

Dili fānī olan ẕikrinde anuñ
ʿAḳıl bī-hūş ola fikrinde anuñ
Ḳamu aʿżā ola şükrinde anuñ
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pākün̄

Şu deñlü mest ola tevḥīd içinde
Müʾeṡṡir ol ola işi gücinde
Vücūd anı bile sırruñ ucında
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pākün̄

Vücūdın seyr ide yaşda ḳarada
Diye bir ẕerre yoḳ ġayrı arada
Gerek aʿlā gerek taḥte'ṡ-ṡerāda
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pāküñ

Cemālinde celālinde zerāyir
Anı göre ḳamu semʿ ü baṣāyir
Ṭaş ola yaṣduġı döşek ḳara yir
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pāküñ

Didi Ḳāʾimī'ye Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir
Dilerseñ açıla cānında bir sır
Muḥibb olub erenler göñline gir
Viṣālin özleyen ol ẕāt-ı pāküñ

149a

304.

8'li hece

ʿAşḳile derde düşenler
Derdine dermān istemez
Ol dōstile sevişenler
Ḥūrile ġılmān istemez

Dōst cemālin seçenlerdür
Kendülikden geçenlerdür
Fenā ṣuyın içenlerdür
Ḫıżr'ile ḥayvān istemez

ʿAynile ʿayna baḳanlar
Ol şemʿa özin yaḳanlar
Vaḥdet baḥrine aḳanlar
Bir daḫi ʿummān istemez

Nefsine ḳahr eyleyenler
Ḳaṭreyi baḥr eyleyenler
Faḳrile faḫr eyleyenler
Mülk-i Süleymān istemez

Vaḥdeti seyrān idenler
ʿAḳlını ḥayrān idenler
Göñlini vīrān idenler
Ṣūreti bī-cān istemez

ʿAşḳile devrān idenler
Raḳṣa girüb hā dönenler
Çarḫile çarḫı uranlar
Emrile fermān istemez

ʿAşḳ buyruġı aña yiter
ʿAşḳile cümle iş biter
ʿAşḳ bülbüli dāʾim öter
Ġayrı gülistān istemez

Ḳadem züldür dönmek ḥarām
Münkir dirse neʿam babam
ʿĀşıḳlara ʿaşḳdur imām
Meẕheb-i nuʿmān istemez

Ḳāʾimī'ye dir ol ḳāʾim
Şevḳile di Allāh dāʾim
Yolında olmayan nāʾim
Bister ü yorġan istemez

Ṭarīḳat-i ʿAbdü'l-ḳādir
Gerçi şimdi oldı nādir
Rūm'a naẓar ehli hā dir
Teʾvīl-i vicdān istemez

149b

305.

mefʿūlü mefāʿīlün

Cemʿiyyet-i tevḥīde
Gel gel dönelüm ʿāşıḳ
Bu niʿmet-i ʿuḳbāda
Gel el ṣunalum ʿāşıḳ

Göñül açılur bunda
Köpri geçilür bunda
Kevs̱er içilür bunda
Gel gel dönelüm ʿāşıḳ

Şevḳile ṣafā ile
Ẕevḳile vefā ile
ʿAşḳile semā ile
Gel gel dönelüm ʿāşıḳ

Meclis bu ṣadā ile
Zeyn ola nidā ile
Ẕākirler edā ile
Gel gel dönelüm ʿāşıḳ

Cemʿ olmada ṣādıḳlar
Vecde gelür ʿāşıḳlar
Ol dōsta ulaşıḳlar
Gel gel dönelüm ʿāşıḳ

Dil bülbüli destānı
Zeyn itdi gülistānı
Seyr it ṭolu bustānı
Güldür ṣunalum ʿāşıḳ

ʿAşḳ derdine düşmişler
Bir araya üşmişler
Ol dōsta ulaşmışlar
Gel gel dönelüm ʿāşıḳ

Bu Ḳāʾimī görişdi
Kendüzine irişdi
Çün meclise ḳarışdı
Biz de dönelüm ʿāşıḳ

306.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿAşḳile vīrān olan maʿmūr olur ol dōstile
Şöhreti terk eyleyen meşhūr olur ol dōstile

150a

Ḳīl ü ḳāli terk idüb Ḥaḳ ẕikrine meşġūl olan
Açılur ḳalbi gözi pür-nūr olur ol dōstile

Meclis-i tevḥīde ḥāżır bulunan ṣādıḳlara
Müjdeler aña yarın maḥşūr olur ol dōstile

Dāʾim anı ẕikr idenler ḫākile yeksān iken
Tā ebed ismi anuñ meẕkūr olur ol dōstile

Şükr idenler dem-be-dem inʿāmına ol ḳādirüñ
Dü cihānda şübhesüz meşkūr olur ol dōstile

Her düşene yardım iden merḥamet idüb bu gün
Ḳanda olsa kendüsi manṣūr olur ol dōstile

Ḳahr iderse her żaʿīfe nefsini ulu dutub
Şöyle bilsün ol daḫi maḳhūr olur ol dōstile

Ḫayr ü şerr her ne ider kendüyedür şübhesüz
Cebr iderse ʿāḳıbet mecbūr olur ol dōstile

Ḳāʾimī'ye Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādirī himmet naẓar
Eyleyeli dāʾimā mesrūr olur ol dōstile

307.

7'li hece

Biñ biñ şükür Tañrı'ya
İşbu tevḥīd içinde
Ṭapmayalum ġayrıya
İşbu tevḥīd içinde

150b

Ol dost meclis yapdurdı
Çoḳ göñüller ḳapdurdı
Kendüzine ṭapdurdı
İşbu tevḥīd içinde

ʿAşḳ şarābı içilür
Nūr-ı raḥmet saçılur
Bāb-ı cennet açılur
İşbu tevḥīd içinde

Ḳaçan meydān ḳurılur
Dōst dīdārı görilür
Bezm-i sulṭān sürilür
İşbu tevḥīd içinde

Şemʿ-i ʿaşḳa ṣunarlar
Raḳṣa girüb dönerler
Pervāne-veş yanarlar
İşbu tevḥīd içinde

Berr ü bāli yanmada
Ḫamr-ı Ḥaḳḳ'ı ḳanmada
Hū hū diyü dönmede
İşbu tevḥīd içinde

ʿAbdü'l-ḳādir baḳ nice
Ḳademi ʿarşdan yüce
İltür seni ol ḫoca
İşbu tevḥīd içinde

ʿĀşıḳlara didi ol
Cān içinde dōsta yol
Müʾmin göñül Ḥaḳḳ'a yol
Oldı tevḥīd içinde

Ḳāʾimī ḫōş didi Ḥaḳ
Sendedurur sende baḳ
Māsivāyı oda yaḳ
İşbu tevḥīd içinde

308.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Bi-ḥamdillāh ṣafāmuz var
Bu ʿaşḳile bu şevḳile
Muḥammed Muṣṭafā'muz var
151a Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Günehkār ümmeti olduñ
Şerī῾at emrile geldüñ
Ṭarīḳat erlerin bulduñ
Bu ῾aşḳile bu şevḳile

Ḥaḳīḳat ḳoḫusın alduḳ
O vaḥdet baḥrine ṭalduḳ
Bahāsuz bir güher bulduḳ
Bu ῾aşḳile bu şevḳile

Diyüb bu nefy [ü] is̱bātı
Suḳūṭ oldı iżāfātı
Ki tā nefs añlaya ẕātı
Bu ῾aşḳile bu şevḳile

Göñül çeşmüñ açub gel gör
Ẕikir ẕākir olur meẕkūr
Ni῾am şākir şükür meşkūr
Bu ῾aşḳile bu şevḳile

Ten ü cāndan geç ey ṭālib
Gice gündüz olub tā᾽ib
Olınca nefsine ġālib
Bu ῾aşḳile bu şevḳile

Çün ῾Abdü'l-ḳādir'üñ adı
İder dōst münkiri yādı
Yürütdi ῾ayna irşādı
Bu ῾aşḳile bu şevḳile

Ẕikir meclis açılmışdur
Şarāb-ı ʿaşḳ içilmişdür
Yüce ʿarşdan geçilmişdür
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Ezel veche ṭapılmışdur
Ne vīrānlar yapılmışdur
Selāṭīnler ḳapılmışdur
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

Beşāret Ḳāʾimī gördi
O dōst bir tekye yapdurdı
Hem aʿyāna el öpdürdi
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

151b

Şol İlyās Cāmiʿi ḳurbı
Gezerken şarḳile ġarbı
Sürer tevḥīdini ḍarbı
Bu ʿaşḳile bu şevḳile

309.

mefāʿīlün mefāʿīlün

Bize insān donın virdüñ
Nice şükr idelüm yā Rab
Daḫi tevḥīde irgürdüñ
Nice şükr idelüm yā Rab

Yaturken şöyle nā-peydā
ʿAdemde ġarḳ olub esmā
Çıḳarduñ ṣūrete zībā
Nice şükr idelüm yā Rab

Vücūdı buldı maḫlūḳāt
Yir ü gök ṭoldılar ḳat ḳat
Ola hem bu mużāf ıskāṭ
Nice şükr idelüm yā Rab

Ḥabībüñ anda nāṭıḳdı
Anuñla enbiyā çıḳdı
Küfür ḳalʿasını yıḳdı
Nice şükr idelüm yā Rab

Maḥabbet baḥri cūş itdi
Ne kāmiller ḫurūş itdi
Şarāb-ı ʿaşḳı nūş itdi
Nice şükr idelüm yā Rab

Ḳamu müʾminler inandı
Fenā dünyādan uṣandı
Münāfıḳ münkir utandı
Nice şükr idelüm yā Rab

Bilindi Ḥaḳ Muḥammed'den
Uyan ḳurtuldı zaḥmetden
Bizi ḳılduñ bu ümmetden
Nice şükr idelüm yā Rab

Bu dertlü Ḳāʾimī n’eyler
Derūnında niyāz eyler
Görüb inʿāmını söyler
Nice şükr idelüm yā Rab

152a

Hem ʿAbdü’l-kādirī himmet
İdüb virdüñ dile ḥikmet
Ḳılavuz cānile ḫidmet
Nice şükr idelüm yā Rab

310.

11’li hece

ʿİnāyet hidāyet Ḥaḳ’dan dilerüz
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm
Derde düşüb bu hevāda yelerüz
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Dünyāda ẕikrini naṣīb it bize
Derdini bu yolda ṭabīb it bize
Ṭāʿatüñ dem-be-dem ḥabīb it bize
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Dilimüz şol deñlü bunda zikr ide
ʿAḳıl mest oluban kendüden gide
Cemālüñ görmege açıla dīde
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Göñüller fikrile dem-be-dem coşa
Teʾs̱īri ṭoḳuna ṭaġile ṭaşa
Münkirler ḳarşuda durmaya şaşa
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Ḳudretüñ fikr idüb ḥayrān olalum
Sır içinde ṭalub seyrān olalum
Kendülikden geçüb berrān olalum
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Şükr iden niʿmete bu dil senüñdür
Ġayrı yoḳ arada bu il senüñdür
Emr ü āmir bu ḳīl ü ḳāl senüñdür
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Kün dimekden ḥāṣıl olur her vücūd
Kes̱īfüñ laṭīfe ḳılduġı sücūd
Özüñ seḫā özüñ luṭf özüñ cūd
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

152b

Dāʾim olub dāʾim eyle Ḳāʾimī
Nefse uyub olmaya tā nāʾimī
Sende seni senüñile dāʾimī
Şevḳile ẕevḳile tevḥīd idelüm

Himmet ide Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādirī
Şarḳ u ġarba yürüdüb irşādları
Görinince ʿayn-ı Ḥaḳ’da her biri
Ẕevḳile şevḳile tevḥīd idelüm

311.

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

Elḥamdülillāh ẕikrimüz ḳalbe virür nūr u żiyā
Ḥaḳḳ’ile Ḥaḳ’da fikrimüz dilde ḳomaz aṣlā riyā

Ḥaḳ cehrile ẕākirlerüñ niʿmetlere şākirlerüñ
İçin ṭaşın pāk eyleyüb āyīne-veş virür cilā

Allāh ü Allāh ḳılsa yād Rabbi’ne idüb iʿtimād
Duyar nedür dīne ʿimād açıla sırr-ı enbiyā

Hū hū dise leyl ü nehār dil baġçesi virür bahār
Seyre gelür dār ü diyār ḥayretde ḳalur aṣfiyā

Manṣūr gibi ṭabʿı naṣūḥ bunda bulur çoḳ çoḳ fütūḥ
Eyler tecellī ʿayn-ı rūḥ mürşid gerek bunda ola

Ṭālib yüri Ḥaḳ Ḥaḳ diyü kendüzine muṭlaḳ diyü
Ḳayyūm’a var mülḥaḳ diyü görine ẕāt-ı kibriyā

Artıḳ ḳomaz ḳahhār var yār bunda cismi cānı var
153a Fetḥ it künūzı āşikār ʿayn ola dürri bī-bahā

Vehhāb Eḥad Vāḥid Ṣamed ṭoġmaz ṭoġurmaz tā ebed
Ol lemyekün küfüven eḥad bī-evvel ü bī-intihā

Gel Cāmiʿ-i İlyās Beg’e ʿaşḳile tevḥīd itmege
Dōst illerine gitmege cānlar bulur ẕevḳ u ṣafā

Monlā᾽-i Rūm muẖtārımuz sevgü ḳodı Settār'ımuz
Andan aña güftārımuz dīdār-ı Ḥaḳ'dur merḥabā

Geldi irişdi şevḳile aldı murādın ṣıdḳile
Vaṣla ulaşsın ẕevḳile budur duʿācıdan duʿā

Kimde Muḥammed şevḳı var Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da ẕevḳı var
Çünkim Bū Bekr'üñ ṣıdḳı var luṭf u kerem itmiş Ḫudā

312.

8'li hece

Biz bilmezüz nedür ṣavaş
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş
Miskīnlerüñ ḥāli yavaş
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Göñüldedür sır dimişler
Gerçek ere ir dimişler
Tañrı'mıza bir dimişler
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Çün Tañrı'ya bir dimişüz
Sır içinde sır dimişüz
Dōstumuza ir dimişüz
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Geldük Ḥaḳḳ'uñ birligine
Şükür dāʾim dirligine
Münkirlerüñ körligine
153b Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Ḫalel gelmez postumuza
Toz ḳonamaz üstümüze
İnanmışuz dostumuza
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Ḥaḳ'dan artıḳ bulamazuz
Ġayra ṭapu ḳılamazuz
Yoġa şāhid olamazuz
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Ṣabr iderüz belālara
Ṣafā dirüz cefālara
ʿAhdümüz var vefālara
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Issı ṣovuḳ çekmiş olduḳ
Medḥ ü zemden geçmiş olduḳ
Eyü yatlu seçmiş olduḳ
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Kimi begdür kimi imām
Yalancılıḳ işi tamām
Lāyıḳ mıdur bize bu nām
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Biz fāriġ ü āzād iken
Yolda ḳorlar bunca diken
Ayırtlasun beller büken
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Ol bī-çāre monlā n'itsün
Kendü çeker bunlar itsün
Olan oldı giden gitsün
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

İki cihān mülki bize
Geldi ḳoduḳ (bilgi?) bize
Çün dōst didi kilki bize
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Rāstlıḳdadur dīdār-ı Ḥaḳ
Aç gözüñi gel ṭoġrı baḳ
Ḳāʾimī'den al bir sebaḳ
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

154a

ʿAşḳ baḥrine ṭalan gelsün
Bir bahāsuz cevher alsun
Münkir olan baḳaḳalsun
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

Ḳatılıḳdan Ḥaḳ āsāna
Ḥayvān olma gel insāna
Şükr iderüz bu iḥsāna
Bizde yalan yoḳdur ḳardaş

313.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ḳuvvet-i feyż-i ezeldür ʿaşḳına Muḥammed'üñ
Cūşa geldi ʿālem oldı şevḳına Muḥammed'üñ

Yoġiken geldi vücūda nüh felek mülk ü mekān
Devr ider ʿarşda melekler ʿaşḳına Muḥammed'üñ

Yedi ḳat yir ṭamu uçmaḳ ins ü cinn vaḥş ü ṭuyūr
Ḳaynadı baḥr ü semekler şevḳına Muḥammed'üñ

Āb ü āteş yil ü ṭopraḳdan ṭoġar bunca ṣuver
Çarḫ urub döner felekler ʿaşḳına Muḥammed'üñ

Evvel ü āḫir hem oldur ẓāhir ü bāṭın daḫi
Andan aña dir dilekler şevḳına Muḥammed'üñ

Kendü ḥüsnüñ seyr içün ḳıldı bunı ẕāt-ı ezel
Bunca bī-ġam ü selekler ʿaşḳına Muḥammed'üñ

Farż olubdur Ḳāʾimī di eṣ-ṣalātü ve's-selām
Açılur sancaḳ bölükler şevḳına Muḥammed'üñ

314.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Mülk-i tende şimdi mihmān olmışam
Gāh cān ü gāh bī-cān olmışam

Ḳandalıġum tanımazum şübhesüz
Nās içinde şöyle yeksān olmışam

Ẕātile esmā ṣıfāt efʿālümi
Bilmek içün şekl-i insān olmışam

Sīretüm naḳdi ḳadīm olmaġile
Ṣūretümle ben de fermān olmışam

155b

Şerʿ-i Aḥmed içre Müslim dirilüb
Meẕhebümde İbn-i Nuʿmān olmışam

Emr-i ẓāhir üzre varub bir ḳadem
Ḥāl içinde fehm ü iẕʿān olmışam

Luṭf ü iḥsān eyleyüb temkīn ḳadīm
Maʿrifetle nuṭḳ u īmān olmışam

Nefsüm añlamaḳla Rabb'üm añlayub
Yol içinde ṣıdḳ u īmān olmışam

Bu ṭarīḳat erlerile söyleşüb
Ṭālibi uş pīr-i Geylān olmışam

Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir'üñ himmetleri
Yetişüb şeh-bāz-ı şāhān olmışam

Enbiyā vü evliyā Ḥaḳ fehm idüb
Yoḳlıġile ḫāk-i merdān olmışam

Bu ıraḳlıḳdan yaḳına yol bulub
Kendüzümden maḥv olub fān olmışam

Bu fenā ʿilme'l-yaḳīn imiş meger
Bildüm ancaḳ mülk-i Sübḥān olmışam

İricek ʿayne'l-yaḳīne çünki ḥāl
Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da meger cān olmışam

Görinür bundan bu kenz-i Ḥaḳḳ
Kendü kendü kendüme kān olmışam

İkilik aġyār olub bu ẕerre ʿaceb
Geh ʿayān ü gāhī pinhān olmışam

Kendülik kendüdurur artıḳ hebā
Ṭaġıdub artıġı borşan olmışam

İsm-i ẓāhir olduġı bu ʿālemi
Añlayınca şöyle ḥayrān olmışam

Ṣūret-i insānda Ḥaḳḳ u ḫalḳile
Ẓāhir olub gör ne seyrān olmışam

Ḥaḳ disek gerçekdurur bu ṣūrete
Bāṭın ile ḫalḳa Raḥmān olmışam

Ḫalḳ disek gerçek olur yine bu söz
Bu ṭabīʿatde kemākān olmışam

Gāh olur kim benden özge nesne yoḳ
Gāh kes̱retle çü ṭuġyān olmışam

155a

315.

müstefʿilātün müstefʿilātün

Ey dil uṣanma çünkim ḳarışduñ
Āl-i resūle geldüñ irişdüñ
Şeyḫüñ emīri bulduñ görişdüñ
Ḳoduñ hevāyı şimdi duruşduñ
Meydānda çaḳ çaḳ nice buruşduñ
Himmetle ḥāżır Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir

Şeyḫüñ emīrüñ İsmāʿīlī'dür
Bī-şübhe bulduñ gizlü velīdür
Ṣūretde ḳalma ḳalbi celīdür
Cemʿi Muḥammed sırrı ʿAlī'dür
Uş bunda şāhid ḳālū belīdür
Ḥikmetle ḥāżır Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir

Cānuñ çıḳalı ketm-i ʿademden
Bu dem tecellī gerçek o demden
Artıḳ dem olmaz daḫi bu demden
Var mı işiden bunı dedemden
Bunda ced var ẕāt-ı ḳıdemden
Vuṣlatla ḥāżır Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir

İşbu ṭarīḳa boş mı baḳarsın
Buʿd āteşine özin yaḳarsın
Kendüye dervīş nāmın ṭaḳarsın
Ġayruñ evini niçün ḳaḳarsın
Āteş gerekse bunda çaḳarsın
Meclisle ḥāżır Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir

Naḳdüñ varise alduñ bu yolda
Ne fevḳ u taḥt ü ne ṣaġ u ṣolda
Sikkesi yoḳlıḳ ola bu yolda
Geçdi geçenler cānum bu çulda
Budur didügüñ Baġdād ü çölde
Kisvetle ḥāżır Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir

Çün Ḳāʾimī'nüñ gözin uyardı
Şeyẖi emīre zīrā uyardı
Kendüde Ḥaḳḳ'ı bulub duyardı
Anı alurdı kendin ḳoyardı
Anı giyerdi ṭonın ṣoyardı
Nuṣretle ḥāżır Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir

Bunı dimişdür şekden arunan
Ser-cümle Ḥaḳ'dur gören görünen
155b Bīgāneliḳdür nāra sürünen
H̱āric edebden bunda yerünen
Kendü donına kendü bürünen
ʿİzzetle ḥāżır Şeyẖ ʿAbdü'l-ḳādir

Keşf itdi sırrın ṣādıḳ olana
Söyler sözini yine alana
Andan naṣīb yoḳ bunda ḳalana

Aldanma ġāfil işbu yalana
İrem dirseñ ṣorġıl bulana
Ṣūretle ḥāżır Şeyḫ ʿAbdü'l-ḳādir

316.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Şübhe mi var hey efendi birdurur iḳrārımuz
Ortada birdür tecellī yoḳdurur tekrārımuz

Vech-i Ḥaḳḳ'ı bu vücūhile görüb şāhidlerüz
Ne ġam olsun olıcak āl-i resūl ebrārımuz

Tañrı üzre bir daḫi Ḥaḳ olmaġa ḳābil degül
Ṣuretinde ẓāhir olduḳda ola inkārımuz

Tā ezelden böyle geldük böyle bitdük dāʾimā
Tañrı'dan artıḳ degüldür yārimüz aġyārımuz

Gāh celāl ü gāh cemāl olsa ne var Ḥaḳ ehline
Ḳahra evvel ṣoñra luṭfa maẓhar ola kārımuz

Feyż-i aḳdesden ḳopan ḥubb-ı ḥaḳīḳat bizdedür
Cümle şeyde hem seven hem sevdüren dildārımuz

156a

Seni senden aldı buldı sende sen ol Ḳāʾimī
Ḳāʾim oldur dāʾim oldur ġayrı yoḳdur yārimüz

Şeyḫini ṣūret gören göz Tañrı’sın görmez ebed
Ḥaḳ gözi olmaḳ gerekdür görüne zünnārımuz

Şeyʾi görmez vech-i şeyʾi seyr ider ʿārif olan
Cümle şeyde Ḥaḳ vücūhıdur bizüm nüẓẓārımuz

Şeyʾiyyet hālikdür illā vechehu dāʾimdurur
Anuñiçün yoḳlıḳ oldı cümleten bāzārımuz

Şeyḫ ʿAbdü’l-ḳādir’üñ sırrı senüñ ṭabʿındadur
Hey emīrüm ʿafv ola mı bu bizüm āzārımuz

Söyleden dīvāneyi sizsüz ḥaḳīḳatde yine
Söz sizüñdür iş sizüñdür her ne kim bāzārımuz

Her firāḳuñ ṣoñı vuṣlatdur dimiş Ḥaḳ nuṭḳıdur
Umaruz biz mücrimi ide ḳabūl aḫyārımuz

317.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Gel saña senden efendi ḳurtul ol efkārdan
Saña sendendür tecellī gizlü vü āşkārdan

Bu vücūduñ artıġı yoḳ kendüdür kendüde heb
Ẓāhir olan müʾmine münkirlere inkārdan

156b
Cemʿ-i Aḥmed cemʿ-i ıżdādile bildi Rabb’i
Birden artıḳ gelmedi gelmez daḫi bu kārdan

Ger celāl ü ger cemāl içre ne deñlü ẕerre var
Şevḳ-ı Aḥmed ẕevḳ-ı Aḥmed kār ola bī-kārdan

Bāṭını Ḥaḳ ẓāhiri ḫalḳ añlayub bu cemʿ ü farḳ
Ṣıdḳ içinde maḥv ola şirk-i ḫafī eẕkārdan

Ẕerre deñlü ḥubb-ı Ḥaḳ dilde varise ġam degül
Cümle dünyā küblerin nūş eylese iskārdan

Ḥaḳḳ'a artıḳ ortaḳ itmek sālike zaḥmet olur
Çünkim oldur ẓāhir olan ḳorḳma bu mekkārdan

Andan anuñla ṣıġınmaḳ ʿādeti ṣādıḳlaruñ
Rāżī olmaḳdur ḳulına ne gele ḥünkārdan

Ḳāʾimī ḥubb-ı ḥaḳīḳat bī-ġaraždur dāʾimā
Beñzemez bir leẕẕete çün ṭatludur sekkārdan

On sekiz biñ ʿālemüñ düzilmesine bu sebeb
Çekdügi ādem nedür şol iblīs-i bed-kārdan

318.

müstefʿilün müstefʿilün

Derbānıyuz biz bu derüñ
Ḫāk-i rehi gerçek erüñ
Yoḳlıġla kül ola yirüñ
Meydān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

157a

ʿAşḳdur ḳamu muʿtādımuz
Şeyḫüm emīr evtādımuz
ʿİlm-i ledün üstādımuz
Merdān-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ben sen diyü şirk itmişüz
Bunda gelüb terk itmişüz
Andan eli berk itmişüz
İrşād-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Kün’de bu kez olduḳ yekūn
Ol olmış iz üste bu gün
Uş bundadur istedügin
ʿİrfān-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Nūş itmişüz māʾ-i ṭahūr
Uş biz bize olduḳ ẓuhūr
Yir gök ṭoludur işbu nūr
Seyrān-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Bizden bize görinmiş iz
Tevḥīd ile urunmış iz
Her ṭonlara bürünmiş iz
Sulṭān-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Ḥaḳ’da ḥaḳīḳat ḥaḳ bizüz
Çün fāʿil-i muṭlaḳ bizüz
Ẓāhir büṭūn el-ḥaḳ bizüz
Ḥayrān-ı ʿAbdü’l-ḳādir’üñ

Bāṭıl görünmez ḥaḳ göze
Bu göz gerek ṣıdḳ göze
Gözle gözüñ aç baḳ göze
İẕʿān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Bu hāy ü hū ṣīt ü ṣadā
Çünkim degül andan cüdā
Ḳāʾimdurur her dem Ḫudā
Yezdān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Çün Ḳāʾimī olduñ yaḳın
Bunda ıraḳlıḳdan ṣaḳın
Gördüñ tecellīsi Ḥaḳ'uñ
Cevlān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Gösterdiler saña yolı
Yoḳdur anuñ ṣaġ u ṣolı
Ne ber-ṭaraf ola bili
157b A'yān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Ḥaḳ'dur özi Ḥaḳ'dur sözi
Çünkim ḳapanmamış gözi
Eşyā vücūdıdur yüzi
Cānān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

Şeyḫüñ ola ismi ʿAlī
Yüce görür ḳalbi celī
Ṣūret degül ẕāt-ı velī
Derbān-ı ʿAbdü'l-ḳādir'üñ

319.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

ʿĀleme çünkim tecellī eyledi ās̱ār-ı hū
Çarḫ-ı gerdūn raḳṣa girdi eyledi iḳrār-ı hū

Cümle ẕerrāt-ı cihān seyri cemālile celāl
Nāṭıḳ u ṣāmit olanda görinen envār-ı hū

Ḳaṭreden ʿummāna dek hem ẕerreden ḫūrşīde dek
İçi ṭaşı ḳaplamış ser-cümle bu eṭvār-ı hū

Şeş cihetde bulmadılar hūdan artıḳ ola şeyʾ
Cümle oldur didiler bir ġayrı yoḳ ebrār-ı hū

Kendü kendüden münezzeh ġayrı içre vāḥid ol
Aña beñzer nesne olmaz çün semīʿ ebṣār-ı hū
İsm-i ẓāhir ʿālem oldur bāṭın ol yine buña
Evvel āḫir ne ki varsa görinen iks̱ār-ı hū

Her baṣīret ehli gördi cümle şeyʾ ü şeyde ol
Cümle bu iḳrār ü küfr ü kāfirüñ ikfār-ı hū

Baḥr-i vaḥdet mevce gelmiş görine eşyāda ol
Ġayretinden ġayrı olmış bu vücūd estār-ı hū

Bu temās̱ā dostlarından ġayra mestūr olalı
Nitekim ḫurşīde ḥuffāş ideler inkār-ı hū

Gözsüze gel baḳ diseñ ḳanda varur añlayaraḳ
Benlik örtmiş gözini aña görinmez var hū

Gel bu birlikde bir ol sen ben arada olmasun
Naḳdile bāzār olunsın budurur bāzār-ı hū

Naḳdi yoḳlıḳda buluñ ẓāhir büṭūn añlandı kim
Varlıġuñ irmez eli çün odurur aġyār-ı hū

Ḥaḳ'da artıḳ çü bulınmaz bunda hīcdür varlıḳ uş
Hīc içinde hīcde hīcdür lā-cerem efkār-ı hū

158a

Gel bu yüzde Ḳā᾿imī eyle teveccüh yüziñe
Dā᾿im oldur ḳā᾿im oldur kendüdür dīdār-ı hū

Terk-i dünyā terk-i ʿuḳbā terk-i hestī terk-i terk
Bu maḳāmda āşikārdur herkese esrār-ı hū

Yoẖsa sen ben ara yirde variken añlatmadı
Eyleyen bunlardurur her dem-be-dem ikfār-ı hū

320.

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Āsitān-ı bülend-eyvāna
Yaʿnī dergāh-ı ḳuṭb-ı Geylān'a
Cānı ʿarż itdügümde ḳurbāna
Didi minnet mi var biñ cāna
Resm iken cān fedāsı cānāna
Sen de beẕl eyledükde merdāna

Yaʿnī ḳorsañ bu cānı meydāna
Saña dir sālikān ferzāne
ʿĀḳıl olduñ henūz dīvāne

Añladuñ ḳadr-i ġavs̱-i Geylān'ı
Ḥaḳ ḳabūl eylesün o ḳurbānı
Merd olan merdüm aldı meydānı
Bez̠l iden āsitānda cānı
Aḳıdan yaʿnī bir avuç ḳanı
ʿAbd iken dehrüñ oldı sulṭānı
Farḳ idüb dīv ile Süleymān'ı
İtdi berbād taḫt-ı eyvānı
Virdi cānı vü içürdi cānāna

Tekye-gāhında sen mürīd misin
Bende-i beyʿi men yezīd[69] misin
Ḥabeşī ʿabd-i zer-ḫarīd misin
Ne Yezīd ü ne Bāyezīd misin
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ-ı ferīd misin
Eşḳıyādan mısın saʿīd misin
Merd-i meydān mı nā-bedīd misin
Köhne dervīş mi cedīd misin
Nice bir bu füsūn ü efsāne

Gel e sen de ḳo ortaya başı
Bir çanaḳdan bizümle yi aşı
Oynadu geh nice bir gözi ḳaşı
Zen-i dehrüñ olursın oynaşı
Dehre virmek göñül neden nāşī

[69] Açık arttırmada satılan köle

Aldadur dehr nice ḳallāşı
Diyeyüm saña sırr-ı nā-fāşı
Tekyenüñ yegdür eşigi ṭaşı
Ṣad hezārān laʿl-i rümmāne

Terk eyle nāmile ʿārı
Bıraġ a cübbe ile destārı
Ḳoy a bu ṭumṭurāḳ-ı güftārı
Gider e şīve ile reftārı
Ḳaldur ḥırṣı at şu murdārı
Farı ey seng-dil biraz farı
Esle esle vaṣiyyetüm bārī
Diñle diñle kelām-ı Muḫtār'ı
Bende ol ḳuṭb-ı deşt-i Geylān'a

158b

321.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Ādeme gel ādem oġlı ādemi bilgil ʿayān
Ṣūretinde ādemüñ baḳ ʿalleme'l-esmā beyān

Ṣūrete ḳalma yine gel cāna añla ẕātını
Vechehu bāḳīdür ancaḳ şeyʾ-i ṣūret cümle fān

Fe'd-ḫulī dir fī ʿibādī ve'd-ḫulī dir cenneti
Nefsini yar içerü gir açıla bāb-ı cinān

ʿĀrif añlar nefsini çün cennetidür Tañrı'nuñ
İşidüb Ḥaḳḳ'uñ nidāsın cennete girür hemān

Ḳurtılub nefs buyruġından dāḫil olur ḳalbine
Anda bir nūrānī ṣūret ẓāhir olur bī-gümān

Ṣūret-i ḳalbi yine şaḳ ola ṣāfī rūḥ olur
Rūḥa baḳub ol daḫi ẓulmetdurur bilgil hemān

Rūḥile bunda dirilür nūrü'l-esmā vü ṣıfāt
Rūḥiyet şaḳḳ ola bunda ḥayy ola sırr-ı nihān

Kendüliksüz ḳala artıḳ sır fenāfillāh olub
Aḳmadın baḥr-i ezelden bir güherdür bī-nişān

Ḳalmaya bunda bile sālik beḳābillāh olur
Vaḥdetile kes̱ret olub Ḥaḳ vücūdı lā-mekān

Ḥaḳḳ'ile Ḥaḳ'da vücūdı Ḥaḳḳ'ile mevcūd ola
Ḥaḳ gözile Ḥaḳḳ'ı Ḥaḳ'da hem müşāhid hem emān

Cemʿ ü farḳda Ḥaḳḳ'ı ḫalḳda ḫalḳı Ḥaḳ'da seyr ider
Evvel āḫir ẓāhir ü bāṭın eḥaddür cāvidān

Gāh baḥr ü gāh mevc ü geh ʿayān ü geh nihān
Ḥaḳ'durur Ḥaḳ ḳuldurur ḳul dāʾim ol cān ü cihān

Ḳāʾimī ḳāʾimliġi tā kim bulınca aradı
Ḳāʾim imiş kendüzinde oldurur bu künfekān

322.

mefʿūlü mefāʿīlün

Ḥāl ehline ol ḥāldaş
Allāh diyelüm ḳardaş
ʿAşḳ içre olub yoldaş
Hū hū diyelüm ḳardaş

Geldükde bu meydāna
Vir göñlini merdāna
Vaṣl olduñ o Yezdān'a
Ḥaḳ Ḥaḳ diyelüm ḳardaş

Budur saña ṭoġrı yol
Sensüz anı sende bul
Tā sen ola sensüz ol
159a Ḥay Ḥay diyelüm ḳardaş

Yezdān'ını ẕikr eyle
Ḳāʾimliġi fikr eyle
Niʿmetlere şükr eyle
Hū hū diyelüm ḳardaş

İnsāna iriş bunda
Ebrāra ḳarış bunda
Dostile göriş bunda
Hū hū diyelüm ḳardaş

Hem ʿābid ü hem maʿbūd
Oldur bu ḳamu mevcūd

Ser-cümle odur maḳṣūd
Hū hū diyelüm ḳardaş

Nefsüñ yüri ʿārif ol
Senden saña gel bir yol
Sensüz nice sensin ol
Hū hū diyelüm ḳardaş

Sensin Ḳāʾimī aṣlı
Aṣlile gören faṣlı
Uṣlı olagör uṣlı
Hū hū diyelüm ḳardaş

323.

7'li hece

Dünyelikden berīdür
Allāh diyen dervīşler
Maḫlūḳuñ serveridür
Ḥaḳ Ḥaḳ diyen dervīşler

Terk iderler taḫt ü tāc
Alurlar bāc ü ḫarāc
Ḳudretden yaḳar sirāc
Allāh diyen dervīşler

Geçüb ṭoḳuz felegi
Ḳodı cümle melegi
Dost vaṣlıdur dilegi
Allāh diyen dervīşler

Ẕikr ü fikri ʿaşḳ-ı Ḥaḳ
Dilde cānda ṣıdḳ-ı Ḥaḳ
Demleridür şevḳ-ı Ḥaḳ
159b Allāh diyen dervīşler

Ḳurʾān ḥadīs̱ delīlidür
Cennetüñ bülbülidür
Ṣanki Aḥmed gülidür
Allāh diyen dervīşler

Vaṣl-ı Ḥaḳ'dur ṭayağı
Ḳanda ḳosa ayağı
Ādem olur bayağı
Allāh diyen dervīşler

Ḳāʾimī'ye geldiler
Sür peydağı didiler
Şāha bende ḳodılar
Allāh diyen dervīşler

324.

müstefʿilün müstefʿilün

Ey luṭf[ı] çoḳ ey bī-nişān
Sensin yine cümle nişān
Senden ġanīdür dervīşān
Çoḳ çoḳ şükür yā Rabbenā
İnʿāmuña iḥsānuña

Özge seẖā vü luṭf u cūd
Ḫāke ola emred vücūd
K'aña melek ide sücūd
Çoḳ çoḳ şükür yā Rabbenā
İnʿāmuña iḥsānuña

Eşyāya bir maʿbūd ola
Münkir olan merdūd ola
Müʾmin ḳamu mesʿūd ola
Çoḳ çoḳ şükür yā Rabbenā
İnʿāmuña iḥsānuña

Bu ʿabd-i Ḳādir ʿaşḳıdur
Ẕāt u ḥaḳīḳat ẕevḳıdur
Aḥmed Muḥammed şevḳıdur
Çoḳ çoḳ şükür yā Rabbenā
160a İnʿāmuña iḥsānuña

Ḫōş Ḳāʾimī gör bu demi
Bulduñ ḥaḳīḳat hem-demi
ʿAşḳuñ virelden ādemi
Çoḳ çoḳ şükür yā Rabbenā
İnʿāmuña iḥsānuña

Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi kısmı, Kayıt Nu:2922, Varak No:006

YAZMA NÜSHA ÖRNEKLERİ

هر کس ایریشور اسا بنجه یوله   کل کل دونه لم هو هو دیه لم
بوضعفیله بس اجیلا نفس   اینجه اولا سس بو شدر جو قفس
دائم ایده سن توحیده هوس   کل کل دونلم هو هو دیه لم
بیرامه دکین تعلیم ایده سن   احوامه کیروب بنجه کیده سن
انده واروبن ارتق نیده سن   کل کل دونه لم هو هو دیه لم

حقدن اکوکل استه مددی   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
قرنك آج ایسه دیکل صمدی   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
قورتل بو قفسی بندین قراکور   بوجان وتنك ترکن اوراکور
قوللقده اولوب طکلا دوراکور   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
دنیایه بقوب الدانمه یوری   طولدر صقنه بو قوجه قاری
زندانه قودی هی بونجه اری   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
کیم بوکا کوکل اغلاو بوکیدر   حق دوستی عجب یا بونده نیدر
عبرت اله کور ای جان بدر   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
کور بونجه بنی له اشته ایدی   نفس وتنله صوا شده ایدی
دشمنلری هب تشویشده ایدی   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
آخر کلوبن ختم رسلی   شیطانیله نفسی بولدی کسلی
اسلام اوروب صید سه وسلی   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
فرضیله سنن ظاهر اولالی   معراجه واروب وصلت بوله لی

بوطاعتی اول حاضر قیلالی   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
بوفقر وفنا هم رنج وعنا   هر کیمه اولا جنته قونا
کل ایله دلا استاده ثنا   توحیدی قومه ذکر ایت احدی
شکور قائمیا آنك کرمی   جوقدر دیمه کیم بوجان ایرمی
کندی اویدر رب کلر حرمی   توحیدی قومه ذکر ایت احدی

کلسك اکو کل وقتیله یولا   بیعت لی اولوب الله دیه لم
واردك نیجه بر بو صباغ وصولا   بیعت لی اولوب الله دیه لم
البته کرك هر بر کشیه   یول کوستریجی ارکك دیشیه
اوزاق سفره ازق طاشیه   بیعت لی اولوب الله دیه لم
بونجه قیونك جوبانی کرك   انسان اولانه قربانی کرك
کورملك اومه تابانی کرك   بیعت لی اولوب الله دیه لم
قلبك ولدی طوغسه عجبا   اولوردی بوکون مثل ادبا
کل کل اددم اولمه حودوبا   بیعت لی اولوب الله دیه لم
رزقك ایریشور صبحیله مسا   حق بویر وغیدر ما فی النبا
احمد بیورر عیسی وموسی   بیعت لی اولوب الله دیه لم
قورتلماز ابد هیچ کیمسه بلی   کر اولماز ایسه الهی دیلی
بیزه ایریشه حق حبی هلی   بیعت لی اولوب الله دیه لم
طورمه جالیشه جانك کوزلی   بیلمنك ایچون سانی دوزلی

دائم اولوب دائم ایله قائمی نفسه اویوب اولمیه تا نا آئمی
سنده سنی سنکله دائمی شوقیله ذوقیله توحید ایده لم
همت ایده شیخ عبد القادری شرق و غربه یورودب ارشادلری
کورنجه عین حقده هر بری
ذوقیله شوقیله توحید ایده لم

الحمد لله ذکرمز قلبه ویرر نور وضیا
حقله حقده فکرمز دلده قومز اصلا ریا
حق جهریله ذاکرلرک نعمتلره شاکرلرک
ایچین طاشین پاك ایلیوب آیینه وش ویرر جلا
الله والله قلسه یاد ربنه ایدوب اعتماد
دویارندر دینه عماد آچیله سرّی انبیا
هو هو دیسه لیل و نهار دل بغچه سی ویرر بهار
سیره کلور دار و دیار حیرتده قالور اصفیا
منصور کبی طبعی نصوح بونده بولور چوق چوق فتوح
ایلر تجلی عین روح مرشدکرك بونده اولا
طالب یوری حق حق دیو کندو زینه مطلق دیو
قیومه وار ملحق دیو کورینه ذات کبریا
ارتق قومز قهار وار یار بونده جسمی جانی وار

فتح ایت کنوزی آشکار عین اولادرّی بی بها
وهاب احد واحد صمد طوغمز طوغرمز تا ابد
اول لم یکن کفوًا احد بی اوّل و بی انتها
کل جامعی الیاس بکه عشقیله توحید ایتمکه
دوست ایلّرینه کتمکه جانلر بولور ذوق صفا
منلا اروم مختارمز سوکوقودی ستّارمز
اندن اثما کفتارمز دیدار حقده مرحبا
کلدی ایرشدی شوقیله الدی مرادین صدقیله
وصله اولاشرسن ذوقله بودر دعا چیدن دعا
کیمده محمد شوقی وار حقّیله حقده ذوقی وار
چونکیم بوبکرك صدقی وار لطف و کرم ایتمش خدا

بزبلمزز ندر صواش بزده یلان یوقدر قرداش مسکینلرك حالی یواش
بزده یلان یوقدر قرداش
کوکلده درسر دیمشلر کوجك اره ایر دیمشلر تکریمزه پر دیمشلر
بزده یلان یوقدر قرداش
چون تکویه پر دیمشز سر ایچنده سر دیمشز دوستمزه ایر دیمشز
بزده یلان یوقدر قرداش
کلك حقّك بر لکنه شکر دائم دیر لکنه منکرلرك کورلکنه

صیادایدن سوقدر ینه

دوستی کورب دوران سورر　دوستلریله کورشوب کولر　دوست خبرین طالبلره

دیمکله الیقدر ینه

یواش اولور قولاووزی　ندر بیلور یولك ایزی　قافله نك سر منزلی

اول طقوز اطبقدر ینه

وارداول جانلر جانی　اول ایکی جهان فخرینی　قافله کوستر کا

اول الی الحقدر ینه

بونده ایریشسن قائمی　اولمز ابد اول نائمی　حقله حقدر دائمی

سن بونده کل تقدر ینه

طوتغل محمد یولنی　کورکلو کوزل سنتنی　دائم اوقو صلواتنی

اول قپویی قاقدر ینه

یوقلغله بووارلغه　عاشق اولنلر درکلك　نقدر صرماشوب قاله

عشق اکما طایقدر ینه

عشق آتنه بنینلر　عشق یولنی اکمیانلر　نقدر زاهد اولورسه

طاموده قاینقدر ینه

عاشق اولان صرماشرسه　بودنیایه بولاشرسه　اعتباره دولاشرسه

غشقله یوزی آقدر ینه

کوکله عشقك درجه　کروارایسه جکه الر　سویندرسه صوقدنیا

دوتوشرسن جقدر ینه

عاشق بروکامل مجلس قوندی　قومواوار قصوالله دینلدی

عشقی شرابی کیمه صونلدی　قومواوار قصوالله دینلدی

دل باغچه سنده بلبل اولنلر　خاردن اوشمز کوله صونینلر

شوریده حالدر حقده دونینلر　قومواوار قصوالله دینلدی

سالك اولنلر دائم ذکرده　درد یله آه وسوز وفکرده

حدسز نعیمه حمد وشکرده　قومواوار قصوالله دینلدی

عاشقلر ایلر جوش وخروشی　هرقنده کورسه بولبی خروشی

الدن براغوب التون غروشی　قومواوار قصوالله دینلدی

بولمازسه شمدی هیچ صکره بولماز　بونده بتن کول بردمده صولمز

وصلت کبی چون برذوق بولنمز

قومواوار قصوالله دینلدی

حقك ظهوری بوجمله املاك　دونمکده دائم چرخ اوزره افلاك

اولکیم رسوله حق دیدی لولاك　قومواوار قصوالله دینلدی

قول قائمی یه کردیرسه مولا　اولورمی بوندن بردولت اولا

دریایه طالوب برجوهر اولا　قومواوار قصوالله دینلدی

بق ابوالخیری ابوسعیدی　بولمش یقینا جمله بعیدی

هرکامل ایلر بوایکی عیدی　قومواوار قصوالله دینلدی

قورتلدی انلر هر بر تلفدن　چیقمادی طشره حال سلفدن

بنك نام قالدی ینه خلفدن　قومواوار قصوالله دینلدی

حقیله حقده ظاهر بطون اول　　خلقدن فنا بول حقده یکون اول
آندن انوکله جمله شئون اول　　قوموا وار قصوا الله دینلدی
خوش قادر یدر اسما علیلر　　حقده حقیله جمله ولیلر
عارفده نیلر شوکی جلیلر　　قوموا وار قصوا الله دینلدی
جمع اولدی خوان میدان قورلدی　　بو حشر ونشر صور دورلدی
سیران دوکندی قجن دورلدی
قوموا وار قصوا الله دینلدی

کوجك ارلرنه خوش اصول قومشلر　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
توحید بجه سنده بجتسون بمشلر　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
بیر بر وراولان یولونه کوزلر　　عشقله شوقله اول دوستی اوزلر
نه غم منکر دیسه بیهوده سوزلر　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
عشقیله چرخ اوران یدی فلککی　　عرشك اطرافنده دونن ملککی
اکلیوب نه ایمش حقك دیلککی　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
سرینی دوستلره آچه ذو الجلال　　کیمسین منع ایدر کیمه حلال
نیجه بریانه سن شویله بر ملال
قوموا وار قصوا الله دیمشلر
کمل مشایخدر دونن سلفده　　حجت اولدی عاشقلره خلفده
منکر افلا اولماز دائم تلفده　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
ح

استخاره سنت ایمش امته　　ایلینلر واقف اولور حکمته
بردنسنه طیانمز یوجه همته　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
دوستی سومك بزه فرض درقائمی　　ذکرینده فکرنده اولوب دائمی
لایق دکل یولده اولق نائمی　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
انسان کامله همت اولنجه　　حقیله سویلشور کندو دلنجه
کندو وجودنه دوستی بولنجه　　قوموا وار قصوا الله دیمشلر
عشقیله شوقیله اولان حرکت　　عمرینه رزقینه ویرر برکت
توحید یله شرکتی سوره کت
قوموا وار قصوا الله دیمشلر

انسانه حیران کوکلر له یرلر　　قوموا وار قصوا الله دیرلر
کل ایله سیران آچیلا سولر　　قوموا وار قصوا الله دیرلر
هر کیمده واردر عشق خدادن　　بر ذوق ابار یار اشپوا دادن
شوق اهلی وجدان آلور صدادن　　قوموا وار قصوا الله دیرلر
فانی جهانه شول برکلنلر　　حضرتك اوکنده درسین آلنلر
کوکلنده حقی دائم بولنلر　　قوموا وار قصوا الله دیرلر
بانکی رسولی اسم جلالی　　صدقیله کوش ایت صوت بلالی
بونده حرامدن فرق ایت حلالی　　قوموا وار قصوا الله دیرلر
حق دوستلرینه شیطان ایرشمز　　توحید ایچنه کلمز قارشمز

منعکس قهار وفقی بودر قهر ایچون

محصی شمس قهّار

ج	ص	ی	م	ر	ق	ه	ا
ی		ح	ص	ه	ا	ر	ق
م					ه	ق	ر
ص	ج	م	ی	ق	ر	ا	ه

مالحولیا کیدروب عقل زیاده قیلمق ایچون
کونده یوز قرق سکز کرّه اوقیه لر وشمس
ساعتنده وفقن یازوب کتوره لر

یامقتدر ٧٤٤ اسمن جمعه کون قوشلق وقتنده
وفق ایده کونده اوج وکیجه ده بش دفعه عددنجه وردایدوب اوقیه مطلوبنه ایره انشا الله تعالی
ساعت شمس

ق	ت	د	ر	م
ت	ر	ق	م	د
ر	م	ت	د	ق
م	د	د	ق	ت
	ق	م	ت	ر

برکمسه اهل منصب اولسه ویاخود مراد ایدنسه
بومتعالی اسمنی عددنجه اوقیوب مرادی نه ایسه
دعا ایده وبو وفقی کتوره بو مراد اوله انشا الله تعالی

یامتعالی ٥٥١

قوی مریخ

ی	و	ق
و	ق	ی
ق	ی	ر

ایشلر قوی اولمغیچون ١١٦ کرّه اوقیه لر
وفقن یازوب کتوره لر

				ت	ع	ا	ل	ی	م
				ا	ی	ت	ع	م	ل
ا	ل	ق	خ	ی	ا	م	ت	ل	ع
ق	خ	ا	ل	م	ی	ل	ا	ع	ت
خ	ق	ل	ا	ل	م	ع	ی	ت	ا
ل	ا	خ	ق		ت	ل	م	ا	ی

مشتری خالق

ع ١٧٣١ کرّه اوقفه مشغول اولسه اکر ظاهر
اکر باطن الهام اولنوب قدرت حاصل اوله
هرنه دیلرسه امّا ترک ایتمیه اکر دائم مشغول
اولنمزسه وفقنی کتوره

ز	ی	ز	ع
ر	ع	ز	ی
ع	ز	ی	ز
ی	ز	ع	ز

مرتبهٔ اعلا بولمق ودیلدکی
اشلرینه غالب اولمغیچون
هرروز شب ٩٦ کرّه وفقن
یازوب کتوره امّا بوعزیز اسمی
جمال ایله جلال بیننه ایرکوردر
مشغول اولان کمسه غایت عزیز اولور

٠	٠	٠	٠	٠	٠
٠	ا	ل	ی	و	٠
٠	ی	و	ا	ل	٠
٠	و	ی	ل	ا	٠
٠	ل	ا	و	ی	٠
٠	٠	٠	٠	٠	٠

والی شمس ساعتنده
وفق ایدوب کتوره
دیلدوکی کمسنه یه
غالب اوله مثلا
عورت دخی کتورسه
ارینه غالب اوله

٠	٩	١٠	٣
٠	٤	٦	٨
٠	٩	٢	٧
٠	٠	٠	٠

حق اسمی شریفنک وفقیدر

نور اسم شریفنه مشغول
اولان یوزنده نور ظاهر
اوله هرکس ضروری
محبت ایده زهره ساعتنده
وفقن یازوب
کتوره

ر	و	ح
و	ط	ر
ن	ر	و

KAYNAKLAR

Ahdî, Gülşen-i Şu'arâ, İÜ Ktp. TY. Nu:2604

Ak, Coşkun, Bağdatlı Ruhî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'ndan Seçmeler, Balıkesir 1989

Akün, Ömer Faruk, '*Divan Edebiyatı', DİA*, İstanbul 1994, C. 9

Altuner, Nuran, *Safai ve Tezkiresi İncelem – Tenkitli Metin – İndeks*, Doktora Tezi, İstanbul 1989

Âşık Çelebi, Meşa'irü'ş-Şu'arâ, İÜ Ktp. TY. Nu:4201

Bilginer, M. Sadettin, *Mısrî Niyâzî Divanı şerhi*, İstanbul 1982

Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 2004

Çavuşoğlu, Mehmed, *Divan Şiiri, Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı II)*, 415-417 (Temmuz-Eylül), Ankara 1986

_________________, *Divan Şiiri,* Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı II), s. 415-417 (Temmuz-Eylül 1986), s.8

_________________, *Necati Bey Divanı Tahlili*, İstanbul 1971

Develioğlu, Ferit, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 15. Baskı, Ankara 1998

Eraydın, Selçuk, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, İstanbul 1990

Fâizî, *Zübdetü'l - Eş'ar,* İÜ Ktp. Nu:3289

Gölpınarlı, Abdülbaki, *Tasavvuftan Günümüze Deyimler ve Atasözleri,* İstanbul 1977

__________________, *Yunus Emre ve Tasavvuf,* İstanbul 1992

Hasan Çelebi, *Tezkiretü'ş - Şuara,* Haz. İbrahim Kutluk, Ankara 1981

İpekten, Haluk - Mustafa İsen, *Basılı Divanlar Kataloğu*, Ankara 1997

İpekten, Haluk, Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz, İstanbul 1994

İpekten, Haluk, -Mustafa İsen - Recep Toparlı - Naci Okçu - Turgut Karabey, *Tezkirelere GöreDivan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara 1988

İsen, Mustafa – Teodisiyeviç, Miryana, *TDEA*, C. 5, s. 108

İsen, Mustafa, *'Divan Edebiyatında Mahlasdaş Şairler', Ötelerden Bir Ses*, Ankara 1997

Kaplan, Mehmet, Şiir Tahlilleri 1, Dergah Yayınları, İstanbul 1998

Kara, Mustafa, *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi,* İstanbul 1992

Karahan, Abdülküdir, *Türk Kültürü ve Edebiyatı,* İstanbul 1992

Kâtib Çelebi, *Keşf El-Zunun,* haz. Şerafettin Yaltkaya - Kilisli Rifat Bilge, İstanbul 1971

Kınalızâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü'ş-Şuara I-II,* haz. İbrahim Kutluk, Ankara 1978

Kocakaplan, İsa, *Açıklamalı Edebî Sanatlar*, İstanbul 1992

Köprulü, Fuat, *Türk Saz Şairleri*, Ankara 1962, C. 1, s. 22-25

___________, *Türk Edebiyatı Tarihi,* İstanbul 1980

___________, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984

Kurnaz, Cemal, *'Divan Şiirinde Belge Redifler'*, Divan Edebiyatı Yazıları, Ankara 1997

Latîfî Tezkiresi, haz. Mustafa İsen, Ankara 1990

Latîfî, *Tezkire-i Latîfî*, İÜ Ktp. TY. Nu:2511

Levend, A. Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi I*, Ankara 1984

Macit, Muhsin, *Divan Şiirinde Ahenk Unsurları*, Ankara 1996

Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî,* C. 4, İstanbul 1890

Mengi, Mine, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, 2. Baskı, Ankara 1995

Onan, Necmettin Halil, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi,* İstanbul 1991
Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1995
____________, *Divan Edebiyatı*, İstanbul 1997
____________, *Şi'r-i Kadîm Şiir Şerhleri*, İstanbul 1997
Riyazî, *Riyazi'ş-Şu'arâ,* İÜ Ktp. TY Nu: 6199
Sami, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî,* İstanbul 1989
Samic, Jansa, *DİA*, C. 24, s. 215
Sehi Bey, *Heşt Bihişt,* İÜ Ktp. TY Nu:3732
Tanpınar, Ahmet Hamdi, *19'uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, 4. Baskı, İstanbul, 1976
Tarlan, Ali Nihat, Fuzûlî Divanı Şerhi, Ankara 1998
Tolasa, Harun, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*, Ankara 1973, s.31
Uludağ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* İstanbul 1995
Yeni Tarama Sözlüğü, düz. Dilçin, Cem, Ankara 1983
Yılmaz, Mehmet, Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler, İstanbul 1992

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Yeri ve Yılı : **Hınıs - 1977**

Öğr.Gördüğü Kurumlar :	**Başlama Yılı**	**Bitirme Yılı**	**Kurum Adı**
Lise :	1991	1994	Hınıs Lisesi
Lisans :	1995	2000	Uludağ Üniversitesi
Yüksek Lisans :	2001		
Doktora :			

Medeni Durum : Evli

Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi: :İngilizce - Orta

Çalıştığı Kurum (lar) :	**Başlama ve**	**Ayrılma Tarihleri**	**Çalışılan Kurumun Adı**
1.	2000	2001	Ö. İlkbahar İÖO
2.	2001	2005	Ö. Safvet İÖO
3.	2005	2007	Ö. Yaşar Cimilli İÖO
4.	2007		Ö. Çamlıca Coşkun İÖO

Yurtdışı Görevleri :

Kullandığı Burslar : Başbakanlık Bursu

Aldığı Ödüller :

Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Topluluklar :

Editör veya Yayın Kurulu Üyelikleri :

Yurt İçi ve Yurt Dışında katıldığı Projeler :

Katıldığı Yurt İçi ve Yurt Dışı Bilimsel Toplantılar:

Yayımlanan Çalışmalar :

Diğer :

14.09.2007

Mehmet Uğur AYDIN